

Ieiunium

nō malefaceret. Nam et hoc etiam in solennibus ecclesijs fieri solet. Si autē hoc faceret vt quieti sō no 7 deputati vacaret; nō est absq; peccato. Nō tamen videtur de se mortale: quandoquē tarde quis dicat officij: dūmodo nō transeat dies: qui q̄tum ad hoc videt terminari circa mediā noctez. Non enī istud preceptū de bonis dicendis refert ad tps fm Archi. f. in sum. Tamen vt h̄ in dicta ele. j. ibi. bonis debitis. hoc est fm Pau. q̄n hora of ficij tridet hore diei.

¶ Que autē sit hora dicendi matutinas? Rñ. di uersar; ecclesijs: diuersa cōsuetudo seruat. tamen si pprie dicamus matutinas est quarta seu vltima vigilia noctis. vicz post tres partes noctis vsq; ad auroram.

¶ An autē in principio officij debeat dici p̄f noster Dic fm Au. ro. in suis singularib; q̄ dz dicit in fi ne 7 nō añ: qz hoc nullo iur̄ cauet. Et q̄ debeat di ci in fine et ter. in. c. id sp̄ placuit. de p̄se. di. v.

¶ An autē liceat de mane omīs horas simul dicere? Lar. in. d. c. i. dicit q̄ itinerantes 7 plati occupa ti p̄nt omnes horas simul dicere: sicut faciūt cardi nales. Et est melius p̄uenire q̄ p̄ueniri: maxime qz prima pars dici est aptior: 7 deuotior ad orādū: q̄ suprema.

¶ An autē vespere debeāt dici añ prandiū tempe quadragesimali. Archi. f. dicit q̄ vespere debeant di ci tempe quadragesimali ante prandiū: canon in sinuat de p̄se. di. j. solent. Sed ille ter. videt loq̄ de officio ecclesijs. Ideo siq; priuatim vespas dicat post p̄missione in quadragesima: nō p̄demnare de mortali: qz nō reperio scriptum. Nulli tñ p̄sule rem hoc agere: qz videt esse de p̄muni more timo rator; non prandere ante vespere dictas. Illud etiam decretū magis ibi ponit ratōne tempis cō grui obseruandi in p̄missione ieiunij quadragesi malis: q̄ ratione officij. Et de nona dicenda ante prandium in ieiunijs ecclesie extra quadragesimā multo minus: quia nihil sup hoc inuenitur deter minatum.

¶ Quid si monachus p̄ficatur ecclesie parochiali. Ad officij sequet; Rñ. fm Tho. seruabit p̄suetu dinem ecclesie ad quā transit.

¶ Quid si quis omīssa vna hora dicat sequentes? Rñ. fm v̄. Credo q̄ sufficit q̄ caute suppleat il lud tñ qd omīssum est: 7 agat p̄niam de negligē tia. Penitentia qz de omīssis bonis est arbitraria: sic 7 alie de pe. 7 re. deus qui.

¶ Vtrum clericus excoīcatus teneatur dicere ho ras. Rñ. si est excoīcatus minor: non est dubium Si v̄o est excoīcatus maior: dic fm Tho. 7 alios q̄ tenet quidē dicere: nō in ecclesia: vel cum alio aut q̄ in officio suo: sed solus: et quasi p̄ modum orationis. i. vt nō dicat. dñs vobiscū.

¶ An autē degradati teneant ad officium? Dic q̄ sic. Vide de hoc s̄. Degradano.

¶ Clerici et religiosi commorantes cum cardinali bus: aut cum quibuscunq; pontificibus: gratiam et communionem sedis apostolice habentib; vt i cie. dignum. eo. ti. possunt se coaptare illis in diut nis officijs: nec ad alia tenent.

Ieiunium. Quid sit iei unium? Rñ. fm Sof. et Panoz. super

Rica extra eo. q̄ ieiunium de quo hic est abstinentia a cibis fm ordinatōnem: seu p̄sue tudinem ecclesie. Et ieiunium dicitur a quodā in testino sic vocato. quia vt plurimū est vacuū et ex inanitum.

¶ Vtrum ieiunium cadat sub precepto. Resp̄. fm Tho. scda scde. q. c. l. vij. q̄ ieiunium in q̄tum pertinet ad necessitatem coercionis peccati: vel sa tisfactionis in penitentia: vel ad eleuatōnem men tis ad spiritualia: sic in q̄m cadit sub p̄cepto le gis nature: h̄ determinatio tps 7 modi ieiunadi: cadit sub precepto iuris positiu: qz ab ecclesia sic ē statutū. Nec tamē quilibet transgrediens peccat mortaliter: h̄ tñ qui transgredit̄ ex cōtemptu: vel sic q̄ impediatur finis: quem intendit legislator. Sed qui ex causa ratōnabili frangat ieiunium: nō peccat mortaliter: nec est transgressor p̄cepti. Glo. autem. xrv. dis. in. s̄. als ea demum. dicit q̄ trans grediens ieiunium solenne obligatur ad mortale. Panoz. autem vbi s̄. dicit. q̄ d. i. ius Lar. dicit h̄ procedere quando ieiunium omittitur ex contem ptu: vel inobedientia: vt quia non vult se subijcere precepto superioris. Secus si sine p̄temptu: q̄ tunc transgressio solum obligat ad veniale. Et di cit hoc tenere Archi. in dicto. s̄. als ea demum. Sz certe Archi. ibi solum refert opinionē Jo. de fon. et transi. Sed aliter dicit in. c. vtinam. lxxvj. dist. Ibi enim dicit q̄ si ex aliqua causa quis transgre ditur ieiunium: non peccat mortaliter. Quod po test intelligi: quādo forte esset debilis: nec curat ire ad superiorē pro licentia. Secus sentit quando nulla subesset licita causa. Sed pro prima opinio ne facit notabile dictū collec. in. c. j. de consi. vbi dicit q̄ transgressio canonis obligat ad mortale: q̄ fit ex contemptu: seu inobedientia. Et p̄temptus pprie est: quādo ex sola voluntate non vult se sub ijcere statuto superioris. Et iste p̄temptus dare ap parere non potest: nisi p̄ monitōnem fm eū. Sed si quis transgreditur ex p̄cupiscentia. ira vel negli gentia. tunc obligatur ad veniale. Quod dictū p̄ ma fronte videt notabile. Et hoc dictum Panoz. putat. verum vbi superior aliqd in iungeret p̄ver bum p̄mune. puta. p̄ verbum statuum? vel ordia mus. vel simile. Secus vbi p̄cederet p̄ verba p̄ ceptiua: seu equipollentia. Nam transgressio p̄ cepti superioris obligat ad mortale. licet fiat sine cō temptu. xiiij. q. j. c. quod precipit. et in. c. ij. de ma. 7 obedi. Et fuit illud iudiciū beati Tho. q̄ vbi sta tutum sit p̄ verba cōis: transgressio nō est ad mor tale. Qd̄ intellige q̄ fit sine p̄temptu. Nam sicut nō omnis transgressio legis obligat ad tempalen tē mortem. Ita nec eternam: que prouenit ex pecca to mortali. Et ideo ponderanda sunt verba statu ti: seu canonis quibus indicitur ieiunium. An sint verba preceptiua: seu equipollentia: seu p̄muna. Et predicta notabis: q̄ materia est p̄grina. Quā autē transgressio statuti: vel regule obliget ad mor tale. Vide Panoz. in. c. nam concupiscentiam. de

consti. et in. c. deus. de vi. et bone. de. et in. toto in-
 re canonico non est tex. qui ad hoc faciat: vt facit
 de. criui. de ver. ligni. Archi. autez. floren. in sum.
 dicit fm Tho. in. iij. di. xv. q. si quis ieiunia iusti-
 tuta ab ecclesia fregit libenter: vel scienter: et sine ca-
 rationabili peccat mortaliter: postq̄ peruenit ad
 etatem: in qua obligatur. Secus si non aduerte-
 bat esse diem ieiunij: vel etiam quando sibi vide-
 batur non posse ieiunare ratione debilis completi-
 onis: cum tamen posset: quis peccet forte nõ mor-
 taliter: si habebat aliquam causam dubitandi. debz
 tamen induci ad ieiunium. De autem de pal. cir-
 ca hoc sic dicit. ieiunium cadit sub iure positio. vn-
 de eius transgressio sine causa est peccatũ mortale
 Quando vo fractio eius est cum causa: non ex to-
 to sufficiente: est veniale: vt in his qui legunt insti-
 tutam in completio. Quando vo sufficiens est
 simpliciter: tunc nulla est culpa. Qui autẽ non ad-
 uertens de ieiunio comedit in mane: si quidez iei-
 ure tenebatur q̄ esset ieiunium: non excusata fracti-
 one ieiunij. non tamen tenetur postea eo die ieiun-
 are: cum iam sit obligatus ad alium diẽ. Et si nõ
 licet sibi plus comedere: nimis granaretur: nec
 cum toto hoc esset ieiunium: propter nimiam an-
 ticipationez. Itẽ si non ieiunando cum posset: in
 diebus ieiuniorum comedit pluries: fm Jo. An.
 neapolitanus in quolibet totiens peccat mortali-
 ter: quotiens comedit ultra vnam vicem: quia re-
 duatur istud peccatum ad preceptum negatiũ.
 Durandus tamen in. iij. tenet q̄ sit tñ vnus pec-
 catum: sed tanto grauius quanto pluries comitti-
 tur. Et istud communis tenetur. Et hoc nisi co-
 medens: nono contemptu: pluries incidet in il-
 lud. hec Archi. f.

In quibus diebus tenetur quis ieiunare. Re-
 spondeo quantum ex precepto ecclesie. tenetur p̄
 toto quadragesima. de consecra. distinctio-
 ne. iij. non liceat. c. non oportet. 7. c. placuit. Itẽ
 quatuor tempora. lxxvj. distinctio statum. Itẽ
 in vigilia natalis domini. extra eo. c. j. et in vigilia
 assumptionis virgi. d. c. primo. et in omnibus vi-
 gilijs apostolorum preterq̄ Philippi et Iacobi:
 quia venit tempore paschali. et Iohannes euange-
 liste: quia venit infra octauas: natiuitatis. extra eo-
 dem consilium. De festo etiam beati Bartholo-
 mei consuetudo seruanda est: non de ieiunando:
 quia hec est firma et vniuersalis: sed de die cele-
 brandi festum: vt in dicto. ca. consilium. Itẽ ex
 vniuersali consuetudine ecclesie: preceptum est de
 vigilia Iohani. baptiste. omnium sanctorum. et beati
 Laurentij. Itẽ vigilia penthe. est ieiunanda: de
 qua habes duas glo. primã in. s. necessario. lxxvj.
 distinctio. Aliam. Ber. in dicto. c. ij. Et tene eam
 mentu. Nam Gratianus visus est sentire contra-
 rium in dicto. s. necessario. In vigilijs autem ro-
 gationum fm Panoz. in hoc seruanda est p̄suetu-
 do loci. Idem dicit de aduentu.

¶ Anquid autem ieiunium possit differri d die
 in diem. Dicit Inno. q̄ si ceterisente causa. Nam
 videmus q̄ si festũ accidit sedã feris nõ ieiunatur

die dominica: sed transfertur ad diem sabbati pre-
 cedentis: vt extra eo. c. j. Ita dicendũ pari ratione.
 q̄ si vigilia accidat in aliquo festo solenni: q̄ tunc
 p̄pter venerationem festi: potest ieiunium explicari
 i die precedenti. Et ponunt doct. in multis locis
 francie exempluz. vbi p̄muniter festum sancti q̄n-
 tini quod accidit in vigilia omniũ sanctorum. nõ
 enim illi homines ieiunant propter festum solen-
 ne: sed transferunt ieiunium in aliam diẽ. Et idẽ
 posset fieri q̄ ieiunium accidit in festo: principali
 alicuius ciuitatis vel loci: vt ieiunium transferatur
 in precedentẽ diẽ: et placeret: vt ista translatio fi-
 eret p̄ ep̄m. hec Panoz. vbi supra.

¶ An aut consuetudo nõ ieiunandi excuset nõs
 ieiunantes. Hosti. in. c. ij. extra eo. dicit q̄ in ieiunij
 solẽmbus. i. iudicis per ecclesiaz: nihil pot fa-
 cere p̄suetudo. Ad intelligit Panoz. verum: quã-
 do consuetudo ex toto vult illud ieiunium tollere. Se-
 cus autem si illud interpretat qualiter sit explen-
 dum. puta. quo ad abos. horarum. collationez. et hu-
 iusmodi. Nam consuetudo est optima legum inter-
 pres. Et Panoz. in dicto. c. ij. limitat adhuc for-
 tius dictum Hosti. q̄ vtz in ieiunij solẽmbus
 non valet p̄suetudo. Hoc intellige: nisi papa sci-
 ret et toleraret. vide tamen glo. singularẽ in. d. c.
 ij. q̄ valet consuetudo ieiuniorum relaxatiua: de q̄
 glo. Panoz. ibi facit magnum festũ propter ei au-
 tontatem.

¶ Strum liceat ieiunare in dominica. Dic prout
 habetur de cõse. di. v. c. quadragesima. q̄ dies do-
 minicales sunt subtrahi ab obseruantia ieiunij tẽ-
 pore quadragime: fortius alijs temporibz: quia
 dies est lenicie. Si quis tamen absq̄ scandalo alio-
 rum et absq̄ alia superstitione ieiunaret: non pec-
 caret.

¶ Que hora sit competens comedendi in diebus
 ieiuniorum. Glo. in. d. s. als. dicit q̄ comedere ante
 horam comedendi ẽ mortale. allegat. c. solet. de cõ-
 se. di. j. Sed Panoz. super Rubricas eodem tit. di-
 cit q̄ aut loquimur d ieiunij quadragesimalibus
 Et tunc hora vespertina est competens. i. post cõ-
 pletas vesp̄as in ecclesijs: que tempe quadrage-
 simali dicuntur. et peccatum est anticipare illaz ho-
 ram. de hoc est tex. in. c. solent. Et ratio illius sta-
 tuti fuit: quia i ieiunio quadragesimali imitatur
 vestigia christi. qui abstinuit a cibo quadraginta
 diebus et quadraginta noctibus. Nos ita debe-
 remus agere si natura pateretur. Sed quia hoc nõ
 ẽ possibile in humanis: statuit ecclesia: vt saltẽ per
 omnes quadraginta dies sicte sumptos homines
 ieiunarent. nam post vesp̄as expletas dies sicte
 dicitur expletus cum non restet aliud officium di-
 urnum. In alijs vo ieiunij non est hora ab eccle-
 sia prefixa. Et ideo communiter tenetur: vt in no-
 nis licite sumatur abus. Et ita habetur in obser-
 uantia generali. Nam ex quo non habemus ius
 specificum: recurrendum est ad consuetudinem
 loci. ad hoc textus in. c. vti nam. lxxvj. distinctio
 Ri. tñ in. iij. dist. xv. dicit q̄ iam inualuit p̄suetu-
 do in multis locis comedere q̄ statim p̄ horam sex-

Ignorantia. Vtrum quilibet teneatur scire articulos fidei et precepta legis? Vide supra. Fides. Singuli tamen tenentur scire ea que ad eorum statum et officium spectant.

Quodam ignorantia excuset a peccato? Rñ. fm. Vl. duplex est ignorantia. Quaedam est iuris: vt si nesciat furtum esse peccatum. Quaedam est facti: vt si nesciat hanc rem quam accepit esse alienam: si putat suam. ignorantia autem iuris: aut est omnino inuincibilis et inuoluntaria: et dicitur inuincibilis que studio superari non potest. vt quia scilicet aliquis sine sua culpa scire non potest: sicut in infantibus: vel amentibus: a natiuitate. Et tunc excusatur a toto. Et eodem modo si aliquis de aliquo casu dubitans consuluit peritos: a quibus tamen aliter habuit: q̄ veritas se haberet: excusatur propter suam ignorantiam. Nam in se fecit quod potuit. Si vō in hanc inuincibilem ignorantiam incidit culpa sua: tunc aut hoc fuit per opus licitum: vt si per vigilias et abstinentiam deuenit ad amētiā: et tunc excusatur a toto: etiam si seruois excessus peccatus veniale fuerit. Aut fuit per opus illicitum. Et tunc fm opinionem veriorē etiam excusatur a toto: si nullum habuit vsum rationis. Quo vō ad ea sine quibus non est salus. nulla ignorantia est inuincibilis simpliciter et omnino: quia si non inueniret homines a quo doceretur: vincto doceret eum: nisi staret per ipsum. Si vō ignorantia iuris sit vincibilis et voluntaria: tunc si fuit affectata: in nullo excusatur. immo est speciale peccatum. Si vō non fuit affectata: sed solum quia neglexit adhibere diligentiam: hoc potest esse dupliciter. Nam vel ignorantia est causa agendi. ita q̄ si sciret illam circumstantiam: que trahit in peccatum non faceret et se fecisse doleret. Et hoc excusatur a toto: si tamen debita diligentia premissa fuerit. Quod si premissa non fuit: excusatur solum a tanto. vel ignorantia est comitans actum. scilicet q̄ etiam si sciret circumstantiam peccati. nihilominus faceret. Et hoc non excusatur.

Ignorantia crassa et supina dicitur per metaphoram hominis crassi et supini: qui non videt etiam ea que coram eo sunt sicut qui publica et manifesta se dicit ignorare. Cui nō facile creditur. de postu. pre. c. j.

Et vt plene habeatur noticia huius materie se aliqua notanda. Primo. q̄ quedam est ignorantia iuris naturalis et diuini. Et ignorantia in istis non excusatur. Et per hoc patet quid dicendum de puellis que se tangunt impudice: nec confitentur de predictis: postmodum asserentes necesse esse peccata. Sed dico: vt dictum est q̄ talis ignorantia nō excusatur. Et ideo si per longa tempora steterunt in huiusmodi tenentur reiterare confessioes. preferim si habebant facti memoriam. Sed si facti memoriam non habent: et tamen diligentiam ante fecerūt: vt ad memoriam reducerent sua peccata: et postea confitentur qd memorantur: et dolent de his sic excusantur: vt nō teneantur iterare confessionem. Idem dicendum in similibus.

Quedam vō est ignorantia iuris positium. Et hoc est duplex: sicut duplex est ius positium. scilicet vniuersale. et commune. Et quo ad hoc regulariter ignorantia non excusatur. vt est glo. singulari in. c. vt animas. de testi. li. vi. vbi ex illo tex. elicit q̄ licet ignorantia excuset a sententijs prolatis p̄ statuta quorundam q̄ ordinatorum. Secus ē de statutis generalibus canonum vel legum: q̄ ab omnibus sciri et custodiri debent. Quoddam vō est positium ius particulare seu municipale. Et q̄ ad hoc: vt dictū est: regulariter ignorantes excusatur: nisi sit ignorantia: crassa vel supina que vocari potest lata culpa.

Et que sit lata culpa vide Bar. in. l. quod nena. ff. de depo. vbi ponit quicq̄ species culpe. Prima est latissima: que est dolus verus et manifestus. Secunda vocatur latior: que est dolus presumptus. Item lata. leuis et leuissima. Et q̄ sit daxe culpans latissimam et latiorē Bar. reducit in practica. Quidam scholarius accepit famulum. et pro eo accepit expromissorem qui promisit reficere scholarii omne damnum qd enim contingeret culpa famuli. Quod enim famulus fecit furtū: queritur vtrum expromissor teneatur: Et videt q̄ non fm communitatem modum loquendi glosa. Nam aliud ē culpam alind dolus. de quo dolo non fuit hic promissum. In primum est veritas. scilicet q̄ expromissor tenebitur. quia dolus est culpa latissima: vt etiam patet ex diffinitione culpe latissime. quam Bart. diffiniendo dicit. q̄ cum ista latissima culpa non sit aliud: q̄ dolus manifestus diffinitionem ei habemus sicut de dolo. Dolus autē est machinatio: ad decipiendū: fallendūq̄ alterū: adhibita manifeste. Et addit manifesti: ad differentiam doli presumpti: qui est culpa latior. Culpa aut latior ē machinatio: ad decipiendū fallendūq̄ alterū: adhibita presumptiue. Et hoc ad differentiam doli manifeste. Sed Bar. arguit p̄tra. Nam cū dolus consistat ex animo: nō potest p̄bari: sed indicijis presumitur. vt. l. de dolo. l. dolum. Omnis q̄ dolus est presumptus: nullus manifestus: Rñ. q̄ quedam sunt indicia manifesta. et illa p̄bata inducunt dolum manifestum: vt. d. l. dolum. Queda sunt indicia nō manifesta seu p̄sumptiones nō ita manifeste nec omnino dolum p̄cludūt. Et ista de necessitate nō inducunt dolum sed presumptiue. Et differentia ē inter dolum verum et presumptum. Nam primo differunt: quia minor a vero dolo non excusatur. A dolo presunto sic. Item a vero dolo nulla est excusatio. A presunto sic. Item q̄ in causis criminalibus requiruntur probationes luce meridiana clariores. vt. l. sciant. l. de probat. Presumptus vō dolus non sufficit: quia non debet quis ex presumptionibus damnari: nisi hoc exprimeretur: forte et aliqua causa. vt. l. de adulterijs. lege si qui adulteri. et in autentice. si quis ei. Lata culpa est deuiatio in circumspecta ab ea diligentia:

ata: et postea confitentur qd memorantur: et dolent de his sic excusantur: vt nō teneantur iterare confessionem. Idem dicendum in similibus.

Deem. l. spurij. z. l. generaliter. §. Spurios. In quo
§. dicitur qd si ille illegitimus habeat competitorē
legitime natum: ei p̄fertur in officio dignitatis.
Quid si illegitime nati p̄ ignorantia p̄moti fue-
rint? Rñ. fm̄ Ho. hoc casu fm̄ omnes p̄babilis
ignorantia excusat. Si ergo nihil scit: excusatus ē
Secus ergo qm̄ hoc ad eius noticiā puenit.
Sed nunq̄d filius debeat credere verbis m̄ris
caus filius sit. vide §. Adulterium.
Quid si aliquis cōtraxit cum aliqua p̄ verba d̄
p̄nti: vel de futuro in p̄ntia testium? Et idem in-
teligas in foro conscientie: si nulli sunt testes: non
solum in hoc casu: sed in omnibus alijs: quia non
deficit ius: sed p̄batio iuris: z cognouit eam: z con-
cepit postea cōtraxit publice cum alia: z habuit fi-
lium. Nūquid filius p̄ime erit heres? Rñ. Dir.
l. i. dicit qd sic. extra qui si. sint legi. per tuas. qd per
canalem copulam p̄summatū fuit matrimonij.
intanti qd nulla p̄batio in cōtrarium admitteretur
extra de spon. is qui. Als si simpliciter p̄basset qd
eam affidasset: non determinatio tempus ante
matrimonij cōtractum cum alia non sufficeret i
foro contentio ad hoc vt succederet. extra de p̄-
ba. in p̄ntia. Idem Ho. z Ber. in. d. c. p̄ tuas. et
Ber. ibi in. ver. affidauit. dicit. i. fidem dedit qd cā
duceret in vxoem.
Pone. Titius tenebat duas vxoies in domo
sua. vnam affidauit z cognouit z cum alia cōtra-
xit in facie ecclesie que hoc ignorabat. Eadem no-
cte vtrang cognouit z impregnauit. Querit quis
succeder? Rñ. Dir. vbi §. fm̄ Ho. qd vtriusq; p-
les succedet titio tāq̄ legitima. Quod p̄batur sic.
Prima est sua cum qua p̄iū p̄traxit clandestine
hęcotam testibus: p̄ quos p̄batur contractū ma-
rimonij: nec aliquid impedimentū erat in̄ eos
quo casu ples succedit. d. c. per tuas. z. c. se. Secū-
da vō ignorans: fuit in facie ecclesie desponsata.
Et sic proles succedit: z veritas opinioni cedit. ē
qui si. sint legi. ex tenore. Qd mirabile videtur. hec
Dir. Quibusdam tamen videtur qd in dicto casu
primus filius p̄ime vxoies succedet z nō secundus
hęcota vxoī cōtraxerit publice in facie ecclesie:
z non prima: quia sufficit qd contraxerit in p̄sentia
duorum testium. Et sic tale matrimonij erit
matrimonij non solum quo ad deū. sed etiā quo
ad ecclesiam. Sed difficultas est maxima: si quis
contraheret matrimonij cum vna clandestine so-
lus cum sola: ex qua haberet filium. z cum alia cō-
traheret publice in facie ecclesie: ex qua etiam ha-
beret filium: quis eorum diceret legitimus? Rñ.
Den. d̄ gan. in suis quotlibetis dicit. qd edicta ec-
clesie penalia: sunt cōtra illos maxime qui faciunt
contra edicta ecclesie vt foris obseruent. Et ma-
xime ad illa custodienda que nouit ecclesia: de qd
bus habet iudicare. Vnde cum ecclesia ponit edi-
ctum penale qd nullus illegitimus ad curam ani-
marum accedat: hoc est in odij copule extra ma-
rimonij ab ecclesia nō approbate. propter quod
illi qui sunt geniti ex matrimonio nō approbato.
p̄ ecclesiam quantumcumq; sit ratum coram deo: con-
tra eos est edictum p̄cedens: z nō contra illos qd

sunt ex matrimonio approbato per ecclesiaz quā-
tumcumq; non sit ratum coram deo. Quare dicē-
dum est: qd si ille primus ex legitimo matrimonio
coram deo: non tamen approbato per ecclesiam:
suscipiat curam animarū cōtra interdictū ecclesie
suscipit: z est irregularis. Aliter non. hec Hen.
Quid si aliqui cōtraxerūt clandestine: z postea
matrimonij approbatur ab ecclesia. z post p̄baf
impedimētū: z separatur matrimonij. nunquid
filij sunt legitimi. Rñ. glo. in. c. quod nobis. qd si.
sint legi. dicit. qd aut nullum impedimentū p̄baf
cōtra matrimonij: z omnes indistincte sunt legi-
timi. z hoc omnes sequunt: vt dicit Panoz. ibi. z
videtur hoc p̄bati in. c. ij. de dan. despon. Nam
approbatio retrotrahitur. z perinde est ac si a p̄n-
cipio in conspectu ecclesie fuisset matrimonij con-
tractum. Aut impedimentū p̄batur postmodū
cōtra matrimonij. Et tunc fm̄ glo. geniti p̄ ap-
probationem sunt legitimi: sed ante probationē nō
Jo. an. tenet indistincte qd oēs legitimantur: licet
postmodū matrimonij separaret detecto impe-
dimento. Nouetur: quia matrimonij oia p̄ce-
dentia purgat. vt. c. tāta. qd si. sint legi. Et hoc pla-
cet etiā. d. An. Sed Jo. cal. tenet opi. glo. quia ad
hoc vt matrimonij sequens legitime filios p̄ce-
dentes: optz qd potuerit esse tpe cōceptiois. quod
non est in casu nō: obstate impedimētū. Panoz.
vō dicit aliqui tenuisse opinionē Jo. an. Sed nūc
tenet opinionē glo. p. c. si. §. si quis d̄ dan. despo.
vbi dicitur qd ples suscepta de clandestino mati-
monio proilus est illegitima detecto impedimēto
Et hęc opinionē putat veriore. Idē Ho. z Dir.
Quidam in facie ecclesie cum quadā cōtraxit fa-
cta solenni denunciatio: vtroq; vel altero ignorā-
te parentela: seu impedimentū. Post cum accusa-
rentur d̄ parentela penitentie citati venire nolue-
runt: tandē excommunicant p̄seuerantes in excoi-
catōe tres filios susceperunt. deinde eis recōcilia-
tis z parentela p̄bata celebrati sunt diuortium in̄
ipos. Queritur an filij nati tpe excoicatiois sint le-
gitimi. Rñ. fm̄ Dir. z Bar. bn. z Tancre. qd filij
omnes nati vel cōcepti ante sniam sunt legitimi.
c. cum inter. qui si. sint le. si in facie ecclesie contra-
xerunt solenni denunciatioe p̄missa. z ambo vel
alter eorum bonam fidem habuit tempore con-
tractus.
Quid de filijs sacerdotum: quos susceperūt de
legitima vxoie antesacerz ordinē. Rñ. fm̄ Ray.
tales de iure cōmuni. pmoueri possunt ad omnes
ordines: z dignitates: nisi in illa ecclesia vbi patres
eorum immediate fuerūt p̄elati seu canonici. vbi
non possunt canonicari vel pmoueri. Hoc intel-
lige ad easdē dignitates z p̄bendas: quas patres
eorz tenuerunt. Ad alias aut etiā in eadez ecclesia
poterunt canonicari z pmoueri: etiam viuētibus
eorz patribus: z in eadem ecclesia in officio suo ma-
nentibus. extra de si. p̄sby. ad hec. z. c. ad extirpan-
das. z. c. ad abolendā. Idem Ho. Ber. z Hof. z
addit Hof. nota. qd cū p̄ habuit p̄ionatū: vel vi-
cariā p̄petuā in aliqua ecclesia: filius imediate ipm̄
vel ipam habere nō p̄t. d. c. ad extirpandas. z. c.

is est. p̄.
Quantum de illa questione restat.
a communia sic esse capte. Rñ. glo.
l. quod dicitur et Panomorus in
imis. de elect. dicit qd sic. Vbi
ret dicitur expresse vel tacite: p̄fecto
eo veritas qd falsi ignorans non
nam legatus quis inoderet in factis
tum. Sed hoc videri vultum
p̄ntia in. c. a nobis. d̄ primo. de senten-
am sequitur de An. Idem videtur in
t. in l. cunctis popolis. l. de senten-
Panomorus in dicto. c. a nobis. An
in dicto. c. vt ammaz. reprobatus
d. c. vt animam. sed hoc respectu
lanatus: vel in unum numerum
en fm̄ cum respectu unum communem
um generalium. Immo cā fm̄ cum v
tra dicto canonis generalis incantū
entiam: cum si ubi nō esset factū damno
ictū et supra in glo. lina. Et panomorus
dicit qd talis non potest habere allegari
tum facte dicitur factum esse damnum
atum p̄uenerit factum esse damnum
p̄oboliter ignorantes non legatur.
Et sic a contrario sensu licet p̄nti fa-
ammatū: nulla est exceptio ignorā
m in lege vniuersali seu communia. Et
in indubitatum. hec Panomorus lū
atur in statuto ordinario: vt etiam vō
i.
predicta potere potest respondere. Quis
is et alij qui veniunt contra p̄sentem
m. Nam vbi potest qd licet dicto p̄s-
non sit iudicatus in capite: tamen
is p̄cessus anno in curia in p̄-
re ueniens videtur per totū mundū
Et quo facit factū illi damnum.

Legitimus. Illegitime na-
multipliciter dicitur. Vnam ad v̄-
ur in anier: qui proprie natus est de
speratus vel uetus: qui de adulterio.
Ray. Spurij d̄i nati: et p̄bati no
cōnominis. Metus vō natus de adul-
tōi filius esse de uirginio cum nō sit
actas sedes dicit: que vix quante
dent: z non sunt. Sed veritas est qd
natus dicit etiam spurij: vt in c. tanta.
e le. Alius natus est qd dicitur: soluta
omnes p̄hibent cotra: quā p̄ntia
antiores p̄hibent: facti autē simplis de
veximā generatio dicitur. c. de elect.
z. extra qui si. sint le. p̄ uenerabiles. Causis
bitōis triplex est. dignitas dicitur: que
alio p̄ra non p̄ra de ea. p̄ inter dolo
tem deest atq; p̄ntis extra de heredi-
tis. Item qd talis solent esse m̄recces
d̄ens. vj. q. i. quā in m̄re. In seculari
dignitate talis autē long p̄nt. ff. de

prio delicto. ita q̄ sine dispensatōe p̄t ad ordines
 pmoueri: sed nō ad dignitates. illam v̄o que sur-
 git: nō er. pprio delicto nō tollit. Panor. aut̄ ibi di-
 cit q̄ de hoc nō p̄t dari certa regula. quia in qui-
 busdam casibus tollit: in quibusdā nō. Et credit
 q̄ tñ in iure expressis casibus tollat irregularitas p̄
 ingressum religionis. Si v̄o remanent in seculo:
 nec ad ordines nec ad prelaturā possunt absq̄ dis-
 pensatōe pmoueri. Sed circa eos quōq̄ adhibet
 dispensatio magna. v̄t vt ordinēt̄ r̄ instituant̄
 i ecclesijs alijs a paterna. Dico si sunt filij p̄sbyteri
 Aliter v̄o in quibuscūq̄ ecclesijs. ar. extra de fi. p̄-
 sby. p̄ntium. Maior: vt etiam in paterna aliquo
 tamen medio. extra de fi. p̄sby. ex transmissa.
 Maxima: vt in paterna: nullo medio. ex de fil. p̄-
 sby. ex tua.

¶ Quid sit cum illegitimo dispenset̄ quo ad ordi-
 nes r̄ ecclesiasticū beneficium. Rñ. si ab ep̄o facta
 est dispensatio: non extenditur nisi ad ea que p̄t.
 vt dicitur. Si v̄o a papa poterit promoueri ad
 parochialem ecclesiam non ad personatum vel re-
 ctorialem: ad quam per electionē p̄cedi cōsuevit. ex
 de p̄ben. c. fi.

¶ Queritur an papa possit legitimare quo ad tē-
 poralia r̄ successiones. Rñ. Panor. in. c. p̄ venera-
 bilem. qui si. sint le. recolligendo sūmarie dicta do-
 cto. dicit q̄ aut queritur de legitimatōe fienda per
 papam. Aut per imperatorem: seu habēt̄ ab eo po-
 testatem. P̄mo casu si vult legitimare in patrio-
 nio ecclesie: libere potest. vt in. d. c. per venerabile.
 Sed in terris alienis: aut subest maxima r̄ ardua
 causa. r̄ credit q̄ possit: licet legitimatus cognoscat
 alium in dñm. Nouetur per tex. in. d. c. p̄ ve-
 nerabilem. in v̄. rōnibus. Nam si ille auctoritates
 veteris r̄ noui testamenti nō cōcluderent in actu
 legitimatōis: frustra papa eas adduxisset. Fin-
 ge ergo: q̄ ex legitimatōe filij alicuius principis
 sequat̄ fidei magna dilatatio. Nam tunc ob eam
 causam: vel similem papa poterit exercere iurisdi-
 ctionem temporalem: vt ibi r̄ in. c. p̄ hūani. de homi-
 li. vi. Aut cessat arduitas cause. r̄ si vult legitimare
 nō recognoscentē superiores seu eius filios. r̄ p̄t.
 Aut vult legitimare recognoscentem sup̄iorem. r̄
 nō p̄t nisi superior cōsentiat: nisi velit legitimare
 in sp̄ialibus. vt extra de fi. p̄sby. c. j. r̄ ij. li. vj. v̄t ni
 si velit in cipe a radice matrimonij. vt in. c. tanta.
 qui si. sint legi. r̄ in. c. q̄ circa. de p̄san. r̄ affi. In im-
 peratore dicendū: q̄ incipiendo a radice matrimo-
 nij nō p̄t legitimare: quia nō p̄t ip̄e disponere
 sup̄ matrimonio. vt in. c. tuam. de or. cogni. Aut
 p̄scriptum vult legitimare: r̄ tūc in sp̄ialibus nō
 p̄t. In tp̄alibus v̄o p̄t in terris sibi subiectis: me-
 diate vel immediate. immo de iure ip̄e solus p̄t
 in toto imp̄io. Vnde reges r̄ alij principes qui re-
 cognoscunt imperatōrē in dominij: d iure nō pos-
 sunt legitimare: q̄ legitimatio sicut r̄ fame restitū-
 tio et silita vident̄ reseruata soli p̄ncipi. Secus si
 essent principes: vel ciuitates non recognoscentes
 sup̄iorem. Nam isti habent tantam p̄tatem quā-
 tam habet imperator in imp̄io suo. Ad hoc. d. c. p̄
 venerabilem. in v̄. insup. r̄ facit glo. ibi in ver. re-

agnoscat. Et quo habes: q̄ rex francie d iure nō
 est exemptus a romano imp̄io. l̄ Innoc. dicat q̄
 de iure subest pape r̄ nō imperio. Hosti. v̄o tenet
 p̄mū: quia omnes principes seculares debent re-
 cognoscere imperatōrē in dñm: vt in. c. adrianus.
 lxxij. di. Et ex hoc dicit. q̄ reges hyspanie: anglie:
 r̄ francie tenent de iure obedire imp̄ator: l̄ defa-
 cto nō obediant. Nunquid autē peccent nō obe-
 diendo. r̄ nunquid potuerint p̄scribere cōtra im-
 perium. Respectu p̄scriptōis sentit q̄ nō: nisi p̄
 scripserint passim. i. nomine romane ecclie. Re-
 spectu peccati dicit: q̄ fore excusantur a peccato:
 interim dum imperatōrē nō erigit ab eis obedien-
 tiā. Sicut in simili notatur in decimis. r̄ cum hoc
 dicto transit in. d. c. p̄ venerabilem. Jo. an. S̄z do-
 minus Anto. dicit posse defendi: q̄ isti p̄scripse-
 runt cōtra imperium. Nam plures possunt esse
 imperatores: quēadmodū quī plures eliguntur in
 discordia. Et de cōsuetudine vterq̄ ministrat: vt
 notat glo. in demen. romani. de iure iurā. Et Pa-
 nor. putat q̄ isti principes possunt p̄scribere iura
 imperij in eorum regnis. Ad hoc facit quod nō.
 Jo. an. in. c. cum ep̄iscopus. de offi. ordi. li. vj. vbi
 dicit q̄ prelatus inferior ep̄iscopo p̄t p̄scribere
 iura ep̄iscopalia in certa pte dyocesis. Sed q̄ prin-
 ceptis possit p̄scribere: vt ip̄e non sit sub imperio:
 non videt hoc possibile in iure: quia sine possessio-
 ne p̄scriptio nō p̄cedit. Sed quis non p̄t possi-
 dere seip̄m. Et ideo l̄ papa vel alius potuisset p̄-
 scribere contra imp̄atorē: tamen actiue nō p̄ce-
 dit p̄scriptio. Aut vult legitimare in terris ecclie.
 Et tūc nō p̄t. Idē r̄ fortius dicendū de habente
 ab eo p̄tatem.

¶ Et ex predictis p̄t correlarie inferri q̄ papa q̄
 ad terras ecclie p̄t legitimare: tam quo ad tp̄alia
 q̄ quo ad sp̄ialia. Quo v̄o ad terras imperij: p̄t
 quo ad sp̄ialia sed nō quo ad tp̄alia. vt etiā volu-
 it Bar. in autent. ex cōplexu. l̄ de ince. nup. Et
 hoc nisi ex maxima r̄ ardua causa. vt dicit panor.
 Nam tunc etiā in terris imperij posset legitima-
 re quo ad tp̄alia. Secundo inferitur q̄ imperator:
 vel alius ab eo habens p̄tatem nō p̄t legitimare
 quo ad sp̄ialia. Et ideo nec ad ordines: nec ad alia
 sp̄ialia admittentur. vt etiam vult Bart. vbi s̄.
 Nec etiam erunt legitimi in dominio illorū qui
 non recognoscunt imperatōrē: q̄tūm ad ea p̄ que
 fieret alteri p̄iudicium. puta ad successiones bo-
 norum ab intestato. vt notatur in dicto. c. per ve-
 nerabilem.

¶ Vtrum autem comites palatini habentes po-
 testatem legitimādi ab impatore possint legitima-
 re in p̄iudicium agnatorum. d. An. in. d. c. p̄ vene-
 rabilem: dicit q̄ non: nisi pater r̄ agnati cōsentiant
 quia hec potestas tanq̄ alteri p̄iudicialis est re-
 stringenda. vt. l. j. §. si quis a p̄ncipe. ff. ne quid ē
 lo. publi. Sed Panor. in. d. c. per venerabilem. di-
 cit fore inspiciēda verba potestatis collate. Et vbi
 simpliciter est data potestas: credo q̄ possent legi-
 timare: etiam in p̄iudicij agnatorū quēadmo-
 dum impator: quia in hac legitimatōe iura nō fa-
 ciunt mentiōem nisi de patre. quia agnatis nō p̄-

est totaliter reprobatus a lege. ut in auten. de san-
cuf. epifcopis. s. clericos. unde nō pūit dici filij na-
turales: nec p pñs legitimant p sequens infimo-
nium. Jo. an. ponit istam qōem in mercu. in regu-
la line culpa. Et facit mentōz de dicto Ricardi. z
determinat pñum p regulaz. q ex quocūq; coytu
fint nati: dūmodo potuerit esse vxor. si pñsus
affuisset. legitimant p sequens matrimoniu.
Secus si tunc non poterat esse vxorius. Bar. autem
distinguit. an ille clericus sit beneficiatus vel ne. s.
tamen hoc nihil facit p opi. Jo. an. quia dato qd
ille clericus in minorib; esset beneficiatus nihilom-
nino si pberet teneret matrimonium. Et sic filij
ante nati legitimant p dict. c. tanta. Et per p di-
ctam regulam patet. q si saracenus habuit filium
ex xpiana z postea efficiat xpianus. z cum illa p-
bat: nō ppter hoc filius legitimat: quia tempe na-
tuitatis non poterat esse matrimoniu. ut in. c. ca-
ue. xxvij. q. j. Idem dicit Vin. in nat. ex coytu in-
cestuoso. q licet postmodum ptrabat matrimoniu
um p dispensationem ecclie: non tñ filij ante geni-
ti legitimant. q tunc nō poterat esse matrimoniu
obstante impedimento p sanguinitatis vel affini-
tatis: nisi aliud dicat in dispensatione. Et sic Pa-
norum. in di. c. tanta. pcludit. q vbi coytus nō po-
terat esse vxorius obstanti impedimento perpetuo: non remouibili sine dispensatione ecclie.
filij non legitimantur per sequens matrimoni-
um.

An autē quis possit petere se pñunciari legiti-
mum. Inno. pcludit q non: nisi ad aliquem esse
ctum. vtrpota. si agit de successione: z imputat sibi
q non est legitimus: tunc potest petere pñuncia-
ri se legitimum. ut in. c. j. qui si. sint legi. Vel si dif-
fama de illegitimitate. Idē Panor. in. c. causaz.
qui si. sint. le.

Impedimentum pri-
mo pñnuit. Circa impedimenta ma-
trimonij. Pmo agem de impedimen-
to in genere. Secūdo de impedimentis in specie.
que in his versib; pñnent. Error. pñtio. votum.
cognatio. crimen. Cultus disparitas. vis. ordo. li-
gamen honestas. Si sis affinis. si forte coyre ne-
quibus. Nec socianda vetat: pñubia iuncta retra-
ctant. Ecclie vetitū: necnō tps feriaz. Impedi-
unt fieri. pmittūt facta teneri.

Que impediunt matrimoniu iaz pñtum. Rñ.
zj. sunt que impediunt: nō solum matrimoniu z
pñdum s; etiam dirimūt pñctum. que pñnt ē-
tur in trib; pñmis versis. Et intelligas q dirimūt
pñctum: si pñcesserunt matrimoniu. Si autem
veniunt post matrimoniu rite factum. vt affini-
tas vel crimen z hñdō: non dirimūt: pter vnum.
s. votum religionis cum effectu. quando quis p-
cto matrimonio s; ante carnalem copulam ingre-
dit religionem. extra de conuer. coniu. vey. z. c. ex
parte. el. ij. z de spon. commissum. Expectari ta-
men debet vsq; ad pñfessionem. nam ante non di-
rimūt.

Quid autē dicendum si quis aliquaz mulierem
cognouit carnaliter z postea pbat cum ea pverba
de pñti. s; post pñctum matrimoniu eaz nō cognouit
carnaliter: nūquid poterit alter eoz intrare re-
ligionem. Questio est pulcra: z de facto bis dieb;
accidit. Rñ di p q sic: nō obstante tali copula p-
cedēte. Pmo p. c. vey. z. c. ex publico. z. c. ex pte.
ij. de puerfati. pñ. Que qdēz capitula dicūt q an
pñsumatōz infimonij alter pñgum pōt intrare
religionem. Et nota illud vbum pñsumatōz. qd
importat pñctōem. Illud autē qd pñlet aliqd op?
videt sequi z nō antecedere. Secūdo in casu pñdi-
cto: iste nō incurrit bigamiam. etiam dato q talis
mulier fuisset prius ab alio viro cognita. de quovi
de s. bigamia. vbi iura reqrunt q ad incurrēdaz
bigamiaz nō sufficit q qd pbat cum corrupta nisi
post tale pñctum matrimoniu sequat copula carna-
lis. Non ergo sufficit antecedens. Ad hoc etiam
facit. c. veniens. de spon. vbi copula pcedens non
facit transire sponsalia de futuro in infimoniu. s;
bene copula sequens.

Quid autē si sponsus cognouit sponsam violent-
ter. nūquid poterit spōsa intrare religionē inuito
sponfo. Subiū facit. q effecti sunt vna caro: hñvio-
lent. In hoc sunt varie opiones Jo. an. in mercu.
in regula. Ea q p. de re. iu. in. vj. vj. seq. opi. Bar.
bri. q tenuit talē spōsam cognitaz posse ingredi re-
ligionē: sponfo inuito: ne delinqns sit melioris cō-
ditōis q sapiens. Itē nō vñ pñnucasse corp? suū
ex q inuita fuit cognita. Panor. in. d. c. vey. vñ ad-
herere huic opi. Quidā tñ distinguūt. q si ē spōsa
de futuro pōt trāsire ad religionē nō obstante car-
nis copula violēta. si autē est spōsa de pñti. nō pōt
trāsire pñdicte marito. hñ? opi. ē Adonal. z Rod.
que vñ valde equa.

Quid autē si vir vxorē suaz quam nōdum cog-
nit tradidit adulterādam p sanguin eo. pñno inui-
tam: An possit postea pñ illi? volūtatem religionē
ingredi? Rñ. Rñ. in. iij. di. xxxv. dicit q attenda-
ture naturalē q̄tate z viri inq̄tate. z pñsiderat q
corruptōz vxoris vir est pñcipalis cā. p illaz corru-
ptōz acq̄siuit vxorē tantam pñtatem in corpūs viri
vt pñ eius volūtate: religionē nō possit intrare. vñ
ēf de eo. q co. pñan. vñ. c. discretōz: dī de qdaz mu-
liere q nōdū a viro cognita. ab eo fuit tradita in-
uita p sanguineo viri: q cū ipsa inuita pñbuit. Et
q̄cito fuit rēdita libtati: fugit ab eo. z se poi: viro
restitui postulauit. qd si monita vt pñctiaz fuet
ad hoc induci nō potuerit. vir pñor cogat redire
ad ipsam. z maritali affectione tractare.

An p susceptōz sacri ordinis dissoluant spōsa-
lia prius pñta de pñti? Rñ. Blo. in. c. q votuz. de
voto z voti re. li. vj. dicit q hodie est app: obatu p
pñctōz Jo. q incipit antique. s. spōsalia de pñti
nō dissolui p receptōem sacri ordinis. p. c. ex pte.
el. ij. de puer. pñ. Et si dicerem? pñumiaz nō cēt
eq̄litas. q iaz duplici remedio posset vir dissolue-
re sponsalia: z mulier vnico. q ppter fragilitatem
sexus. mulier ordines recipere nō pōt. Et lic habes
casum in quo sacerdos potest habere vxorē. Sec?

est motus hanc aut pater...
in Bano. Inm. l. quis. c. de...
nec mōdū dicitur. Et tunc est...
i. si. n. de nat. r. d. nō valent...
pñtationem sicut nō habent...
bona paterna hoc verū pñcepto...
vultet legemare agnatis non...
vultet dicit Bart. in di. l. c. quid...
enim pñcepto et certa scēnta...
rum cum potēdōz dicitur ad hoc...
stat in l. i. c. de sen. pñ. l. in cano...
Addē pñctōis quod notat Panor...
venit. qui si. sint legi. q papa...
atrimonio: pter conuictōem dōpñā...
imātionē sūz. etiam respectu bono...
oc intellige de filijs postea genitō...
in Panormitanis in. c. tanta. qui...
scholus contrabat matrimoniu p...
nem ecclie. non tamen filij ante...
antur: nisi aliud dicatur in dispensa-

Impedimentum. j.

tamen esset dicendum: si essent solum sponsalia de futuro. quia tunc p[er] susceptionem sacri ordinis dissoluerent.

¶ Que sunt illa que impediunt matrimonium p[ro]hiberi. s[ed] tamen n[on] dirimunt p[ro]tractum. R[ati]o. Primum quod sunt duo p[re]dicta in. v. s. s. p[ro]hibito ecclesie et t[er]tius p[ro]feriarum. Item sunt quedam crimina de quibus habet. s. impedimentum. viij. Item impediunt matrimonium contraheri. sponsalia. que sunt p[ri]us cum alia c[on]tracta. de quo. s. sponsalia. Item catholicismus. de quo. s. impedimentum. vi. Item impedit votum simplex. de quo. s. impedimentum. iij.

¶ Utrum aliqua c[on]suetudo impediatur matrimonium p[ro]hiberi. vel dirimat c[on]tractum. R[ati]o. Panoz. in. c. sup. eo. de cogn. sp[irit]u. q[ui] aut c[on]suetudo habitata al[ia] ibiles p[er] ius canonicum. Puta vt in tercio q[ui] du possit m[er]imoniū p[ro]hiberi vel vt frater possit p[ro]hiberi cum sorore spirituali: et non valet consuetudo. et vt dicitur in dicto. c. super eo. Idem tenet Hosti. quasi c[on]suetudo non sit rationalis: cum sit c[on]tra omnem honestatem. ex quo inferit c[on]suetudinem a papa non approbatam n[on] posse tollere impedimentum publice honestatis. quia n[on] valet c[on]suetudo p[ro]tra honestatem ecclesie. vt in. c. cum decorem. de vi. et ho. clerico. Aut c[on]suetudo inhabilitat al[ia] habiles. vt in filiis duoz[um] compatrium. per quoz[um] neutrum deu[ot]um est ad compaternitatem. Et tunc aut habet solum c[on]suetudo vt impediatur: n[on] vt dirimat. et valet ar. d. c. super eo. Aut habet vt dissoluat coniugium. Et si ad tempus valet vt dicit Innocentius in dicto. c. super eo. Nam peccaret p[ro]trahendo p[ro]tra c[on]suetudinem patrie. xxx. q. v. c. aliter. Aut habet vt dissoluat imperpetuum. Et si est approbata per papam: saltem tacite. valet. vt p[ro]bat in dicto. c. sup. eo. fm lecturam Hosti. Aut n[on] apparet de approbatione pape. et videt Hosti. velle c[on]suetudinem n[on] valere. Dicit eni casum. d. c. sup. eo. non esse extendendum. Sed Panoz. putat oppositum: vbi cum c[on]suetudine p[ro]currit scandalum. Unde si cut papa potest ius diuinum interpretari. et addere et diminueri. vt notat Innocentius in. c. que in ecclesiaz. de consti. vt dictum est s. Consuetudo. Ita et consuetudo. vt notat idem Innocentius in. c. si. de c[on]suetud. Item videmus q[ui] c[on]suetudo que generat scandalum inhabilitat quez ad matrimonium sp[irit]uale. vt in. c. cum olim. de de. coniu. ergo pari ratione debet posse inhabilitare ad matrimonium carnale. ad hoc facit q[ui]d notat glo. in dicto. c. sup. eo. que est singularis. q[ui] si in aliquo loco esset hodie c[on]suetudo. vt in. v. gradu non possit contrahi matrimonium et ex p[ro]ctu generaret scandalum. q[ui] n[on] valeret matrimonium. Licet. c. non debet. de p[ro]p[ri]etate. hoc p[ro]mittat. Et potest esse duplex r[ati]o. Prima quia hec c[on]suetudo p[ro]currit cū iure antiquo: nec censet sublatam p[er] ius nouum: ex quo n[on] reprobatur p[er] illud ius. et p[ro]currit secum scandalum. Secunda ratio colligitur ex p[re]dictis. quia c[on]suetudo p[ro]tinens in se scandalum ex p[re]tentione: potest inhabilitare al[ia] habiles: s[ed] vbi a p[ri]ncipio nullum fuisse impedimentum

tunc solum scandalum sup[er]ueniens non possit dissolueri matrimonium. vt dicit glo. in dicto. c. sup. eo. quam notabis. quia p[ro]pter scandalum n[on] est recedendum a veritate iur[is] diuini: vt in. d. c. ij. d. op. no. n[on] habet Panoz. in. d. c. sup. eo. Vide ad p[re]dicta que notat idem Panoz. post glo. in. c. q[ui]d super. de p[ro]p[ri]etate. q[ui] p[ro]suetudo inhabilitans potest esse rationalis: habitans v[er]o non. quia prima est inducta ad ebaritatem ampliandam: vt homines potius p[ro]hibent cum extraneis q[ui] cū p[ro]p[ri]is. Sed in secundo casu p[ro]suetudo est p[ro] bonos mores: et p[ro] bonum charitatis: eo q[ui]d relatur p[ro]hibitione inter p[ro]p[ri]os. Consuetudo aut[em] p[ro] statutum. vel legem nutriendam bonos mores: n[on] valet. vt in. c. si. de p[ro]p[ri]etate. et notat Bar. in. l. omnes populi. ff. d. iusti. et iure. Opinio t[ame]n Hosti. videt p[ro]muni et securior. vt dicit Alstet. li. viij. titu. xvij. dicens. q[ui] Ber. sibi ap[er]te p[ro]dicit in duab[us] suis glo. l. in. c. j. et in. c. sup. eo. de co. sp[irit]u. Nam in. d. c. j. dicit q[ui] si sit p[ro]suetudo. q[ui] si fiat p[ro]muni eius generet ex hoc scandalum: n[on] tamen dirimeret p[ro]pter hoc matrimonium iaz p[ro]ctu In dicto aut[em]. c. sup. eo. dicit q[ui] si sit scandalum magnum alicui: q[ui] tales p[ro]iungant vel remaneant coniuncti. non solum impedit inter eos p[ro]trahi matrimonium: sed etiam dirimet iam p[ro]ctu. Sed Alstet. dicit. q[ui] magis est assentiendum p[ri]me glo. et huius opi. est Hug. et Boss. p[ro] qua facit singulare dictum Hosti. q[ui] tolerabilis est aliquos p[ro]tra statuta hominū copulatos dimittere simul. s[ed] sic coniunctos p[ro]tra statuta dei separare. c[on]tra de testi. licet. Pro hoc etiam facit singularis theoricā dicit Hosti. q[ui] vbi cunq[ue] m[er]it p[ro] ius glo. matrimonium solunt nec ius xp[ist]ianum adducunt. si inueneris aliquem doct. scribentem p[ro]trahit. s. matrimonium n[on] debere dissolui: sequaris eum. Ad hoc facit q[ui]d notat Panoz. in. c. si vir. de co. sp[irit]u. q[ui] vbi agit de matrimonio sustinet de: singularis opinio est p[ro]ferenda p[ro]muni. Quod bene notabis: nisi communis opinio h[ab]eat quasi textum p[ro] se. In alijs aut[em] vbi doct. in aliquo articulo sunt varij: secunda est opinio humanior. i. r[ati]onabilior et equior. Si v[er]o v[er]a opinio est rationalis: est sequendum plurimoz[um] iudicium fm Hosti. et Ber. Ad hoc bonus tex. in sili xix. di. in canonicis.

¶ Quid si ecclesia p[re]cipiat alicui coniugium cohabitare cum altero: et ille cui p[re]cipit sciat esse impedimentum: R[ati]o. fm Hug. in hoc casu p[ro]ctu ad reddendum debitum non tenetur obedire. tamen incohabitatione. et necessarium exhibitione obedire debet.

¶ Quid ante matrimonium sit in q[ui]rendum an sit aliq[ui]d impedimentum. R[ati]o. dicit in ecclesijs banna. publice p[ro]p[ri]os p[ro]poni vt. s. p[ro]tentem terminū q[ui] scit impedimentum. p[ro]ponat. Et si appuerit p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]etaria s[ed] copulam futuram: int[er]dicat exp[re]sse. donec p[ro]stet q[ui]d fieri debeat. Aliter si p[ro]tulerit sine b[an]nis. aut post p[ro]hibitoz[um] et extiterit impedimentum vtputa. gradus p[ro]hibito: tunc filij dicentur illegitimi. et n[on] excusabunt p[ro]pter ignorantiaz parentum. de hoc it[em]. s. Sacerdos q[ui] qui tales p[ro]iunctioes inhi-

Imp

habeat... vt regularis qui inter...
p[ro]p[ri]os p[ro]poni vt. s. p[ro]tentem terminū q[ui] scit impedimentum. p[ro]ponat. Et si appuerit p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]etaria s[ed] copulam futuram: int[er]dicat exp[re]sse. donec p[ro]stet q[ui]d fieri debeat. Aliter si p[ro]tulerit sine b[an]nis. aut post p[ro]hibitoz[um] et extiterit impedimentum vtputa. gradus p[ro]hibito: tunc filij dicentur illegitimi. et n[on] excusabunt p[ro]pter ignorantiaz parentum. de hoc it[em]. s. Sacerdos q[ui] qui tales p[ro]iunctioes inhi-

habeat... vt regularis qui inter...
p[ro]p[ri]os p[ro]poni vt. s. p[ro]tentem terminū q[ui] scit impedimentum. p[ro]ponat. Et si appuerit p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]etaria s[ed] copulam futuram: int[er]dicat exp[re]sse. donec p[ro]stet q[ui]d fieri debeat. Aliter si p[ro]tulerit sine b[an]nis. aut post p[ro]hibitoz[um] et extiterit impedimentum vtputa. gradus p[ro]hibito: tunc filij dicentur illegitimi. et n[on] excusabunt p[ro]pter ignorantiaz parentum. de hoc it[em]. s. Sacerdos q[ui] qui tales p[ro]iunctioes inhi-

habeat... vt regularis qui inter...
p[ro]p[ri]os p[ro]poni vt. s. p[ro]tentem terminū q[ui] scit impedimentum. p[ro]ponat. Et si appuerit p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]etaria s[ed] copulam futuram: int[er]dicat exp[re]sse. donec p[ro]stet q[ui]d fieri debeat. Aliter si p[ro]tulerit sine b[an]nis. aut post p[ro]hibitoz[um] et extiterit impedimentum vtputa. gradus p[ro]hibito: tunc filij dicentur illegitimi. et n[on] excusabunt p[ro]pter ignorantiaz parentum. de hoc it[em]. s. Sacerdos q[ui] qui tales p[ro]iunctioes inhi-

habeat... vt regularis qui inter...
p[ro]p[ri]os p[ro]poni vt. s. p[ro]tentem terminū q[ui] scit impedimentum. p[ro]ponat. Et si appuerit p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]etaria s[ed] copulam futuram: int[er]dicat exp[re]sse. donec p[ro]stet q[ui]d fieri debeat. Aliter si p[ro]tulerit sine b[an]nis. aut post p[ro]hibitoz[um] et extiterit impedimentum vtputa. gradus p[ro]hibito: tunc filij dicentur illegitimi. et n[on] excusabunt p[ro]pter ignorantiaz parentum. de hoc it[em]. s. Sacerdos q[ui] qui tales p[ro]iunctioes inhi-

habeat... vt regularis qui inter...
p[ro]p[ri]os p[ro]poni vt. s. p[ro]tentem terminū q[ui] scit impedimentum. p[ro]ponat. Et si appuerit p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]etaria s[ed] copulam futuram: int[er]dicat exp[re]sse. donec p[ro]stet q[ui]d fieri debeat. Aliter si p[ro]tulerit sine b[an]nis. aut post p[ro]hibitoz[um] et extiterit impedimentum vtputa. gradus p[ro]hibito: tunc filij dicentur illegitimi. et n[on] excusabunt p[ro]pter ignorantiaz parentum. de hoc it[em]. s. Sacerdos q[ui] qui tales p[ro]iunctioes inhi-

bere ptemperit. vel regularis qui inesse presum-
pserit p timentu ab officio suspendat. Qui vo fal-
sum impedimentu maliciose obiecerit. canonicaz
non effugiet vltiorem. extra de clā. despon. cum in-
hibitio. In aliquibz vo locis nō sunt hec banna:
h solum pstrabunt sponsalia solēntz publice: mul-
tum an mrimoniuz: interim pnt manifestari: an sit
impedimentum.

¶ Aliquid autem peccent reges. principes z mi-
lites qui pstrabūt hodie sine bannis: Rñ. Asteñ.
li. viij. ti. xij. de mente Rñod. dicit q non peccant
mortaliter: vbi non est p̄suetum eoz matrimonia
banniri. Et qd dicit in dicto ca. cum inhibitio. nō
extendit ad matrimonia nobilium que in ecclesia
non consueverunt banniri. Scdm etiam Hosti-
nō est necesse banna p̄poni: quando quis vxorem
vocata remotis publice mittit nuncios. Sic enī
in facie ecclesie dicuntur contrahere matrimonia.
nec erit contra mentem dicte constitutionis. Tu-
tius tamen est vt in ecclesia p̄ponant publice ho-
die in hoc casu.

¶ Sed nunquid regulariter hoc sit preceptum. s.
q hmoi solennizatio fiat in pstrabendo matrimo-
nio. Rñ. Asteñ. de mente Rñod. q banna z solen-
nitates p̄dicte p̄sue: dimitti nō debent sine cau-
sa. Et q hoc facit: peccat mortalit. Et hoc verū fm
pe. qñ illi non sunt ignari iuris. maxime vbi eccle-
sie p̄bitō p̄mittit fua. Secus autē si sunt iurē
ignari. Et causa aut p̄nt dimitti fm Dug. puta.
quia forte vir est senex z erubescit pstrabere cū tan-
ta solennitate. Aut accipit ignobilem: cum ipse sit
nobilis. Aut nobilem: cum ipse sit ignobilis. z ti-
met eius parentes. vel forte diu manserunt: sicut
vir z vxor. Et erubescunt modo adhibere solēni-
tatem bannoz z benedictionis nuptialis. Credit
autem q in talibz possit ex causa p̄ ep̄m dispensa-
ri: nec sufficit dispensatio minoris p̄lati. Quidam
tamen quo ad benedictionem nuptiaz dicunt. q
causa rationalis esset cuitatio fornicationis. vt
quia p̄tinere non possent maxime vir: quia diu cō-
tractum erat matrimoniu z nō potest ducere vxor-
em. quia dorem hie non potest: tunc videret q
possent sine tali benedictione se adinuicem cognō-
scere. Et hoc nisi esset scandalum in patria. Idem
dicendum esset si terra esset interdita vel hmoi.
d hoc vide s. Debitum.

¶ Sed quero an mortaliter peccet p̄nges: toties
quonēs alter ab altero exigit debitū sine cā ratio-
nabili ante benedictionem nuptialem. Respon-
det q non: nisi prima vice nisi nouo p̄temptu hoc
faceret.

¶ Querit an dispositio dicti capituli cū inhibitio
habeat locum in sponsalibz de futuro: Rñ. Pa-
nor. in dicto. c. cum inhibitio. dicit doctores p̄du-
dere ex mēte lfe idem esse dicendum. nam sponsa-
lia in multis casibz trāseūt in matrimoniu ipso fa-
cto. vt in. c. is q. de spō. Ideo ne occurrat difficul-
tas p̄ra p̄bitōem ecclesie: debet etiam in spōsa-
libz adhiberi hec solēntas. facit. l. oratio. ff. de spō.
vbi dicit q p̄bitō matrimonio: vidēt p̄bitō-

ta sponsalia. Et quo nota. q contrahentes spon-
salia clandestine: peccant: z q iudex loci potest illa
interdicere.

¶ Quid in laicis pstantibz p̄ntiaz mrimonijs clā-
destinis. Doct. dicit vt refert Panor. vbi s. q ex
verbis lfe nō p̄bendunt h ex mente sic. Est q̄ eis
imponēda p̄ntia sicut z clericis. Peccat q̄ tam ipsi
p̄bentes clādestine q̄ infessentes. siue sint clerici si-
ue religiosi. siue laici.

¶ Vtz autē hec edicta debeāt p̄poni in multis ec-
clesijs. Rñ. Panor. vbi s. dicit q si volētes p̄ra-
bere. z eoz antiqui traxerūt moram in certa paro-
chia: satz ē in illa ecclesia edicta p̄poni. Si vo i diuer-
sis parochijs traxerūt moram: tūc in diuersis eccle-
sijs dñr. p̄poni vel in locis publicis. puta. in p̄dica-
tionibz vt versimilit̄ possunt puenire in noticiam
eoz: q de impedimēta informati sunt. Vñ refert
Abb. q qdaz ep̄i hoc fuant: vt forensis nō admit-
tat ad p̄bendum mrimoniū: nisi habeat lras testē
moniales sui p̄lati. z est valde optimū hoc fuare.
Nam sepe p̄tingit q hūtes vxores in p̄bys suis
se p̄serunt ad pres remotas: z ibi denuo mrimo-
nium pstrabūt. In multis tñ locis nō fuat hmoi
denūciatio. Et p̄ter hoc quero. nūquid dicat clā-
destinum matrimoniu. Rñ. Panor. vbi s. de mē-
te Jo. an. in addi. Spe. e. t. z Aldra. p̄cludit q diu-
modo matrimoniu sit p̄tractū in facie ecclesie: nō
potest matrimoniu appellari clādestinum. Et licz
hoc verbū. ecclesia. sumatur multipliciter vt no.
in. c. si. ne p̄. vi. suas. tñ in p̄posito sumit ecclesia p̄
p̄gregatione fidelium. pstrabens ergo eozam mul-
titudine fm patrie p̄suetudinem nō dicit clāde-
stine pstrabere h in facie ecclesie. Et hoc habet Pa-
nor. p̄ indubitato vbi nō est p̄suetudo q mittant
ur edicta: sed vbi esset consuetudo: dubium est
utrum habeat locum pena. dict. c. cum inhibitio.
Si quis contraxerit in facie ecclesie non p̄missis
istis denūciationibus: credit tamen q non. Licet
glo. in dicto ca. cum inhibitio. sentiat contrarium
quia pena est apposita contra contrahentes clā-
destine. z non contra contrahentes edictis non
p̄missis. Et non potest dici clandestine: ex quo
in facie ecclesie nemine prohibente contraxit. ma-
xime: cum illud sit officium sacerdotis. z non con-
trahentium.

¶ Quid autē dicat mrimoniū clādestinū. Glo. in
di. c. cū inhibitio dicit q triplicē dī mrimoniū clā-
destinū. Primo cū ū habet testes. et eo. c. ij. Secū-
do qñ nō fit cum solēntate: q̄ h. xxx. q. v. alit. Ter-
cio qd fit p̄ tenorem huius p̄stōnis. vtz nō p̄missa
denūciatōe. Host. autē vltra p̄dictos tres modos
dat regulam generalē dices. q mrimoniū p̄ctum
p̄ p̄bitōz eccleie generalē vel sp̄slem. explicatā
vel tacitam dī clādestinū z hz locum pena. d. c. cū
inhibitio.

¶ Quid si quis audiuit perpetuum impedimē-
tum esse inter se z vxorem. nunquid tenetur in-
quirere: Respondeo fm. vñ. si audiuit a fidedi-
gnis: z non suspectis: cum non debeat esse ne-
gligens sue salutis: tenetur inquirere. Als esset
p̄ iij

h. et. iii.

Impedimentū. iiii. Fo. CXXVI.

Quid si liber contraxit cum ancilla ignoranter: et illa durante ignorantia contraxit cum alio non ignorante conditionem eius. *Rñ. fm. v. y. tenet matrimonium cum secundo. cum nullum fuerit primum.*

Quid si libera contraxit ignoranter cum seruo et postea scita seruitute nihilominus vult esse cum eo. et ille vult discedere. *Rñ. Dire. fm. Jo. et Ber. qd nō est matrimonium. tñ ipse dz pellit: ex quo ipsa cum eo vult esse.*

Quid si quis contraxit ignoranter cum ancilla h postq sciuit exigit ab ea debitum. nunquid postea poterit ab ea separari. *Rñ. fm. v. y. Si ex his q prius audiuit: habuit p babilem opi. de fuitute eius. et nihilominus exigit debitum non pōt eam relinquere. Si vō habuit opinionem leuam et temerariam: tunc non obstant q exigit debituz: poterit: cum veritatem certius sciuerit: separationem petere. ar. capituli inquisitioni. de sentē. ex. Nam debitans p ignorante habendus est. L. de condi. inde. l. fi.*

Quid de illo qui mouit questionem conditionis contra vxorem: et illa lite pendente: petit debitum? *Rñ. in. iiii. distin. xxvi. dicit. qd si copula sequit certam cognitionem in libero de fuitute alterius: tunc fm omnes: siue commisceatur cum ea per compulsionem ecclesie: siue non. Illa copula semper ratificat matrimonium in conspectu dei. si illa commixtio sit affectu matrimoniali. Si autem affectu fornicario quis non ratificet in conspectu dei: ratificat tamen in cōspectu ecclesie. Si autem copula sequit p babilem psumptionem siue fiat ad pceptuz ecclesie siue non. semp ratificat matrimonium: si facta sit affectu matrimoniali. nisi aliter coniu: qui est conditiōis fuitutis: prius a suo sensu pntino recessisset. Si autem facta sit affectu fornicario. matrimonium non ratificet in cōspectu dei: quis ratum psumeret fm iudicium ecclesie. Si autem copula sequit leuam suspicionē et temerariam: cui credi non debet: tunc fm omnes ei non pteudicat etiam ad mandatum ecclesie. titubans enim p ignorante habendus est. bec Ric. Sed Ber. in dicto. c. pposuit. et Mo. in sum. dicit qd ad mādātū ecclesie: in p̄dicto secūdo casu. potest cognoscere sine p̄iudicio. vt ex primo consensu ei coniungat: q̄ diu constat per sententiam de impedimento conditionis. Et si queratur quo affectu. Hostien. dicit. qd coniuiali non tanq̄ liberam. nec tanq̄ suam; h tanq̄ illam cui mouet questio fuitutis. Et sic euentus iudicij declarabit vtrum cogatur eam retinere vel ne. Sed Panomitanus in dicto ca. pposuit: videt tenere opinionem Ri. quia ex quo credit illam esse seruam. mouendo sibi litem. non debet eam aliquo modo cognoscere carnaliter. quia oportet necessario qd ex aliquo affectu eam cognoscat. Si vxorio: confirmat matrimonium. Si fornicario. peccat mortaliter. Nec ppter preceptum ecclesie debet venire cōtra suam conscientiam iuste informaram. vt in. c. lueras. de resti. spo. Et dicit Panomitanus qd huius opinio. est Inno. Jo. an. Tan. et multi alij. licz*

Hostien. sequat vltimam opi. glo. s. Ber. Asten. tñ li. viij. dicit. qd Mo. in. d. c. pposuit. corrigi suū primum dictū. Et sic vī seq̄ opi. Inno. et se. que. vī communis.

Impedimētum quar-
to. s. de impedimento voti. Vtrum votum de continentia impediatur matrimoni-
um. *Rñ. duplex est votum. Quoddaz est solēne: qd fit p susceptionem sacri ordinis. aut p fessidētem expr̄sam vel tacitam sa cta alicui de religionibz ap-
probatis. et tale votum impedit matrimonium p̄-
hendū. et dirimit p̄ctum. Quoddaz est votū nō
solenne h simplex. et hoc si fiat de non p̄bendo. vī
de castitate et h̄mōr: impedit m̄rimonium p̄bendū.
et q̄nto manifesti est emissum: tanto maior p̄nia
debet transgression: tñ nō dirimit m̄rimonium p̄-
ctum. et eo. qd votum. li. vj.*

Quare autem votū solēne dirimat m̄rimonium: nō aut simplex. cū apud deū non min⁹ obliget votum q̄ aliud: qd violatio vtriusq̄ inducit p̄ctū mortale. vt in. c. rursus. q̄ de. vel vo. Dicit fm Panor. in di. c. rursus. qd hoc facit p̄ctō ecclie. Et id ibi dicit glo. qd si p̄ctō ecclie nō eēt: teneret m̄rimonium p̄ctū a religioso vel p̄bytero seculari. Et cōit doct. hoc sequunt. Naz vt Mo. dicit de iure diuino qdam plene pbibent ad p̄bendū m̄rimonium. vt in. c. lras de resti. spo. inf q̄s vouens pbibit nō respit. Vī oz dicere. qd aut ecclia errat in suando m̄rimonium post votum simplex. Aut qd etiaz hodie possit statueri: vt m̄rimonium p̄ctum post solēne votum teneat. naz si vtrūq̄ eqlit obligat apud deū. licet f̄uat in simplici ita possit fuari in solēni. nec eōdē qd ecclia errat. qd nō longe esset ab heresi. xxiiij. q. j. bec est fides.

Quō dz intelligi qd votū simplex impedit m̄rimonium p̄bendū. *Rñ. fm Ray. Intantū impedit qd si iste q̄ fecit tale votū: postea p̄stiterit iuramentū alicui qd eam duceret: dz votum implere. et agere p̄niaz de iuramento illicito. d. c. rursus. Idē Mo. qd si p̄mo iurauit: et postea vouit fm Host. et Hoff. in hoc casu p̄ualet iuramentum. Potest tñ intrare religionem. et de spon. pmissum. nec tenet prius exequi iuramentum fm Panor. in. d. c. pmissum. qd in p̄bendo matrimonium: intelligitur si res in eodem statu p̄manserit. vt in. c. quē admodum. de iureiur. Sed hic non p̄māsit in eodem statu. Nam si post matrimonium p̄ctum p̄ verba de p̄iū: licet intrare religionem: sponsa inuita. vt i. c. ij. et c. ex publico d̄ p̄er. p̄u. f̄om: hoc fieri poterit p sponsalia de futuro. qd turpius eijciatur: q̄ non admittit hospes di. c. quē admodum. Non ob. dictum. c. pmissum. qd vult qd q̄ p̄mo iurauit cum aliqua p̄bresi: vult religionē ingredi. dz p̄mo p̄bere vt iuramentum fuerit. quia fm Panor. contrahere est de consilio: et non de necessitate. et p̄siliū sit ne notet piurus quo ad vulgi opinionem. qd si post tale votum contrahat p verba de presenti: non pōt vxorem cognoscere sine peccato mortali. quia adhuc potest iurare religionem.*

Impedimentum ter-
to. de errore ditionis. i. fuitutis. *Aut
aut erro: fm Ber. li. impedimēto matro-*
nam: qd p̄mū dicitur ignoranter p̄-
sciter contraheret non dicitur p̄-
scitū intelligi quando est erro: detoro-
scitū. licet aut quando est para vī me-
ditō. et Inno. Et idē licetum est f̄ua-
ditō p̄dicitur et eo. c. Sed dū nō
est f̄uitutis debita de f̄uanda: vt dō dō
est q̄ p̄traxit sciuit eius p̄dionem:
caritaliter cognoscat. tenet m̄rimonium
is ingenuus. et c. h̄ f̄ema. xxx. q. j.
et eo.
in quō erro: p̄ditiōis libertie vel dōi
originarie impedit m̄rimonium: tñ
f̄uitutis. Rñ. fm. v. y. nō. qd comes tales
et licet ad q̄ daz opas plus contrahat
at̄ aleripici: cognoscat p̄dē: h̄mōr. j.
si q̄ ignorat̄ p̄traxit ancilla q̄az dōis
notare postea manumet: p̄p̄ cognoscat
et manumet̄: non op̄t̄ au postea cum dō
Rñ. fm. Ber. li. i. qd licet illa sit m̄rimonium
q̄ et se p̄m̄t̄: q̄ p̄ia q̄ nullus in
est. et Mo.
id si dōis ancilla m̄t̄ libem alicui t̄
vel t̄m̄t̄: dicit fm Ber. v. i. qd p̄
tur et liberat̄ dicit. Jam dicitur.

Impedimentū. iij.

Quid autem si quis contraxit sponsalia de futuro: et postea uouit continentiam. nunquid teneatur ad votum. **In. in. c. ueniens. quod de. vl. vo.** videtur uelle quod votum castitatis sit fortius. et sic, quod sponsalia tollantur per tale votum. quod etiam sentit **Bas.** Sed contrarium aperte sentit **Ido.** in dicto **c. rursus.** Dicit enim quod si votum praecedat sponsalia non ualent sponsalia: et ibi. Si autem sponsalia praecedunt votum: tunc compellitur uouens: aut solent iurare votum aut perficere sponsalia. et hec opinio uidetur uerior. Nam cum sit orta obligatio sponsali: non uidetur quod in ipsius prauidicium possit uouere castitatem. **Idem Panonius.** in dicto **c. ueniens** **Idem Dir.**

Sed queritur de questione notabili. Donec quis iurauit vel uouit. quod nunquam cognoscat aliquam mulierem. et postea ducit uxorem: bene tenet matrimonium. sed nunquid peccat cognoscendo? **R. in. glo.** in **c. de uidiuis. xxv. q. i.** refert quosdam dicere quod prima uice peccat: sed postea non. Et ideo dicunt quod post votum simplex: prima uice cognoscens uxorem peccat: quia si semper peccaret cognoscendo: tale matrimonium illicitum esset. Sed **Directoria** libro. i. distinguit: quod aut queritur de voto simplici emissio post matrimonium contractum. et tunc erigere non potest. sed reddere tantum quod non erat in eius sed mulieris potestate. **ut in. c. quidam.** de coher. **xiij.** Et ratio est quare erigere non potest: quia nihil inde maius sequitur: quod illud votum remoueat. Aut queritur de voto praecedente matrimonio. et tunc dicitur quod postea peccat prima uice: post tamen postea erigere et reddere. et ratio est: quia bonum matrimonium remouet quicquid est contrarium matrimonio: quia fortius vinculum quod sit simplex uoti **d. c. rursus.** et **d. c. quod uotus.** et sic per hanc distinctionem **Directoria** concordat opiniones que uidentur contrarie. **Idem** potest dici de iuramento quod de voto. et sic habes conclusiue ex hac opinione: quod ille qui uouit vel iurauit ante matrimonium: peccat prima uice erigendo mortaliter. Deinceps potest reddere et erigere sine peccato. **R. in.** in. **iiij.** distinc. **xxxvii. ar. vii. q. i.** tenet indistincte tam de uouente post matrimonium quod etiam ante quod nullo modo potest erigere. et hec opinio uidetur tutior. et bona cautela esset petere dispensationem ab episcopo. **Utrum autem talis simpliciter uouens quod contraxit: teneatur continere mortua uxore.** **R. in.** communis opinio docto. est quod sic: quia per matrimonium prius contractum votum non erat ablatum. sed solum executio voti.

Sed pone quod ambo qui fecerant votum castitatis simplex contrahant simul. nunquid tenent matrimonium. **R. in.** Jo. **xxv. q. i.** de uidiuis: tenet quod non: Alij uero communitery dicunt quod sic: sed neuter poterit erigere nec reddere. **Adulto** minus poterunt erigere vel reddere: si ambo fecerunt votum post matrimonium. Tamen etiam in dicto casu consulendum esset eis: ut petant dispensationem ab episcopo: maxime ubi timeretur de incontinencia ambo- rum vel alterius. +

Sed pone ambo uouisse quod nunquam erigent.

Respon. Jo. ubi supra: dicit quod bene tenet matrimonium: quia uterque potest reddere. Sed quomodo: cum reliquus non erigat: uterque si faciat alterum indigere: nec posse erigere relinquere. **d. c. omissi** scerit: et uterque reddere dicitur.

Sed quid si quis uouit quod nunquam redderet: si uxorem cum contingeret ducere: si postea dicit: quid iuris. **R. in.** Jo. ubi supra. quod non tenet tale votum: **fuare:** quod praecipuum est apostoli de reddendo.

Utrum contrahens post votum simplex peccet mortaliter. **R. in.** **Bas.** **cal. in. c. rursus.** qui deri. vel uo. dicit quod quando contrahit: aut habet animi consummationi matrimonium. et tunc peccat mortaliter: quia facit contra votum. aut non habuit animi consummationi: sed religionem intrans ante consummationem. et tunc non peccat mortaliter: quia in nullo fecit contra votum. Et per hanc distinctionem uidentur concordari opiniones que uidentur contrarie. **R. in.** tamen ubi supra. tenet indistincte quod contrahens post votum continentie simplex: nisi certificatus per spiritum sanctum sit: quod deus sic odia bit quod nunquam sequetur carnalis copula: peccat: quia alia iura prohibent tales contrahebant: etiam si ille qui uouit intendat religionem intrare ante matrimonium consummationem. Et hoc prohibendum est ad uitandum periculum fractionis voti. Periculum enim est: ne per contractum illum mutaretur. pospositum quod ante habebat. et ad uitandum confusionem alterius coniugis qui quodammodo confunderetur: si alter coniungitur cum eo matrimonium renneret consummare. **Idem Rich.** et hec opinio uidetur equissima. et ideo tenenda. et credo quod talis peccat mortaliter.

Circa tamen questionem supra positam: uicij an habens votum simplex castitatis: si postea contrahat: possit consummare sine peccato mortali. Quiddam dicunt quod si contraxit animo non consummationis: sed intrandi religionem: sed postquam contraxit mutat positum et alter erigit debitum: reddendo non peccat mortaliter: nec etiam mutando propositum peccat mortaliter. quia illud propositum non erat firmatum sub voto. et sic poterit esse quod post votum simplex castitatis: qui contrahit matrimonium consummare potest sine peccato mortali. Secus si fecisset votum religionis: quia hoc potest probare sine peccato mortali cum proposito non consummationis: non tamen poterit consummare sine mortali. quia ante consummationem potest illud implere. sed non sic in predicto casu: quia in religione talis non tenetur intrare: et non intrans tenetur reddere exactus. tamen ex dictis **Rich.** supra. patet cofutatio huius opinio. que uidetur ualde periculosa.

Queritur de questione quotidiana. An episcopus possit dispensare in voto continentie. **R. in.** **Rich.** in. **iiij.** di. **xxxvii.** dicit quod in uotis maioribus: cuiusmodi sunt uotum continentie: religionis: et crucis: solus papa dispensare potest. et hoc in tunc. de leg. dicitur: episcopus dispensare potest circa uotum simplex. ad hoc **c. ueniens. q. de. vl. vo.** **Panonius.** tamen ubi dicit quod est casus. **d. c. episcopus non potest dispensare.** immo talis casus est ita arduus et dubius quod multi dicunt etiam papam non posse. Et tria fuerunt quod idu. **per papam** ad dispensandum circa illa mulierem

Ad dictio pro

De lazarorum p[ro]f[ess]io
Sed quod talis uouens non
habet matrimonium nullo
modo t[em]p[or]e n[on] p[ro]p[ri]a uic
n[on] dominari possit exigi
sed p[ro]f[ess]io mortali. q[ui]n
s[er]uati p[er] p[ri]ma articuli
formati q[ui]n d[icitur] falser
q[ui]n e[st] r[ati]o h[ab]itu m[er]ito
et r[ati]o m[er]ita nullo
modo p[er] factu ex[ist]imauit
n[on] i[n]u[en]it n[on] p[ro]luit
ut uoti q[ui] fit mox
nisi si sola ex[ist]imatio
voti p[ro]hibet. Et q[ui]n
apti t[em]p[or]e ardui et
s[er]uati. xxv. q[ui]n d[icitur] ubi
formati p[ro]f[ess]io q[ui]n et
concludit p[ri]ma q[ui]n
tal[is] p[ro]f[ess]io m[er]ita
momentu non absoluit
a uoto de n[on] i[st]a i[st]a
m[er]ito p[ro]f[ess]io u[er]o
ag[er]e r[ati]o uoti. ar.
opti. r. q[ui]n d[icitur] in u[er]
u[er]o. ubi d[icitur] q[ui]n i[st]a
m[er]ita d[icitur] h[ab]it[us] q[ui]
nisi p[er] si u[er]o u[er]o
n[on] p[ro]hibet d[icitur]
p[er] q[ui]n q[ui]n lib[er]at
si compellit u[er]o solu p[er]
u[er]o q[ui]n d[icitur] q[ui]n p[er]
sine p[ro]f[ess]io solu. q[ui]
ad q[ui]n obligat. si
n[on] p[er] sine p[ro]f[ess]io
q[ui]n facit r[ati]o p[ro]f[ess]io
si facit r[ati]o r[ati]o
s[er]uati d[icitur] ad
g[er]enna q[ui]n ardui.
Nec iura allegata
et i[st]a aliq[ui]d faciunt
ad p[ro]f[ess]io. et nil d[icitur]
concludit q[ui]n ad q[ui]
nisi q[ui]n uoti sine
p[ro]f[ess]io p[ro]f[ess]io de
facto. n[on] at d[icitur]
mit m[er]ita
sequit[ur] et q[ui]n n[on] d[icitur] r[ati]o d[icitur] q[ui]n n[on] sequit[ur] ex[ist]imauit uoti p[er] factu Et q[ui]n q[ui]n facit q[ui]n est uoti h[ab]it[us]
p[ri]ma q[ui]n q[ui]n tal[is] uouens mortua uxore n[on] p[er] alia ardui. q[ui]n tal[is] uouens n[on] est ex[ist]imatio si sola ex[ist]imatio uoti
satisfacit suo appetitui. Sed amorem et r[ati]o p[ro]f[ess]io. mulierum. quod uidet h[ab]it[us] ad q[ui]n d[icitur] q[ui]n ip[s]a ex[ist]imatio
s[er]uati d[icitur] si n[on] i[st]a u[er]o n[on] p[ro]f[ess]io p[ri]ma q[ui]n p[ro]f[ess]io mortali. 2o n[on] opinio h[ab]it[us] h[ab]it[us] q[ui]n q[ui]n si n[on]
d[icitur] q[ui]n si p[er]it solu amor sui. q[ui]n t[em]p[or]e p[er]rat mortaliter. Si d[icitur] n[on] p[er]it sui r[ati]o p[ro]f[ess]io. u[er]o ut p[ri]ncipali
satisfaciat suo appetitui. si amorem et r[ati]o p[ro]f[ess]io. mulierum. quod uidet h[ab]it[us] ad q[ui]n d[icitur] q[ui]n ip[s]a ex[ist]imatio
si d[icitur] n[on] i[st]a u[er]o n[on] p[ro]f[ess]io p[ri]ma q[ui]n p[ro]f[ess]io mortali. 2o n[on] opinio h[ab]it[us] h[ab]it[us] q[ui]n q[ui]n si n[on]
d[icitur] q[ui]n si p[er]it solu amor sui. q[ui]n t[em]p[or]e p[er]rat mortaliter. Si d[icitur] n[on] p[er]it sui r[ati]o p[ro]f[ess]io. u[er]o ut p[ri]ncipali
satisfaciat suo appetitui. si amorem et r[ati]o p[ro]f[ess]io. mulierum. quod uidet h[ab]it[us] ad q[ui]n d[icitur] q[ui]n ip[s]a ex[ist]imatio
si d[icitur] n[on] i[st]a u[er]o n[on] p[ro]f[ess]io p[ri]ma q[ui]n p[ro]f[ess]io mortali. 2o n[on] opinio h[ab]it[us] h[ab]it[us] q[ui]n q[ui]n si n[on]
d[icitur] q[ui]n si p[er]it solu amor sui. q[ui]n t[em]p[or]e p[er]rat mortaliter. Si d[icitur] n[on] p[er]it sui r[ati]o p[ro]f[ess]io. u[er]o ut p[ri]ncipali
satisfaciat suo appetitui. si amorem et r[ati]o p[ro]f[ess]io. mulierum. quod uidet h[ab]it[us] ad q[ui]n d[icitur] q[ui]n ip[s]a ex[ist]imatio
si d[icitur] n[on] i[st]a u[er]o n[on] p[ro]f[ess]io p[ri]ma q[ui]n p[ro]f[ess]io mortali. 2o n[on] opinio h[ab]it[us] h[ab]it[us] q[ui]n q[ui]n si n[on]
d[icitur] q[ui]n si p[er]it solu amor sui. q[ui]n t[em]p[or]e p[er]rat mortaliter. Si d[icitur] n[on] p[er]it sui r[ati]o p[ro]f[ess]io. u[er]o ut p[ri]ncipali
satisfaciat suo appetitui. si amorem et r[ati]o p[ro]f[ess]io. mulierum. quod uidet h[ab]it[us] ad q[ui]n d[icitur] q[ui]n ip[s]a ex[ist]imatio
si d[icitur] n[on] i[st]a u[er]o n[on] p[ro]f[ess]io p[ri]ma q[ui]n p[ro]f[ess]io mortali. 2o n[on] opinio h[ab]it[us] h[ab]it[us] q[ui]n q[ui]n si n[on]
d[icitur] q[ui]n si p[er]it solu amor sui. q[ui]n t[em]p[or]e p[er]rat mortaliter. Si d[icitur] n[on] p[er]it sui r[ati]o p[ro]f[ess]io. u[er]o ut p[ri]ncipali
satisfaciat suo appetitui. si amorem et r[ati]o p[ro]f[ess]io. mulierum. quod uidet h[ab]it[us] ad q[ui]n d[icitur] q[ui]n ip[s]a ex[ist]imatio
si d[icitur] n[on] i[st]a u[er]o n[on] p[ro]f[ess]io p[ri]ma q[ui]n p[ro]f[ess]io mortali. 2o n[on] opinio h[ab]it[us] h[ab]it[us] q[ui]n q[ui]n si n[on]

fit consanguinitas. Rñ. fm Hoffre. 7 Ho. sic. qñ ad ius succedendi. vsq; ad decimū gradū le- galem. d. c. ad sedē circa principiū. de hoc dictū est supra Hereditas. Non obstat qd dicit in. d. c. ad sedē. in si. q. vltra septimū gradū nō est p sanguini- tas. 7 hodie pōt dici vltra quartū. d. c. non debet. Rñdit Dir. q. non est gradus impediens matri- monium. Sed bene est gradus inducens succes- sionem.

An autē cōmittat incestus in qñto gradu. Rñ. fm Hoff. 7 Ho. q. nō. q. incestus cōmittatur. hoc nō pcedit ex natura coitus. s. potius ex ecclē- sic cōstitutione: que statuit certos gradus 7 consti- tuit in eis esse incestuosum coitum. Sic et probi- bitio matrimonij non ex natura matrimonij. sed ex cōstitutione pcedit ecclēsie. xxxv. questio. j. cū igitur.

Quid si aliq; contraxit in qñto 7 qñto gradu. vel in scō. fm stipites. Rñ. fm Dir. valet matri- monium. q. tales attinent sibi in qñto gradu siue distant qñto.

Sed nunquid in qñto 7 pmo possit contrahi. Hoff. dicit q. nō extra eo. qd dilectio. vbi sibi be- ne cauit sra q. nō fecit mentionē de pmo gradu. q. immediate descendit a stipite. quia cum eo nullo modo pōt esse. s. de scō. 7 tercio. q. illud concedit fm regulā approbatā. extra. e. c. si. Ratio est. quia stipites 7 germani filij stipitis faciunt vnum 7 eun- dem gradum. xxxv. q. iij. s. hac auctoritate. Sed Dir. vbi supra expresse tenet contrarium. Idem Hoffre.

Impedimentum. vj.

De cognatione spūali: que cōmunit est cōpaternitas. Vbi sciendū q. cognatio spūalis puenit ex hoc. q. qñ confert sacramentuz baptisimi seu cōfirmationis vel suscipit. siue tenet illum: cui tale sacm confertur.

Inter quas psonas cōtrahit cognatio spūalis. Rñdeo fm Rñ. in. iij. di. xliij. q. cognationis spū- tualis tres sunt spēs. s. paternitas. cōpaternitas. 7 fraternitas. Prima contrahit inter regenerantē 7 regeneratum. Et sicut in generatione carnali duo sunt. s. pater 7 mater. sic in spūali. administrans sa- cramentū est pater. q. psonā dei rēpñtat: tenen- tes autē sunt sicut mater. q. rēpñtant psonā ec- clēsie. Et ita inter regeneratū 7 dantē sacm ptra- bitur paternitas spūalis. Similit̄ inter euz 7 ipm tenentē. Si tñ sacm ministrans vel tenens bap- tizati sunt. aliter nō. quia omnium sacramentoz et cognationū spūalium que p sacramenta con- trahuntur baptisimus est fundamentum. sed de hoc. j.

Compaternitas contrahit inter regenerantē 7 generantē. tā enī sacm ministrans q. tenētes effi- cunt cōpatres vel cōmatres pentū carnaliū illi? q. regenerat. Et qñq; transit ad vnū coniugū alio mediante. aliqñ nō. Si enī alter coniugū inter qñs cōsummatū est mrimoniū suscipit filiz alicui? de sacro fonte vel tenet in pfirmatione. alter cōiunx effiat cōpater parentū carnaliū regenerati. ex

eo. martinus.

fraternitas vō contrahit inter regeneratum 7 carnales filios regeneratis. Et hoc sine bm di filij nati sint aī ppaternitatez. siue post. et eo. tua. siue dicit filij sunt legitimi siue illegitimi. Secus si ado- ptiuū fm Inno. Int̄ has psonas phibet mrimo- nium. Inter alios nō phibet. quia istd est edictū phibitōnū. 7 oēs qui nō excludunt: admittuntur. Et hec cognatio impedit 7 dirimit matrimonij post ptractū. Et idē de sacro cōfirmationis. ex. eo. nedum. lib. vj. vnde y. Dirimitur frater. compa- ter. atq; pater. In alijs autem sacris nulla spūalis cognatio contrahitur. extra eo. qñis. li. vj. Per ca- thecismum vō contrahitur spiritualis cognatio. que tñ impedit matrimonij contrahendum. sed nō dirimit contractū. extra eo. per cathecismum. li. vj.

Quid si plures sunt suscipientes. phibetur ne fiat. de conse. di. iij. nō plures. Et similiter in con- firmatione. vt in. d. c. nō plures. Si tamē fiat: cuz omnib; ptrahit cognatio spūalis. Sed tamen isti suscipientes bene possunt ptrahere inter se. vt po- nit Inno. 7 Hoff.

An autē ep̄s possit dispensare vt plures possint leuare de sacro fonte. Blo. in. d. c. qñis. facit q. sic que dicit. q. ep̄i dispensant ptra ius. vbi nō est eis phibitū. vt in. c. ar. si clerici. de iudi. Cum igit nō reperiat phibituz. videt q. possit. hec. in. d. c. qñis. de hoc vide s. Ep̄s. Si tñ sunt plures: sine licentia peccant. Sed Jo. an. 7 Archi. putant q. vbi cōsuetudo nō resistit. 7 fortius si assistit. q. illa sit leuis culpa.

Quid si quis baptizat sen tenet ad baptismum ppiū filiz. Rñ. licet doc. in hoc sint varij. videt tamē sic dicendū. q. si vir vel mulier hoc fecit in ne- cessitate seu p ignorantia. aut p errore. tunc potest exigere 7 reddere debitū. Si scienter. s. ex quada; simplicitate ignorando ius in talib; tunc etiā ex- gere potest. vt videt tenere Ber. in. c. si vir. eoti. Si autē hoc fecit in fraudē 7 ex industria. s. insidi- ando matrimonio. vt sic posset vxorē priuare de- bito coniugali. tunc incurrit duo mala. Primo q. nō potest exigere. Scōdo q. si superuixerit: mortua vxorē: sine spe cōiugij remanere debet 7 de hoc est tex. in. c. de eo. xxx. q. j. ibi hac causa. vt dilectū fie- ret coniugij. 7 ibi grauis pnia insidiatōi iniunga- tur. Si autē vterq; fraudulentus fuerit fm Ho- neuter debet debitū exigere. nec neuter subtrabe- re. quasi dicat non debet quis eoz exigere. Si ta- men erigit. tenet alter reddere debitū. Et hoc est mirabile dictū: q. ille nō possit exigere sine pecca- to mortali. 7 tamē si erigit. alter tenet reddere. di- cit tamē Hoffre. q. si nō potest cōtinere. de licen- tia ecclēsie hoc est ep̄isopi potest petere. cū etiā de licentia eius posset p̄bere. de hoc 7 similib; vide. j. Impedimentū. viij.

Utrum spūalis cognatio transeat ad nepotes Rñ. q. non. quia nō habet gradus. filia quippe mea spūalis. licet nō possit ptrahere cuz filio meo. potest tamē contrahere cū filio filij mei. Item pa- ter potest cōtrahere cū filia spūali filij. vt notat

Impedimentū. vi.

Panoz. extra eo. c. vtrum. quia cognatio spūalis descendit de patre in filiū. sed nō ascendit de filio in patrem. de hoc glo. in. c. j. e. ti. li. vi. Item pater spūalis licite potest ducere in vxorē carnalem soro rem filij sui spūalis. et etiā filiā eius. Et etiā vxorē filij spūalis. Et ex p̄dictis patet abiogatiū esse: qđ dicit in. c. post susceptum. xxx. q. iij. vbi qđ ibi quia le ges. Dicit em̄ ibi. qđ qui ex cōpatre et cōmatre fuerint nati. m̄rimonio nō possunt cōiungi. qđ patet ex dicitis esse fallum.

¶ Vtrum vxor et vir simul leuare possint puerū de sacro fonte. Rñ. athen. li. viij. ti. xvij. dicit. Inē patre et matrē spūalem nulla cognatio spūalis contrahitur. et ideo vterq; cōiunx puerū simul tenere nō impedit de necessitate. s; ex quadaz honestate. Quando vō vterq; cōiunx simul tenet duplex cognatio spūalis contrahit in vtroq;. vna directa p factū suum. altera indirecta p factū alterius. Nec est hoc incōueniens. sicut nec q; vna mulier alicui cōsanguinea simul et affinis inueniat.

¶ Vtrum aliquis successiue possit habere in vtro res duas cōmatres. Rñ. sicut patet ex dictis supra. qđ si p̄ma tua vxor tenuit filiū alteri? anteq; tu miscereris ei. poteris habere illam alterā. Si vō tenuit postq; a te fuit cognita. nō poteris secundā habere. Et qđ cōpater eius factus es. Si autē alia mulier tenuit filiū vxoris tue: quē de alio viro habuit illa mulier est cōmater vxoris tue. s; tua nō. Siue illa tenuerit anteq; inter vos esset carnalis copula siue post. Ideo potest illam habere. Et similiter filius tuus: quē de alia genuisti. si ab aliquo suscipiatur: tunc suscipiens est compater tuus: non autē vxoris tue. vnde si casus tue mortis euenerit. suscipiens potest cōtrahere cū illa que fuerat tua vxor. Ratio autē p̄dictorū fm̄ Rñ. vbi supra est. quia et si q̄tum ad contrahendū compaternitatē. coniuges inter quos cōsummatiū est matrimoniuū communicant sibi suas actiones. nō tamē suas passiones. quia hoc induceret nimis onus et piculosolum matrimonio. Et dicit quis cōmunicare actiones suas. qñ ille tenet aliquā psonā. et hanc cōmunicat alteri cōiungum carnaliter cognito. Pati vō dicit: qñ eius filius ab alio tenet. vnde tenēs filiū vxorī mee quē habuit ex alio viro: cōpater vxoris mee et nō meus. Idem e conuerso. vnde v. Que mihi: vel cuius mea natiū fonte leuauit. Nec mea cōmater fieri mea nō valet vxor. Si qua mee nati: non ex me fonte leuauit. Hanc post fata mee nō inde verborū h̄re. Ambos cōpatres facit actio: passio nūq;.

¶ Quorū an huiusmodi cognatio spūalis contrahatur cū concubina. Pone exempluz. habens concubinā leuauit puez de sacro fonte. nunquid concubina sua efficiatur cōmater parentib; baptizati. sicut dicimus in vxore. Rñ. Panoz. in. c. maritus. extra eo. de mente Archi. et Jo. an. cōcludit qđ non. Et dicit qđ hec est communis opinio. ne ista cognatio spūalis: ad illicitum coitum extendatur.

¶ An autē ista cognatio extendatur ad filiū illegitimum ipsius leuantis seu baptizantis. Docto. di

cunt qđ sic. vt refert Panoz. vbi s;. Et videt tex. in c. si. extra eo.

¶ Vtrum ille qui baptizauit aliquā: posito qđ sit laicus vel in minorib; ordinibus: possit contrahere cum illa. Rñ. non. quia est eius filia spūalis. extra eo. nedum. li. vi. Similiter nec ille quē p̄byter baptizauit. potest ducere filiam carnalem ipsius p̄byteri. extra eo. c. si. nec filius p̄byteri potest illam ducere: quā p̄byter ille baptizauit. Et idē de confirmante seu confirmante dicendum per p̄dicta.

¶ Sed querit de. q. notabiliz q̄tidiana. Pone vt in p̄dicto casu. laicus aliquē baptizauit in necessitate vel mulier sine aliqua solennitate. Postmodū p̄dicti putantes talem nō esse baptizatum iterato faciunt eum rebaptizari. Eadē questio fieri posset de exposito qui bis baptizatur: aut ignorans: aut scienter. an in ista scōa rebaptizatio contrahat huiusmodi cognatio spūalis. Respon. Sol. huius questionis dependet ex alia questione: videlicet an huiusmodi scōa baptizati vel cōfirmati de nouo accipiant caracterē. Et si sic. tunc de nouo contraheret cognatio spūalis. Al's secus. Mā Tan. vt recitat glo. in. s. qđ vō. lxvij. dicit. qđ si miles quis ordinetur p̄byter. tot p̄byterales ordines recipit. Idē dicit de bap̄lismo. Alter enī quomodo fieret iniuria sacramēto. vt de cōse. d. iij. ostendit. vel quomodo diceret quis bis baptizari. vt de cōse. d. iij. qui bis. z. c. eos. Itē cum dicitur. accedit verbū ad elementū et fit sacramentū j. q. j. detrabe. ergo quod nens dicunt verba illa. et apponitur elementū: fit nouus sacramentū. Sed glo. ibi tenet contrariū: dicens. qđ ibi non iteratur nisi vnctio exterior. Et hanc opinionem dicit glo. ibi esse veriorē. Glo. tamē in. c. ij. de apost. vide tur tenere opinionem Tan. Pan. tamen ibi dicit Hoff. tenere. qđ ex iteratione nō impūnt nouus caracter. nec in veritate obfuscat p̄mum sacramentum seu caracter iam imp̄datus. S; obfuscatio: seu iniuria fit quo ad animū faciēns. quia q̄tum in se fuit intulit iniuriam sacramēto. Et tenendo istā opinionē que videt verior. nulla cognatio spūalis contraheret. al's secus. +

¶ An autē lauantes crisma post confirmationē contrahant cognationē spūalem. Rñ. ideo nō. Et quō nō interfuerūt in actu confirmationis et confirmati: atus nō est leuatus p̄ ipsos.

¶ Vtrum filij duoz; compatrū possint matrimonialiter copulari. Respondeo sic. Siue sint geniti ante compaternitatē: siue postea: excepta soluz illa persona. per quā compaternitas est cōtracta. que nunq; potest copulari alicui filioz; sui patris spūalis. xxx. q. iij. super his. et extra eo. c. j. nisi cōsuetudo ecclesie que scandalum generaret. aliter se haberet. vt. d. c. j. De hoc dictū est supra. Impedimentū. j. Et nota fm̄ Rñ. vbi supra. qđ nō solum est attendenda cōsuetudo ecclesie. pp̄e. s; etiā metropolitane vel aliaz circūpositarū. Idem tenet glo. in. c. sup. eo. extra eo.

¶ Quid si quis post sponsalia de futuro et iurata. tenet ad baptisimū filius sponsae. An dissoluantur

+ Magis quing Borichū tenet qđ baptisimo et facit cōm n̄lebrato fuit cōtracta spūalis cogatio impedio matrimonij. qz cōm iudicat p̄ ca qđ iij factū pagat. et p̄ qđ post h̄gō suo et sua iura seruat. qđ admodū apparet n̄lebratoz; nuptiaz. Et iij talis cōtractio cogatio spūalis impedio matrimonij et dicitur cōtractio duxit originē ex officio h̄tiana. vō qđ legistatōz; iuratio n̄lebrat abo. d̄m̄ d̄p̄dimita. ¶ Talis est v. actōitāt. papali videt possit matrimonialis p̄t v̄m̄. qz d̄t doctor s̄p̄ 2. v. q. lxxxv. az. v. q. p̄ i. oib; qđ ad diffinitōz; 22d cōtrahitazē p̄tinet qz p̄t̄iditūz; p̄t̄atē s̄p̄z; quā p̄t̄ m̄d̄i cōm̄. t̄aū d̄ d̄p̄t̄atē. s; et absolute. Exar. Et d̄ 5o talis impedimentū. s̄v̄t̄v̄t̄ ex m̄za d̄t̄it̄atōz; quāz̄ vō qđ p̄t̄atē s̄v̄m̄ p̄t̄it̄atē s̄v̄t̄atē possit d̄obligatō a v̄t̄t̄o talē d̄t̄it̄atōz; et d̄t̄o f̄at̄ūz; qđ factū qđ ad 2o p̄t̄it̄atē d̄ p̄t̄i baptisimo

ponsalia. Rñ. fm Hosti. q sic. Sicut 7 propter affinitatē subsecutā. Idē dicit.

Querit de q. notabili. Maritus post cognitionem carnalem uxoris leuauit puerū de sacro fonte Ita q vxor: est effecta mater spūalis ipsius. Deinde moritur maritus. 7 illa transit ad secunda vota. Et ex secūdo marito habet filiaz. An illa possit contrahere cum illo puero. Rñ. Be. in. c. nedum. eo. ti. li. vj. refert. d. An. tenuisse bononie cū de facto ista questio ibi accidisset: q sic: quia ista p̄hibitio est exorbitans. 7 non reperit̄ exp̄sum. s̄ solum p̄hibito reperitur in cōiuge leuatis. in quantum uellet cōtrahere cū patre leuati vel parente. unde nō debet addi iste casus finreum. licet sit eadē rō. quia sufficit q non reperitur exp̄sum. nec reperit̄ iste casus exp̄sum p̄ scribentes. nec p̄ summissas Sed Be. dicit se tunc tenuisse oppositum. quia satis est in iure exp̄sum. saltē sub regula generali. uidelicet q filij duoz comparatū. per quoz alterū deuentū est ad compaternitatē nō possunt cōtrahere. vt extra eo. c. j. Sed negari non potest: quia illa fuerit filia carnalis matris spiritualis illius. ex quo erat mater spūalis mediante marito. Et sufficit q casus reperiat̄ in genere. licet nō reperiat̄ur in specie. hec Be. Iste casus nō est totaliter certus Et ideo ante factū posset teneri opinio Be. s̄ post factū opinio d. An. Et hoc p̄ regulā Mo. positā supra Impedimentū. j.

Querit de alia. q. quotidiana. Nunquid p procuratorē possit cōtrahi cōpaternitas. Mar. doct. Jo. an. vt refert Panon. in. c. uenies. extra eo. disputado tenuit q sic. quia realiter quilibet actus potest explicari per procuratorē: nisi expresse sit prohibitum a iure. vt. l. j. §. vsus. ff. de pecu. 7 in regula potest quis. de reg. iur. in. vj. Sed nullibi hoc specialiter p̄hibetur. ergo rē. Jo. an. in dicta regula potest quis. in mercu dicit q nō. Et fundamentum suū principale est sup. c. de his. 7. c. ad liminā. xxx. q. j. vbi uidet̄ requiri actus corporalis. Idem tenet Archi. in. c. j. eo. ti. li. vj. Panon. autē in dicto capitulo ueniens. dicit q. d. p̄ceptor suus. d. Lar. tenuit opinionē Mar. Et ad iura allegata in contrarium. Rñ dicit q loquunt̄ qñ quis p se uult contrahere istam cognationē spūalem. Quo casu nō sufficit sola p̄sentia: nisi sustentet puerū: seu eū tangat tempore sacramēti. Et p̄cludit Panon. q ante factum seruanda est opinio Jo. an. vt nō admittatur quis p procuratorē. sed post factū placet sibi opinio contraria. Bal. autem in. l. post mortem. ff. de adop. tenet opinionē Jo. an. Idem Bar. in. l. galus. §. forsitan. deli. 7 po. Et dat rationē quare huiusmodi compaternitas nō possit cōtrahi: p procuratorē. quā uide supra Adoptio. q̄ est singularis. Et facit ad multa.

Sed p̄supposito. q nō possit contrahi per procuratorē. nunquid saltē contrahat cum ipso procuratore. Panon. vbi supra refert Jo. an. in dicta regula tenuisse q sic. quia re ipsa. ipse procurator interuenit 7 licet nō intenderet se obligare. tamen inultociens extra id qd agitur nascit obligatio. vt in l. si is qui. ff. cōmo. Contrarias opinionem tenuit

Federi. consilio. xv. Et istam opinionē putat Panon. ueriorē. quia ubi nō est cōsensus alterius. nō nascitur obligatio. vt in. l. in omnibz. 7 in. l. cōsensu. ff. de ac. 7 ob. Itē ibi deficit animus 7 intentio. que in huiusmodi sacramētis requirunt̄. vt in. c. ij. extra eo. Nec ob. iura allegata p Jo. an. vt notat Be. in dicto capitulo nedum. quia dicta iura bene p̄bant. q sepe aliquid inducitur extra id qd intendit̄. Sed illa loquunt̄ quando habebat animum obligandi se. 7 sic nō deficit animus. licet error fuerit in materia. Nō autē defuit animus 7 intentio que requirunt̄ in huiusmodi sacramētis. vt dictū est. Et quo potest inferri q si aliquis tenet filium alterius. quē credebatur esse filium ueniens cum quo intendebat contrahere. q non contrahitur compaternitas illius: cum sit fili⁹ alterius. Et ita tenet Arch.

Nunquid autē vniuersitas possit cōtrahere istā compaternitatē. nā sepe ciuitates cōstituunt syndicos ad hos act⁹. Panon. vbi supra refert fede. in dicto cōsilio. xv. cōsultuisse q nō. Nam nemo q nō est baptizatus potest alium tenere in baptismo. vt nota. in. c. baptismate. de cōse. dis. iij. Sed vniuersitas nō habet animā. ergo nō est capax huius cognationis spūalis. p hoc capitulum romana. §. vniuersitate. 7. c. si sententia. de sen. ex. lib. vj. Sed Panon. credit posse attentari. vt ipsi constituent̄ syndicos. efficiant̄ compatres. quia dispositio cōcepta in vniuersitate resoluit̄ vt cōcernat singulos de vniuersitate: si actus nō cadit in vniuersitatem. vt res nō careat effectu. Iste est textus notabilis qui facit ad multa in dicto capitulo si sententia. 7. c. nouerit. 7. c. grauem. de sen. ex. vbi excommunicantur singuli statuentes contra libertatem ecclesiasticam. licet statuant nomine vniuersitatis. Opinio tamen Federi. uidetur uerior per p̄dicta.

Quero an cōtrahatur compaternitas si leuans nō respondet. Archi. dicit q sic. vt probat textus in dicto capitulo nedū. qui loquit̄ de suscipiente. unde ponderat suscipientē. nō responsionē. Mo. cōtra. Et dicit Jo. an. q p Hosti. facit. vt sicut in baptizante requirit̄ uerbum. sic in leuante: qui debet respondere. de cōse. dis. iij. parunli. Sed nec debet annuere. s̄ debet dicere uolo. Ita vt sit emissā cautio. Et hoc inferri q sicut mutus nō potest baptizare. Ita nec puerum tenere. vt dicto capitulo parunli. Nam responsio p̄tinet ad celebritatē sacramenti. de cōse. dis. iij. cū p parulis. Sed Archi. dicit q Hug. intelligit illud uerbū. celebritatē p solēnitatē. non em̄ omnia que dicunt̄ vel fiunt in celebratione sacramētoz sunt de ipsoz substantia. Substantia autē baptismi est aqua 7 forma euangēlica. j. q. j. detrabe. Sed Be. vbi supra reduct p̄ dictas opiniones ad cōcordiā dicens. q aut leuans nihil respōdet uerbo vel signo. 7 tunc p̄cedit opinio Hosti. Aut nō r̄ndet uerbo sed signis. 7 tunc p̄cedit opinio Archi. q autē nutu vel signis dicitur quis loqui. facit de spon. cum apud. Multa tamen summissa tenent. q responsio patris nō fit de substantia quo ad cōpaternitatē p̄trahendā

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like "sic refert Panon vbi s. Et videtur" and "ra co." at the top, and "sic refert Panon vbi s. Et videtur" at the bottom.

maliter. vide tñ ad p̄dicta qđ notat Asteñ. li. viij. ti. xij. de mēte Mo. qđ ille qđ nō pōt generare. p̄pter defectū nature nō pōt adoptare. Sec⁹ si nō posset generare. p̄t aliqđ accidēs supueniēs. vñ castrat⁹. i. caste nat⁹. i. naturalit̄ frigidus nō p̄t adoptare. Sed spado qđ cū gladio testiculos amulit. pōt. Qđ est notandū. 7 declarat p̄cedentia.

¶ Vt cognatio legalis trāseat ad nepotē. i. filiū filiū adoptiui. Rñ. Asteñ. vbi s̄. qđ sic. l. p̄t cohabitacionē. Nec tñ. p̄t hoc h̄mōi cognatio bz qđ. qđ in eodē gradu attinet p̄t filio 7 nepoti.

¶ Vt adoptiuus qđ nō trāsit in patrē adoptiuis possit p̄bere cū filia naturali legitima p̄is adoptiuis. Rñ. Asteñ. vbi s̄. dicit Mo. tenere. xxx. q. iij. in p̄ncipio. qđ adoptio qđ nō est arrogatio. nō impedit m̄rimoniuū int̄ filios. Inno. etiaz videt̄ in hoc p̄sentire. Arrogatio vō ipedit dū durat. h̄ ea soluta nō impedit. Sz Panor. vbi s̄. dicit. qđ cōit̄ doc. 7 Spe. eo. n̄. tenet qđ nō. Et p̄cludit panor. qđ int̄ filios naturales adoptiuis 7 adoptatā nō pōt cōsistere m̄rimoniuū. qđ adoptata nō trālerit in potestātē adoptiuis. qđ nihilomin⁹ filia ē durante illa adoptio. Hoc etiā tenet glo. in. d. c. vnico. qđ indistincte loq̄t̄ de adoptioe: nō distinguēdo int̄ arrogatū 7 adoptatū. Itē qđ etiā nō transeat talis in patrē adoptiū. acq̄rūt tñ ei qđā iura ex adoptioe qđ dissolunt̄ p̄ emancipationē. L. de adop. l. pe.

¶ Vt fili⁹ alicui⁹ natural⁹ 7 legitim⁹ p̄bere possit cū filia mulieris arrogate a suo p̄re. Rñ dicit Asteñ. vbi s̄. qđ sic. L. cū m̄tr̄ neminē h̄eat in patrē sua. filia filie arrogate trālire nō p̄t in patrē arrogatis. Et iō nulla cognatio exta ē int̄ ipm̄z illā ex arrogatione m̄ris sue. ff. de adop. l. si p̄. Nō posset tñ tal⁹ p̄bere cū filia viri arrogati a suo p̄re. si habebat eā in patrē sua qñ fuit arrogatus. Idē Mo.

¶ Vt filij adoptiui possint p̄bere int̄ se. Rñ dicit Asteñ. vbi s̄. qđ sic. sicut notat Mo. xxx. q. iij. Ita. Sicut 7 sp̄iales filij alicui⁹ int̄ se p̄bere p̄nt. 7 etiā sp̄iales cuz adoptiuis. p̄ glo. in. d. c. vnico. qđ hoc nō inuenit̄ p̄hibitiū. Scđm vō Mo. distinguēdū est int̄ arrogatos 7 adoptatos. p̄re dictos. Nam int̄ oēs illos qđ sunt in patrē adoptiuis. p̄hibentur nuptie celebrari vñqđ ad gradū p̄ legē p̄hibitiū. Et iō int̄ duos arrogatos ab eodē nō pōt p̄bi m̄rimoniuū. h̄ int̄ duos adoptiuos filios eiusdē patris adoptiuis pōt cōtrahi. Ber. tñ. 7 Dir. vident̄ tenere indistincte p̄mā opinionē.

¶ Quid si adoptiuus durāte adoptioe p̄bat m̄rimoniuū cū filia legitima adoptiuis. nunqđ m̄rimoniuū soluet̄. Rñ. qđā dicit qđ nō. eo qđ impedimētū est tpale. vt notat glo. in. d. c. vnico. Et b⁹ opi. est Inno. vt refert panor. in. d. c. vnico. Sed tpe tenet opinionē p̄nā. quā dicit seq̄ cōiter doc. 7 Spe. Nec ob. qđ impedimētū sit tpale. qđ lz illud impedimētū sit tpale fm̄ se. inducit tñ p̄petuū esse eū. Et ponit exēpluz in glo. in. d. c. vnico. l. qđ iste nō pōt bodie p̄trahere cū hac cōiugata: cras viro mortuo poterit cōtrahere cum ea.

¶ Vt fili⁹ adoptiuus p̄bere possit cū filia legitima p̄is adoptiui. Rñ. panor. vbi s̄. dicit qđ nō. vt qđamodū filius illegitim⁹ nō pōt p̄bere cū sorore carnali legitima vel cuz alia p̄ sanguinea. Ita

nec cū filia adoptiua. sicut nec etiā cuz filia sp̄iali. Sz Asteñ. t̄ p̄nū. ex eo qđ fili⁹ illegitim⁹ non est in patrē p̄is. 7 iō pōt copulari filie adoptiue patris. L. dco. ho. Inno. Rñ. 7 vñ. 7 bec vñ cōior opinio. ¶ Vt int̄ matrē adoptiū. 7 patrē adoptiū: siue matrē. aliqđ cōgnō p̄bat. Rñ. fm̄ Tbo. 7 pe. nulla de mā adoptiois 7 arrogatiois vide s̄. Adoptio.

Impedimentuz. viij.

De impedimēto criminis. Sciendū qđ qđā crimina ipeditū. m̄rimoniuū p̄bendū. h̄ nō dirimūt p̄ctū. 7 sunt septē. Prīmū ē incest⁹. et de eo qđ co. p̄san. c. j. Scđm ē de illo qđ infecit. p̄p̄s vxoie. xxxij. q. ij. admonere. 7 c. infectores. Tercū qđ qđ rapuit sp̄oiaz alteri. xxvij. q. ij. statutū. Quartū qđ qđ inlicitādo m̄rimonio. p̄nū filiu de sacro fonte suscepit. vt posset vxoie p̄uare debito piugali. xxx. q. j. de eo. de hoc dictū est s̄. Impedimētū. viij. Quintū qđ qđ infecit sacerdotē. et de pe. 7 rem. qđ p̄b̄yter. 7 ibi panor. in verbo p̄uic⁹. dicit fm̄ vñs expositionē: qđ inficiēs sacerdotē nō impedit p̄bere. nisi p̄us sit p̄uic⁹ in foro p̄tētiolo. Sextū est solennit̄ penitēs. xxxij. q. ij. de bis. 7 c. antiq̄. Septimū cū qđ moniale sc̄ent̄ in vxoie accepit. xxvij. q. j. bi vō. Si tñ t̄ueret de incōtinentia. dz eis ep̄s p̄cedere licētā nubēdi. Tñ fm̄ vñ. sufficit licētā. p̄p̄j sacerdotis. Immo de p̄suetudine nō seruaf̄ iste rigor petendi licētā. Idē monal. Archi. tñ flo. 7 De. de pal. in. iij. ponunt p̄dictam opinionē. h̄ magis declinat̄ in h̄ac. videlicet qđ sine disp̄sationē nō lz inuoluto aliqđ dictoz criminū p̄bere vel debitiū petere: nisi ep̄s disp̄set. Nec valet p̄suetudo in p̄nū: nisi constaret qđ ep̄i longo tpe hoc sc̄entes dissimularēt. Alis p̄nū sc̄entes peccant mortalit̄. Et de his septē extat̄ vñ. P̄b̄yter. vxoieq; necans. natiq; patrin⁹. Incestus. raptor. solennis nō sociant̄.

¶ Que sunt crimina qđ dirimūt m̄rimoniuū iā p̄ctū. Rñ. solum duo. Prīmū si vxoie fuit machinata int̄ mortē alteri cōiugis. vt ipsi efficiat̄ vxoie. 7 cū effectu occiderit virū vel econuerso. Scđm si viuente vxoie dederit fidē alteri vt illam duceret. mortua vxoie vel econuerso. Sz p̄ declaratōe p̄dictoz Panor. in. c. j. de eo qui du. in ma. dicit. qđ iura vario mō loquunt̄. Sz p̄cludēdo veritatē dicit. qđ aut solūmodo p̄cessit ad adulteriū 7 nō impedit m̄rimoniuū sequēs. vñ alio nō interueniēte. qđ pōt ducere int̄ vxoie illā. quā p̄us polluit in adulterio. vt est tex. in. c. significasti. de eo qđ dixit in ma. Aut qđ p̄xit cū muliere. sup̄stite p̄ma vxoie. nec ad alia fuit p̄cessum 7 solus p̄ctus m̄rimonij nō impedit m̄rimoniuū p̄bi mortua vxoie. Et idē esset si nō p̄fisset de p̄nti. h̄ dedisset fidē de p̄bendo post mortē piugis. vt ē tex. in. c. si. de eo qđ du. in ma. Aut cū p̄ctus m̄rimonij fuit mixtū adulteriū. Et tūc. aut fuit cū ignoziāte. 7 tūc pōt int̄ eos ēē m̄rimoniuū p̄ mortē piugis. vt ē casus in. d. c. j. Et itelligit̄ hoc qđ sup̄inducta toto tpe ante mortē vxois p̄me ignoziavit. Si aut̄ certiorata de vita p̄me piugis p̄misit se cognosci ab illo. non p̄nt aplius cū h̄ie in maritū. Ad hoc. d. c. si. Et sequunt̄ dec. in. d. c. j. Idē p̄oiaz

Impedimentū. x.

ticū & apostatā vel fictē baptizatū. Hoc apte colligitur ex dicto. c. Leue. Idē dicitur. Si tū aliq̄s cathecumū h̄ nondū baptizat' cū aliq̄ baptizata p̄beret. nō esset vtz matrimonii fm̄ Ray.

Vtrum infideles possit esse m̄rimoniū. Rū. fm̄ Tho. In infideles p̄t eē m̄rimoniū: in q̄tū est ordinatū ad plēn fm̄ p̄fectionē nature. Non autē inōntū est o: d nati ad ipam fm̄ p̄fectionē nature. Non autē inōntū est o: d nati ad ipam fm̄ p̄fectionē nature. Non autē inōntū est o: d nati ad ipam fm̄ p̄fectionē nature. Non autē inōntū est o: d nati ad ipam fm̄ p̄fectionē nature.

Vtrum cōiunx cōuersus ad fidē possit remanere cū vxore infideli nolente conuerti. Rū. fm̄ Tho. in. iiii. di. xxxix. fidelis cōuersus p̄t cū infideli remanere sub spe cōuersionis. si eā in infidelitate obstat nō viderit. & bene facit cōmanēdo. Et de hoc est p̄liū apli. j. ad cor. vii. Ad tū tenet. h̄ p̄t dimittere eā: etiā si ipsa velit ei cohabitare sine cōtumelia creatoris. si cōuerti nō vult.

Quid si iudei vel pagani p̄t cū sanguineis fm̄ vxoris suos. nunq̄d post cōuersionē poterūt remanere. Rū. fm̄ Tho. Si p̄erūt in gradibz diuina lege p̄hibitis Leui. xviii. tūc siue vterq̄ sine alter ad fidē cōuertat: nō p̄nt in tali m̄rimonio comanere. Si autē p̄erūt in gradibz p̄hibitis p̄ statutū ecclēsie p̄nt cōmanere. si vterq̄ conuertat vel si vno cōuerso: nō spes de cōuersione alterius.

Quid si infidelis q̄ cōuertit habeat plures vxores. Rū. fm̄ Tho. nō fuit vtz m̄rimoniū nisi cū p̄ma. q̄ esset p̄ legē nature. vñ si talis cū oibz vxoribus cōuertat. p̄t cū p̄ma cohabitare & alias dz abijcere tāq̄ p̄m̄t' eā. Et si p̄ma puerti nolz nō apt' hoc ē m̄rimoniū cū aliq̄ istaz. h̄ p̄t cū aliq̄ istaz de nouo p̄bere fm̄ modū q̄ in seq̄nti. S. d̄r.

Quid si infidelis repudiata p̄ma vxore: aliā duxerit & cōuertat. Rū. fm̄ Tho. dicendū q̄ repudiū vxoris ē p̄ legē nature. vñ infideli nō lz repudiare. Et idē si cōuertat postq̄ ipse vna repudiata alterā duxit. Idē est iudiciū: sic de illo q̄ plures simul vxores h̄bat. q̄ tenet p̄mā quā repudiauerat accipere si conuertit voluerit. & aliā abijcere. vt dictū est s. j. primo.

Quid si ipsa puerti noluerit. Rū. fm̄ Tho. Si ipsa infidelis vult cohabitare viro fideli sine cōtumelia creatoris. & sine hoc q̄ ad infidelitātē inducat. p̄t quidē vir fidelis ab ea discedere. h̄ discedens. nō p̄t aliā accipere. Si autē hec vxor infidelis nolit ei cohabitare vel nō sine cōtumelia creatoris. aut si ad infidelitātē p̄trahere nitat. In his tribz casibz vir fidelis discedēs: p̄t alteri p̄ m̄rimoniū copulari.

Quid autē si marit' fidelis conat' ducere vxorē ad aliud delictū p̄ter beresim. nunq̄d vxor possit petere sepationē q̄ ad mutua cohabitationē. Inno. in. c. q̄siunt. de diuor. tenet q̄ sic. Et idē tenet in. c. j. de adul. lz glo. in. c. vxor. xxviii. q. j. teneat p̄trariū Pan. autē in. d. c. q̄siunt. dicit q̄ si non p̄t cōpesci ab ista insolētia: poterit fieri sepatio. nā p̄sumptio est cuiusdā infidelitatz. si p̄sistat cōiunx in trahēdo iugē ad dicitū: nec ab hac p̄auitate p̄pesci possit.

Quid autē si sepe m̄rimoniū inf' fideles p̄pter fornicationē sp̄ualē. nunq̄d innocēs sit absolutus & redditione debiti carnalis. Quidā tenet q̄ non.

h̄ tū a mutua fuitute. Cōtrariū tenet Mo. & melius. q̄ licet xps exceperit fornicationē. nō tamē dēstinat' int' carnalē & sp̄ualē. vnde fauore fidei debemus etiā intelligere de sp̄uali. Et nota hoc dicitur fm̄ Panor. vbi s. q̄ in materia penalī verbū generale intelligit' largo modo. si dispositō tendit ad fauorem fidei.

Vtrum autē p̄t vicū sodomiticū cōmissus a marito. possit vxor petere sepationē m̄rimoniū. Fadmodū adulteriū. Inno. dicit q̄ nō. Nā p̄t nullū crimen separari debet matrimonii quo ad tborum: nisi propter crimen adulteriū. nisi maritus ad illud pctū trahere vellet vxorem. Sed Mo. & Lau. tenet oppositum. & Jo. cal. & d. an. dicunt q̄ noie adulteriū seu fornicatōis cōp̄hendit ois illūctus coitus. xxxij. q. vii. nō solū. xxxij. q. iiii. c. meretrices. Et hanc opinionē Panor. in. c. marit'. de adul. putat veriorē. Nā maior iniuria inferi m̄rimonio ex nephando crimie p̄ naturā. q̄ ex crimie nāliter cōmissio. de hac materia vide s. Diuotū.

Sed nunq̄d liceat viro ad fidē conuerso: vxore existēte in infidelitate: emittē votū cōtinētie. Rū. fm̄ Tho. Si post cōuersionē vir sit aliq̄ p̄babilis spes de cōuersione vxoris. nō dz vir votū p̄tinētie emittē: nec ad aliud m̄rimoniū trālire. q̄ vxor difficulus cōuertēret: sciens se sic p̄uata esse. Si autē nō sit spes de p̄uersione. p̄t ad ordines sacros vel ad religionē accedē p̄s requisita vxor q̄ puertat. Et tūc si postq̄ vir sacros ordines acceptent vxor puertat. nō est sibi vir su' reddēdus. h̄ dz sibi ipi tari q̄ in penā tarde p̄uersionis sue p̄uat viro suo.

Quid si alter coniuū puertat. p̄les quē dz seq̄. Rū. fm̄ Tho. Si p̄les puertat ad etatē p̄fectā libere poterit seq̄ pentē quē voluerit. Si autē in minorē etate. tūc debz dari fideli. nō obstante q̄ indigeat matris obsequio ad educationē.

Quid si vterq̄ cōiunx tpe p̄cti m̄rimoniū erat fidelis. nūc autē labit in infidelitate. Rū. fm̄ Ray. Alter nō p̄t p̄bere. nec distinguo vtz interuenit copula carnalis vel nō. Nā in vtroq̄ calu tunc fidelis tenet continere.

Vtrum infidelis vni' ritus possit p̄bere cū infideli alterius ritus. Rū. fm̄ Tho. p̄t nisi p̄t aliq̄d ius positiuū eoz. p̄hibeant. q̄ tunc cultus dīpitas impedit matrimonii.

Impedimentum. x.

De violentia siue metu. vbi sciendū p̄mo q̄ violentia siue metus ex sui nā etiā siue p̄stōne ecclēsie m̄rimoniū excludit q̄ excludit cōsensum. siue q̄ m̄rimoniū esse nō p̄t. et de spon. c. cū locū. Et nota p̄ declaratōe p̄dictoz & hui' capitulū. q̄ dicit est int' metū & coactionē. Nā metus p̄prie fm̄ Inno. ē. q̄ p̄ter violentiā corporalem seu captione: met' inferi. Coactio vō est q̄ sit cū captura seu violentia corporali. vis autē est maioris rei iper' q̄ repellī nō p̄t. ff. qd me. cā. l. ij. Met' atē ē instātis vel futuri piculi cā: iusta metūs trepidatio.

Vtrum coactio impediāt m̄rimoniū. Rū. dupler est coactio. quedā absoluta q̄ fit p̄ vim. Et ista nō hz cōsensum animi. in quez nō cadit coactio. h̄ p̄t esse coactio ad copulā carnis vel aliud extrin.

Impedi

Impedi
Impedi
Impedi

Impedi
Impedi
Impedi

Impedi
Impedi
Impedi

Impedi
Impedi
Impedi

Impedi
Impedi
Impedi

Impedi
Impedi
Impedi

Secum: ad qd trahit psona in uita. Et talis coactio qm no pntent in mrimoniū: nō efficit illd. Quēdā autē est coactio pditionalis. Et ista fit p metu: qm scz qd pntent timore alicui mali. Sup qd sic distinguit. Nā duplex est metus. Quidā cadit in pstantem virū. r iste excludit mrimoniū. et eo. platum. r. c. ad auditiā. r. et de spon. veniēs. el. ij. Quidāz vō metus est insufficiens. i. q nō cadit in pstantem virū. Et iste non excludit mrimoniū. ff. eo. necq timorem.

Quis autē est metus q cadat in pstantē virum. Rū. qdruplex. Dum metus morit. Secōs cruciatu corpus. et eo. cū dilect. Tercius met' stupri Et qrtus seruitutis. q. l. neg. timorē. Et ibi addit q idē est de metu vinculoz. Secus de metu infamie: seu venerationis. i. q nō cōpbandant sub aliq pdictioz. Additō q nō differt vtrū pdicta qtuor fiant siue in persona. ppria. siue liberoz. vt in. l. isti quidē. ff. e. Siue vtrous. vnde v. Excusare metus hos posse putā. q. nescis. Stupa: siue star'. vberū atq. necis. Nota tñ glo. in. d. c. cū locū: q est multū notanda. q minor met' excusat mulierē q masculū. q fragilioz est rōne ferus. Ideo dicendū q et pte mulieris requirit metus. q potest cadere in cōstantē mulierē.

An autē teneat matrimoniu si mulier cōtrahit et imperio vel pibus pncipis. Glo. singularis in c. h. q de. vel vo. iuncto ter. dicit q regis vel pncipis iperū nō inducit iustū metū. In cōtrariū tñ fact. l. h. l. qd me. causa. Jo. an. dicit. q si rex pntē ut tyrānice tractare nō pntes suis pceptis seu p. cibus. r tunc satis pbatur iust' metus. Qd nota singularit' fm Panoz. in. d. c. fi. Et idē sentit Bar. in tractatu de tyranno.

An autē matrimoniu sit nullū: si inuenit met' vel coactio q possit cadere in cōstantē virū. Glo. cōter tēnerunt q in pdicto casu ipso iure: matrimoniu est nullū. vt recitat Panoz. in. d. c. cū locuz quā dicit esse cōem opinionē doctoz: pter Lar. q in. c. abbas. qd me. cā dicit. q mero iure tenet. licet veniat rescindendū actione qd metus cā p regulā generalē. q oia q fiunt p metū tenet. Sed panoz. dicit. q semp secut' fuit opinionē cōem. p hoc videtur ter. apert'. in. c. significauit. de eo qui du. in ma. vbi tenet scdm mrimoniū non obstante pmo pmetū cōtracto. nulla petita rescissione pōis. ad hoc facit. d. c. cuz locū. dum dicit. q plena debet securitate gaudere. Nā verbū. debet. de sui natura impōtat necessitatē: vt dicit glo. in de. attendētes de sta. re.

Quare autē regularit' teneant q fiunt p metū et non sic in matrimonio. Panoz. post Gal. dicit. q in matrimonio reperiunt tria bona. s. fides. ples r sacm: que oia metus intercedens hz excludere. Nam pmo matrimoniu est sacm quia significat vnionē int' xp̄m r ecclesiā. vnde sicut xp̄s voluntarie affum: plet carnē humanā. ita r mrimoniū illaz vnionē significans. debet esse volūtariū. vt signū cōrespondat signato. Secōd met' impedit. pcrea tionē sobolis. q. ppter displicentiā nō intēdūt ad pcreationē. plis. Tercio est p bonū fidei. nā ppter

metū r inuitas nuptias defacili coninges labunt in adulterium. Et sic in summa omnia clamant li bertatem.

An autem in captiuitate positus vel in carcere possit dhere matrimoniu. vide s. Accusatus.

Quid si mulier post psumum coactū: morā tra hit in domo mariti. Rū. fm v. q. si mulier que allegat metū steterit p annū r dimidiū cū marito. aut etiā nimon tpe. dū tñ tātū sit: q iuxta arbitriū boni viri psumendū sit p psumu: nō dz postea an diri. et de spon. ad id. vbi h' ex illo ter. q mrimoniū p vim psumū: cohabitatioē spontanea pualet. Et loquit' de qdā puella. rj. annoz. q p suū nutri cū cū dā thentonicō fuerat tradita. r ibi papa dicit. q qnis. rj. ānos hūs: ab initio iuita fuisset tra dita r renitēs. tñ q postmodū p annū r dimidiūz sibi cohabitās psumisse videt' ad ipm est cogenda redire: nec dectero recipiēdi iunt testes. vbi dicit Panoz. fm Mo. q. l. in ter. fiat mēto de āno cuz dimidio. tñ nō est necessaria tanta cohabitatio. q ibi narrat facti ptingentia. hz sufficit li pueniāt ad eratē legitimā. r captata opportunitate fugiēdi: non fugerit: nec regit' copula carnalis. vñ ex quo sponte cohabitauit cū viro videt' appobasse matri moniū. p hoc. c. vnicū. de despo. impu. li. vj. Iudex tñ hz plderare qntitatē more r opportunita tem fugiēdi. Et si interim intercessit copula: oino psumit p psumu: nisi pbaret p vim extorta. vt in c. cōsultationi. de spon. Et addit Dir. q hoc veruz nisi ante r post carnis copulā reclamasset. q tunc nō esset sibi audiētia denegāda. d. c. psumatōi. Sz vbi nō apparēt de reclamatiōe: psumisse psumitur in fauorē mrimoniij si carnalit' cognita fuit. Sic in telige. et q ma. ac. pos. c. insup. vñ v. Et fuge cū po ter: ne psumisse puter'. Si tñ talis coacta fuerit p vim absolutā: siue metū sufficientē. nō est mrimoniū. Sz si nō sufficiēs fuerit: tunc in iudicio quidē exteriori psumet' p matrimonio. Si tñ vere non pntent: nō est matrimoniu. +

Quid at si dolus dat cām mrimonio: an teneat Glo. in. c. cū dilect'. qd me. cā dicit. q tenet matri moniū. l. dz dolus det cām pcrni. Sed Panoz. dicit hoc limitandū nisi tantuz r talis esset dolus q ha buisset tollere cōsensum. Et facit p hoc. c. cū locū. de spon. Et Anno. in. d. c. cū dilectus. post glo. illā singularē. q qndie allegat dicit. q dolus q nō ca dit in cōstantē virū: nō hz impedire religionis in gressum. Et de tali loqit' ibi ter. Secus vbi inue niret dolus q pntissimos hiet fallere. Qd nota. Et facit p limitatiōne eoz q dicta sunt s. Duo: tñ. l. An cā falsa habeat viciare religionis ingressum.

Quid si ad psumuz coactū apponat iuramentū. Rū. fm Pe. tale iuramentū in foro qdem iudiciali dicit nō fuisse obligatoriū. tñ in foro pscie cōsulen dum est qd impleat iuramentū vel saltē p supiorē impetret absolutiōne.

Vtrū cōsensuz coactus: ex pte cogentis faciat mrimoniū. Rū. fm doc. q nō. qz mrimoniū clau dicare nō pōt. Si tñ postmodū pnterret: essz ma trimoniū. dūmō cogens ad huc in suo psumu ma neret. Secus si mutauit voluntatē.

+ Additio Et

R. qd qd panoz q no est mrimonia roba bitario am ni dimi Dao sz sufficit si pue niat ad stat' hiaz r raphata opozm nitate fugiēdi nō fugit rj vñ idem q. l. si p aliu mod appazat appbasse mat' mo. ut pot' si rōuzes noia bāt. l' d' p' r' abāt ut rōuzes. r. q. illud. r. vñmū. qd allegat panoz. vñta glo. cōpat rohitatōz. r qū si rōuzes noia bāt rj de dir fir. Dra pu ella p' r' t' hiaz Zn put a spōs mu mza spōsahria Nā talia vidit' p' g' ai. m' r' r' o' h' ar.

tū sunt rohitatōz. p' p' r' a r' o' u' a' l' i' f' i' t' . i' t' a' v' t' p' p' d' r' a' r' o' u' a' l' i' f' i' t' . Et p' d' r' a' f' a' r' i' t' a' d' q' . q' n' i' t' a' n' d' i' t' . n' a' m' q' d' p' u' i' l' l' a' m' i' t' u' p' d' h' d' r' o' t' r' a' r' i' t' m' i' t' o' r' i' e' q' d' i' u' i' u' i' m' . S' e' c' u' s' p' a' l' i' q' u' i' d' i' u' i' t' z' e' u' p' t' i' p' o' t' i' q' d' m' u' l' t' a' p' o' s' s' a' h' i' a' a' d' r' o' i' u' u' e' n' i' e' n' i' q' t' a' l' i' m' i' t' o' r' i' e' m' i' t' u' r' o' t' r' a' c' t' u' r' o' u' a' l' i' f' i' a' t' p' d' r' a' m' u' n' a' . Et q. l. p' d' r' a' q' s' i' r' . q' d' n' o' . d' e' q' o' . v' i' d' i' t' i' m' i' t' u' s' .

Impedimentū. xj.

Utrum pater possit cogere liberos ad contrahendum. *Itē. non potest. nec generaliter. nec in speciali cum aliqua. quia in matrimonio requiritur consensus maxime liber. Non tamē. propter hoc parentes temere iurant matrimonia filiorum. quia ex natura ipsius contractus intelligit ista conditio. scilicet si liberi consenserint. et ipsi parentes obligantur ad inducendū eos. extra de spon. ex literis. el. ij. iuncta glo.*

Impedimentum. xj. De impedimento ordinis. Dico sacer impedit et dirimit matrimonium sequens extra de voto. q. votum. li. vj. *Alis nō. Sed ut perfecte habeat materia huius capituli. quando. scilicet alter coniugū possit intrare religionē vel promoueri ad ordinem vel vouere. Dic fm Panor. in. c. j. de conuer. cōiu. post Jo. an. et Cal. Aut etiā matrimonium non est consummatū. Aut sic. Primo casu. aut alter coniugū vult intrare religionē. pfitendo. et tunc potest etiam inuita vxore. vt in. c. v. et. c. ex publico. extra eo. Aut vult vouere continentiam. seu intrare monasterium. et non profiteri. et tunc nō potest inuita coniuge. vt in dicto capitulo ex publico. Aut vult promoueri ad ordinem. Et cōmuniter tenet q non potest inuita vxore. vnde in hoc casu magis deseritur religioni q ordini. quia per ingressum religionis soluit matrimonium non consummatū. nō autē p susceptionē sacri ordinis. vt habetur in extrauaganti Job. xxij. que incipit. Antiquē. Si vō matrimonium est consummatū. Et tunc aut volunt vouere continentiam. statū non mutato. et possunt. Et talia matrimonia dicuntur sanctiora. vt in. c. qd deo pari. xxij. q. v. Aut alter tñ vult vouere. et potest in sui iudiciū. nō autē in iudiciū alterius coniugis. vnde nō potest exigere debitū. h tenet reddere. Et si alter consensit alteri. non obligat consentiens fm Inno. quo minus possit exigere. nisi etiam ipse vouisset. Nam si ambo vouerunt. non tenet amplius alter alteri reddere debitū. vt in dicto capitulo qd deo. et nota. in. c. charissimū. extra eo. Aut volunt mutare statum. Et hoc multipliciter. Aut maritus vult effici epus. Et tunc requirit q vxor intret religionē. etiā si nō sit suspecta de incontinentia. vt in. ca. sane. extra eo. Et est casus spālis. Aut vult promoueri ad ordinem. Et tunc si vxor est suspecta de incontinentia. debet intrare monasterium. Alis autē si nō sit suspecta. sufficit q voueat continentiam. remanendo in seculo. vt in. c. coniugat. extra eo. Aut vult intrare religionē. Et tunc si alter commisit adulterium. potest etiā eo inuito. vt in capitulo agatosa. xxvij. q. ij. quia committendo adulterium perdidit ius qd habebat in altero. quo ad mutua seruitutē. Aut alter non commisit adulterium. Et tunc aut intrat altero ignorante. Aut sciente et contradicente. Aut eo dissimulante. Aut consentiente per metū. Aut p dolum. Itē aut consensit simpliciter. Aut consensit. votū continentie emitendo. Primo casu quando intrauit altero ignorante. potest reuocari ad petitionē ignorantis. vt in. c. placet. extra eo. Si vō altero sciente et contra-*

dicente. idē dicendū. vt in. c. quidā. extra eo. Idē si alter sciuit et dissimulauit. vt in. c. cōsuluit. extra eo. Si tamen in vita nō reuocauit. nō potest fm Cal. post mortē remanētis in seculo. pfectus exire monasterium. vt in dicto capitulo cōsuluit. Et idē dicit Cal. in casibus pcedentibus et sequentibus. in quibus potest fieri reuocatio. Si etiā non reuocaf in vita cōiugis. nō potest ingressus post illū mortē exire monasterium. quasi cessauerit causa que inuadit illū ingressum. Et hoc tenet. licet Inno. in dicto capitulo quidā. variauerit. Aut alter consensit inuitus. et tunc fit reuocatio ad ipsius petitionem. vt in. c. accedens. extra eo. Idem si consensit per dolum. ar. capitulo. veniens. extra eo. Si vō consensit sponte ingressi alterius. non tamen emittendo votū continentie. tunc sunt opiniones. Nam quidam. vt Ab. et Inno. in dicto capitulo quidā volunt q si remanens in seculo est iuuenis debz ad petitionē ipsius. ingressus reuocari. Cal. tenet q solum ex officio iudicis. Qd placet panor. Nam pfectando consensum renunciat iuri. qd habebat in altero. Nō ergo habet amplius actionem. h iudex ex officio suo. ne committat adulterium per remanentē in seculo educet illum de monasterio. Et credit Panor. q hoc casu. ille sit verus religiosus ex quo vxo. consensit. vnde post mortē vxoris compellit ad redeundū ad monasterium suum. Et credit q si dans licentia est iuris conscius. q tunc nō fiet ista reductio. quia dando licentia. tacite videtur vouere. vt nota. in iuribz supra allegatis. Aut consensit ingressi alterius. pmittendo continentiam. Et si est iener. potest intrare religionē. vnde remanebit in seculo. et alter remanebit in religione. vt in. c. cū sis. et in. c. vxoratus. et. c. ad apostolicam. extra eo. Aut remanens in seculo est iuuenis et suspectus de incontinentia. et tunc non debet superiori pati alium ingredi. nisi alter quoz religionem ingrediatur. Sed si de facto ingredit. tenet ingressus fm omnes. quia professio coniugis non est de substantia pfectionis alterius. vt in. c. significauit. extra eo. Idem tenet fceder. Sed remanens in seculo. ex quo est suspectus et vouit. compellitur ingredi monasterium. vt in. d. c. significauit. Sed an teneatur profiteri. in hoc sunt opiniones. Inno. tenet q nō cogitur profiteri. sed debet induci in monasterium vt arceatur a vagatione. quia vltra. prium consensum nō compellit quis profiteri. xxxij. q. j. integritas. *Idem tenet cōtrariū. quia nō est licita cōmunitas in monasterio. pfectionis cum non pfectis. Itē quia vouendo. tacite se obligauit ad religionem ex quo nō potest stare in seculo sine suspitione incontinentie. Jo. cal. dicit satis eque posse distinguere. quia aut vouit intrare religionē et compellitur profiteri. vt in dicto capitulo agatosa. Aut simpliciter vouit continentiam. dando licentia marito de intrando monasterium. Et si erat iuris pfectus compellitur profiteri tricesimatercia qstione quinta. qui vxorem. Aut erat iuris incaus. Et sit talis q ignorantia iur. euz excalet. puta si est miles. mulier. et agricultor. non compellitur profiteri. sed esse in monasterio. Aut non erat talis. et tunc*

Impedim

compellam potest. Id quod dicit in
dam non admittere. quia mulier non
deuotio. quia non est iura malitiosa. ni
sunt exposita. vult. Iam nota. vbi
de iur. et iur. Panormitano
placet. Panormitano. extra. c. j. extra. c.
supra. Panormitano. Nam videmus q in
modo dicitur. non compellam
vt in dicto capitulo pmo. Secus
in dicto capitulo qui vxor. Nam illi
et q matris. hō vult. continentia
quid intrare monasterium. Et per b
nam ipse intrare. eque est iuuenis
incontinentia. bet. Panor. in dicto ca
Iste etiam Panormitano. in dicto ca
q i. quia intravit religione. et gra
tanta. et si postea restitutus non
noctua vxor. monasterium intrare. n
tanti conturbare nō debet. Et tamen
tenet matrimonium licet peccat. mon
man in vita vxoris nō reuocaf. non p
mortē vxor. vt dicit est supra. Et non
not in dicto capitulo quidā. glo. ibi.
et q dicitur peccare. si nō perficit
mortē vxoris. Nam voti sunt nullum
gessit monasterium. tunc non habet
consensum ad redigendū. Requirit
solus vxoris. Et hoc opinio plus pla
q. spon. d. In. qui dicit tutus esse ter
monium illius contractū post mortē
tunc. quia licet hoc votū dicitur simpli
q. sunt determinata ad certā religio
tate. videtur solennitatem. Et sic possit
tunc. c. vnicū de voto. li. vj. vt intelli
et omnino simpliciter determinatio
ligione. Sed hoc nō placet Panor.
et requirit vōi solennitatem per pfit
et pfectam. Et sic requirit q vteroz
tate religio. Sed in casu nostro votū
specia pfectionis fuit nulla. nec fuit effe
gibus. Et papa mandauit post mortē
cum debet compelli ad repetendū mon
ve facit extra. et parte. Secus tamē di
si vxor defuit. vniūq. marito vt intrare
nem. Nam tunc tenet ingressus. vt di
Si vō vxor non contradicit. h dissimul
mariti reuocant. Dico post mortē v
potest maritus redire ad licitū. Sed in
vō contradicit et reuocant maritū. Et
obligatio. quia erat cū monasterio
Et quia voti et cōstitutione ecclesie
tate. vt in dicto capitulo vico. Quia
tunc. hō fm dicitur. q. op. differentia est
incontinentia et incontinentia. In hoc
sunt. et in dicitur differentia. Et hoc
hoc. quia vteroz possunt cōtrari
tate. In monasterio ordinis cōstitutū. et
vō. Sed pfectus. quia nec apud nos
tunc. hō. sicut ordinis cōstitutū. possit
tunc. hō. pōnerit a tpe. apost

compellitur profiteri. Id quod dixi in muliere. q. dam non admittunt. quia mulier non excusatur ad ignorantia iuris vltra masculos. nisi in casibus a iure expressis. vt est textus satis notabilis in l. si. l. de inf. r. fac. ignoran. Panormitano tamen plus placet dictum Gal. ar. dicti. c. j. extra eo. r. eoz que supra dicta sunt. Nam videmus q. mulier solummodo dando licentiā. non compellitur continere vt in dicto capitulo primo. Secus in masculo. vt in dicto capitulo q. vxore. Nam ille tex. non dicit q. maritus ibi vouisset continentia. sed q. solū pmissit intrare monasteriū. Et per hoc compellit etiam ipse intrare. ex quo est iuuenis r. suspectus de incontinentia. hec Panor. in dicto capitulo pmo. Nota etiam Panormita. in dicto capitulo quidā q. si quis intravit religionē. r. etiā pfitendo vxore inuita. r. ei fuit postea restitutus: non compellitur mortua vxore: monasteriū intrare. matrimoniu r. tamē contrahere nō debet. Si tamē contraheret: tenet matrimoniu. licet peccaret mortaliter. Si tamen in vita vxoris nō reuocat. non pōt post eius mortē eire. vt dictū est supra. Et quo infert Panor. in dicto capitulo quidāz. glo. ibi male dicere. eo q. dicit istum peccare. si nō perficit votum post mortē vxoris. Nam votū fuit nullum respectu ingressus monasterij. cū tunc non haberet habitum consensus ad se obligandū. Requirit ergo consensus de nouo. Et hec opinio plus placet panor. q. opinio. d. An. qui dicit tutius esse tenere q. matrimoniu istius contractū post mortē vxoris: non tenet. quia licet hoc votūz dicat simplex. tamē ex quo fuit determinatū ad certā religionē approbatam. videtur solemnizatū. Et sic possz limitari fm eum. c. vnicū. de voto. li. vj. vt intelligatur de voto omnino simplici: nō determinatū ad certam religionem. Sed hoc nō placet Panor. quia dictum c. requirit vt votū solemnizet per pffessionē tacitā vel expressā. Et sic requirit: q. iste vouens sit effectus religiosus. Sed in casu nostro votū istius respectu pffessionis fuit nullū: nec fuit effectus religiosus. Alts papa mandasset post mortem vxoris eum debere compelli ad repetendū monasterium vt facit extra eo. ex parte. Secus tamē dicendum si vxor dedisset licentiā marito vt intraret religionem. Nam tunc teneret ingressus. vt dictum est. Si vō vxor non contradixit. h. dissimulauit. neq. maritū reuocauit. Merito post mortē vxoris non potest maritus redire ad seculū. Sed in pmo casu vxor contradixit r. reuocauit maritū. Et sic soluta fuit obligatio: si qua erat cū monasterio.

T Et quia votū ex cōstitutione ecclesie est annexū ordini. vt in dicto capitulo vnico. Querit. vtrum omnes ordinati etiā cōiugati teneant ad istud votum. Rñ. fm Dir. li. j. q. differentia est inter ecclesiam occidentālē et orientālē. In hoc q. in duobus cōueniunt. r. in duobus differunt. Cōueniunt pmo in hoc. quia vtriqz possunt cōtrahere matrimoniu in minoribz ordinibz cōstituti. xxxij. dist. si quis. Seco pueniūt. quia nec apud nos nec apud grecos in sacris ordinibz cōstituti possunt sberere matrimoniu. Nec potuerūt a tpe apostolorz. Et

si contrabant: nō est matrimoniu. Hoc patet ex sexto synodo: que in oriente fuit celebrata r. regulā statuit eis. xxxj. di. nicena. r. d. c. si quis. r. lxxiij. dist. cū in pterito. Differūt autē greci a nobis. quia ipsi siue sint cōiugati siue nō. pmouent ad sacros ordines. non pmissa cōtinentia. xxxj. dist. quoniā. Sed occidentales nunq. pmouent nisi pmissa cōtinentia tacite vel expresse. xxxvij. di. c. j. Secundo differunt. quia orientales in sacris ordinibz constituti licite vtrūq. matrimonio cōtracto ante sacros ordines. Sed in sacris ordinibz contrahere non licet. extra de clerico. consi. cum olim. Occidentales vero non possunt contrahere matrimonium: ex quo sunt in sacro ordine. extra de clerico cōi. ca. pmo.

T Quare greci nō peccant. non obseruando continentiam: licet sint xpiani r. sub potestate pape. q. vnacum concilio voluit dictis grecis r. alijs indicare continentiaz. Sic fm Panor. de mente doc. in dicto capitulo cū olim. q. papa approbauit: tacendo mores eoz. quia ex quo illa lex non erat de necessitate salutis. nō fuit recepta ab istis grecis p longa tempora: papa sciēte: r. transgredietes nō puniente. Illa lex nō ligauit eos. pio hoc facit qd notat glo. singularis in capitulo quia circa. de consang. q. tolerantia r. dissimulatio pncipis in actu de iure prohibito: inducit dispensatōnem. Et hoc intelligit. d. An. quando constitutio pape a pncipi pio non recipitur. ipso pape sciēte r. tolerante. Et tunc tolerantia excusat a peccato. Si vō a quibusdam a pncipio recipitur. r. a quibusdam non. tunc tolerantia nō excusat a peccato. Sed panor. limitat hoc dictū. quando maior pars populi recipit. Nam tunc minor pars peccat. Secus ecōtra. Et ex hoc nota pulchrā theoricā q. vbicumqz lex generalis recipitur in vltia certo genere personarū: ab alio vō nō. Non recipientes nō peccant. saltē per longa tempora. Ad hoc. iij. dist. leges. Secus dic. si in eodem genere personarū maior pars recipit. Nam minor pars non videtur tunc excusabilis per taciturnitatē superioris. sed potest habere locum. quod dicit. extra de pben. cum iam dudum. Ibi multa per patientiam tolerātur rē. Et his etiam potest colligi alia theoria. q. etiā lex precepti tollitur. si moribus vtentium non recipitur. licet aliud sentiat Hostien. Sed intellige dictum Hostien. quando est lex pncipis: inducens ex natura sua peccatum ex contrauentione. vt quia concurrat cum lege diuina. Alia solutio notabilis dari potest. vt dicamus q. papa etiam cum maior parte concilij. non potuit indicare continentiaz certo generi personarū post promotionem: eis resistentibus. quia continentia est res que potest persuaderi: imperari autem non. xxxij. questio. j. integritas. fuisse em̄ in dicere vitam valde arctiorem r. strictiorem clericis promotis contra nota. in. c. gesta. lxxiij. dist. r. in regula. qd omnes tangit. de reg. iuris. libro sexto. Et ita est. nam ecclesia orientalis non emisit. sed nec admisit votum continentie. et non se voluerunt obligare voto. nec voluerunt approbare. vt supra in dicto capitulo

dicta aliquor. Et si deponit mortem; debet vxor expectare p annū 7 postea contrahere. Aliter con- tradens potest puniri de adulterio. Tamē Lan- pbi. 7 Hof. dicunt nō esse necesse; sed satis est fm eos q de morte mariti cōstet vere vel verisimilit. puta q nauis in qua erat maritus passa est nau- fragiū 7 omnes dicunt mortui. Idē sentit Vin. dicens; q non solum p nunciū; sed etiam per litte- ras 7 alias pbationes pōt mulier certificarī. Mo- ta tamē q p quadratūq absentīā maritorum non dissoluit matrimonīū ptractum per verba de pre- senti; etiā si ignoret de vita; vel morte eorū; ac etiā cōcurrente iuuenili etate cōiugū. Secus in spon- salibus de futuro. vt in. c. de illis. de spō. nec quis psumitur mortuus; licz habita diligenti inquisi- tione ignoretur vbi sit. Nam quis psumitur vi- uere posse p. L. annos. vt in. l. fi. l. de sa. san. ec.

Quid si primo reuerfo; mulier permitit le co- gnoscā a secūdo scienter. nūquid prim' compellit ipam recipere inuitas? Dg. dicit. q non; siue fa- ciat hoc ex iure ignorantia credens hoc sibi licere; siue scienter.

Impedimentū. xij. De publice honestatis iusticia.

Quid sit; Rñ. fm Tho. in. iij. dist. xij. est pinqutas ex sponsalibz pueniens; robur- trahens ab ecclesie institutione propter eius bo- nestatem.

quā; ouē publica honestas sine affinitate. Quāq; af- finitas simul cū honestate publica; vt p3 ex dictis Quāq; affinitas sine publica honestate; vt si extra sponsalia seu matrimonīū quis cognoscat mulie- rē. Mā inter eū 7 panguineos mulieris affinitas outur 7 ecōuerso. vt in. c. discretionē. de eo qui co- pū. vt. Nec ouē hoc casu publica honestas.

An autem in dispensatiōe sit facienda mentio specifica de affinitate et publica honestate vbi sūl coincidunt. An pō sufficiat facere mentionē de af- finitate; Rñ. Panor. in. c. nō debet. de pū. con- cordando opiniones dicit. q si publica honestas necessario pprehenditur sub affinitate; satis est de affinitate fecisse mentionē. Et sic procedit glo. in dicto. c. nō debet. Et replū. Si impetro dispensa- tiōnē; vt liceat mibi ducere vxorē panguinei mei defuncti; non obstante affinitate in tercio gradu. nā ex quo feci mentionē q fuerat vxorē consangu- nei mei; cōsequēter feci mentionē de publica ho- nestate. Et sic p sequentiā videt sublata virtute dispensatiōis. Si vō nō cōprehēdit ex narratiōe verborū. vtputa. Impetraui dispensationē; vt li- ceat mibi ducere. L. vxorē. nō obstante q sit mi- bi affinis in tercio gradu; nō valet dispensatio si vltra affinitatē erat publica honestas; ex quo d ea nō fuit facta mētiō exp̄sse vel tacite. Mā affinitas pōt pstrahi sine matrimonio; vt dictū ē. Nota tū q antiquitus fuerūt due spēs hui' iusticie publi- ce honestatis. vna que cōtrahēbat ex secūdis nu- ptijs. vbi gfa. Petr' habebat vxorē quo mortuo eius relicta cum alio pstraxit; ples nata de secūdo viro. olim nulli panguineo p̄mi viri poterat cō- iungi. Et hec spēs est hodie sublata de medio di- cto. c. nō debet. Alia est que pstrahit ex sponsalibz de futuro. de q dictū est d. Et hec remanet.

Quid si spōsalia de iure nō tenerūt; Rñ. Si spōsalia fuerūt pura 7 certa. etiā si fuerit nlla rōne panguinitatis. affinitat'. religiois. frigiditatis. apt alia quis rōne. ouē publice honestatis iusticia ad dirimēdū sequentiā spōsalia vlt' m̄monia nisi fuit sent nulla rōne p̄sensus. vtputa q ambo vlt' vñ? ē infans vel furiosus. ef de spon. c. vnico. li. vj. Ex quibz habes q monachus p̄t impedire pangu- neos suos ne pstrahāt cū aliqua panguineaz; cuiz qua ip̄e monachus pstraxit spōsalia de facto. Mo- ta etiā De. de pal. limitantē id qd dictū est d defe- ctu p̄sensus q; hoc verū quādo defectus p̄sensus est apprensus; vt in pueris 7 amētibz. Secus esset qñ esset larēs sic in illo q pstrahit nō aīo pstrahēdi. s; decipiēdi; q tūc ouē publice honestatis iusticia q; ecclesia instituit istud impedimentū ppter ap- parentiam honestatis. Et ideo impedit quia de intentiōe non potest sciri. Nota etiā glo. singula- rem in dicto. c. vnico. q licz supueniens affinitas dissoluit sponsalia de futuro. Supueniens tamē iusticia publice honestatis. ipsa sponsalia nō dis- soluit 7 merito. secunda em̄ sponsalia tollūtur per publice honestatis iusticiam ex p̄mis inductam Non ergo ex secundis potest esse honestas; que tollat p̄m a spōsalia.

Quid autem si sunt nulla ratione confensus ip̄s

Impedimentū. xiiij.

his qui habent etatem legitimā de contrahendo sponsalia. An inducant publice honestatis iusticiam. Sic fm Job. de san. li. j. p. c. l. vij. distinguendo. q. aut sponsalia contracta sunt ante septennium. Et sic non generat publice honestatis iusticiā. Sed de hoc. j. Aut sunt contracta post septennium. et tunc aut cōsensus deficit vt in furioso vel ebrio. Et tunc nō generat publice honestatis iusticiam. Si autē nō deficit cōsensus. Et tunc aut sunt pura et incerta vt si dicatur accipiam vnā de filiabus tuis. Et tunc non generat. vt etiam tenet glo. in. c. vnico. Aut sūt pura et certa. Et tūc generant. Aut sunt conditionata. Et tunc aut apponitur honesta conditio. Et tunc non generant nisi post euentum conditionis. Et hoc fm glo. ibi nisi interueniat interim carnalis copula. Aut apponitur conditio inhonesta. Et tunc aut est contra substantiā. Et tunc nō generat. Aut nō est contra substantiam matrimonij. et tunc generat; quia talis conditio habet p. nō adiecta fm Ho. et Jo. an.

Quid autem dicendum quādo apponitur conditio que inest ipi matrimonio siue sponsalibus. puta si deo placuerit vel ecclesie; vel si possum te d iure habere uxorem. Si post comprū impedimentum et sponsalia soluta. contrahat sponsalia pure cum alia prioris cōsanguinea. An teneant secūda sponsalia. videtur q. non; quia conditiones que insunt non faciunt legatum cōditionale. ff. de cōdi. et. de. l. conditiones. Sed Jo. mo. et Jo. an. in dicto. c. vnico. dicunt q. matrimonij cōtractum cum prioris cōsanguinea tenet. Et sic cum prima nō est contracta publica iusticia; licz conditio ista intelligat etiam si nō apponatur; tamen quando non exprimitur consensus purus remanet. conditiones enī tacite non faciunt obligationem conditionale. dicta. l. conditiones. tacitum tamē si exprimitur facit rem conditionale. ff. de leg. primo. si ita legatum. Idem Panor. in. c. significasti. de elect. vbi per istam. l. si ita. dicit q. si relinquo alicui. l. si uolent. legatum est cōditionale. Secus si relinquo simpliciter. Et tamē illa conditio si uolentate inest legato cum legatarius possit repudiare legatum. Nam quādo relinquo. si uolent. suspēdo virtutē legati in euentum cōditionis. vnde nō acquiritur legatario; nisi declarat uoluntatem suā. vt ibi. Sed quādo simpliciter fit relictum; acquirit legatum; etiam ignorant; licz cōmittitur conditio si uoluerit acceptare; quia tūc conditio est pura et non cōditionalis. Hanc opi. enā tenet Directoria li. j. Idē Jo. de san. Monal. et Hosti.

Pone q. frater meus ioco aliquam desponsauerit. nūquid impedit: cōtrahere cum cōsanguinea illius. Archie. videtur tenere q. nō. si iocus patens est. Nam taliter desponsans. nullo mō consentire intēdit. ergo. rē.

Quid si sponsalia sunt facta sub conditioe. et pendente cōditione. vir cum alia cōsanguinea illius cōtrahat per uerba de p̄senti. Rñ. cum secūda debet remanere; quia ex sponsalibus cōditionalibus sicut ex nō habentibus p̄sentiū et incertis. nō ori-

publice honestatis iusticia. d. c. vnico.

Quid si duo infantes vel vnus maior septennio. alter minor cōtraxerūt sponsalia ipi vel parētes pro eis. Rñ. Si facti maiores septennio per cohabitacionem mutuaū seu aliter uerbo. quia post septennium ad inuicem uocant se sponso vel facta ut quia post septennium secum iacet. vel carnoscularit. vt sponso vel his similia. per que liquido apparet q. in eadem uoluntate perdurerūt sponsalia cōualecūt. alis non. Nam ab initio nulla fuerunt ex defectu cōsensus. Et ideo non inducunt publice honestatis iusticiā. extra de despon. impu. si infantes. li. vij.

Quero pro declaratiōe p̄dictorum. An ad cōtrahenda sponsalia futura requiratur septennium annus completus. Rñ. glo. in. c. Iuuenis. de spon. videtur sentire q. discernendo supplet etatē. Et Panor. ibi dicit. q. dictam glo. cōmuniter sequitur docto. Archie. etiam sequēdo dictam opinionē dicit. q. si primus septennio plus intelligit q. cōsueuerit intelligere nouēnes nō uidetur pbatur. vt patet in. c. litteras. et in. c. accessit. d. despon. impu. vbi ter. loquitur de septimo anno completo. Et bene faciūt illi ter. q. etas ista perueniri nō possit alis papa distinxisset prout fecit in minore. xij. annorū in. c. cōtrinebatur. de despon. impu. pro hoc etiam facit. d. c. si infantes. quod loquitur de minore septennio si distinguēdo. an malicia suppleat vel ne. Et Panor. ad hoc dat talem rationē. Nam vbi requiritur certa etas respectu discretiōis. non potest p̄ueniri. vt patet in etate ad cōficiendum testamentū. vt in. l. qua etate. ff. de testa. Nec obstat fm Panor. d. c. Iuuenis. quod multum facit pro alia opinione. Nam ille ter. fundauit se super dubio attentatus. quia forte attētauit. Nam puellam istam iam traduxerat ad domum. Item textus fundat se super honestate ecclesie. quia illa dicebatur cōiunx istius. vnde hic fuit cōtractum matrimonium per uerba de p̄senti. licz de facto. Sed casus magis dubius est fm Panor. si fuerunt contracta sponsalia cum minore septennio. et interuenit temptatus. vel saltem sit dubium. vt quia secus cohabitabat sp̄sus. Et videtur q. hic ouatur publice honestas. ex quadam honestate. tamen hoc iure nō probatur. hec Panor. vtraz opinio est probabilis. Et ideo vnusquisq. amplectat opinionē quā maluerit.

An ex sponsalibus que parētes pro filiis p̄beribus vel impuberibus contrahunt. filij obligentur. Rñ. si consenserūt expresse vel tacite. vel si p̄sentes fuerunt. nec contradixerunt. obligantur. et in eis ouatur publice honestas. Idem dicitur si absentes fuerūt. et postq. sciuerunt ratificauerunt tacite vel expresse. Alis ex sponsalibus factis a parentibus. filij nō obligantur. nec ouatur publice honestatis iusticia. d. c. i. infantes.

Impedi

Impedimentū
Definitio. et obligatio
possessionem copulam

Quid sit sponsalia
Sponsalia sunt contractus
inter duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium
Sponsalia sunt
contractus inter
duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium
Sponsalia sunt
contractus inter
duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium

Quid sit sponsalia
Sponsalia sunt contractus
inter duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium
Sponsalia sunt
contractus inter
duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium
Sponsalia sunt
contractus inter
duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium

Quid sit sponsalia
Sponsalia sunt contractus
inter duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium
Sponsalia sunt
contractus inter
duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium

Quid sit sponsalia
Sponsalia sunt contractus
inter duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium
Sponsalia sunt
contractus inter
duos vel plures
per quos contrahunt
se in matrimonium
ante contrahendum
matrimonium

Impedimentū. xiiij.

De affinitate. et contrahitur affinitas etiā per fornicariam copulam. extra de eo q̄ co. p̄lan. vi. sic. c. discretionē.

Quid est affinitas? Rñ. fm Hosti. est primitas sine attinentia vni? p̄sone ad aliā p̄ueniens ex carnali copula: omni carēs parēta. scz p̄ se: licz p̄ accidēs alit̄ eē posset qz p̄ accidēs p̄t licite et illicite p̄miseri cōsanguinitas p̄sanguinitati. et affinitas affinitati. et cōsanguinitas affinitati: vt in incestu Loth cum filiabus. et Caroli magni cum sorore ex qua genuit Rolandum filium et nepotem. Et ipe pater et auunculus quia frater matris. Nec De. de pal. Qui etiā addit: q̄ affinitas est tanti vinculi: adeo q̄ si reuigeret frater meus qui fuerat vxo ratus q̄uis ipe non sit maritus amplius ipi? mulieris: tamē illa mulier est mihi affinis. vnde et in p̄tra crūt cōsanguinitates et affinitates. Et ideo Panor. in c. fraternitatis. extra de fri. querit. num quid Lazarus resuscitatus recuperet vxo rem et filios et alia bona. Idem queritur: an p̄uus baptizatus resuscitatus iterum debeat baptizari. Idēz de ordine et p̄fessione religionis. Item si aliqua re liquerūt ecclesijs. nūquid possint repetere. de quo vide per glo. et Archi. xxij. q. vij. c. ij. et per Jo. an. in dicto. c. fraternitatis. post Bar. bi. Et videt̄ cōcludere q̄ ea que impūmūtur anime nō perdi dent. Et sic non est opus tractare de recuperatione. Exemplum. In ordine. Baptismo. et alijs sacramētis: in quibus character impūmūt anime. Idem in professione: non quia professione impūmatur character: sed quia obligatio inde oritur: deo acquirit̄. In alijs vō que inherēt corpori: tenet q̄ si vere fuit mortuus nō recuperat bona de rigo re. Secus si credebatur mortuus et nō erat: vt quia reperitur viuus in monumētō. Idem in casu du bi. Bar. tamē in. l. j. de sa. sanc. eccle. dicit q̄ ta lis mortuus d̄ iure recipiat bona. vide s̄. Ecclesia p̄mo. et dic vt ibi.

Quot sunt genera affinitatis? Rñ. fm Direc toriam li. primo. tria sunt. Sed primum genus bodie nō habet p̄hibitionem. extra eo. nō debet. Sed nota quatuor regulas pro declaratiōne hui? impedimētī. Prima est q̄ p̄sona de qua queritur post carnalem copulam facit primum genus et gra dum affinitatis. Juxta gradum cōsanguinitatis inter virum et cōsanguineos vxo is. Et inter vxo rem et cōsanguineos viri. extra eo. q̄ sup̄ his. Se cunda regula q̄ quoto gradu quis distat a p̄san guineo suo vel p̄sanguinea: totto gradu distat ab eius vxo re vel a marito ipsius. xxxv. q. iij. de p̄p̄n quis. et c. equaliter. Tercia regula est q̄ p̄sona ad dita p̄sone per carnalem copulam mutat genus et non gradum. xxxv. q. iij. hac auctoritate. Quarta regula. q̄ p̄sona addita p̄sone per carnalem copulam mutat gradū et nō genus. xxxv. q. v. pono vnde s̄. Mutat nupta genus: sed generata gra dum.

Qualiter genera affinitatis computent̄? Rñ. Directoria fm regulas predictas. Primum genus

sic computat. Ego et soror mea attinemus nobis in primo gradu generis cōsanguinitatis. P. cognoscit sororem meā carnaliter. Et sic persona petri sociatur p̄sone sororis mee per carnis copulam. Hic ergo per carnis copulam mutat genus at tinentie: quia alio genere attinet mihi soror mea. scz genere cōsanguinitatis. Alio. P. quia in gene re affinitatis. Sed nō mutat gradum: quia in eo dem gradu cōsanguinitatis in quo ego sum soro ri mee. scz in primo. Et in eodem gradu affinita tis sum. P. scz in primo. Et quod dixi de sorore mea hoc idem intelligas de quacunq; cōsanguinea mea in quocunq; gradu: quia omnes mariti cōsanguinearū mearū sunt mihi affines in primo genere. et in illis gradibus affinitatis: in quibus gradibus cōsanguinitatis vxo res eorū attinent mihi: quia si qua est mihi in secūdo gradu cōsan guinitatis: maritus ipsius est mihi in primo gene re affinitatis et in secūdo gradu. Et si qua est mi hi in tercio gradu cōsanguinitatis: maritus est mi hi in primo genere affinitatis. et tercio gradu. Et sic de quarto. quia gradus p̄putant̄ inter affines respectu p̄sanguinitatis tñi. dicto. c. poro. Et qd̄ dictum est de maritis cōsanguinearū mearū. Idem intelligas p̄ omnia de vxo ribus cōsanguineorū meorū. Secūdam genus per eādem regu lam inuenitur. Pone q̄ Petrus maritus sororis mee: qui est mihi in primo genere affinitatis et pri mo gradu: mortua sorore mea: p̄trahit cum Ber ta. bec Ber. Petro quōdam sorori mee marito: p̄ carnis copulam sociata mutat genus: quia cum Petrus attineret mihi primo genere affinitatis. Berta attinet mihi secūdo genere: sed nō mutat gradū: quia attinet mihi primo gradu secūdi ge neris affinitatis: sicut Petr? attinebat primo gra du primi generis. vnde mortuo Petro: inter me et Bertam matrimonii olīm cōtrahi nō poterat. Et fm hoc cōtrahitur tñi ex vna parte: sed aliqñ cōtrahitur ex vtroq; latere: vt. P. et. Ad. sunt fra ter et soror. Ego accipio. Ad. in vxo rem. Et sic. P. est mihi in primo genere affinis. P. accipit Ber. in vxo rem. Illa est mihi affinis in secūdo genere et primo gradu. Et hoc genus contractum est ex vtroq; latere: quia vterq; cōsanguineorū cōtrahit scz P. et. Ad. Idem est p̄ omnia inter vxo rē meā et maritū sororis mee. Idem inter maritos duarū sororū vel duarum cōsanguinearū. Et inter vxo res duorū p̄sanguineorū. Item pater et filius pos sunt p̄trahere cum matre et filia. et duo cognati cū duabus cognatis. et auunculus et nepos cum dua bus sororibus. extra eo. c. j. et dicto. c. qd̄ super his. Istud secūdam genus posuit: vt primum meli? ap pareret. Tercium non pono: quia nullius utilitatis. Si vis videre. vide Ber. in dicto. c. nō debet. Et ex p̄dictis patz veritas multaz p̄clusionū. Pone mortua vxo re: vir vult accipere in vxo rē illam que quōdam fuit vxo rē alicuius de p̄sanguinitate vxo ris p̄ime. nūquid potest? Rñ. per p̄dicta. q̄ licz nullā feminā de p̄sanguinitate p̄ime vxo ris pos sit accipere: quia ibi ē affinitas. tamē feminā olīm vxo rē alicui? de ipsa p̄sanguinitate: bene potest

Additio adueniens gna affinitate. claz. et rito die p̄ panos. de fi. de rōtāz. et aff. ubi dat rōtāz dicit q̄ p̄sona ad iurta p̄ rāz nif ro pulā p̄āz. in al. tñ. q̄ sunt p̄mū

fm affinitatē p̄sona vō aduēta p̄mo gñi dicit p̄ gny. et p̄sona addita et p̄sona dicit q̄ ad p̄mū gny. qz p̄ p̄mū rāz nif rōplaz sūm m̄ dicit vna p̄sona rōt qz dicit qz p̄ p̄mū rāz nif rōplam sūm mediantibz equalibz p̄sōis cōtrahit. Tercium qz p̄ p̄mū rāz nif rōplā. sūm p̄mū p̄sōis m̄ dicitibz rōtrahit.

Impedimentū. xiiij.

accipere. Et idem dicendū si ponat similes casus ex parte vxoris. Item pone. Petrus accepit Bertam in vxorem et qua habuit filiam. que nupsit sempromio. demum. p. mortua Bertaxore sua: accepit secundam vxorē. postmodū mortua. p. et etiam filia sua vxor dicti sempromij. modo dictus Sempromius vult accipere in vxorē illam mulierem que fuit secūda vxor dicti Petri. Queritur an possit. Nec questio nūc accidit de facto. Et dicendum est per p̄dicta q̄ sic: quia licet iste Sempromius non possit accipere in vxorem aliquā de p̄sanguinitate sue vxoris vsq̄ ad quartū gradum: tamen femina olim vxorē alicuius de ipsa p̄sanguinitate bene potest accipere. vt est in casu nostro: et sic erit casus q̄ gener potest accipere in vxorem mulierē que fuit vxor: Socris sui. quod est mirabile. Item olim q̄s nō poterat ducere successiue vxores duorum fratrum: quia ibi ierat terciū genus affinitatis cum secūda. nam duorum fratrum vxores sunt in secūdo genere affinitatis. Sed si altera p̄ mortem mariti nupsit Sempromio. Ille Sempromius attinet vxori alterius fratris in terciō genere: q̄ ē p̄sona addita secundo generi. Ideo mortua vxore sua et marito alterius non poterat olim ducere illā obstante terciō genere affinitatis. et vltra impedimentū affinitatis suberat impedimentū publicæ honestatis. Sed cum secundū genus et terciū sint sublata: videt q̄ publica honestas tanq̄ accessoria sit hodie sublata. hec Panor. in dicto. c. nō debet. vide etiam glo. singularē ibi: que notabiliter concludit: q̄ illa publica honestas que veniebat accessorie ad secūdum et terciū genus affinitatis est hodie sublata: quia sublato p̄ncipali: remouetur accessorium. Sed publica honestas que nō venit sic accessorie: vt in ea que oritur ex cōtractu sponsaliorū seu matrimonij cum consanguineo meo. non est hodie sublata: cui de ea nulla fiat ibi mentio. Et q̄ hoc sit verum aperte probatur in. c. vnico. de spon. li. vi. Et Panor. in dicto. c. non debet. ex dicta glo. infert vnam regulam in materia extensionis. q̄ vbi duo sic se habent: q̄ vnum venit cōsecutiue ad reliquum. vno sublato vel mutatum. ad hoc tex. optimus in. c. miramur. de ser. non or. De dispensatiōe circa istam publicam honestatem. vide s. c. immediate p̄cedenti. Itē infertur q̄ relicta viri qui fuit germanus vxoris mee vxore mea mortua potest mihi esse vxor. Item cognatā vxoris defuncte: licite quis ducit in vxorē. Aut enī erat cognata: q̄ fuerat vxor: fratris vxoris. et tūc est in secūdo genere affinitatis. et sic possunt p̄trahere. Aut erat cognata vxoris: quia ambe fuerūt cōiuges duorum fratrum. Et tūc sunt in secūdo genere. Et sic p̄t̄ s̄bere.

Quādo vir carnaliter cōiungit vxori: omnes p̄sanguinei vxoris efficiūtur affines viro. et conuerso. oēs p̄sanguinei viri efficiūtur affines vxori et in eisdem gradibus cōsanguinitatis et affinitatis attinent: tamē altero genē affinitatis. Sed in cognatos viri et cognatos vxoris. nulla ex illo ma-

trimonio orit̄ attinētia. d. c. qd̄ sup̄ his.

Quid si aliquis polluit aliquā extraordinarie id est extra naturalia: Rū. fm̄ Dir. q̄ etiam si circa claustrū pudoris fiat: non facit affinitatem: nec matrimonij p̄summatū: nisi ex consensu fiat matrimonij. et si mulier semen emittat: sed vir non: nō contrahit affinitas. Et est ad hoc ar. de frigido: q̄ palpando mulierē potest puocare ad seminis emissionem. et cōuerso. Et tamē nō est matrimonij: vel cōmixtio seminis. Et ideo nec affinitas. Sed si vir emittat in mēbro mulieris: et nō mulier. dubitari potest. verūtāmē siue emittat siue nō: et enī neutro emittente sponsalia prius facta radicanē propter cōsensum matrimoniale qui inesse p̄sumitur. ar. c. extraordinaria. xxx. v. q. iij. dūmō sunt matrimonij apti vel p̄ximi. extra de despon. impu. cōiuebatur. Idem tenent Vin. Jo. et Archid. i. dicto. c. e. ordinaria.

Sed pro declaratione p̄dictorum queritur an ad cōtrahendam affinitatem requirat̄ seminum vtriusq̄ cōmixtio? Respondeo. Panor. in. c. fraternitatis. de eo qui co. consan. refert Inno. tenere q̄ nisi detur cōmixtio seminis vtriusq̄ intra claustra pudoris: non causatur affinitas: nec cōsumatur matrimonij. vnde nō sufficeret emissio seminis vnius. Et ponit exemplū in frigido et. Sed Panor. dicit q̄ cōmixtio seminis vtriusq̄ ē in cōtractū. scz vt semen mulieris necessario nō cōcurrat ad generationē. Secus de semine viri. Idem tenet sed. de se. in cōsilijs suis. vbi dicit: q̄ ad causandam affinitatē seu ad matrimonij cōsumandum: necessario non requirit̄. q̄ mulier emittat: sed satis est q̄ viri semen sit cōmixtū materie vxoris. Et cōtrario enī sequerēt magna absurditas. Nam pone. q̄ per annū mulier non emittit: nō concepit ex semine viri et peperit. Absurdum enī esset dicere q̄ matrimonij non sit cōsumatur: vel q̄ affinitas nō sit p̄tracta. Immo plus dicit De. de Hal. in. iij. q̄ sine copula potest causari affinitas: si fiat seminis receptio. Sicut dicunt quidam de antichristo qui nascetur semine transfuso p̄ demonem incubum et succubum. Idem dicunt quidam medici de quadā muliere que impregnata ē ex semine transfuso dum balnearēt in balneo. vbi mali homines spermatizauerant: quātūcūq̄: etiam quis inuadat vel frangat vasa pudoris. nō in ipso vase tamen semine effundatur. non contrahitur affinitas.

Pone q̄ iuuenis deflorauit sp̄saz: et aperuit seras eius: sed nō emisit semē. Nūquid tenet matrimonij cū secūda? Quidā dicūt q̄ sic: vt refert Directoria. vbi s. quo ad rei veritatem. vt notat Jo. in dicto. c. extraordinaria. Et ita deberet seruari: si constaret q̄ nō spermatizauit. Sed aliter p̄sumitur. s. q̄ eam cognouit: et sic cōpelleret stare cū p̄ma. Similit̄ si aliq̄s solutus cuius soluta apiret seras: et nō spermatizaret. et cōstare posset. p̄sanguine defloratois nō impediret s̄bere cū illa. Idē dicendū si maritus deflorauit vxorē: et nō seminis emissionē velut intrare monasterij. posset intrare

Impe

Deo etiam opponitur et p̄sump
de bono impediuntur. li. vi. vbi
tat. de bono. li.
Quod dicitur p̄sona median
hinc p̄sumpta mouetur in ma
cōiuebatur. Rū. n. ubi
potest esse: que erat ad cōsangu
p̄sumptio: et tunc non matrimonij
trahens.

Impedimentū

De impotentia cōiue
fm̄ Ray. et vici animi
vniq̄ quo quis impeditur alter
mulier.

Quod sunt species impotentie
Sunt p̄ncipales due. Vna alia
impotentia p̄uocatur frigida se
gēda sp̄saz. Aut rariō m
naturalis: q̄ accidit vt cōtra
Vnam naturā impotentia in
monit. Nā illa que est in p̄uocatur
de ad tempus: quia q̄dā inest non
habet. et nō eo quod sedē. vbi dicit
expulsi: impotentia ad matrimonij
Sed illa naturalis impotentia que est
p̄p̄ta impedit matrimonij cō
trahit cōtractū. extra co. laudabi
que est in se nō impedit: q̄ habet
indubite ad exterrimant cōsilijs
m̄sio. Et ideo dicit glo. in. c. nup
q̄ nō potest vxorē cōiue: vel ista
m̄sio: et vbi dicit. Rū. fm̄ Doffi.
aut modicus: planū est q̄ tenet
cōiue: et tamen. et postea foran
vbi dicit: p̄sona naturaliter frigida.
tamen vniq̄s hāda et nō p̄ p̄saz
p̄demens cōiue. De hoc tenemus
p̄ncipales.

Dei caliditas impedit cōiue
Rū. q̄ caliditas impedit vt potest
mentū p̄perit. Sicut m̄sio: et
nō copulam impedit: et nō dicit
q̄ nō frigida a magis: et hinc impo
nō cōiue: et nō tenet seminis: et
tunc quo sic cōmixto corpore. Itē
q̄ ponit impedimentū q̄ caliditas.

Quid si mulier dicit viri impo
tam mento. Rū. fm̄ Doffi. vbi
p̄p̄ta ex illis mēbro. dicit Doffi.
p̄p̄ta. Quidā nō dicit hoc casū
neque vna que potest cōtrahere
cōiue. Sicut enī dicitur. q̄ mulie
cōiue. sed vir eius nō p̄uenit. et
p̄p̄ta.

Quid si vir habet membrū multū

Sed ecclesia se opponeret ex p̄sumptione. extra de despon. impn. li. iij. vbi hoc etiam notat Archi. flo.

Quid si moritur p̄sona: mediante qua contrahitur affinitas: puta moritur maritus vel vxor: vel cōcubina: vel cōcubitor. Rñ. nihilominus remanet affinitas que erat ad cōsanguineos eius: nec potest esse inter eos matrimonium. xxxv. q. x. fraternitatis.

Impedimentum. xv.

De impotentia coeundi. quid sit. Rñ. fm Ray. est viciū anime vel corpis vel vtriusq; quo quis impeditur alteri carnaliter cōmisceri.

Quot sunt species impotentie. Rñ. fm Ray. Sunt p̄ncipaliter due. Nam alia est naturalis: vt impotentia pueri: vel frigiditas senis: seu etiā frigiditas p̄pletionis. Aut artatio mulieris. Alia nō naturalis: s; accidentalis vt castratio et maleficiū.

Utrum naturalis impotentia impediatur matrimonium. Rñ. illa que est in puero vel puella impedit ad tempus: quia q̄d̄iu inest non potest cōtrahere. extra eo. quod sedē. vbi habet q̄ impotēs ad copulā: est impotēs ad matrimonium cōtrahendū. Sed illa naturalis impotentia que est in frigido: si est perpetua impedit matrimonium cōtrahendum et dirimit contractū. extra eo. laudabilē. Illa tamē que est in sene nō impedit: q̄ habet habitū q̄q; reducibilē ad exercitium: aut cōsilio medicorū: aut artificio. Et ideo dicit glo. in. c. nuptiarū. xvij. q. j. q̄ nemo ē adeo senex q̄n calere possit natura vel artificio. q̄ nō est i frigidus vel i puero.

Quid si vir nō est oīno frigidus: sed vel membrū non erigitur: seu diuerimode ineptū est. Ita q̄ nō potest vxori cōmisceri: vel statim spergit semen et huiusmodi. Rñ. fm Hosti. Si potest iuuari medicinis: planum est q̄ tenet. Aliter expectandam est triennium. et postea forsā separari poterit: sicut poterit naturaliter frigidus. Expectatio tamē triennij fienda est: nisi p̄ prius possit de impedimento constare. De hoc triennio vide supra diuortium.

Utrū caliditas impediatur sicut frigiditas. Rñ. Aliter. q̄ caliditas sup̄flua vix potest esse impedimentū perpetuū. Si tamē inueniret q̄ per triennium copulam impediret carnis: iudicaret̄ p̄petuū q̄ tū frigiditas magis et sepius impedit: tollit em̄ nō tū cōmixtionem seminū: sed etiam rigore mēbris quo fit cōmixtio corporū. Itē frigiditas magis ponit impedimētū q̄ caliditas.

Quid si mulier dicit virū impotentē. p̄pter defectum membrū. Rñ. fm Hosti. vir est inspiciendus per honestos viros sicut de muliere arta. Si vō alleget excessus mēbrū. dicit Hosti. q̄ papa est p̄ulcēdus. Quidā tū dicit hoc casu idem dicendū quod de arta que potest contrahere cum vno et nō cum alio. Dicit em̄ Auicena. q̄ mulier quandoq; nō est arta: sed vir eius nō p̄uenit ei. unde vterq; indiget p̄mutatione.

Quid si vir habet membrū multū carnosum.

Rñ. Hosti. se audiuisset ab exptis: q̄ hec potest esse iusta causa dirimendi matrimonium. Nam infirmitas ellefancie occasio posset esse que reddat etiā nulum grossuz. id est membrū. Et hoc ip̄ Hosti. de facto fuit exptus: vt ip̄e dicit.

Quid si quis non potest copulari cum virgine: sed cum corrupta sic. Rñ. fm Tbo. in. iij. posunt medicinaliter cum aliquo instrumētō claustra pudoris frangi: nec hoc esset contra naturam quia non fieret ad delectationem: sed ad medicinaliam.

Quid si quis mouetur ad pulcrā: et non ad turpem. Rñ. fm Tbo. huiusmodi abhominatio mulieris non est causa naturalis: sed accidentalis. Et ideo idem iudicium est quod de maleficio: de quo infra.

Quid si vir sciat se frigidum et ineptū. et tamen scienter contrahit cum aliqua. Rñ. fm Ray. Si mulier vult cohabitare non potest vir ab ea recedere. ar. extra de eo. qui du. in ma. c. j. et extra eo. cōsultatōi. et quas tanq; vxores habere nō possunt habeant vt sorores. Et idem dicendū si mulier sciens se esse artā p̄traxit cū aliquo q̄ si vir cohabitare velit nō poterit illa discedere.

Quid si aliquis scienter p̄trahit cū arta. Rñ. fm Juno. tenetur cum ea stare: vt frater et soror. Si tū cōtrahat cū alia tenet matrimonium q̄uis p̄mam vt sororē tenere et alere teneatur. Et eodem modo si qua mulier scienter p̄trahit cū frigidus: vel impotente. Et idem dicendū: si frigidus et arta: scienter cōtraxerint.

Utrū artatio mulieris sit semper impedimētum p̄tracti matrimonij. Rñ. fm Ray. Si absq; piculo potest subueniri beneficio medicine: vel p̄ futurū vsū viri. p̄portionati: nō impedit matrimonium p̄trahere. extra eo. ex litteris. Si vō nō potest aliquo mō subueniri sine graui periculo: certe sepabit. vide de hac materia s. diuortij.

Quō constabit q̄ illa que fuit sepata a primo p̄pter artitudinē sit facta idonea ei p̄ vsū cū secūdo. Rñ. fm v̄. p̄ iuramētū matronarū. A q̄b; inspiciet ip̄a: vel forsitan vterq;.

Quid fiet si reddita primo cognosci nō possit. Rñ. fm Hosti. remanet p̄ triennium cum ipso: quasi p̄sumatur maleficiatus. et si interim eaz cognoscere potest: cū illo stabit. al̄s elapso triennio restituetur. secūdo sine spe q̄ iterū reddatur p̄mo licet glo. Ray. dixerit q̄ ista restitutio potest fieri vsq; in infinitū.

Sed nūquid possit p̄trahi matrimonium cū illa que est arta: sed p̄ incisionē potest fieri apta. Rñ. fm v̄. dicit Hosti. q̄ nō credit nisi facta incisione q̄ si ante incisionē ducat eam: tūc si facta incisione adhuc duret. p̄mus p̄sensus sufficit ad matrimonium. Si vō nō duret: vel nō de nouo p̄sentiat i eā aut nō carnaliter cognoscat eā: p̄t ab ea recedere et aliā sup̄ducere. q̄ si nolit pati incisionē. non est cogēda: maxime cū tū meaf piculū.

Pone q̄ est vni arta et apta alteri. nūquid potest cōtrahere. Rñ. fm v̄. q̄ sic: cum illo cui potest sine piculo cōmisceri. cum alio autē non tenet

Indulgentia

teria incendiariorum et effractorum. vide s. Abso-
lutio primo.

Indulgentia. Quid est? Dic
q̄ est pene relaxatio quā quis iuste pro
culpis p̄iis facere debuisset. de thesau-
ro ecclesie ad diuinam iusticiam persoluendā: sum-
pta. Dicitur in predicta diffinitione. relaxatio pe-
ne. ad differentiā relaxationis culpe. que fit p̄ gra-
tiam dei in contritione. Et sic gratia formaliter la-
uat in contritione. Deus autē effectiue dimittit cul-
pam. s̄ p̄. dist. i. c. verbū. Et quo inferitur q̄ nul-
la indulgentia directe potest esse a pena. et culpa.
licet vltimus hoc affirmet. Nam culpa directe di-
mittit in contritione et p̄fessione. Et propter hoc di-
cunt quidam q̄ ecclesia nunq̄ vritur tali forma. vt. s̄.
dicatur indulgentia dari a pena et a culpa. quoniā
si tali vteretur forma: videret euacuari sacramen-
tū confessionis. quod esse non potest. sc̄z de necessi-
tate salutis: q̄ esset p̄ra omnē theologicā disci-
plinā. et p̄ra. c. ois. de pe. et remis.

Quis potest concedere indulgentias? R̄n. fm̄
docto. in. c. q̄d̄ autē. et. c. cum et eo. de pe. et remis.
Primo papa qui habet plenariam potestatem: et
cui thesaurus ecclesie et meritis christi et martyriū
et aliorum sanctorū aggregatus: est cōmissus. po-
test indulgentias facere cui vult et quando. causa
tamen existente legitima. Archiepiscopus quoq̄
licet non sit iudex ordinarius omnium de sua p̄uin-
cia: vt dictum est supra. Archiepiscopus. potest nō
solum in diocesi sua: sed etiam in tota sua provin-
cia indulgentias concedere: dum modo non ex-
cedat statutum concilii generalis. extra. de pe. et re-
mis. nostro.

Quātam antez indulgentiam concedere pos-
sint prelati ecclesiarum citra papam? R̄n. Hanoz.
in dicto. c. cum et eo. ex illo ter. concludit. q̄ in de-
dicatōibus ecclesiarū dūtaxat possunt concedere
annum. Sed pro alijs quibuscūq̄ causis non
possunt concedere vltra. xl. dies. Et hoc teneas:
quicquid dicant alij. Et sic omnes prelati cuiuscūq̄
dignitatis sint: non possunt concedere indulgen-
tias: nisi vt dictum est. Et licet littera loquatur ge-
neraliter de prelati. non tamē intelligas de infe-
rioribus episcopis: quia inferiores prelati nō pos-
sunt concedere indulgentias: q̄ hoc est dignitatis
episcopalis. vt est ter. singularis in. c. accedētibz
de ex. p̄te.

An antez electus et cōfirmatus in episcopum
non cōsecratus possit cōcedere indulgentias: ma-
xime si non sit sacerdos: et sepe ista questio accidit
in legato apostolico nō p̄sbytero. Hosti. in dicto
c. accedētibz. tenet q̄ si est p̄sbyter potest con-
cedere. als̄ secus. Jo. autē Lal. post Tho. tenet q̄
etiam si non sit sacerdos: hoc possit. Et hoc idem
in legato. Idem Hanoz. quia cōcedere has indul-
gentias procedit ex dispensatōe bonorum ecclesie: et
licet ex iurisdictione. ergo isti possunt: cum habeant
iurisdictionem licet non sint cōsecrati in episcopos
vel sacerdotes: vt in. c. ex transmissa. de elec. Et per
peccatum nō tollitur predictis potestas ista q̄d̄ d̄

tamen ab ecclesia tolerantur fm̄ Ray. et Hosti.
Inferiores tamē prelati possunt cōcedere partici-
pationē bonorum cōgregatōis sibi cōmissi. nam
hec participatio fit p̄ mutuā charitatē.

Quid si episcopus vel archiepiscopus excedit
indulgentiā vltra predictā taxam. nūquid saltem
valebit pro numero dierum quam possunt dare?
R̄n. Se. in. c. si. de pe. et remis. li. vj. fm̄ Jo. mo. di-
cit. q̄ talis indulgentia est oīno nulla per ter. qui
dicit. Ita tamē q̄ statutum generalis concilii non
excedas. ergo videt potestas eorū limitata intā
q̄ si excederent: potestate nō haberent. Et sic totū
videret factum ab illo qui potestatem nō habet.
ergo nō valet. Idem Hanoz. Jo. autē an dicit. q̄ va-
let vsq̄ ad summā. quia hec est quedam liberali-
tas. Et in his et donationibz dicimus q̄ valent. p̄
parte vsq̄ ad legitimum modum: et in residuo non
Hanc opinionē videtur approbare Hanoz. in si-
mili de quinquagesima ep̄i. Aut centesima. de quo
vide s. Donano primo.

Pone q̄ episcopus dedit. xl. dies indulgentie
Successor eius iterū dat. xl. dies. An vtraq̄ vale-
at? R̄n. Se. vbi supra ex mente Jo. an. in additi-
onibz Spe. dicit q̄ non: quia per talem multipli-
cationē posset veniri contra conciliū cum ex eo. s̄.
allegatum.

An autē tales indulgentie cōcessę per legatos
et alios prelatos sint perpetue. R̄n. glo. singularis
in. c. si. de offi. le. dicit. q̄ indulgentie quas sep̄
legati cōcedunt: subueniētibz ad repationē pon-
tifi: vel loci religiosi: durant post finitā legationē
quādam modū et eorum statuta: etiam si in eis conti-
neat pena excoicōtionis: Idem dic de indulgentiis
aliorum prelatorū. Et hoc est contra multos: cre-
dentes indulgentias reuocari per mortem conce-
dentis.

Quid autē de reuocatione indulgentie: an no-
ceat ante certificationē. Exemplū olim per papaz
Calixtum cōcessa fuit in indulgentia plenaria omni-
bus q̄ dabāt subsidiū r̄. Postea p̄ successorē fuit
reuocata. nūquid illi qui exburauerūt pecunias
suas illo intermedio t̄pe. puta a die reuocatiōis et
noticie. An habuerint dictā indulgentiā. Dic fm̄
docto. in. c. j. de cōces. p̄. li. vj. q̄ sic. Et Se. vbi dicit
q̄ talis indulgentia valet quousq̄ certificati fue-
rint illi: quibz cōcessa est: nisi in dicta reuocatione
esset clausula decreti: vel q̄d simile. per q̄d expresse
apparet de voluntate pape contraria. Ita q̄ vel-
let q̄ a die bullatiōis nō ampli⁹ valerent. q̄ tamē
cōmuniter non fit.

Quid autē dicendū ecōtra. An p̄uilegiū sumat
vires suas statim cū papa p̄cessit illud. puta papa
cōcessit alicui p̄uilegiū vt nō possit excoicari vel
huiusmodi. An censet adempta potestas oidi-
nario p̄ tale p̄uilegiū. Se. vbi s̄. refert quosdā di-
centes q̄ statim bullato p̄uilegio. Et hoc quidam
intelligūt: quā q̄s p̄ se vel procuratorē ad hoc datum
impetrat tales indulgentiā q̄ excoicari non
possit. Nā ex quo cōcurrit voluntas pcedentis in-
dulgētā et impetrātis statim habet efficaciam: etiā
si tales ius habentes in p̄uilegio: hoc ignorant

Indulgentia Fo. CXXXVIII.

quia possent esse plures. Et si papa i privilegio diceret: present: ver se vel per nūcium: prohibemus omnibus ne quis eum excommunicet. Idem esset. Statim enim effectum habet: quia concurrent voluntates predicte. Si vero nec per se: nec per nūcium quis imperat talem indulgentiam: sed papa proprio metu vel ad instantiam alterius dicit quod nisi appareat de voluntate contraria concedentis. privilegiatus non gaudebit beneficio indulgentie nisi postquam ad eum pervenerit. Idem videtur tenere Inno. et Ho. Et hoc faciunt ad ea que dicta sunt s. Excommunicatio. vi. in fi.

Quid autem sit in secleratiōe episcopi et archiepiscopi committantur: quilibet dat annum: Rñ. Dir. li. j. fm Hostie. dicit quod coprovinciales habebunt annum. Subdit vero episcopi biennium.

Nūquid autem concedens indulgentiam habeat eam: facta ea. propter que concedit: Rñ. Dir. venerabilem. qui si. sunt le. vbi princeps potest legitime filios suos. non tanquam pater: sed tanquam princeps. Et sic gaudet privilegio: quo ceteri participes gaudent.

An autem unus possit alteri indulgentiam mereri: Rñ. non potest nisi pcedat ex intentione dantis. vñ potest si indulgentia fieret hoc modo dicendo. quod ille qui facit vel pro quo fit habeat talem indulgentiam: Et ratio est fm theo. quia licet proprium opus possit quis per intentionem cuiusque voluerit applicare. Et sic cum satisfactio sit proprius opus. poterit quis cui voluerit per intentionem suam applicare: et sic per alio satisfacere. Indulgentia autem non est proprium opus sed eius qui dat indulgentiam. quod opus ipse applicat per intentionem ad hunc: vel illum qui sic fecerit: et per seque non potest quis hanc intentionem ad alterum transferre.

Quid si quis faciat pluries in die illud propter quod indulgentia est concessa: vel cum vadit ad locum ubi indulget remissio. nūquid habebit totiens indulgentiam: quotiens vadit. Rñ. aliqui dicunt quod quando indulgentia ad determinatum tempus datur: ut cuius dicitur. Quicunque ierit vsque ad tale tempus ad ecclesiam talē: habebit tantum de indulgentia. Intelligitur tamen semel. Sed si in aliqua ecclesia sit perpetua indulgentia sicut in ecclesia beati petri est indulgentia. et. dierum. tunc quotiens aliquis vadit totiens indulgentiam consequitur. Et huius sententie est Theo. fm vñ Inno. et Huil. in Spe. quando indulgentia consistit in visitatione alicuius ecclesie: tunc pro qualibet vice qua quis ad ecclesiam vadit indulgentiam habebit.

Sed quid de his qui deferunt multas litteras episcoporum: legunt omnes in vno loco: asserentes quod talis episcopus facit talem indulgentiam: et talis talē. nūquid potest conferent. Ita quod omnes indulgentias capiat: Rñ. fm Dir. quod non. sed illi tamen qui subest episcopo indulgentias faciunt: nisi forte et is qui confert: habeat licentiam a suo iudice quod tales indulgentie illi. possint. ar. ex. de fo. cōpe. significasti. vel suus confessor: ei induit

riti: possit per tales indulgentias redimere penitentiam. extra de pe. et re. quod autem. vbi Panoz. dicit quod tunc similitudine est et valde expediens sicut volens peregrinari et visitare loca pia: habeat licentiam a proprio iudice: et gratiam participandi indulgentias alienis. hoc tamen intellige de indulgentiis concessis ab alio quam a papa. Nam respectu pape quilibet est subditus. ut in c. cuncta per mundum. ix. q. iij. hoc etiam verum non si indulgentia esset restricta ad habitatores certorum locorum: que tamen sic communiter non conceditur: sed generaliter.

Quibus plerumque indulgentie: Rñ. fm Hostie. plerumque tamen vivis et non mortuis: sicut enim membrum corporale putridum vel reseratum vel mortuum non potest nutriri: vel vivificari cibo corporali: sic nec membrum spirituale: cibo isto spirituali. Ideo excommunicatis. hereticis et schismaticis sic existentibus non plerumque orationes. nec ieiunia. nec elemosine. nec indulgentie quo ad effectum spiritualis nutrimenti: nec mortuis plerumque huiusmodi remissiones. licet alia suffragia ecclesie plerumque: quod charitas sola prodest in purgatorio. Cum fm psperum. Sit in omnibus fidelibus operosa. de pe. di. ij. charitas. Sed potestas clarum non habet ibi locum. Pro predictis facit quod non. Rñ. in. iij. di. xx. vbi querit. An valeant indulgentie existentibus in peccato mortali. Et concludit quod non hac ratione: quod non potest fieri remissio pene manente culpa. Et ideo cum per indulgentias non remittatur existentibus in mortali peccato culpa: non remittetur eis per indulgentias aliquand de pena. Bona tamen facta in mortali dispositione de congruo ad penitentiam. Et illa mediante ad susceptionem remissionis peccatorum per divinam misericordiam. Quo tamen ad existentes in purgatorio dicit Rñ. quod illi qui sunt in purgatorio: cum ecclesia militante. aliquo modo communicant in pena. Cum triumphante impossibilitate peccati: tamen cum vtraque in charitate. Et ideo quia coniuncti sunt cum militante ecclesia per charitatem: maximo auxilio indigent: quia non sunt in statu in quo possint penam assumere voluntariam: per quam citius admittentur ad visionem beatam. Ideo ecclesia potest eos iuvare: conicendo eis merita viuorum non tamen per modum auctoritatis vel iudicij: per quod directe iuvant illi quibus directe profunt indulgentie. Et per predicta soluit questio: que de facto accidit de indulgentia plenaria concessa olim per Calixtum papam patribus et matribus defunctis fratrum minorum: qui in purgatorio repiebantur. An valeat dicta indulgentia: Dic per predicta quod sic: per viam conicacionis bonorum spiritualium ecclesie. Et sic indirecte. non autem directe per viam auctoritatis seu iudicij. quia sic illos nec ligare nec absolueri potest.

Quodrum ille cui iniuncta est penitentia. vij. annorum: et postea seclutus est indulgentiam. Septem annorum teneatur postea agere penitentiam illam: Rñ. quod non tenetur amplius penitentiam illam agere: dum tamen peccatum omnino per contritionem dimissum sit: quod per omnem peccatum mortali duplex pena debet. scilicet eterna et temporalis. de peni. dist. j. si peccatum. Sed

ab ecclesia toleranti fm Rñ. et
ones tam eodem possunt concedere
bonorum copiosius sicut in
opano fit per mundum
nisi episcopus vel archiepiscopus
nisi vna predicta talem non
pro numero dierum quam per
re. in. c. de pe. et re. li. vñ fm
in indulgentia et in vna mulla per
tamē qd statum generalis con
ergo videtur pacta et limitata
cedentem potestatem non habent. Et
factum sicut illo qui potestatem non
valer. Jñ. Da. Jo. ante an dicit qd
ad immut. qua hoc est eadem libe
in his: donat tunc dicitur qd val
ad legitime modum et per vnde
punitio videtur approbare Panoz. in
in qua prima episcopi. Quod excedit. de
vno anno pmo.
episcopus dedit. et dies indulgentie
et eius tunc dicit. An vnaq; vna
de vno supra in mente Jo. an in addit
e. dicit quod non: quia per talem multip
vlt. venit contra consuetudinem et es. a
tales indulgentie concessit per legatos
atque sint perpetue. Rñ. qd in gulari
fi. la. dicit quod indulgentie quas legato
unt: in vno dicitur ad repetitionem per
relegati: durant post finem legationis
vñ: et eorum statuta etiam in eis rem
a excommunicatione. Item de indulgentiis
relocati. Et hoc est vno multas con
dulgenciae et vnaq; pro mortuo tunc
de reuocacione indulgentiam no
nificacione: et tunc sicut olim per papas
sicut in indulgentia plenaria et omni
subditio. Postea per successores fuit
quod illi qui et vna fuerit peccatis
in medio ipe. puta a die reuocacionis et
abvenerit dicta indulgentia. De fm
de cōced. p. li. vñ. qd sic. Et de die
ludentia valet quod vñ: certum fuit
de concessa est: nisi in dicta reuocacione
la decretis: vel qd limitat. per quod capite
de voluntate pape contraria. Ita quod vel
bullarū non amplius valet. qd tunc
non fit.
autem dicitur dicitur. De iudicij tunc
s. itam cum papa concessit. puta papa
licet pū legum vno possit tunc vel
vñ. An conferat ad vna potestas vñ
tale privilegium. Et vñ. vñ. qd dicit
et itam bullas. pū legum. Et hoc con dicit
ita: qd qd p se vel potestatem ad hoc datur
et tales indulgentias et tunc tunc non
Ita ex pōtē concessit vñ dicitur in
et impetratis itam habet effectus: tunc
us habentes in pū legum: hoc tunc

abbatem: aut contra priorem diocetalem: vel alium habentem curiam auctoritate epi. Et tunc debet ordo servari positus in d. c. qualiter. sed non ad verum. Debet tamen servari aliquis ordo. Idem in remouet ordo quo ad sublimitatem: non quo ad veritatem. Si contra alium regularem obedientiarum. tunc non servatur ab administratione: ut in c. cum ad monasterium. de sta. mo. Idem fallit in quosdam: ubi inquisitio fit presente parte: et non opponente se diffamatum esse: vel diffamatum esse precessisse non legitime: ut in c. ij. de accu. li. vj. Item fallit ubi inquisitio formatur contra confessum crimen. ut in c. primo. de p[re]fessis. li. vj. In criminali vero in quo iudicatur peccat ex necessitate officii: non est necessaria diffamatio. quod est notandum per inquisitionibus que fiunt hodie per rectores terrarum. An sit necesse diffamationem precedere. Nam si de necessitate officii inquirentur tenentur: non est necessaria diffamatio. Sed si inquiruntur ex voluntate non necessitate: nec inquirunt ad petitionem alterius: necessaria est diffamatio. Si vero ex merito officii: vel ad denunciationem publici officialis: non est necessarium diffamationem precedere. ut dictum est.

An autem inquisitus teneatur de omnibus respondere veritatem de quibus fuerit interrogatus? Distinguidum est secundum De. de palu. in. iij. Aut certum est quod iudex inquit de crimine in casu in quo potest de iure. et tunc tenetur homo sibi dicere: et de se: quod de alio: quia mentiri in iudicio est mortale. Aut certum est quod ipse iniuste inquit. ut puta. quia non precessit accusatio: nec denuntiatio: nec clamorosa insinuatio: nec infamia illius: nec factum est divulgatum: nec denunciarum in generali: nec in speciali. tunc enim non tenetur: nec de aliquo alio responderet: quia ille in hoc non est suus iudex. Et secundum Lu. de ro. in suis singularibus: talis confessio sine iudicibus precedentibus non valet. Ac etiam iudicia: si superueniant post questionem habitam illam precessionem non firmant. ut dictum est in Confessio iudicialis.

An autem sitens proprium delictum: debeat interrogari de aliis criminosis? Respondeo. Bar. in l. re. pen. ff. de questi. distinguit. quod quedam sunt delicta: que non committuntur principaliter in offensam vel odium alicuius: sed propter comedium committuntur: ut fallere monetam: seu eam fabricare. Item latrocinia facere. Nam latrones non odiunt aliquem: sed diligunt eos alterius. Et in isto casu positus interrogari de socijs. ut probatur in l. diuus ff. de custo. re. et in l. prouinciarum. l. de ferijs. Quedam sunt delicta: que committuntur principaliter in odium offensi. Et in istis precessis de se: non debent interrogari de alijs: ut in dicta. l. repeti. r. l. vltima l. de accus. ff. allit in casu. l. prius. ff. ad sill. Et secundum Panor. in c. primo. de conse. etiam fallit in crimine lese maiestatis. Et ex predictis infert Barto. quod fures possunt interrogari de socijs et de receptatoribus et similibus articulis. Ratio predictorum est: quia quando delictum committitur in alterius iniuriam: est qui alios potest accusare: sed

non ita in delictis que non committuntur principaliter in alterius iniuriam. Ideo magis permittitur iudici inquirere.

Quero. An fama faciat plenam fidem? Respondeo. Bar. in l. de minore. ff. de questi. refert. Dy. r. Ly. tenere. quod fama cum vno teste faciat plenam probationem in civilibus: non in criminalibus: in quibus requiruntur probationes luce clariores. Sed sibi videtur dicendum quod quedam sunt in quibus sufficit fama sic esse: licet in veritate sic non sit: et tunc sufficit probatio fame. ut l. barbarius. ff. de offi. preto. Quandoque requiritur probatio veritatis: quod ita sit. Et tunc quedam sunt in quibus ipsa fama seu communis opinio facit veritatem et inducit. Et tunc sufficit probatio fame. ut l. j. ff. de flu. Facit. l. cum de lantionis. ff. de fun. instruc. Quedam sunt in quibus ipsa fama seu communis opinio non inducit veritatem. Et in hoc dico. quod si quidem est fama probata solum ex voce populi non probata aliqua presumptione: ex qua dicta fama et opinio trahat originem. tunc quod ista non probat: sed magis dicitur vana vox populis: que non est audienda. Sed licet non probet: non adiuuaret probationem iam factam. ut l. iij. ff. de test. ff. de testi. Si vero ista fama esset probata: que trahit originem ex aliquibus presumptionibus legitimis precedentibus: tunc dico quod in quibusdam casibus facit plenam probationem. ut puta. in causis breuioribus: vel modici preiudicii. Sed an faciat semiplenam: ita quod probet cum vno teste? Dico quod debemus considerare illa indicia et illas presumptiones ex quibus fama trahit originem: qualiter vigeant. Et secundum qualitates illas dicam istam famam facere semiplenam probationem: vel non facere. Ita debet intelligi glo. in l. excusatur. ff. de exclu. tu. et dicta. l. iij. Et ex hoc habes etiam perpendere vtrum fama sit sufficiens iudicium ad tormentum: vel non hec Bar. vide etiam eum eo. ti. in l. et libero. vbi dicit quod licet minor: non possit torqueri: ut ex eius dicto aliquis condemnatur ut ibi: potest tamen torqueri: ut ex eius dicto sumat iudicium propter quod veritas inquiratur. Torquetur autem ferula vel zona ut notat in l. talis. in prima glo. l. de bis q. vt un dig. Nota etiam panor. in d. c. j. quod illud quod dicitur quod vnus testis facit iudicium sufficiens ad tormentum debet intelligi in teste integro.

Inscriptio. Qui accusat aliquem: debet se inscribere. id est ad penam talionis: si non probauerit se obligare vtriusque Accusare.

Utrum inscriptio semper sit necessaria? Respondeo. Quando crimen non opponitur directe per modum accusationis vel denunciationis: sed per modum exceptionis. ut cum obijciatur accusatori. vel testi ad hoc ut ab accusatione: vel testificatione repellatur: vel electo: ut a promotione excludatur non est necessaria inscriptio. Sed si obijciatur ius confirmato. puta. in consecratione: obijciens debet se obligare ad penam extraordinariam ad arbitrium iudicis circa vinculum inscriptionis. nam

Et si p[ro]p[ri]o q[ui] d[icit] q[ui] vn[us] testis facit idem sufficiens ad tormentum d[icit] intelligi in teste integro. ut q[ui] d[icit] t[est]is si obijciatur maior et q[ui] q[ui] d[icit] de p[ro]p[ri]o dicitur de ip[s]o f[ro] p[ri]ncipali. puta q[ui] vidit ip[s]um male f[aci]t committit. Et q[ui] si d[icit] v[er]u[m] i[n] i[n]f[am]ia non facit aliq[ui] modo idem. Et d[icit] v[er]u[m] i[n] i[n]f[am]ia d[icit] intelligi si obijciatur v[er]u[m]. l. hoc opinio n[on] p[ro]t[est] h[ab]ere susp[er]t[ur] facta. et l. fama mala. l. alia r[ati]o

indur arbitrio committenda. Et sufficit quod sit infamia diffamia facta et sic sufficit propter quod non est h[ab]it[us] idem magis contra sonum. Et si ip[s]e qui accusat non est obijciatur maior. et q[ui] facta est infamia diffamia facta non facit iudicium. Et si essent duo vel tres vel plures iudices tunc primum non essent idem iudices. Et sic respondetur in

Interdictū. 1.

electus crimine sic probato perdit quod per electionem et affirmatōnem ei fuerat acquisitū: sed prius habita nō amittit. extra de accu. sup. bis. r. c. qualiter et qñ. et secundo.

Interdictum primo.

Interdictum est privatio quo ad aliqua ecclesiastica per sententiam iuris vel iudicis facta. Quo ad secundū dic q̄ due sunt species. scilicet loci: aut persone. Interdictū loci: aut est generale: aut speciale: aut particulare. Et simili modo dicitur interdictū persone: siue hominis. Et de q̄ libet istorum est dicendū. Interdictum loci generale dicitur: nō tñ quando regnū vel puincia interdicitur: sed etiam si civitas: vel villa: vel castrum unum: solum interdicitur. extra de ver. sig. cuz in partib. quia dicitur generale q̄tum ad locū illū: cum nullus excipitur: ut ibi dicit glo. Et cum interdicitur terra alicuius domini intelligitur de ea que est sua quo ad dominū iurisdictionale. Et multo fortius si terra illius domini: esset simpliciter et absolute propria. Item intelligitur de terra. quaz h̄ ab alio in feudum. vel emphiteosim. Item intelligitur de terra: que pertinet ad ipsum dominū ratione dotis uxoris: quia maritus: constante matrimonio: est dominus dotis uxoris. Item intelligitur de terra sibi pignozata: si proferens dicit Interdicto terram quaz talis tenet. Secus si dixerit. Interdicto terrā suā fm Jo. an. Item si talis dominus cuius terra interdicitur habet terram in diuersis puincijs: vel diuersis locis. Si habet eam p̄ parte et pro diuiso: omnes ille partes subiacent interdicto. Sed si pro diuiso secus: ne innocens puniatur. Si autem postea dñs acquirat nouam terram: talis terra non subiacet interdicto: nisi labor sententie expressisset: vel intendet tam de ea quā habebat: q̄ de ea quam habiturus esset. Si autem vendit terram interdictam: vel perdit eam: nō p̄pter hoc tollitur interdictum: cum onus rei transeat cum ipsa re.

¶ Nunquid autē ciuitate interdicta: sint ciues ei⁹ interdicti? Rñ. qñ p̄pter delictum dñi: vel rectoris est ciuitas interdicta: ciues ei⁹ qui culpabiles non existūt: nō sunt interdicti: dñm modo et ipsi. p̄pter dominū: vel rectorē in eis puniendū: non fuerint interdicti: vnde poterūt in alijs locis nō interdictis interesse diuinis. c. si snia. extra de sen. ex. li. vi.

¶ Quid de hominib. nō interdictis: venientibus aliunde ad terrā interdictam. nunq̄d ibi poterūt audire diuina? Rñ. Asteñ. vbi s̄. de mente Hof. dicit. q̄ nec poterūt celebrare: nec audire diuina q̄ loco interdicto: intelligit omnib. interdictū ibi audire diuina: nisi sup hoc sint p̄uilegiati. puta. si accipientes signuz crucis p̄ subsidio terre sancte vel quibus alijs. Et hoc nunc est expressum de priuilegiis. c. primo. Rñ. li. vi.

¶ Interdictū autē loci speciale: seu particulare dicit: qñ vna certa ecclesia: vel etiam plures certe ecclesie nō omnes alicuius ciuitatis supponunt interdicto: vt extra de sen. ex. si ciuitas. li. vi. Et intelligit:

q̄ nec in capella nec in cimiterio ecclesie interdicte p̄tignis pot̄ celebrari: nisi put̄ a iure p̄mittit vel se peliri. Secus si nō sint ei p̄tignia. vnde p̄tignia sūt: quoz vltima se p̄tignunt. Sciendū etiaz q̄ interdicta ecclesia: nō p̄pter hoc intelligit clericus illius ecclesie interdictus. vñ licite: clericus illius ecclesie celebrare. possent in alia ecclesia ar. li. vi. de prim. p̄ exemptionem. et similiter interdicto clero alicui⁹ ecclesie: nō p̄pter hoc intelligit ecclesia interdicta. vnde alij clerici licite celebrarent in ea fm Jo. an. in. d. c. si snia. Item qñ interdictū clericus alicui⁹ loci: nō hoc intelligit populus illius loci interdictus: q̄ hoc sunt diuersa. Et eod̄ modo. d. c. si snia. Et fm Job. cal. appellatōne clericus intelligit p̄ueneri. non solum p̄uotos ad ordines: sed etia religioſos. pueros et pueras: qui ita sunt ad ecciam translati: q̄ de populo p̄prie dici nō p̄t. r. j. q. j. duo sunt.

¶ Interdictū autē persone siue hominis. aliud ē generale. aliud est sp̄ale: siue particulare. Generale est: quando interdictum homines regni: vel puincie: ciuitatis vel ville: vel castri etiam vnius tñ. ar. dicto. c. cum in partib. Aliud est enim interdico locum tñ. Aliud locum et homines loci. Si cū locus est tñ interdictus: homines loci: qui nō dederunt causam interdicto: alibi possunt audire diuina: et ecclesiastica recipere sacramenta. Si vō locus et homines loci sunt interdicti: nō possunt alibi: nisi in casibus expressis a iure. vt colligitur i dicto. c. si sententia. in tex. et glo. Particulare vō: vel speciale interdictum hominis. qd̄ p̄prie dicitur: suspensio est: qñ suspenditur: vel interdicat certa persona: vñ etia incerta: vt cū dī. Qui fecit sic vel sic: sit interdictus ipso facto. Et isti quocūq̄ vadūt: sens per sunt interdicti: nisi absoluant: vel nisi interdictum sit ad tempus. vnde interdicti siue generaliter: siue gnālī siue sp̄alī siue singularit̄ nō p̄t̄ exercere aliquē actuz: qui p̄tineat ad ordines: aut ad celebratōnes diuinor. Alii essent irregulares vel suspensi fm q̄ infligit pena violantib. interdictum vt. j. dicitur.

¶ An autem huiusmodi interdicti sint vitandi ab alijs? Respon. de hoc dicendum est: sicut de exco municatis et suspensis. vix an sint nominatim et expresse interdicti: vel ve: sicut dicitur in concilio Basiliensi.

¶ Done q̄ homines alicui⁹ loci sint interdicti. nū quid si quis ex eis se transferat ad aliud domiciliū remanebit interdict⁹? Rñ. Asteñ. q̄ sic: donec sententia saltem circa eū relaxet. Si tñ iuder nō interdebat ligare subditos illius domini: nisi q̄diu essent sub dominio eius: tūc q̄tito desinunt esse sub dominio eius desinunt esse etia interdicti: nec egēt alia relaxatione speciali fm quosdam Job. tamen caldri. tenet indistincte q̄ si domicilium transfugerunt: non amplius sint interdicti. Item absentes ignorantēs excusantur. extra de cleri. excom. apostolice. Item populus non interdictus si fiat d̄ populo interdicto: efficitur interdictus fm Caldri. Item si interdicitur populus: vel vniuersitas. collegium. vel commune alicuius loci: non intelligitur per hoc locus ille interdictus fm Jo. an. in. d.

Et sententia quālibet est inter
venerunt: vel collegi. poter
ca vocem illor vniuersitate
et potestatem omnes qui in
illo. Sed fm Jo. cal. licet hoc di
dar de omni potestati postea v
perant. Sed cum voce a
no interdictus. et p̄ hoc vniuersitas
sic. vñ p̄tendit esset clericus
dicitur ad hunc a publica
ciuitas de populo interdicto:
bonatē simpliciter: non ad t
dicitur quia non censet ampli
vet populo illo: sed p̄uinciat v
manet interdictus: quia ad h
vniuersitas fm Cal. Item si
vniuersitate interdictus in q̄
p̄fessionem mandatur: potest
vni cū de populo relaxet. Sed
p̄tendit q̄ nō vniuersitate: tū
li tamen fuerit ordinatus: putat
nationem tenere. Item de absen
te sententia interdicti: et d̄ p̄fessionem
habet d̄ parochiam alicuius a
licui⁹ et interdictum: an legitur
quosdam religioſos tenere: tales
non ad ecclesiam quia absentes et
suo nō obligant. Sed dicit ipse
interdicti pena interdicti etiam p̄
interdicti: de p̄s. nō est. vñ tenet
dicitur ligari quod p̄tendit
Et per idem dicitur. Qui
vniuersitate interdicti: non p̄t̄
tam q̄ sint interdicti: licet for
le parochiam.

¶ Quid autem de impub̄erib.
q̄ de d̄o respondit. q̄ si sint d
d̄ d̄ d̄ de eis quod de alijs sup
na malicia: mandatis. extra de
vno. Et vñ nō sunt deli capaces au
auna in loco illi non interdicti
ter dicitur: quia non est eis a iure
si ratis absentes de alia ciuitate vel
holē receptus fuerit: cury vel p̄
interdicti: non tamen venet: fo
bitant: credo q̄ cury talis populo
interdicti: Item habet
non ciues: nec de populo illius
interdicto illius vniuersitas vel
na. c. si sententia. Si tamen eccl̄
tamen eo non possent audire
dom illam sic fm Cal. Item si in
appellatōne regni. puincia. ci
na. suburbia. et puincia edificia
interdicti: non intelligitur. de sen. excom.
interdicta suburbia: et puincia edificia
interdicta dicitur lo. co. interdi
tamen p̄tendit interdicti
interdicti: non p̄tendit interdicti
interdicti: non p̄tendit interdicti

et si sententia, quia aliud est interdictum loci aliud
 vniuersitatis, vel collegij, poterit ergo celebrari al
 ta voce in illo loco vt prius: interdictis tñ excludis
 7 poterunt admitti omnes qui non sunt de populo
 illo. Sed fm Jo. cal. licet hoc dictū Jo. an. prōce
 dat de iure scripto: tñ prestare videtur occasionem
 periculi. Audient enim voces publice celebrantiū
 ab interdictis, 7 hoc vilipenderet censura eccle
 sic. vnde psulendūz esset clericis: vt tali interdicto
 durante abstinerent a publica celebratiōe. Item si
 existens de populo interdicto: vel vniuersitate, si
 banniat simpliciter 7 non ad tempus: cessat inter
 dictum: quia non censet amplius de vniuersitate
 vel populo illo: sed p̄sinitatus vel relegatus hñ p̄
 manet interdictus: quia adhuc censet de corpore
 vniuersitatis fm Lal. Item si talis de populo vel
 vniuersitate interdictis in gradatū monasteriū p̄
 p̄fessionem: in dubitauer poterit ordinari: q̄ desi
 nit esse de populo totaliter. Sed ante p̄fessionem:
 p̄sinitus est q̄ nō ordinatur: tali interdicto durante:
 si tamen fuerit ordinatus: putat Jo. cal. illam ordi
 nationem tenere. Item de absentibus tempore late
 sententie interdicti: 7 d̄ p̄sentibus non p̄sententi
 bus: sed p̄traditentibus aliorum culpe, p̄pter quant
 latum est interdictum: an ligentur: Jo. an. refert
 quosdam religiosos tenere: tales non ligari: etiam
 quo ad ecclesiam: quia absens 7 ignorans ex male
 ficio nō obligatur. Sed dicit ipse q̄ isti nō ponde
 rant: q̄ pena interdicti etiam puniunt qui nō pec
 cauerūt: de sp̄s. nō est. vñ tenet absentes et contra
 dicentes ligari quod probat dicta decre. si snia.
 Et per idem dici potest. Quid de mulieribus q̄
 vni p̄traditū in q̄tum p̄it: 7 nihilomin⁹ dicen
 dum q̄ sunt interdicti: licet ferat Jo. de deo dixit
 se p̄trarium.
 Quid autem de impubentibus: Ad hoc fertur
 Jo. de deo respondisse. q̄ si sunt doli capaces. Idē
 dicens dum de eis quod de alijs: quia etas illa ē ple
 na malicijs 7 mendacijs. extra de delic. pue. c. pue
 nis. Si vō nō sunt doli capaces audire possunt di
 uina in locis alijs non interdictis: in terra vō in
 terdicta non: quia non est eis a iure p̄cessum. Item
 si talis absens est de alia ciuitate vel populo: lz gra
 tiōse receptus fuerit in ciuez vel popularem popu
 li interdicti: vt faciunt veneti: 7 forte ibi nunq̄ ha
 bitauit: credo q̄ cuz tali populo interdicto talis in
 telligatur interdictus. Item habitantes in ciuita
 te non ciues: nec de populo illius: non includunt
 interdicto illius vniuersitatis vel populi. vt in di
 cto. c. si sententia. Si tamen eciaz locus esset inter
 dictus: in eo non possent audire diuina: sed extra
 locum illum sic fm Lal. Item si interdictur locus
 sub appellatiōe regni, puincie, ciuitatis, castri vel
 ville, suburbia, 7 p̄tinentia edificia loci illius inter
 dicta intelliguntur. de sen. excom. si ciuitas. lib. vj.
 etiam si dicta suburbia et p̄tinentia edificia in nul
 lo essent subiecta dicto leco interdicto: vel vniuer
 sitati. Si tamen p̄ferens interdictum habeat iur
 isdictionem spirituales in dictis suburbij. Si au
 tem non haberet iurisdictionez licet de iure scripto

non videantur interdicta dicta suburbia: tamen
 ponderata ratōne dicte decre. si ciuitas. Posset di
 ci q̄ etiam tñ intelligat̄ interdicta: nō ab homine
 s̄ a iure. extra de sen. ex. nup.
 Quid autem intelligatur nomine suburbij aut
 continentis edificij: Respon. Jo. de deo dicit. q̄
 suburbia intelliguntur illa que sunt infra vltimaz
 portam ciuitatis: et faciunt cum ciuitate publicas
 functiones. et vocantur ad consilia 7 huiusmodi.
 Se. autem in dicto. ca. si ciuitas. dicit q̄ dicuntur
 burgi extra et prope ciuitatem: in quibus domus
 sunt contigue. Vel dic q̄ suburbia dicuntur do
 mus per quas est iter rectum: eundi ad ciuitatem
 vel locum. Continentia autē edificia sunt dom⁹
 circa ciuitatem non intra suburbia. Et nō directē
 introducentes ad ciuitatem. Mo. tamen in dicto.
 c. si ciuitas. dicit. q̄ arbitrio iudicis est relinquen
 dum que dicantur continentia edificia. nec tex. lo
 quitur de contigujs. Et sic fm hanc glo. iūcto tex.
 possumus dicere: omnia illa dicta p̄tinentia edificia:
 que sunt ita prope ciuitatem: q̄ in illis celebrat̄
 do vilipenderet censura ecclesiastica. puta. q̄ qua
 si ita cōmode ibi uenire possent: sicut si non esset
 interdictum. Secus vbi nō p̄tēneret p̄pter hoc ec
 clesiastica censura. Item ciues habitantes p̄tinuo
 extra ciuitatē 7 suburbia 7 p̄tinentia edificia: inter
 dicto populo: vel ciuibus ciuitatis. Intelliguntur
 7 ipsi interdicti etia vbiq̄q̄ habitent: ex q̄ ponuntur
 ciues: vel de vniuersitate interdicta: fm Lal.
 Item nobiles. Marchiones. Comes. 7 barones.
 7 h̄mō: habitates in tali ciuitate: si s̄ d̄ populo in
 terdicto: vel de dicta vniuersitate. Qd̄ patz ex hoc
 q̄ subeunt onera 7 h̄nt honores: sicut alij ligantur
 snia interdicti. Et idem si p̄p̄uilegiū essent exent
 pri ab oneribz. Secus aut̄ si essent sui iuris: vel ex
 p̄suetudine: vel ex p̄uilegio impiali. Ita q̄ dicte
 vniuersitati: tanq̄ de eius corpe in nullo partici
 parent fm Lal.
 Quid autem si ciuitate interdicta: aliqui satiffa
 cere volunt. An in eis interdictum intelligat̄ rela
 xatum. Respon. Tan. dicit q̄ sic. Sed Hosti. di
 cit q̄ nō. quia sic rigor ecclesie dissolueretur. Hoc
 idem tenent Ber. Jo. et Inuo. extra de pe. et re.
 qd̄ in te. pro eo q̄ ibidem hoc p̄ceditur: specialiter
 sumentibus signū crucis 7 pegrinis. q̄ hoc intelli
 gitur p̄hiberi alijs.
 Quid de cruce signatis contra hereticos: q̄ ha
 bent ex p̄uilegio. q̄ tpe interdicti in terra inter
 dicta: possunt admitti ad diuina: nunquid si non
 p̄traditū potestati 7 p̄siliarijs: habebūt illius p̄
 uilegiū beneficiuz. Rñ. ad hoc fertur Joh. de deo
 dixisse. q̄ tales q̄ p̄tradicare p̄it. nō p̄tradicunt:
 p̄sentire vident. Et ideo nec ad dina: nec ad sepul
 turam ecclesiasticā debent admitti. Si tñ de taci
 turnitate postea doleant 7 p̄tradicāt: reuocet eo
 rum p̄uilegiū p̄ decre. extra de sen. ex. duobus. a
 sano et intellectu.
 Quid aut̄ si p̄cedat alicui singulari p̄sone: vt cō
 muni ep̄o 7 h̄mō: q̄ tpe interdicti possunt celebra
 re vel audire dina. An et̄ familiares domesticiq̄ ad

Interdictū. ij.

audiendū cum eo ⁊ celebrandū sibi diuinum officium licite admittant. Rñ. q̄ sic dūmodo nō sint ob istam cām in fraudē assumpti; vtz in. c. fi. de v. signi. li. vj. Secus autē de familiaribz alicui⁹ puentus seu collegij illi⁹. extra de priuil. c. licet. li. vj. Illi em̄ nō debent admitti; nisi sint priuilegiati. Rñ. d̄. diuersitatis est; q̄ in p̄mo casu priuilegiū illd̄ potest esse inutile; qd̄ esse nō d̄. extra de priuil. in his. In scdo autē casu puenientius pot̄ p̄ se sine familiaribus celebrare diuina. Et ideo priuilegiū est restringendum.

¶ Sed quid si in cōuentu sunt; tñ tres; et duo infirmi. nunq̄d̄ tertius celebrare posset cum familiaribz? Rñ. Nō. In. c. qd̄ nō nullis. de priuile. dicit. q̄ sic; nō priuilegiū inutile esset; ad instar eius qd̄ de persona dicitur singulari. in dicto. c. licet. Intellege tamen q̄ hoc non conceditur illis familiaribus qui dederunt aliquo mō causam interdictioni. vt in dicto. c. licet. §. vltimo.

¶ Quid si interdicitur familia alicuius. nunquid clerici de eius familia erūt interdictioni. Rñ. Rō. q̄ licet; nisi sp̄aliter excipiant. Idem Asten.

¶ Quid si interdiciant̄ doctores om̄s alicui⁹ ciuitatis. An intelligant̄ interdictioni clerici qui sūt doctores. Rñ. q̄ nō; s̄m nota. p̄ glo. in. d. c. si sententia. ⁊ bene p̄ nota. §. Clericus. j.

Interdictum secūdo.

scilicet quo ad eius effectū. Sciendum primo. q̄ in loco supposito ecclesiastico interdictioni s̄m antiqua iura; nulla p̄mittebant̄ ecclesiastica officia celebrari; vel audiri. extra de pe. ⁊ re. qd̄ in te. et de spon. nō est. nisi semel in ebdomada celebrari causa p̄ficiendi corpus xp̄i. de sen. ex. c. p̄mittimus. Sed p̄ noua iura extitit moderatum de sen. ex. com. alma. li. vj. p̄ istum modū; q̄ singulis diebus in tali loco possint in ecclesijs et monasterijs missae et alia officia celebrari sicut prius. S̄ cum his quatuor pd̄itionibz. s. voce submissa. Ianuis clausis. non pulsatis campanis. excommunicatis et interdictis exclusis. vnde per quodlibet horum quatuor; de per se; si non seruetur; etiā alijs tribus seruatis violatur interdictioni. ⁊ est irregularis ibi. sic celebrans vel aliquid agens alicui⁹ ordinis. vt in officio suo. puta. si pulsatis campanis celebrat vel etiam si alia voce tñ et b̄mōi s̄m. Ho. Jo. an. et Lal. Item si clericus in loco interdictioni facit tñ vnum predictorum; alijs celebrantibus. puta. sonat campanas; vel aperit ianuas ecclesie ⁊ huiusmodi credo ipsum irregularem; quia participat in crimine criminoso. de sen. ex. com. nuper. Secus si facit alterum predictorum; vt celebratur diuina; que tamen non celebrantur de facto; cum irregularitas requirat actum perfectum. Nota tamen s̄m glo. in. d. c. alma. q̄ si huiusmodi ecclesie. vel monasteria essent sp̄aliter interdictioni; tunc nullo mō possent ibi celebrari diuina; etiā cum dicta moderatōne. Similiter idem dicendū in quatuor solennitatibus. de quibz infra. q̄ si esset aliq̄ ecclesia specialiter interdictioni; nullo mō possent ibi celebrari di-

uina; nec alta; nec submissa voce. Et in his duobz casibus pauci aduertunt.

¶ Vtrū autē predicta p̄beant̄ ita in ecclesijs et emptis sicut nō exemptis. Dic q̄ sic. Et ita seruabunt sicut faciūt alie ecclesie; celebrando s̄m modifacatōez capli alma. nisi b̄mōi ecclesie eēt interdictione sp̄aliter; vt dictū est. Item nota. q̄ dicta moderatio interdictioni ⁊ effectus interdictioni nō h̄z locū in interdictione populi; seu; vniuersitatis; non expresso loco in finia interdictioni. Quis em̄ ⁊ illud dicat̄ interdictionem generale; tñ decre. alma. cū sua moderatōne loquit̄ de interdictione generali loci; vt ciuitat̄. castri. ville. regni. ⁊ huiusmodi. Nota tñ. q̄ interdictione loco generaliter; vel sp̄aliter; aut singulariter; non sunt interdictioni homines vel clerici talis loci. vnde extra illa loca; p̄nt audire diuina et sepeliri; si ibi elegerint sepulturam; q̄ nō sunt; interdictioni nisi fuerint in culpa. Item laici qui nō sunt interdictioni; nō p̄nt admitti ad diuina que celebrant̄ euz dicta moderatōne in loco interdictioni; nisi sint super hoc specialiter priuilegiati. De clericis v̄o extraneis seu alibi beneficiatis. An possint admitti in ecclesia sita in loco interdictioni ad celebrandū; seu celebrandum. Archi. tenet q̄ nō. Jo. an. dicit. q̄ hoc ē durum. Et sic videt̄ tenere p̄trariū. qd̄ p̄trarium Jo. Cald. p̄bat p̄ multas rōnes. Et idem dicendū de religiosis. Item taz canonici; q̄ clerici ecclesiarū in quibz distributōes quōtidiane tribuunt̄ illis q̄ inter se bonis; si nō veniūt amittūt eas sicut amitterēt si nō esset interdictioni. d. c. alma. Item nullo mō p̄ntuales seu peculiari celebrari p̄nt tpe interdictioni ecclesijs p̄uentualibus; seruata moderatōne p̄dicta; q̄ licet Jo. mo. in. d. c. alma. teneat q̄ monach̄ celebrans missam peculiare in ecclesia sua interdictione iure vel ab hoie sit irregularis; tñ Dire. etiam tenet primū. Item p̄. d. c. alma. extat moderatio circa interdictioni. vtz in festiuitatibus natiuitat̄. resurrexionis. penthe. ⁊ assumptōnis b̄re Marie. Item p̄dictōnis quatuor; festiuitatibus addita est solennitas corporis xp̄i. p̄ extrauagantē. Martini. v. in qua interruptū interdictioni seu suspēdi; videt̄ in quibz obus p̄cedit vt campana pulsent̄. ⁊ ianuis apertis. alta voce diuina celebrent̄ in locis interdictioni; exco-municatis exclusis; h̄ interdictioni admissis. Ita tñ q̄ illi. p̄pter quos. placuit interdictioni; altari non appropinquēt; nō obstantibus quibuscūq̄; priuilegijs q̄ reuocant̄ p̄. d. decre. alma. Que tñ decre. respicit priuilegia p̄terita ⁊ nō futura.

¶ Quid si aliqui sint priuilegiati. q̄ tpe interdictioni celebrare possint in suis festis. nunq̄d̄ alij celebrare p̄nt in eoz ecclesijs. R. Inno. ⁊ Ho. in. d. c. vt priuilegia. q̄ nō si sit eis priuilegium p̄sonaliter datum. puta. Concedim⁹ vobis q̄ possit̄ celebrare. P̄nt autē si nō sit p̄sonaliter datum. puta. Concedimus; vt in v̄is ecclesijs celebret̄. Nota tñ q̄ fratres minores p̄ priuilegiū Alexandri. qd̄ incipit. Pro reuerentia. tpe generalis interdictioni; p̄nt in vigilijs ⁊ festiuitatibus b̄ti s̄fran. Antonij ⁊ b̄re Clare; ⁊ octo diebus imedietate sequētibz; vnacū religiosis ⁊ clericis secularibus qui tñc in eoz ecclesijs

conuenerint apertis ianuis: excommunicatis dum-
taxat excludis: diuina officia solemniter celebrare:
dummodo iidem fratres minores: ac etiam iidem
religiosi & clerici eam non dederint interdictio: nec
id eis & alijs contingat specialiter interdicti. Itz fra-
tres minores habent ex mar. magno Sixti quarti
vt possint recipere ad diuina fratres & sorores ter-
tij ordinis beati fran. necnō pcuratores. & nego-
cia gerentes vtriusq; sexus dicti ordinis: ac beate
Clare. Item nota qd illud qd dicitur est de dictis qd
tuo: festiuitatibus: intelligi debet de vna die nisi pro
qualibet festiuitate. Vnde doc. quecūq; quando in
cipiat talis dies. Et q̄tum ad principium diei con-
cordant quasi omnes. s. q̄ incipit in vespers vigi-
lie. Sed q̄tum ad finem: Archi. tenet: qd termine-
tur in p̄torio festiuitatis in dultine: quia in bene-
ficijs est larga interpretatio faciendā. Jo. an. in di-
cto. c. alma. dicit qd terminat in vespers ipsius fe-
sti. Et sic excludit p̄torium. que opinio etiā pla-
cet Cal. Item notandum qm in predictis festiuita-
tibus nō potest licite dari corpus xpi in loco inter-
dicto: nisi sicut & alijs diebus. s. infirmis deceden-
tibus de sen. ex. responso. Et idem dicendū de ex-
tremā victione fm Archi. s. qd non est danda istis
diebus. Item et si in dictis festiuitatibus: honesti-
us sit saltem q̄tum ad principalem missā: que in
ipsa ecclesia celebratur: de ipso p̄prio festo diceret:
quia id est in ductum in honore ipsarum solemnita-
tatum. Et ideo de eis celebrandum. Pōt tamen
& alia missa dici q̄ de ipso festo. Item in dictis fe-
stiuitatibus credo qd possunt aque solemniter be-
nedici: & asperio fieri: panes & fructus benedici. et
laicis etiā interdictis ministrari: quia ista de se nō
p̄bentur tempe interdicti. & ipsoꝝ benedictō
est officium diuinum: qd generaliter in p̄dictis fe-
stiuitatibus permittit fm Cal. Itē in festo assump-
tionis virginis semper tempe interdicti nuptie
possunt solemniter benedici: quod alijs diebꝝ tem-
pore interdicti non potest fieri fm Hosti. Et hoc
ideo: quia talis benedictio pertinet ad diuinū offi-
cium: qd illa die permittit solemniter celebrari. De
alijs tribus festiuitatibus non oportet querere: quia
in his festiuitatibus p̄bentur celebrari in om-
ni loco: et ab omnibus fidelibus. Item in istis fe-
stiuitatibus possunt virgines & altaria consecrari
vel benedici. et calices. & paramenta. & abbates. et
abbatissę: quia huiusmodi benedictiones nō sunt
sacramenta p̄prie: sed orationes et certa officia fm
Cal. Item dictis diebus in loco interdicto vtrum
possint admitti mortui ad ecclesiasticas sepultura.
Jo. an. putat qd nō: licet multoniens fuerit contra-
rium obseruatum. S; Jo. Cal. dicit qd licet videat
tur temerarium resistere opi. Jo. an. maxime cum
non viderit p̄ aliquem contrarium scriptum: tamen
non obstante interdicto: putat posse publice & so-
lemniter mortuos sepeliri. vbi aliud nō obstat. pu-
ta. qd est sp̄aliter: aut nominatim interdictas. Aut
q̄ fuit in culpa: vel ad hoc dedit p̄silium. auxilium.
vel fauorē. Nouet ad hoc dicendū. qd p̄ gnāle in-
terdictū p̄beter ecclesiastica sepultura: qd ipsa
accedit ad diuinum officium: vnam cum officio di-

uino dz feri funus ad ecclesiā. xij. q. ij. qui diuina.
Sed officū diuinū pmittit his diebus solemniter
celebrari. ergo rē.
Tempe interdicti: et si prohibita sit administra-
tio sacramentoz: illud tamen haberi multas excep-
tiones. Nam primo excipit baptismā nō solum
puuloz: sed etiā adultozum. extra de sen. ex. qm. li.
vi. Et fm Cal. si quis baptizaret in ecclesia inter-
dicta sp̄aliter nō incurreret irregularitatem: quia
si honeste alibi posset fieri melius esset. Item exci-
pitur p̄firmatio. de sen. ex. responso. Item excipit
penitentia: nō solum morientū: sed etiam sanoz:
dūmodo nō fuerint excommunicati. qui nō possūt
admitti nisi in morte: et exceptis illis p̄pter q̄ruz cul-
pam vel dolū: lata est sententia interdicti: vel p̄bu-
erint auxiliū. p̄silium. vel fauorem: nisi primo satis
fecerint: vel de satisfaciendo dederint idoneā cau-
tionem. aut si hoc nō possunt: nisi iurauerit qd cuz
potuerint satisfaciunt: & ad satisfactōez faciendam
per illos qui tenentur: dabunt consilium auxiliū:
et pro posse laborabunt: nec p̄pter aliquod predi-
etozum fieri debet relaxatio interdicti. d. ca. alma.
Item & cathecismus qd p̄cedit baptismū pot̄ fieri:
qd p̄missio baptismi: intelligunt p̄missa & cetera. Itē
pmittit p̄fectio crimatis in die cene: qd vtendū est
in baptismo & p̄firmatione. extra eo. r̄iso. Item p̄-
mittit eucharistia dari decedentibus. de pe. et re. qd
in te. Danis etiā damnat ad mortē dari pot̄ tem-
pore interdicti: qd censent tūc in articulo mortis.
Sed laicis & clericis nō interdictis: sed loco inter-
dicto suppositis: an possit dari eucharistia p̄ter q̄
in mortis articulo: dubiū est. Exceptis tñ p̄lo-
ris missam celebrantibus: cum forma seruata decre-
alma. Celebrantes em̄ tenent sumere corpus xpi.
De alijs ergo dicit Cal. trepido ferre sniaz: cum vi-
derim gnāliter religiosos suis fratribꝝ & sorozibus
vl monialibus: quaz curā gerūt: tpe interdicti in-
differenter p̄cedere eucharistie sacra. S; q̄ iure fa-
ciant ipsi discernat: cū cōtrariū videat de iure scri-
pto. In edictis em̄ p̄missiois certoz calū. qd nō
inuenit ex p̄se p̄missuz: subiaceret regule p̄bitiue
vt in de. etim. de ver. si. Cum q̄ sit p̄missum tpe in-
terdicti sp̄aliter corpꝝ xpi in q̄tum dicit vaticuz. i.
in q̄tum datur decedentibus q̄ rē. Se. autē in. d. c.
alma. dicit qd clericꝝ ecclesie interdicte pot̄ p̄cedi cor-
pus xpi: qd nō est eis p̄bita p̄cipatio sacozum:
nec diuinoz officioꝝ: qd p̄nt secrete celebrare: et sic
sumere corpus xpi.
Vtrum autem debeat dari corpus christi secu-
laribus: quibus conceditur audire diuina per di-
ctum. c. alma. Archi. in. d. c. alma. dicit qd nō. licet
aliqui dicant p̄trarium.
Vtrum p̄gnantibus appropinquantibus partus pos-
sit dari viaticum: Panoz. in. c. quod in te. d. peni.
et remis. refert Jo. an. sepe in facto dubitatū. Sed
sibi placet qd non dicantur decedere: et sic qd eis da-
ri non debeat. Sed Panoz. mutanus dicit. qd debz
considerari qualitas mulieris et eius consuetudo
vt sic vbi verisimiliter dubitaretur de morte: sit lo-
cus indulgentie dicto. c. quod in te. als. secus. Cal.
tamen tenet opinionē Jo. an. Idem p̄ omnia putat

Interdictū. ij.

de intrantibus mare: vel bellum campestre: vel obfessis: et facit quod notatur de offi. or. pastoralis. in glo. Item cum portat eucharistia ad infirmū: debet portari cum pulsatione campanelle: et lumie pcedente: et alijs p̄suetis: quod cum aliquid p̄mittitur: ubi aliud nō apparet: intelligit fore p̄missum: sicut p̄ ius disponit illud fieri et ius obseruat. Poterit autē dari tale viaticū infirmo in p̄ntia stantū et venientium: ut p̄missio intelligat sicut p̄ditōem stat? persone infirme.

¶ Extrema vō unctio incōstater est phibita tempore interdicti. Sed an clericis vel religiosis tempore interdicti sit exhibenda. R̄. Panor. in d. c. qd̄ in te. dicit sicut doc. cōiter qd̄ non licet in facto qd̄dam nō aduertant. Nam ibi ex duobus denegatis cōceditur vnum: dicitur autē eis. vtz sepultura. ergo videtur aliud denegatum. Idem Cal. qui etiam hoc intelligit in clericis non interdictis: licet de loco interdicto etiam posito qd̄ seruauerint interdictum.

¶ Sed nunquid officium recōmendatōnis aīme sit p̄missum. R̄. Cal. dicit qd̄ sic: quod videtur annexum sacro penitentie. Matrimonium vō in dicto tempore p̄mittitur. qd̄ p̄trahi pōt quocunq; tempore p̄ legitimū p̄sentium viri et mulieris: etiā si cōtrahentes essent interdicti sicut in Inno. Sed solēnis benedictio nuptiarū fieri nō pōt sicut in Hosti. etiam si alter tū vir: vel mulier esset interdictus: et in loco nō interdicto fieret. Idem Cal. Panor. in c. nō est. de spon. de hoc dubitat. Et ideo i hoc tenēda ē pars tutior.

¶ De sacramento autē ordinis sciendū qd̄ null? ordo conferri pōt in loco interdicto clericis vel laicis. Et ratio est: quia phibentur ecclesiastica sacramenta ministrari ibi. exceptis quibusdam casibus de quibus istud nō est. ut in d. c. nō est. Si autē populus ē interdictus: cum p̄pter hoc nō sit clericus interdictus poterūt clerici illius loci extra locū interdictum ad ordines p̄moueri: ab eo tū qui hoc de iure possit. Item si locus tū est interdictus: licet ibi null? valeat ordinari: laici tamen qui nō fuerūt culpabiles extra locum interdictum: poterūt ordinari: nisi p̄pter delictum vniuersitatis lata fuisset sentētia interdicti in loco: quod tūc nullus de dicta vniuersitate posset ordinari sicut in Cal. Idem Panor. in d. c. non est. Secus tamen dicit. quando p̄sone essent interdicte: quod tūc quocūq; se p̄ferant. Interdictum sequitur easdem p̄sonas. Addit etiā vniūz singulare qd̄ ex necessitate potest etiā laici ordinari in loco interdicto: sicut de p̄fectōne crismatis: arguit tex. in ca. qm̄. de sen. ex. l. vj. cum nō fiat baptismus sine eo: quod ex quo p̄cedunt aliqua sacra: que nō pōt cōferri nisi p̄ clericos: ergo indirecte p̄mittitur ordinatio clericorum. Sed sine necessitate: nec clericis: nec laici poterunt ordinari in loco interdicto. Sed alibi ordinabuntur: si ipsi non sunt interdicti: ut dictus est.

¶ Item tempore generalis interdicti denegat laice ecclesiastica sepultura: etiam si penam egerint sicut in Inno. in d. c. qd̄ in te. Ratio est: quia interdicti sunt tales ēt si peccatores sūt. p̄. vij. q. iij. m̄. r̄. D̄. et

illi interdicti qui tūc absolunt ab aliqua excommunicatione: remanent in adhuc interdicti donec soluat interdictum. Et si in momentibus interdicti apparuerint signa p̄nic: et postmodū fuerit solutum interdictum tūc talium corpora erunt apud ecclesiam transferenda. Et si apud ecclesiam: stante adhuc interdicto: sepulti fuerint: nō erūt postmodū exhumandi: cum ad eū statum venient res: a quo incipere potuit. Et p̄ hōmō interdictis: cum penituerint: licet mortuaria recipere: ac p̄ eis orandū ē: Et si nō penituerint: nec p̄ eis orandū est: nec mortuaria recipienda. lxxviii. d. c. h. Clericis vō: qui in tali generalitate nō sunt interdicti: nō negat ecclesiastica sepultura. Ita tamen qd̄ fiat sine pulsatione campanarū et cessante omni solennitate. ut i dicto. c. qd̄ in te. Et qd̄ ibi dicit. cum silentio. non videtur hoc intelligendū de silentio funeralis officij: quod cum p̄cedatur quod maius est. scilicet dicere hōias et missam submissa et de officio funerali p̄cedi videt. Et sic poterūt sepeliri cum officio sine nota dicto. Et sic sicut moderatōnes dicti. c. alma. sicut in diebus in quibus pōt publice celebrari: pōt sepeliri cū campanis et alijs p̄suetis.

¶ Quid autē si ecclesia sit sp̄aliter interdicta. nunquid clerici poterūt ibi sepeliri? R̄. Panor. in d. c. qd̄ in te. refert quosdam tenere qd̄ non. Hosti. vō tenet p̄trariū: quod tantū valet generale quo ad omnia q̄ntum sp̄ale quo ad quedam. Sicut p̄mittit sepultura in loco generali interdicto. Ita p̄mitti debet in speciali. Io. an. in d. c. qd̄ in te. tenet contrarium: quod textus ille loquitur de generali interdicto. Et panor. videt qd̄ dubia. Nam p̄ opinione Io. an. facit. d. c. qd̄ in te. qd̄ in duplici loco semper facit mentōnem de generali interdicto. Item tūc sicut est ratio: quia nisi possit sepeliri in cimiterio: alicuius ecclesie: tūc oportet eum sepeliri: extra cimiterium in campis. Sed pro contraria opinione facit. c. ut p̄uilegia. de p̄uileg. Item quia posito generali interdicto: quilibet ecclesia censet interdicta valde equū esset dicere: qd̄ in speciali interdicto possunt clerici illius ecclesie ibidem sepeliri: si alij nō: cū habeant in loco ecclesias nō interdictas.

¶ Quidam confratres: qui ex p̄uilegio religiosorum quorum sunt confratres admittuntur ad diuina: possunt sepeliri in ecclesia interdicta. R̄. s̄. qd̄ non licet in alijs ecclesijs libere possint eligere sepultura. extra de p̄uileg. c. ut p̄uilegia.

¶ Quidam p̄uilegiatus tempore interdicti super admisione ad diuina et receptione sacramentorū possunt sepeliri in cimiterio. R̄. s̄. Panor. in d. c. qd̄ in te. Et idem videtur dicendum etiam si solum eēt p̄uilegiatus super auditione diuinorum dumtaxat: non facta mentione sacramentorum: per regulam. Cui cōmunicamus viuo et mortuo. Item quidam aliqua ecclesia est interdicta singulariter: si quidem est interdicta propter delictum clericorū: tūc: vel quia fuit violata: tūc possunt parochiani in alia ecclesia nō interdicta eligere sepultura et audire diuina. Sed si sit interdicta in penam populi: etiam si multi ex eis non deliquerunt: sed forte vniuersitas vel magna pars: vel forte quia deliquit vni-

ma et in hoc p̄ntur: tunc p̄
sunt in alia ecclesia eligere sepul
interdicti: licet p̄uilegiatus f
Et interdicti tempore inter
in cimiterio per p̄uilegium
si p̄uilegiatus ad vniūz amitter
et quod licet ad vniūz amitter
mediana. Item Io. cal. qui di
ter: sicut ad penam excoṁmū
interdicti de eos de sepul. De b
notōne. xxxvii. Item sepul
et cōmuni interdictam p̄
dictam sed in loco interdicto.
dena illud officium celebrant
Sed sine officio diuino bonē
tra ecclesiam et cōmuni sep
copora remanere submota
de facto sepulcrum in cimiterio
dō est cōmuni et aquam benece
Interdictum
De pena nō seruanti
m. d. clericis est: est
sacra celebrans in loco inter
efficit irregularis: si p̄ntur
m. d. clericis est: est
nō pōt eligere digere. d. c. s̄
nō possunt eligere. extra de p̄. c. i
interdicti: remanent in
fuitatis. Si aut talis sit religio
diuina ordinatus. Et si irregula
quod non est expulsi in iure. W
de sola irregularitate que p̄ced
diuino: et cetera dicit. eodem
aliter p̄ntur. Et idem videt de
licet seruante interdictum: qui
legi religiosus et religiosa si in
volū interdictum: sicut in
be. Nam et si nō habent ordinem
one tūc ipse: sicut in officio
vniūz sicut p̄uilegium: vnde
etiam illius penam incurrent: cū
p̄ntur volentes volens interdic
gularitate non incurat vel sicut
no: quia tamen peccat: et p̄nt
arbitraria per ecclesiasticum iudi
qui sicut celebrat in loco inter
interdicti a iure: vel a iudice: ve
et interdicti ad diuina vel sacra
ntam: etiam si nō sit irregularis
negressu ecclesie: extra de p̄uileg.
in leuatur in officio suo sit iure
loci. l. vj. Nota tū qd̄ p̄cedit
notas: ut vbi libet possint cum
bere et celebrari facere: et audire
modeta terra: ciuitas: vel cast
quod est s̄. Panor. s̄. d̄. d̄. s̄. d̄. s̄.
una p̄uilegiatus: ut extra de p̄uileg.
notas. in d. c. si. Si nō esset inter
quod licet singulari: tūc licet qd̄

nus. et in hoc punitur: tunc parochiani non possunt in alia ecclesia eligere sepulturam: etiam si uo sit in-
terdicta: nisi forte ex privilegio fm Inno.

An autem laici tempore interdicti possint sepe-
liri in cimiterio per episcopum non benedicto: licet
sit deputatum ad sepulturam: Jo. an. dicit. qd op-
tet qd sit locus ad usum cimiterij per episcopum be-
nedictus. Idem Jo. cal. qui dicit qd hoc oportet fa-
teri: qm ad penam excommunicationis: que po-
nitur in de. eos. de sepul. De hoc uide s. Excomu-
nicatione. xxxviij. Item sepelien do extra ecclesiam
et cimiterium interdictam personam uel uo inter-
dictam: sed in loco interdicto. cum officio diuino:
clericus illud officium celebrans sunt irregulares.
Sed sine officio diuino bene possunt interdicti ex-
tra ecclesiam et cimiterium sepeliri. nec enim debet
corpora remanere inhumata fm Calde. Et si laici
de facto sepeliunt in cimiterio clerici peccant: dan-
do eis crucem et aquam benedictam et incensum.

Interdictum tertio.

De pena non seruantis interdictū. Pri-
mo. si clericus est: est ista fm Hostie. qz
scilicet celebrans in loco interdicto: unde cūq; sit:
efficitur irregularis: et suspensus est. extra d. de. ex.
m. postulatis. et de sen. ex. is qui. li. vi. Item talis
non potest eligi: nec eligere. d. c. is qui. Item nec po-
test postulari. extra de post. p. c. j. Item qui non ser-
uat interdictū: remouendus est ab officio. d. c. po-
stulatis. Si autē talis sit religiosus: ad nulluz or-
dinem ordinatus. Et si irregularitas non incurrat:
q; non est expressus in iure. Ita decre. is qui. agit
de sola irregularitate: que peccat ob celebratōnem
diuinorū: et executōnem ordinum: poterit tamen
alter puniri. Et idem uidet dicendum de monia-
lis non seruante interdictū: quilibet tamen horū
scilicet religiosus et religiosi si non habent ordinem: si
violat interdictum: sunt ineligibiles actiue et passi-
ue. Nam et si non habent ordinem clericalem: rati-
one tū status ipsorū: habent officij celebrandi di-
uina fm pōtionem ipsorū. unde violando interdi-
ctum: illam penam incurrent: cuius sunt capaces
purus uo laicus violans interdictum: qm is irre-
gularitatem non incurrat uel suspensionem fm In-
no. grauius tamen peccat: et puniendus est pena
arbitraria per ecclesiasticum iudicem. Item omnis
qui scienter celebrat in loco interdicto: sine psonis
interdictis a iure: uel a iudice: uel recipiens publi-
ce interdictos ad diuina uel sacramenta: uel sepul-
turam: etiam si non sit irregularis: est interdictus ab
ingressu ecclesie. extra de priuil. c. epoz. li. vi. Et si i-
ea se ingerit in officio suo sit irregularis. de sen. ex.
is cui. li. vi. Nota tū qd peccatur epīs et alijs supe-
rioribus: ut uel libet possint cum altarī potatili ce-
lebrare et celebrari facere: et audire diuina qm sit
interdicta terra: ciuitas: uel castrū: seruato tamen
qd dictū est s. Januis. f. clausis rē. ut in. c. si. de pri-
uile. li. vi. Et simile priuilegiū habent fratres mio-
res et p̄dicatores. ut extra de priuil. c. in his. Et no-
tat glo. in. d. c. si. Si tū esset interdicta ecclesia: uel
alius locus singulari: tūc secus: qz nec ep̄s nec fra-

tres p̄dicti possent ibi celebrare fm Jo. an.

Quid autē si quis celebrat in loco non interdicto
nec ipse est interdictus. sed tū psonis interdictis?
Rū. non est irregularis: est tū ei interdictus ingres-
sus ecclesie rē. d. c. epoz. Idez fm f. de. qm admit-
tunt laici alium de ueniētes ad diuina in ecclesia non
interdicta: exiēte in loco interdicto generaliter uel
specialiter. Item nota. qd clericus licet non sit inter-
dictus: tamen si exercet aliquod deputatum certo
ordini in loco interdicto: nisi fm qd pmittit a iure
est irregularis. hoc tamen intelligit f. de. uerum:
qm publice et palam more solito celebrat: sicut dici-
mus de excomunicato: uel interdicto sicut prius ce-
lebrante. Similiter existentes interdicti: si exercēt
aliquod deputatum certo ordini: ubi cūq; sunt ir-
regulares. c. is qui. et c. is cui. de senten. excomuni-
li. vi.

Quid autē si talis clericus exercet ea q non sūt depu-
tata certo ordini? Rū. fm panor. in. c. ij. de de. ex.
et in. c. si. de ex. pre. ubi pcludendo dicta doc. dicit.
qd illi incidūt in irregularitate non seruando inter-
dictū: q exercēt aliqd deputatū alicui ordini ecclesie
suo. et hoc faciūt tanq; clerici: siue sint p̄byteri: si-
ue in minorib; uel si diaconus diceret euāgelium
uel subdiaconus eplam uel acolitus exercet officij su-
um tanq; clericus omis efficiunt irregulares: ut in
d. c. ij. Secus autē ubi exercet aliqd non deputatū cer-
to ordini: ut cantans r̄soria uel dicens psalmos:
non officians principalit̄ ecclesie. forte hoc intelligit
panor. si eēt ebdomadari: qz tūc incurrēt irregulari-
tate. Secus autē si dicit officij uel qlibet aliq; nam
tūc non efficit irregularis fm Inno. S; si suspēsus
uel excomunicatus: uel interdictus sine apparatu dice-
ret eplam: non incurrēt irregularitate. de quo ui-
de. j. Irregularitas sc̄do. Idez si p̄dicti exercēt ali-
qua q sunt inuisiditōis. uel tpe interdicti non est ire-
gularis alij excomunicatus uel absolūtes: dū modo non
absoluat tanq; sacerdos: et cū solēnitare: que habe-
tur in. c. a nobis. el sc̄do. de sen. ex. hmoi enim non
sunt phibita tpe interdicti: nec ea exercens tpe ex-
comunicatōis efficit irregularis. hec panor. Idem te-
nent Inno. Ho. et Siml. dur. Et sic ex dicit panor.
uidet dicendū. qd si interdictus uel suspēsus exercēt
hmoi iurisiditōnalit̄: non cū dicta solēnitare: non effi-
ciunt irregulares. alij secus. nec sequit. p̄nt absol-
uere ab excomunicatōne: q etia poterūt absolūe cū solē-
nitate illa: qz illa solēnitas potē de iusticia: q de
necessitate. Interdicti autē suspēsi et hmoi sūt im-
pediti ab executōe ordinū. ut ex de de. ex. p totum
An autem in benedictōne aque cōtrahat irre-
gularitas. R. fm Inno. qd sic: qd est annexa ordi-
ni. de p̄se. di. iij. aquaz. qm. i. interdictus clericus hoc
ageret. Sed si non est ipse interdictus: ex eo qd facit
talem b̄ndictionē aque in loco interdicto: seruata
moderatōne: q tradit de alijs officijs non incurrit
irregularitatem. Aqua autem benedicta non debz
aspergi laicis loci interdicti: a sacerdote. Et hoc p̄-
ter q; in quatuor festiuitatibus. de quibus in. c. al-
ma. Si tamen aspergeret: putat Jo. Cal. qd non es-
set irregularis.

Per benedictionem autē mense etia ab interdi-
sa iij

Interdictum. iij.

eto clerico: nō strabit irregularitas: qz nulli est ordi-
ni deputata.

Benedictio etiā: quā p̄suerunt ep̄i vel alij
plati itinerando obuiantibus eis in sua dioecesi dare
dixerūt quidā tūtū esse in loco interdicto: abstine-
re. Si tñ p̄trafaciūt: nō erunt irregulares. Qd̄ pu-
tat Jo. cal. verū de simplici benedictione. Sec̄ de
solenni: ad quā p̄mittit. Sit nomē dñi benedictū
talīs em̄ benedictio p̄petit ep̄o ratōne ordinis. xv
di. ecce.

De benedictione autē calicis: vel pamentoz: vel
corporaliū: vel candelaz: in festo purificatiōnis: vel
cinerū in die cineris: vel oliuarum in festo palma-
rum. Jo. cal. dicit. non posse fieri a clericis interdic-
tis: vel nō interdictis in loco interdicto: nisi serua-
ta moderatiōe: que tradit̄ de officijs diuinis in di-
cto. c. alma. Et idem dicit tenendū de facientibus
officiū p̄ baptismo in sabbato sancto: vel p̄ con-
fectiōne crismatis in cena dñi: vel pro anniuersario
defuncti.

Benedictio etiā pere z baculi pegrinoz videt̄
esse p̄cessa: cum nō sit p̄hibita fm̄ Rod. Item de
purificatiōne post partū. dicit Jo. cal. qz nō potest
mulier p̄ptim̄ introduci in ecclesiā in loco inter-
dicto p̄ sacerdotē cū psalmis z oratiōnibz z solenni
introductiōne. Al̄s incurret irregularitatē: qz illd̄
est officiū diuinū: ordini clericali p̄petens. S; sine
officio. facta solū p̄fessione vt̄ monis est: poterit mu-
lier intrare p̄ se. Itē in loco interdicto: z interdictū
z excoicatiōnis pōt p̄dicari verbū dei. ex̄ de sen. ex.
rñso. Et pōt etiā interdictis fieri p̄fessio generalis
in sine p̄dicatiōnis: qz fm̄ eū nō videt̄ officiū diui-
nū. S; fm̄ aliquos ista non est bona rñsio: qz hoc
etiā p̄tinet ad ordinem. vñ si talis faciens eēt in-
terdictus efficeret irregularis. Sed ideo licet: quia
sicut p̄nā omnibz cōcedit. ita z absolutio: siue ge-
neralis siue p̄ricularis. Item pōt pro predicatiōne
campana pulsari: qz cum dicta pulsatio sit signum
et preambulum actus permissi: vt̄ habet genera-
lis consuetudo: intelligitur z ipsa pulsatio permissa
Lal. Pro missis vō et horis canonicis dicendis
nullo modo debent pulsari campana tempore in-
terdicti. Al̄s incurretur irregularitas: Exceptis q̄
tuo: festiuitatibus: de quibz supra: etiā si campana
ipse essent extra ecclesiam z p̄cul ab ea: non licet p̄-
dictis pulsare. als fieret fraus legi: nec etiā par-
uas campanellas licet pulsare tempore interdicti:
pro diuinis officijs celebrandis. Nam prohibitio
pulsatiōnis campanaz tempore interdicti: vtiqz etiā
minores campanellas includit. cum de facto sonū
audiatur extra muros: z interdum satis p̄cul: vñ
de tales sibi caueant z sufficiet eis: qz aliquo signo.
puta. tabula possint puenire ad diuina eozū. Sed
pulsare campanas tempore interdicti p̄ horis noti-
ficandis. puta tertia. sexta. nona. z h̄mōi: nō credo
ill: etiā laicis: s; clericis nō credo hoc licere. licet esset
de facto celebrant diuina: tamen ex̄ dicto tempore
solēt diuina celebrare: p̄sumeret̄ verisimiliter qz p̄
celebratione diuinorū sonarent. fateor tamen pro-
pter hoc tñ ipsos nō incurere irregularitatē fm̄
Lal. Pulsare autē campanam pro aue. Maria i se-

Ad religiosi. vñ de
bet seruari: Itē dñi
qz matix cōtra
seruat. vt̄ sup̄i
Excoicā i. fo. p̄cu

Nota p̄ Aue m

ro vel in mane tempore interdicti: nō inducit irregu-
laritatez. Item pulsare campanas pro ostensione
litararum aliqua: vel in aduentu alicuius prelati
z h̄mōi tempore interdicti: nec laicis: nec clericis. p̄-
hibetur fm̄ Lal. Consultat etiā qz itinerantes p̄
loca interdicta: si sunt duo vel plures: qz nō dicat
horas canonicas in via: qz ex̄ ab alijs audiri pos-
sunt: dicit ipse qz nō audet dicere qz hoc facere pos-
sunt sine violatione interdicti. Secus si esset vnus
sclus: quia ita submisse dicere posset qz non audi-
retur. Sed Al̄stē. lib. vii. ti. xvj. de mente Ber. et
Hosii. in. c. quod nonnullis. de p̄uul. dicit qz nō
licet interdictis et multo magis nec excoicatis au-
dire extra ecclesiam diuina officia que dicuntur in
ecclesia. que vō dicunt in domo vel in via: non p̄-
hibentur audire fm̄ quosdam: vt̄ dicit Rod. Si-
militer non licet clericis ita alte dicere qz audiatur
defois. Intelligit̄ studiose. Possunt enim ita alte
dicere qz audiatur in choro: etiā si sic dicendo au-
direntur ab extra ar. dicti. c. alma. in. f. ad iij. cimus
vbi permissum qz in monasterijs misse celebran-
tur et alia diuina officia. Et sic per hoc datur intel-
ligi qz debent ita alte dicere: qz religiosi existentes i
choro possint audire. Et fm̄ Al̄stē. debet celebra-
re diuina officia voce demissa. i. qz videantur pot-
us legere: qz cantare. Et fm̄ Rod. nō est laicis ape-
rienda fenestra: vel ostium vt̄ videant eleuatiōnez
corpi xp̄i: nec par extra portanda: nec admittēdē
ad offerendū post euangeliū. Nota etiā fm̄ eun-
dem Rod. qz interdicti possunt in ecclesia oratiōe
priuata orare: etiā si ecclesia sit interdicta: nisi sit si-
bi interdictus ingressus ecclesie. Aliq̄ tñ circa dice-
tes officiū p̄ viam vel extra ecclesiam tempore interdi-
cti: dicit̄. qz si hoc faciūt studiose: vt̄ seculares au-
diant: sic violant interdictū ar. c. fi. de p̄uul. li. vj.
vbi habet qz etiā celebratio diuinorū extra ecclesiam
p̄hibetur tali tempore. Secus autē si sic dicēdo: a ca-
lu seculares transeūtes audiunt: qz hoc modicum
est. Excoicatis tñ z interdictis nō licet audire diui-
na officia: qz etiā dicunt̄ extra ecclesiam. Item h; cleri-
cis z laicis in loco interdicto legere euangeliūz vel
psalmos z h̄mōi.

Quid autem hic p̄tineatur nomine diuini offi-
cij: dicit potest qz solummodo ordinatum in bre-
uiario vel missali. Item nota. qz auditio diuinorū
non pertinet ad certū ordinē. Et ideo talia exercē-
tes tempore interdicti: nō erunt irregulares: nisi au-
ctorizādo audirent diuina. vt̄ notat panor. in. c.
fi. de ex. p̄ela.

Qui autē habentes priuilegia vt̄ in suis festi-
uitatibz celebrare possint z aliquos admittere: vt̄
dicit in. c. vt̄ priuilegia. de p̄uul. possint celebrare:
non fuata moderatiōe dicti. c. alma. Rñ. fm̄ Jo.
an. z Al̄ebi. qz nō: quia eozum priuilegia. p. d. c. al-
ma. reuocantur quo ad hoc. Sec̄ si priuilegia ob-
tinuisset post.

An autē laici teneant de ecclesia exire: si sacerdos
recipit interdictū ad diuina. Rñ. fm̄ Adonal. qz non.
nec peccat̄ audiendo: s; solus sacerdos.

Quid autem si ille: cui est interdictus ingressus
ecclesie ingerat se diuinis extra ecclesiam. puta sub

duo vel sub mōdo. Rñ. fm̄ g
sen. c. li. qz p̄tinet irregularitas
fm̄ suam immunitatē: vt̄ intel-
ligit̄ in c. de interdicto in excoicā
nō tñ in c. de interdicto: nō est vt̄
interdicti in ecclesia nō p̄ccata: qz
licet irregularis. Satis est et
talis in ecclesia. Item p̄ v̄
fm̄ in ecclesia subdiaconi s;
gratus ecclesie: dicit ep̄o dōm
la missa: vel diaconus sic inter-
dicti. i. subdiaconi z diaconi
qz vnus est officio: qd̄ tamen
loca celebrantur: cui cooperant̄ i
di. si quis vidiam. Post p̄
ecclesia admittit scilicet dicit̄ i
aconum ad lectore: vt̄ dicit̄ vñ
tra ecclesia: nō irregularis: qz
criminoso. Immo videt̄ tale p̄
ecclesia p̄uocare dicit̄. S; excoi-
nosse: et interdictus in p̄p̄
fiam in ecclesia in missa: quam
extra ecclesiam: irregularis: qz in
fateo id fieri: si in loco p̄hibito
item dicitur de diacono in tali
glam p̄p̄teram autem talem
admittant on audeo dicere irregu-
laris: p̄cipue in culpa cum i
nō est dignus qz p̄uocare: vt̄ dicit̄
m̄sum: vel minus dignum
boni laici tempore interdicti dicit̄
des suas: vt̄ faciūt p̄uocare.

Interdictum
de forma seu modo p̄-
z quomodo relaxatur
Liq̄ cum ab homine profert̄ z
sem̄ qz vultaria monito: z scilicet
de sen. r̄m. c. li. vj. Et sic intelligi
debet. Sicut p̄pter delictum
est necessaria mento. v. q. iij. in
iure p̄terit p̄p̄tium sine deli-
ctiōne sine sine: sic p̄terit delictum
sine singulari. Sed hoc autem
fatur. Itē p̄terit autem
tam talem supponimus interdic-
liguū. cum in partibz z addit̄
fm̄ ad formam interdicti legalis.
P̄terit etiam sine interdicti ad
dico determinari. puta. vt̄ inter-
dico: vel horas vel sepulturas vñ
m̄ndū ab interdicto excoicā: i
fm̄ m̄ndū. puta qz dñs terre est i
fm̄ ad est. Ad hoc autē vt̄ obligē
fm̄ cum publice p̄mulgari: nec
autē vnus in nos: maxime me
autē p̄p̄telle iustitiā z seruare.

dino vel sub tentorio. Rñ. fm glos. in. c. is qui. de sen. ex. li. vj. q. nō est irregularis. qz dictū limitatū fm suam limitatōez debet intelligi.

Quid autē si celebrat in oratorio: qd pstrui nō potest sine diocesani licentia. Dic qz si stricte est oratorio: nō ecclesia: nō est irregularis: S3 si celebrat in ecclesia nō psecrata: que pprie dicitur basilica: est irregularis. Satis est enī qz auctoritate pōtēstatis sit dedicata. Item pbyterio celebrante missam in ecclesia: si subdiaconus cui est interdictū ingressus ecclesie: dicit epistolam extra ecclesiaz in illa missa: vel diaconus sic interdictus euangelium tales. s. subdiaconus et diaconus sunt irregulares qz vnum est officiu: qd tamen in ecclesia principaliter celebratur: cui cooperant in actu sibi pibito. l. di. si quis viduam. Pbyter vo: si celebrans in ecclesia admittit scienter dictū subdiaconū: vel diaconum ad lectionē epistolę vel euangelij etiaz extra ecclesiam: est irregularis: qz participat crimini criminoso. Immo videt tale participiū factum in ecclesia: p proxime dicta. S3 cōuerso: si subdiaconus: cui est interdictus ingressus ecclesie: dicit epistolam in ecclesia in missa: quam sacerdos celebrat extra ecclesiam: irregularis ē: qz in ecclesia vere et de facto id fecit et sic in loco pibito dicto. c. is qui. et idem dicendūz de diacono in tali casu dicente euāgelium. pbyterum autem talem celebrantez extra ecclesiam: non audeo dicere irregularem: quia licz videat participare in culpa cum ministris: tamen nō est dignus qz principaliter: vel dignus trahat ad accessorium: vel minus dignum. Item non prohibent laici tempe interdicti dicere letanias: vel laudes suas: vt faciūt pstraterie.

Interdictum quarto.

de forma seu modo ponendi interdictū et quomodo relaxetur: vbi sciendūz fm Cal. q. cum ab homine profert et ppter ptinaciaz semp est necessaria monitio et forma: que traditur de sen. excom. c. j. li. vj. Et sic intelligit de ap. reprehensibilis. Sed si propter delictum fertur: non est est necessaria monitio. v. q. iij. in loco. Cum vo a iure pferatur ppter excessum siue delictum: siue monitione fit: siue sit spāle interdictum: siue generale siue singulare. Sub hac autem forma verboz profertur. Nos ppter talem causam: ecclesiam vel terram talem supponimus interdicto. extra de verb. signifi. cum in partibz. et additur etiā cōiter ecclesie ad dñam interdicti legalis.

Potest etiam snia interdicti ad voluntatem iudicis determinari. puta. vt interdicat missam cuz cantu: vel horas vel sepulturas vel hmōi. Potest etiā iudex ab interdicto excipere et subicere qz vult et qñ vult. puta qñ dñs terre est ibi pñs et hmōi. d spon. nō est. Ad hoc autē vt obliget snia interdicti: sufficit eam publice pmulgari: nec postea necesse ē eam singulor auri bz inculcari. Sufficit etiaz cum quis sit vicinos suos: maxime metropolitanā ecclesiaz recepisse sententiā et seruare. extra de postu. pre. c. primo.

An autē interdictū possit ad cautelam relaxari: Rñ. qz generale interdictū nō pot. vt in. c. pñenti. de sen. ex. li. vj. Sed si interdictū sit spāle ptra psonam: sic pot relaxari ad cautelam ar. a pstrario illi. c. pñenti. vt notat glo. ibi. qz spāliter interdicto oia sacramenta negant ante absolutōnez. Et sic idem est qz in excomunicato: qui pot absolui sub pditione. Hoc tamen verū si penitet: alis non: qz sic relaxatio daret cam peccandi: nisi forte in casu: sic cum absoluit inuitus ab excomunicatōne.

Utrū eps vel alius possit suū interdictūz suspēdere: Videtur dicendū p predicta qz sic. Quod tenent Lau. Lan. et Vin. vt notat in. c. ad hec. el. iij. de ap. r. c. directe. r. c. pte rea.

Utrum p appellatōnez sequentē suspēdat interdictū: Rñ. qz nō: nisi ei effectus sit suspēsus ad temp: qz sic pot appellari a snia suspēsus: sicut a pditionali dicto. c. pte rea. Et hoc verūz de interdicto vel suspēsiōne. nō autē de sententia excomunicatōnis cui effectus nunq potest relaxari: nisi ī toto absoluat. vt in. c. cum desideres. de sen. exco. Hoc idem tenet Mo. in. d. c. ad hec. Hoc etiā intellige de interdicto a diuinis et sacris et alijs spālibz. Sec in interdicto a tpalibz. vt puta. qz qñ ingrediat possessionez. p. Dñ Jo. an. in. c. is cui. de sen. ex. li. vj. restringit solū in mere spālibz: per que ligat animam vide cū ibi in glo. vbi singulariter declarat hanc materiā.

Utrum pūilegiū pcessum a legato de latere: qz interdicti tpe valeat celebrari: interdictū et excomunicatōis exclusio: valeat qrtum ad suas snias et snoz siue cessor ordinarioz: Rñ. qz sic: nisi spāliter a successore renouetur.

Utrū papa dante licentiaz celebrandi in ecclesia spāliter interdicta: relaxet coipso interdictū: Rñ. fm Hosti. qz non.

S3 nunqd eps possit dare pūilegiū celebrandi in ecclesia ab eo interdicta. R. Ber. extra de ap. ad hec qñ. qz nō: qz hoc ptinet tñ ad papā. Inn. vo dicit qz locus sit interdictus: pot tñ celebrari: et de snia iuris. extra de pñi. vt pūilegia. Et de snia hois. vt in. c. dilectis. de ap. qz nihil aliud ē interdictum: qz interdicē celebrantes in ea: a q snia pot eps qz vult excipere. S3 si psona sit interdicta vel suspēsa: nō pot celebrare de alicuius snia: nec pot interdictum suspēdi in psona suspēsa: nisi p delicto alterius sit suspēsa. Idem panoz. in. d. c. vt pūilegia. Item nota. qz qñ interdictū est latū ppter aliqz: et ipsi nō seruant illud. Alij nō tenent seruare. vt in. c. petitis. de pñi. Nota tñ fm Mo. ibidē. qz si ciuitas vel ecclesia est interdicta ppter aliqz. i. ppter eorum delictum: tñ licet ipsi violent interdictū: alij tamen seruare tenent. Si aut sit positū p eoz: que rela et ad eorum vtilitatem: tunc si ipsi nō seruant: nec alij seruare tenent: et sic efficit nullum. d. c. petitis. vbi panoz. querit qñ tales dicant violare interdictū. nūqd sufficiat vna psona. R. fm doc. qz nō h requiritur qz maiores violent: seu maio: ps eoz arg. in. c. fi. de procu. Et oportet qz habeant perseverandi animū. Et hoc potest papi ex actibus eoz.

interdicti. Tercius si ecclesia illa ubi volunt celebra re est interdicta specialiter hec habentur in privile gio Bonifacii. qd incipit virtute spicuos.

Inuenta. Quid sit age

dum de inuentis: Rñ. quedã sunt que nunq̃ fuerunt in bonis alicui. sicut sunt lapilli & gẽme: que inueniunt̃ i litore maris. & talia occupanti pcedunt. Et eadem est ratio de thesau ris antiquo tempore sub terra occultatis: quoz non est aliquis possessor: nisi q̃ fm leges tenet medie tatem: dare dño agri. & hoc si inuenit in alieno: nõ data opa. Sed si data opa inuenit totũ tenet dare vt in l. vnica. l. de thesau. li. x. Et notat glo. insti. de re. di. s. thesauros. Et hoc verum: etiã si cũ vo luntate dñi requireret: q̃ etiam cũ voluntate dñi nõ debet querere in alieno thesaurũ suo nomine: vt in d. l. vnica. vbi etiã patz q̃ thesaurus dicitur coadunatio rerũ mobilium abscondita: quaz igno rantur possessores: seu dñi. ppter vetustatem tem poris. Ibi etiã patet q̃ nec in suo solo põt quis querere thesaurũ arte magica: diuinationibus vel alijs illicitis modis. als thesaur? erit fisci. De hac materia vide s. furtum. Quedam vò res inuen te fuerit de p̃pquo in alicuius bonis. Et tunc si quis eas accipiat: nõ animo detinendi: s̃ restituẽ di dño: nõ p̃mittit furtum: als secus.

Utrum emens domus pro mille: in qua postea inuenit thesaurũ valentem x. milia: teneat restitit ere venditori: Quidã dicunt q̃ sic. Et circa hoc ha betur remediũ capli. cum cã. de emp. & ven. Sed p̃trarium videt: posito q̃ iste thesaurus sit recon ditus ab ignotis domini tempore vetusto: vt in di cta l. vnica. q̃ non erat reconditus. ab illo vendito re: sed casus est in dicta l. vnica. q̃ thesaurus rep tus efficitur eius cuius est solus: & iste emptor est dñs. ergo eius erit. Idem p̃firmat per l. a tutore: iuncta glo. ff. de rei ven. vbi pecunia inuenta per modum thesauri cedit emptori. Secus si nõ esset inuenta p̃ modũ thesauri: vt murata in muro: q̃a tunc non cederet. Nec ob. q̃ venditor non vedit thesaurum: qd conceditur tamen p̃ iura commu nia cedit dño soli.

Quid si res ab aliquo inuenta sit: que fuit a p̃ prio dño habita p̃ delicta: Rñ. res que habet p̃ derelicta occupanti pceditur: siue sit mobilis & ab iijcatur: siue immobilis. vt si ex causa de fundo ex co hac intentione: vt pro derelicto habeam. ff. pro derelicto. l. j. Sed si in mari iactauero res meas: ñ habeo pro derelicto. vide de hac materia sup. fur tum.

Irregularitas primo

de irregularitate homicidarũ. Omnes qui habuerũt officium vindicte sangui nis. i. mortis vel truncationis membroz sunt ire gulares. vt dictũ est s. homicidiũ. iij.

Quid si clericus scribat q̃ aliquis capiatur & ex illa captione sequitur mors: vel truncatio: ipso ta men ignorante & factum & causam: Rñ. fm l. do. videtur irregularis: quia debuit suspicari hoc pos

se euenire.

Quid de illis clericis qui cum alijs trahunt ad inãganelas: vn de aliquis pbabiliter creditur inf fectus. R. fm v. d. creditur irregularis.

Quid de presbytero qui milit puerum ad ada quandũ equum: monens vt caueret a flumine. et tamen submersus est. Rñ. fm l. do. huc p̃sbyte rum culpabilem esse: sicut & sacerdotẽ qui nõ amo uit cultellum a congia: cum qua verberabat famir lum. extra de homici. c. ad audientiam. hoc qdãt intelligunt: & bene: quãdo de periculo puen missi poterat rationabiliter dubitari: vt q̃ erat infans: vt patet in sum. conse.

Quid si aliquis clamer latrones latrones. Rñ. fm Inno. Siue sic clamer: siue aliud agat: per qd potuerit intelligere: q̃ ex clamore vel actu suo po terat sequi homicidiũ: irregularis est: nisi faceret p̃opter timorẽ corporis sui. Nam si timeret q̃ ali quis vellet eum occidere: bene posset clamare pro auxilio: q̃ non intendit in alicuius mortem: sed in suam liberatõnem. Idem l. do. qui addit. Secus si clamaret p̃ solis rebus.

Quid de illo clerico qui cum latro duceret dixit claudite ei os ne clamer: nunquid sit irregularis si mors inde sequat. Rñ. fm v. d. q̃ sic: q̃a uiuit du centes: dando eis p̃siliũ. Et eodem modo si que rentibz malefactorẽ indicauit eum: nisi forte igno rauerit: & ignorare pbabiliter potuit: nesciens q̃ ad mortem quererẽt.

Quid si p̃sului amico: vt occideret: aliquẽ inimẽ cum suũ: Ille in cõtinenti nõ fecit: s̃ longo tpe inẽ posito. Rñ. Panoz. in. d. c. ad audientia. de mente Inno. dicit. q̃ p̃sulens est irregularis: q̃ debet at renocare p̃siliũ. Et si putabat sibi amicũ nõ ob tempaturũ in renocatione: debebat hoc intimare illi p̃tra quẽ p̃suluit. Et sic caueret: als non euadit irregularitatem.

Quid si clericus comodat balistam: et inde ali quis occiditur. Rñ. si concessit in bello iniusto. Ir regularis est: et eodem modo si bellum sit iustum: quia ars sagittandi est pbibita. extra de sagit. artẽ. Glo. tamen ibi videtur restringere tex. & bene fm Panoz. ibi quando bellum est iniustum. Nam da ta iusticia belli: licitum est pugnare cũ quibuscun q̃ armis. Immo licitũ est decipere inimicum per seditionem: parando insidias. vt in. c. dominus. xxij. qõne. ij.

Quid de eo qui ministrat ensẽ vel lanceam: et inde aliquis moritur. Rñ. fm directo. lib. iij. q̃ si quis in bello ministrat balistam vel huiusmodi ad sui defensionem: non ad impugnatõnem alte rius: dato q̃ balistarius occidat aliquem: dũ mo do tradens vel ministrans nõ intendat principa liter. q̃ balistarius occidat: nec credebatur ipsum tẽ dere ad occidendũ: sed solum q̃ se et sua defen deret vel recuperaret: non est irregularis. l. distin ctione. si quis viduam. Secus si alterum p̃dicto rum interuenisset. In bello autem iniusto: etiã ad sui defensionẽ. nõ licet ministrare predicta. Ali oquin ministrans homicide: est irregularis. ar. de cto. c. ad audientiam. & c. Jobãnes. et. c. si. eodẽ ti.

episcopo fuerit cum peccato: quia principalis causa: propter quam dicimus tales suspensos: est defectus: in de peccati: ergo ratione defectus non criminis: talis censeri debet suspensus. Et hac ratione puto quod licet irregularitas ex celebratione diuino sit suspensus a canone propter hanc irregularitatem. Si tamen alius non sit suspensus a iure vel ab homine: puta quod absolutus ab excommunicatione: et suspensione: sed non est secus dispensatus sup irregularitatem: vel non suspensus probrabit irregularitatem: talis non probrabit nouam irregularitatem: quia non est in iure expressum. Si est tunc modo suspensus a canone: si ratione scandalum vel infamie: tunc celebratio non est irregularis de de. p. c. l. c. j. Sed bene facit absolutio. Et per hoc infert Innocentius. quod illi quorum crimina sunt notoria: qui etiam post penitentiam prohibent celebrare: propter scandalum vel infamiam: ut de coha. cle. c. si si ante absolutionem celebrant non incurrit nouam irregularitatem: et ex allegata de qua facit Innocentius: videtur intelligere de notorio fornicatore quod prius est tener. et quod notat in. c. j. de sen. ex. li. vij. intelligat de notorio fornicatore ante penitentiam celebrante: ne videat sibi prius. tunc de rigore iuris sola penitentia non tollit suspensionem canonis in notorio fornicatore: ut videtur expressum l. dist. puenit. quia requirit factum iudicium: ut dictum est de suspensio a canone donec satisfaciatur. vide de hac materia s. Clericus. iij. Et nota sunt in d. q. irregularis celebrans: in de hoc alia irregularitatem probrabit. Alioquin totiens nouam irregularitatem probraret: quoties celebraret. Nota tamen quod expressum videtur quod ordinatus ante legitimum etatem sit ipso iure suspensus ab exercitio ordinis sic recepti. Sed solenes doc. coiter tenent prius. videlicet Ray. vj. Archi. An. de butrio. Pan. de clez. et fran. zab. in de. general. de eta. et qua. hi oes dicunt quod talis non est ipso iure suspensus sed suspensus: et interdicta est ei exercitio ordinis recepti ante legitimum etatem vel ad legitimum etatem. Et si postquam fuerit ei interdicta a iudice suo: vltus fuerit ordine tali ante legitimum etatem erit irregularis. Si autem non fuerit ei interdicta: sic utat ordine ante legitimum etatem recepto: non est irregularis. Hoc Archi. flo.

¶ Recipiens ordines etiam minores in maiori excommunicatione: incurrit irregularitatem indispensabilem: nisi per papam. de sen. ex. cu illo. vbi non distinguit inter ordines minores vel maiores secundum Gual. dur. Recipiens autem ordines in minori excommunicatione non incurrit irregularitatem: quia non est iure expressum.

¶ An autem excommunicatus extra ecclesiam officians populo: efficiat irregularis. Rn. fm Rn. in. iij. dist. xviij. quod aliquibus probabiliter videtur quod si excommunicatus et ecclesia dicat horas suas: officians populum in exercitio vel nauis: incurrit irregularitatem. Si tamen dicat horas suas cum vno socio vel pluribus: non tamen officians ecclesiam vel populum irregularitatem non prohibet. Quod ad baptismum dicit idem Rn. quod si excommunicatus baptizaret non solenniter: ut faciunt vetule in casu necessitatis non esset irregularis.

¶ Quid autem si excommunicatus in choro cum alijs clericis dicat officium: an efficiatur irregularis: Rn. de. in. c. cum medicinalis. de sent. ex. li. vj. dicit quod clericus suspensus de quo loquitur d. c. si interest diuini auctorizatio. v. puta. si legit et cantat cum alijs: et vltro hoc facit actum principalem chori: ut quod dicit capitulum et orationem vel facit officium cantoris in choro: tunc incurrit irregularitatem. Secus si auctoritatem non prestat. puta. si legit et cantat in choro: non exercendo aliquod officium chori: nec auctorizatio. tunc non est irregularis. Et ut plene habeat hanc materiam: pcludendo dicta docto. et Panomita. in. c. fi. de ex. pte. potest dici quod presbyter vel alius clericus exercens aliquod officium deputatum alicui ordini ecclesiastico: et hoc facit tanquam clericus: efficiat irregularis. Secus autem vbi exercet aliquod non deputatum certo ordini. vnde cantans responsoria vel dicens psalmos: non officians principaliter sed tanquam quilibet alius laicus non efficiat irregularis secundum Innocentium. etiam dato quod illud esset deputatum certo ordini: tamen de consuetudine exercet per quemcumque indistincte. etiam a non ordinatis: tunc talis exercens: non esset irregularis. Et per predicta patet responsio. quid de ebdomadario cantore: dicente antiphonas et responsoria. legente lectiones. et de exercente actus minorum ordinum. Et quo ad ebdomadarium: si sollemniter officiat ecclesiam in matutinis. vel peris. vel alijs horis excommunicatus: incurrit irregularitatem. Et hoc est indubitatum secundum Asteu. Sed dubium est quando iste sacerdos non sollemniter officiat ecclesiam: ut faciunt communiter ebdomadarii: tamen per predicta idem videtur dicitur: quia saltem de consuetudine tale officium exercetur per sacerdotem dunitaxat: et cum habeat dicere. dominus vobiscum. quod est deputatum certo ordini. De alijs autem supradictis dici potest. quod si officium cantoris et quedam alia supradicta. de iure sint deputata certo ordini: tamen de consuetudine quali generali exercent indistincte a quocumque ordinato et non ordinato etiam a nouicijs et laicis. Et per consequens tales etiam excommunicati non incurrent irregularitatem. Item secundum Asteu. si excommunicatus actum minorum ordinum etiam sollemniter exercat. cum hoc etiam per non ordinatum licite fieri possit: non incurrit irregularitatem hoc patet ex predictis.

¶ Quid autem de simplici clerico si in officio cantat. Rn. dicit tenendo quod tonsura siue psalmistat sit ordo. tunc incurrit irregularitatem. Tenendo autem quod tonsura non sit ordo: dicit quod non. Similiter si presbyter excommunicatus vel suspensus si in officio ac colitatus ministrat: est irregularis: quia per susceptum alio ordinis non absoluit a minoribus. hoc tamen limita ut dictum est s.

¶ An autem excommunicatus audiens diuina: incurrat irregularitatem. Dicit quod sic auctorizatio. Et idem panor. in. d. c. fi. dicit quod caueat platus tpe excommunicationis. suspensionis. vel interdicti. ne faciat coram se celebrari aut ne in sit celebrationi: quia tunc videtur auctorizare.

¶ An autem excommunicatus dicens officium in ecclesia cum alijs: peccet mortaliter. Rn. fm vj. quod sic communicando cum alijs. imo etiam videtur tenere

q̄ dicendo officium extra ecclesiam cum vno vel duobus socijs peccet mortaliter eadem rōne. Et minus malum faceret. si ab alio etiā: nō sacerdotē faceret horas incipe.

¶ Quid autē de suspensio a p̄fessionibz. nunquid si celebrat ante reconciliatōz sit irregularis. Rñ. fm̄ Jnn. 7 Jo. an. q̄ nō. q̄ hoc nō inuenit iure cautū De hoc vide. j. Suspensio.

Iudeus primo. communit̄ iudei dicunt̄ qui legem moſaycam ad lrām tenent: sic dicit̄ a noīe patriſtis tribu. ſ. iude q̄ etiā prius hebrei dicebant̄ ab heber: cui familia cultū dei tenuit: ceteri idola tria ſedatis.

¶ Quomodo xp̄iani ſe dñt̄ habere circa iudeos? Rñ. non dñt̄ cum eis comedere. aut eos ad cōiuiua recipere. nec cum eis cohabitare. Item p̄hibetur omnibz xp̄ianis: ne in infirmitatibz ſuis iudeos uocent. aut medicinam ab eis recipiant. aut cū eis in balneo ſe lauent. vt in. c. omnes. 7. c. nullus. xvij. q. j. Et ſic videt̄ p̄ceptū. ita q̄ p̄trium faciens peccat mortalit̄ niſi p̄babilis ignorātia iur̄ eum excuſet. Dicit tñ Hug. q̄ neceſſitas excuſat eum. qñ. ſ. alium nō habet medicum. Et idem videt̄ quādo nō habet ſufficientē. Item dicit̄ Hu. 7 Lau. q̄ medicinalia p̄nt̄ ab eis emi: 7 facere p̄ alium p̄parari. Dicit etiā Hu. in. d. c. omnes. ibi ad p̄m̄ia non uocent̄. q̄ hoc intelligit̄ ſi uolūt diſcernere cibos comedendo nobiſcum. Sed ſi indifferenter uolunt̄ uti cibis noſtris. credit q̄ tunc licite poſſum? eos inuitare. 7 habere nobiſcum in cōmeſtione. imo plus credit q̄ in hoc caſu eoz cibis uti poſſemus. puta. ſi ipſi nolēt cibos ſuos diſcernere: ceſſante enim cauſa ceſſare debet id qd̄ p̄pter cauſam ſtatutum eſt. Secus ergo ſi ipſi cibos noſtros diſcernūt 7 uitant. quia 7 nos ab eoz cibis abſtinere debemus. ne uideamur eoz factum uenerari. 7 etiā ne xp̄iani uideant̄ inferiores iudeis Et ſic peludat̄ Hu. q̄ non tñ azima eoz comedere non debemus hoc caſu. imo credit q̄ nomine azimorum quilibet eorum abſ intelligatur. Glo. etiā in dicto ca. omnes. dicit̄. idem eſſe in gentilibz. Cum 7 ipſi hodie cibos diſcernant. licet enim gentiles non contineantur uerbis edicti. vt. xj. q. ij. c. ad menſam ubi dicitur. Ad menſam quippe paganorum ſi uolueritis ire: ſine vlla p̄hibitione permittimus. hec ibi. Tamen menſa 7 ratio non deficit. vt patet in dicto ca. omnes. Mens enim illius. e. eſt. quia cum apud xp̄ianos p̄m̄nibz cibis non utantur. indignum atq̄ ſacrilegum eſt: eorum cibos a xp̄ianis aſſumi cum ea que ab apoſtolo permittente nos ſumimus: ab illis indicentur immunda. hec ibi. Idem dicit̄. glo. in dicto. c. ad menſam. q̄ hodie ſicut nec cum iudeis. ita nec cum paganis comedere licet. cum 7 ipſi diſcernāt cibos. ſicut 7 iudei. hec glo. Sic ergo ex predictis patet q̄ opinio Hug. uidetur uera. q̄ ubi iudei nō diſcernerēt cibos: licite poſſemus cum eis co-

medere. Idem de gentilibz. Sed cum iudei hodie dicernant cibos. peccant mortaliter chriſtiani qui eos uocant ad cōiuiua: vel ſi ipſi chriſtiani vadunt ad eorum cōiuiua. Et ualde reprehendendi ſunt chriſtiani illi: qui ad eorum ſolemnitates inuitant mulieres iudeas 7 ad choreas. et cōuerſo. viri chriſtiani et eorum uxores vadunt ad ſolemnitates iudeorum. Et poſtmodum vadunt per ciuitatem aſtricti chriſtiani cū iudeis brachio ad brachium. Tales enim chriſtiani huiusmodi facientes ratione ſcandalizant: uidentur mortalit̄ peccare. Sunt tamen ad predicandum ſaracenis 7 alijs infidelibus: ab eis eorum uti poſſunt: dummodo non de his que fuerūt idolis immolata. in neceſſitate tamen extrema uti poſſunt idolotico: dūmodo non in uenerationem idoli. Item non debent admitti ad officia publica: ne occaſionem habeant ſeuendi. l. iij. diſt. nulla. xvij. q. iij. conſtituit.

¶ An autem iudei poſſint admitti ad ſtudia literarum: et per conſequē ad doctoratum? Rñ. Panor. in. c. j. de iudeis. dicit q̄ de hac queſtione ſepius fuit interogatus. Et concludit. q̄ de rigore iuris non poſſunt intrare ſcholas cauſa addiſcendi: quia dictū. c. nullus. prohibet a iudeis recipi medicinam: nec cum eis eſſe in balneo: neclauari propter periculum corruptionis. ubi tamen contrahitur conſortium: et quedam cohabitatio temporalis: 7 quali momentanea. fortius ergo debet prohiberi ingreſſus ſcholarum: ubi inter ſcholares nedum conſortium contrahitur: ſed etiā intrinſeca amicitia. Itē quia iuuenes habēt etates molles 7 defacili poſſent ſubuerſi ex aſſucia iudeorum. Conſuetudo tamen eſt incontrarium. illud tamen eſt uerum q̄ iudei non debent doctorari: quia cum doctoratus ſit dignitas non cadit in iudei. vt notat Bar. in. l. ſi. l. de iudeis. Itē nullus poteſt congregationi iudeorum: ſeu alicui iudeo uel pagano aliquid relinquere in teſtamento. ſi fecerit etiā poſt mortem iudicabitur anathema. extra de hereti. ſi quis ep̄ſcopus. xvij. q. ij. ſane. Hoſti. dicit q̄ vniuerſitati iudeorum legari nō poteſt. l. c. l. j. Sed ſingulari forte ſic ad ſuccurrendum neceſſitati eorum: non ad dicandum eos. Item non debent permitti iudei nouas erigere ſynagogas: ſed antiquas reficere poſſunt: vt in. c. iudei. et. c. conſuluit. extra co. ubi Panor. dicit hoc uerum: ita tamen q̄ noua edificatio non amittat antiquam formam: vt uidelicet non fiat edificium magis precioſum uel maius. Itā ubi cunq̄ mutatur paſtina forma: uidetur nouū edificium: 7 cadit ſub p̄hibitione.

¶ Sed quid ſi antiqua ſynagoga fundit̄ corruit: nūquid licitum ſit de nouo edificare in loco ubi fuit antiqua? Et poteſt dici q̄ non: quia uidetur omnino nouum edificium: ex quo ſanditas deſtructum eſt. Intelligatur ergo iſte ter. quādo antiqua ſynagoga minatur ruina: ſeu corruit: nō tamen ex toto.

¶ Sed quare iudei tolerant̄ in antiquis ſynago-

¶ Item Panor. dicit q̄ de hac queſtione ſepius fuit interogatus. Et concludit. q̄ de rigore iuris non poſſunt intrare ſcholas cauſa addiſcendi: quia dictū. c. nullus. prohibet a iudeis recipi medicinam: nec cum eis eſſe in balneo: neclauari propter periculum corruptionis. ubi tamen contrahitur conſortium: et quedam cohabitatio temporalis: 7 quali momentanea. fortius ergo debet prohiberi ingreſſus ſcholarum: ubi inter ſcholares nedum conſortium contrahitur: ſed etiā intrinſeca amicitia. Itē quia iuuenes habēt etates molles 7 defacili poſſent ſubuerſi ex aſſucia iudeorum. Conſuetudo tamen eſt incontrarium. illud tamen eſt uerum q̄ iudei non debent doctorari: quia cum doctoratus ſit dignitas non cadit in iudei. vt notat Bar. in. l. ſi. l. de iudeis. Itē nullus poteſt congregationi iudeorum: ſeu alicui iudeo uel pagano aliquid relinquere in teſtamento. ſi fecerit etiā poſt mortem iudicabitur anathema. extra de hereti. ſi quis ep̄ſcopus. xvij. q. ij. ſane. Hoſti. dicit q̄ vniuerſitati iudeorum legari nō poteſt. l. c. l. j. Sed ſingulari forte ſic ad ſuccurrendum neceſſitati eorum: non ad dicandum eos. Item non debent permitti iudei nouas erigere ſynagogas: ſed antiquas reficere poſſunt: vt in. c. iudei. et. c. conſuluit. extra co. ubi Panor. dicit hoc uerum: ita tamen q̄ noua edificatio non amittat antiquam formam: vt uidelicet non fiat edificium magis precioſum uel maius. Itā ubi cunq̄ mutatur paſtina forma: uidetur nouū edificium: 7 cadit ſub p̄hibitione.

gus: Rñ. Panoz. de mente Jo. an. q. spes est de eorum conversione. Et ut facilius trahantur ad fidem. ideo ecclesia permittit eorum ritus et solennitates servare. ut in dicto. c. iudei. r. c. cōsuluit. Itē etiam in sabbatis eorum nō debent trahi ad iudicia. nec ipsi alios trahere: sed nec in alijs festiuitatibus suis debent turbari: nec sepulcra eorum obtentu forte pecunie effodi. L. eo. n. die sabbato. et extra eo. sicut. Item in diebus lamētationis et dominice passionis non debent in publicis prodire. extra eo. in nōnullis. q̄ etiam in die veneris sancta nō debent iudei tenere ostia vel fenestras apertas. extra eo. quia super. Item cogendi sunt iudei et saraceni vtriusq; seruis: in terris christianorum vti habitus per quem a christianis discernantur dicto. c. in nōnullis. Quod intelligit Panoz. ibi hoc verū nedum de nocte: sed etiam de die: et omni tempore. Nec debent portare signum distinctionis occulte sed publice. Non est ergo satisfactus huic cōstitutioni si portant illud signum sub mātello vel implicatura mantelli. Sicut a multis fieri videmus: sed palam et publice: vt ab omnibus discernantur. Item cogēdi sunt christianos testes recipere contra se. sed iudeus nō potest ferre testimonium contra christianum. extra de testi. c. iudei.

An autem in mercimonijs christianus possit cōmunicare cum iudeo. Rñ. fm Panoz. in. c. post miserabilem. de vsu. per argumentum a contrario illius tex. q̄ christiani non peccant cōmunicantes iudeis in mercimonijs. Nam in penam interdicitur eis hec cōmuniō. ergo regulariter nō est interdicit. vt extra eo. c. ad hec. r. c. finali. Et ideo in dicto. c. ad hec. dicitur q̄ in familiari seruitio iudeorum christianus esse non debent. nec christianus debet se exponere seruitio iudei: per id quod contrahit familiaritatem intrinsecam cum ipso iudeo. Et ideo prohibetur assiduam morā et seruitiū in domo. Et due sunt principales cause huius prohibitionis. vna ne propter nimiam cōuersationem et assiduam familiaritatem subuertatur anime simplicium. Secunda ne iudei videantur superiores si iudeis christiani famularent cum potius iudei debeant recogoscere se seruos christianorum. vt extra eo. et si iudeos. Et sic quelibet istarum rationum militat in seruitio cōtinuo extra domū: cum et ibi cōtrahit familiaritas: et denotetur quedam superioritas. Item dictus tex. ad hec. facit mentionem de domib; quando loquitur de nutricibus: sed in p̄cedenti casu nullam facit mentionem de domo. Intelligo tamē predicta r. tex. quando christianus vult seruire persone ipsius iudei. Secus videtur si aliquod edificium vt aliquid aliud fabricet in domo iudei ad vtilitatem eius mercede constituta. Hosti. tamē videtur tenere q̄ extra domum potest christianus seruire iudeo. sed in domo ipsius iudei non. Et sic videtur intelligere dictum tex. ad hec. quando in domibus iudeorum christiani se exponebant seruitio. Sed Panoz. putat q̄ alia sit mens dicti tex. scz q̄ extra domum non debet

christianus assidue seruire iudeo: nec etiam in domo eorum licet nutrire infantes eorum. vn de ille tex. voluit equipare assiduam futum extra domum. et futicum qd fit in domo. Et certe illa dicitur paria. habito respectu ad causas prohibitionis. nam si bene omnia huius materie ponderentur. due predictae cause sunt principales huius prohibitionis.

An autem episcopi possint dispensare: vt iudei possint habere nutrices xpianas in domo. Videlicet concludendum q̄ non: quia episcopus nō dispensat contra ius: nisi expresse vel tacite permittatur: maxime: quia illa prohibitio tendit in decus fidei. Et p̄ hac parte cōsuluit. d. Lar. quod placeat Panoz.

Utr dominis terrarū liceat exactionem facere in iudeos? Rñ. fm Tho. in quadam epistola ad ducciam Lothoringie. Quis sicut iura dicit iudei merito sue culpe fuituti sint addicti: et sic eorum res possint domini accipere tanq̄ suas ita tamen q̄ non subtrahant necessaria vite. quia tamē oportet nos ambulare honeste etiam ad eos qui foris sunt. ne nomen dei blasphemet: hoc obsequium est. vt exactionibus quas facere non consueuerunt nullatenus pregraentur. sed ad consueta cogi possunt.

Quid si iudei nihil habent nisi vsuras: cui restituent ea que male accepta fuerunt ab eis? Rñ. Tho. vbi s. cum ea que iudei per vsuram extorserunt non possint licite retinere: p̄ns est q̄ si vos illa ab eis receperitis: nec vos licite retinere possit nisi forsan essent talia: que a vobis vel antecessoribus vestris hactenus extorsissent. Siqua vō habent que extorsit ab alijs: debent restituere illis: quibus iudei tenebant restituere: si inueniunt. Alioquin in pios vsus fm p̄siliū diocesanū et aliorū p̄bōz. vel in p̄muniū vtilitatē terre si necesse est. nec esset illicitum. si vos de nouo exigeritis talia a iudeis seruata tamen consuetudine p̄decessorum vestrorum. hac intētionē: vt in pios vsus expendant.

Utr iudeus qui nihil habet p̄ter vsuras possit puniri pecunialiter. Rñ. fm Tho. vbi s. q̄ expedit omnes pecunialiter puniri: ne ex sua iniquitate comodum repositent. et maior pena q̄ quicūq; alius non vsurarius in simili casu: quanto pecunia que eis auferit: minus ad eos pertinet. potest superaddi etiam alia pena. ne ad penam sufficere videat. q̄ pecuniam alijs debitam desinunt possidere. Pecunia tamē: pene nomine ab eis ablata. retineri non potest. sed debet de ea fieri vt s. dictum est.

Utr liceat recipere donum vel precium laboris et hōmō a iudeis vsurarijs. Rñ. fm. v. d. Si iudeus habet aliquid aliud q̄ vsuras: potest accipi ab eo. Si vō nihil habet p̄ter vsuras: tunc aut recipiens certat de damno suo vitando. Et sic accipiendo non peccat. Sicut qui a fure: vel raptorē damnificatus est. puta. per incendium et huiusmodi non peccaret si recuperaret ab eo damnum suum: licet ipse fur vel raptor: nihil haberet nisi q̄

acquistum esset ex furto, vel rapina. dummodo non reciperet p damno suo in specie ipsas res alienas. Addit etiam Tho. q si iudeus vltro confert pecuniam vel encennium: expedit accipere. vt penuria sic recepta reddatur his qbus de iure debetur.

¶ Quid si iudei occupant totam aliquam parochiam emendo que a xpianis solebant possideri. nunquid potest ecclesia. hac occasione petere aliquid ab eis. Respon. petere potest et soluere teneatur decimas prediales. et omnes census et alia que xpiani de predictis soluere tenebant. extra de vsur. quanto. Secus de decimis seu oblationibus personalibus. cum non recipiant ecclesiastica sacramenta. nec audiant diuina.

Iudeus secundo. De puerione iudeoz. iudei nolentes: non sunt inuiti baptizandi nec ad hoc cogendi extra eo. sicut. Siue sint adulti. siue paruuli fm Panoz. ibi. licet quidam de paruulis teneant q paruuli inuitis parentibus baptizari possint. quaz opi. sentit Jo. an. et Archi. xlv. distin. qui sincera. quia cum sint iudei sui xpianoz. non habent filios in potestate. S; Panoz. dubitat de hoc. an. f. sint f. ui. imo stricte et ppe non sunt sui. imo nec ab eis pnt coacta fructa exigi.

¶ Quid fiet de possessionibus et bonis iudeoz seu alioz infidelium ad fidem puerioz. Rñ. Panoz. in. c. iudei. extra eo. q iudei conuersi ad fidem: non perdunt eoz bona nec tenentur illa distribuere in pauperes: ptra communem opinionem vulgariam. h inualuit illa opinio. quia iudei vt plurimum habent bona ex vsuraria pauritate acquisita et talia tenent dimittere. nec etiam perdunt agnationem post puerionem ad fidem. vnde debent succedere suis attinentibus et parentibus sicut primo. Non eni debent esse deterioris pditionis pueri ad fidem q qu erant in iudaismo.

¶ An autem ecclesia peccet pmittendo iudeos ritus suos obfuare. Respon. fm Directorum li. iij. q non. quia non approbat h permittit. Quod autem permittimus nolentes concedimus. imo si ecclesia eos no toleraret quo ad suas consuetudines obfuadas videret eos ad fide velle cogere qd fieri no dz. d. c. sicut.

¶ An autem peccent xpiani vendentes ramos palmarum et cedros et huiusmodi iudeis ac alijs infidelibus quibus vtunt in sacrificijs eoz. Pro quo dubio soluendo notandum est fm theolo. et canonicas. et notat Jo. an. in regula peccatum: q triplex est pcessio siue permissio. Quedam est simplex tolerantia. vt quia delinquentes no puniunt. Et hoc quandoq fit ppter maius malum vitandum. vt ea. demiq. iuncta glo. iij. di. Quedam est permissio: no solum penam indulgens h etiam impedimentum fieri. phibens. Et isto modo tolerantur iudei in suis ritibus ppter bonu spuale: qd inde sequit. Quedam est permissio que pstat inuamem vel plensum ad actu perficiendū. et ista nullo mo pot

fieri: quia no licet consentire malo vel prestare auxilium ad faciendū malū. imo nudus consensus: qui nullū inuamem prestat ad faciendū malū est damnabilis. vt in. c. felicitis. de pe. li. vj. Adodo per predicta patet responsio ad questionē nostrā. Cū iudei peccent mortaliter in faciendo et obseruado suas cerimonias: vt notat glo. singularis in dicto c. qui sincera. dantes illis inuamem ad ea facienda: suo malo consentiunt. Et sic peccant mortalit. Eni vt patet per predicta: ecclesia quo ad istam terciam permissionem omnino est aliena licet quo ad secundā permissionē que est auferre impedimēta tolleret. Secus vt dictū est quo ad inuamem. Multo fortius ergo peccant vendētes p dicta alijs infidelibus. Et hec nota.

Iudex primo cōmunit. Quarta scientiaz debet habere iudex: Rñ. fm. y. debet esse peritus.

nec debet querere ab alijs quid eum loqui oporteat: vt in auten. de iudi. in principio. col. vj. Et tamē etiam si illiteratus sit et habeat consuetudinem et peritiā iudicandi potest ei causa committi. L. de iudi. certi iur. Sed iudex maxime ecclesiasticus esse no potest: nisi sit pitus. Et hoc etiā videt velle glo. in. c. sciscitatus. de rescriptis. Et qua infert ibi Panoz. q contra iudicē delegatum potest excipi q iudex esse non potest: quia est illiteratus et non habet peritiā iudicandi. Secus autē vbi haberet peritiā iudicandi ex consuetudine. licet sit illiteratus: vt est bonus rex. in dicta. l. certi iuris. Et sic fm Panoz. no est differētia inter iudicē secularē et ecclesiasticū quo ad scientiā. Sufficit eni in vtrisque q aut sit literatus et pitia litterarū: aut ex consuetudine. Nota tamē predicta: qd saepe causa committitur per sedem apostolicā religiosis prelatīs qui no habent peritiā: nec practicam nec theoricā iudicandi vt cōtra tales possit excipi q iudices esse non possunt. Non tamen requirit iudicem esse pitissimū. cum ex defectu scientie sibi concedat: vt possit assumere assessorē expēlis ptiū vt in. c. statutū. §. assessorē. de rescriptis. li. vj.

¶ Vtrum quis possit super se constituere extraneum iudicem? Rñ. laicus potest constituere suū iudicem quēcunq; qui alī iurisdictioni preest. no aliam. L. de iurisd. om. iudi. l. j. et l. priuatum. Clerici vo non possunt in non suum iudicem consentire: nisi sit persona ecclesiastica: et de consensu episcopi sui. vt de fo. compe. significasti. et ibi Panoz. Nam et secularis iudex: nullam in eo potest habere iurisdictionem: neq; in criminalibus: neq; in civilibus. L. de epi. et de. auten. statuimus. Adde etiā qd notat Panoz. in dicto. c. significasti. q exemptus non potest renunciare puailegio exemptionis: contra federi. quia exemptio no fuit indulta in merum fauorem exempti: sed etiam in fauorem superioris. Et per hoc infert ibi Panoz. q episcopus non potest absoluerē a sententia excommunicationis religiofos exemptos: etiam si renūciarent puailegio exemptionis.

¶ Vtrum iudex possit aliquē iudicare sine actō-

re. vel arbitrat. de q no in forma habeat accufantia. de accuf.

Do autem delegatus potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam.

Do autem delegatus potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam.

Do autem delegatus potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam.

Do autem delegatus potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam. Et in potestate eius quos iudicat non potest iudicare in eo qd pertinet ad potestatem suam.

re: vel accusator? Dic q non. interdum tamen infamia habet locum accusatoris: vt in. c. euidentia. de accusis.

In autem delegatus principis sufficienter beneficiatus possit petere expensas cum proficiatur extra domicilium. Et nunquid debeat computare expensas quas fuisse domi facturus. Item nūquid veniant expensae victualium. et victurarum equorum et similiarum? Rñ. Panor. in. c. cum ab omni. de vi. et hone. cleri. distinguit. aut loquitur in ordinario: aut delegato. primo casu: ordinarius expensas nec aliud petere potest: cum talis capiat redditus sui beneficii vt sustineat ipsius onera: excepto casu posito ibi in glo. Delegatus vero quācumq; sit sufficienter beneficiatus licite petat expensas: tam pro victualibus q; pro victuris equorum et consimiliarum. argumento dicto. c. cum ab omni: et dicto. c. statutum. §. in super. Nam predicta iura loquuntur indistincte. Nam beneficia non conferuntur istis cum hoc onere: cum non habeant ordinariam iurisdictionem annexam. Ideo non coguntur tales proficisci extra domicilium propriis sumptibus: nec tenentur computare expensas quas fecissent domi cum iura ista indistincte permittant eis expensas: nec distinguunt vt faciunt in ordinario. In delegato autem inferioris a principe est magis dubium. Glo. in dicto. §. in super. distinguit. q; aut deputatur ad vniuersitatem causarum. Et tunc ipse ordinarius habet p. uidere. Aut deputatur ad vnam causam: et ordinarius ei causam committit maliciose: et tunc idem. Sed cessante malicia tunc ipse etiam poterit petere a partibus expensas. ar. dicto. c. cum ab omni. Et hoc plus placet Panomi. q; dictum glose ibi. que voluit q; ordinarius delegatus debeat sibi p. uidere.

Nūquid autem ordinarius possit petere salarium pro assessore? Panor. in dicto. c. cum ab omni. videtur concludere q; non: quia ordinarius debet scire canones in quibus versatur. ad hoc. c. j. de cōsang. Item quia ad hoc habet redditus vt subeat omnia onera. Item non reperitur iure casuum: q; ordinarius hoc casu possit suos subditos collectare. Et q; accidere possit: q; causa non sit decidibilis fm ius canonicum: tamē hoc raro contingit. ideo prouideat de suo: quando hoc contingit. Et hoc p. muniter tenetur a docto. Delegatus tamen licite petit salarium pro assessore: dūmodo fraudulenter nō faciat.

In autem pro notario possit aliquid peti a delegato. Panor. vbi supra dicit q; sic. vt in dicto. c. statutum. §. notarios. Sed in ordinario potest dubitari: quia ipse debet prouidere suis officialibus.

In autem iudex ecclesiasticus ordinarius vel delegatus possit recipere a partibus sportulas: si cur potest iudex secularis. Sportule dicuntur quedam vasa in quibus solent deferri munera iudicibus. et qualia debeant esse ista munera seu quāta non est lege diffinitum. Panomi. vbi supra di-

xit. q; nec ordinarius nec delegatus potest petere dictas sportulas. licet textus in dicto ca. cum ab omni. tñ loquatur de delegato. Sed eadem ratio. immo fortior est in ordinario: cum beneficia dentur eis vt ius reddant: q; sit in delegato. Glo. autem in dicto ca. statutum dicit. q; fm leges delegatus habet sportulas. s. duos aureos in principio. et duos in fine. vt in dicto Authentico. de iudicibus. §. ne autem. Et hoc si causa maior sit. c. aureis. S; fm ius canonicū vt patet per dictum. c. statutum. delegatus nihil debet habere: cū sic generaliter loquatur. Iudex tamen delegatus potest a partibus recipere esculentum. vel poculentum ex mera liberalitate oblatū. quod paucis diebus consumi possit dicto ca. statutum. Idem tamen potest dici de iudice ordinario seculari. vt nihil recipiat a partibus: cum ppter iusticiam tenendam habeat suas p. uisiones. potest tamen et ipse recipere esculentum et poculentum. eo modo vt dictum est.

Quid autem si iudex zelo conscientie restituit quod sibi a parte datum fuerat. et pars ei donat. nunquid potest retinere. Glo. in dicto. c. statutum. credit q; sic. quia hoc ibi non prohibetur. sicut nec alia bona sua donare p. hibetur. Et est ratio. quia aliud est in remissione. aliud in donatio. Remissio enim facilius presumitur fraudulenter fieri q; donatio. quia facilius remitteret quis multa q; donaret pauca. Sic simile. ff. ad vel. l. sed si ego. vbi dicit q; senatusconsultus velleianus mulieri intercedenti succurrere voluit: non donat: id quia facilius se obligat mulier q; alicui donet. Hoc tñ intelligendum: dummodo contractus iste in fraudem non fiat: quia tunc non credo iudicem absolutum.

In autem delegatus pape delinquens in legatione sua possit conueniri coram ordinario loci Legiste hanc questionem tractauerunt in Authentica. qua in puincia. l. vbi. de cri. agi. oportet. Et Jo. an. in. c. si. de rescriptis. et idem Panomitanus ibi. Et conclusio fm eum est hec. q; aut delegatus delinquit in pcedendo. et tunc quia solum delinquit contra papam in non parendo mandatis eius: non potest per alium inferiorem puniri. aut delinquit peruerse agendo. Et tunc potest puniri per ordinarium loci. quia non conuenitur vt delegatus. sed vt criminofus. Sed Jo. an. dicit se non credere: q; pendente causa coram eo. possit conueniri coram ordinario: saltem vbi impediretur pcedere in causa sibi delegata. Nam respectu illius cause dumtaxat est maior ordinario vt in. c. stulti. de offi. le. Hostien. tamen in sum. dicit q; ratione peccati poterit puniri per ordinariū. Panomitanus autem in. c. prudentiaz. de offi. dele. concludit q; aut queritur. An ordinarius possit compellere delegatum ad exequendum. Et est dicendum q; non. quia non spectat ad eius officium. sed pape. Aut queritur. nunquid ordinarius possit eum punire ratione peccati. quia contempsit exequi mandatum superioris. Et potest dici q; sic

quia hoc casu non punit enim vt delegatum: s; vt perseverantem in crimine. Et sic cessat maioritas. Dicit tamē glo. ibi. q. quis non tenetur exequi delegationem sibi iniunctam per papam: cum gravi damno rerum suarum: sine causa sit commissa cū clausula impotētie: siue simpliciter. vt dicit Panormitanus. quia non est verisimile q; papa velit ar- tare delegatum ad executionem mādātū: cum gra- ui periculo rei familiaris. Sed si appareret de pre- cisa intentione pape: tunc secus. Dicit etiam ibi glo. q. delegatus qui debet proficisci extra domici- lium suum. potest a principio petere expensas a partibus. Hoc limitat Panormitanus quando iudex esset ita impotens q; non posset suis expen- sis itinerare.

¶ Quid si iudex iniuste iudicavit. Respon. fm Ray. Si scienter male iudicavit. puta. timore. cu- piditate. odio. amore. vel alia quacumq; causa: te- netur lesio precise ad omne interesse: nisi posset in- flucere illum p quo tulit sententiam ad plenari- um restitutionē. xj. q. iij. quatuor. Idem fm Do- nal. si iustam noluit dare. aut iusticiāz viduis. aut huiusmodi noluit administrare. Si vō p igno- rantiam iniuste iudicavit. tunc aut ex se iudicavit si- ne assessore. aut de p̄silio assessoris. Si ex se. et igno- rantia illa est crassa et supina. quia nec per se scie- bat qd communiter scire debebat. nec ab alijs cu- ravit inuestigare: tunc fm Ray. et Ol. fm. ll. tene- tur lesio in quantum equum videbitur iudicio iudicantis. ff. de var. co. l. vltima. In iudicio autem anime credo: vt inquit Ray. q. teneatur ad resti- tutionem. vt in primo casu: quia in culpa fuit. cū scivit vel scire debuit se insufficientem. et tamen iu- dicare p̄sumpsit. extra de iniur. c. fi. Si autem fuit ignorantia pbabilis in eo: vt quia facta debita diligentia ad inuestigandum a peritis: de consi- lio eorum. tulit iniustam sententiam p iusta. siue quia materia erat variarum opinionum. Et illi fm suam opinionem: quam rectam putabant: cō- suluerunt: excusatur tunc iudex precipue delega- tus fm Ol. et etiam vt videtur ordinarius nil o- mittendo de contingentibus ad inuestigandum rei veritatem. Si vō iudex hoc facit de consilio as- sessoris. qui assererat talem sententiam iustam. ex- cusatur. quia in eo est ignorantia pbabilis que ex- cusat. Dantur enim assessores iudicibus ppter sci- entiam eorum. vt consulant ignorantibus iura. q̄uis enim non possit esse ecclesiasticus iudex. nisi habeat saltem mediocrem scientiam. extra de elec. cum nobis. z. xx. distin. c. j. in glo. tamen in secula- ri iudice: si habet consuetudinem causarum: siue peritiam iudicandi: causa committi potest iura ignorantia et etiam ordinario. L. de iudi. l. certi iu- ris. vbi dicitur q; milites possunt esse iudices. De iudice autē delegato dicit Ol. q; sepe est iuris igna- rus: quod etiam novit delegans. Sed ratione bo- nitatis delegat sibi causam. Et talis si sic tulit ius- tam sententiam bona fide et consilio peritorum. non tenetur ad satisfaciendum. Et idem dicendū

videtur de arbitris quo ad sententias iniustas. Idem Archi. florē. Si vō iudex tulit iniustā sen- tentiam: siue ordinarius siue delegatus siue arbi- ter. Et si erat sciens: tamen negligit reuoluerit li- beros et studere in materia: vel si nesciebat per se: et negligit querere consilia peritorum: etiam si esset delegatus non excusaretur ab obligatione restitu- tionis parti lese propter iniquam suam sententiā: etiam si credebatur iustam fore fm Raymū. et Ol. Item si fuit negligens ad sumendum idoneum assessorem: quia elegit ignorantem: aut hominem male scientie fm cōmunem opinionē. Sine hoc fecerit ex avaricia: vt minus expendere in salario dando: siue ex amicitia: vt seruiret amico pro illo roganti: siue ex incuria vel alia causa. non excusa- tur a restitutione: quia in culpa fuit. dicto. c. finali. Si autem assumpsit qui cōmuniter credebatur bo- nus vel sufficiens vel datus sibi a superiore. Ita q; de eius consilio haberet iudicare. tunc excusa- tur a peccato. et a restitutione ferendo iniquā sen- tentiam quam credebatur iustam: ex consilio ipsius assessoris. Sed ipse assessor tenetur in solidum par- ti lese consulendo sententiam fore iustam. si hoc facit mala fide et contra conscientiam: vel etiam bona fide: sed ex crassa ignorantia vel negligē- tia. ff. quod quisq; iuris. l. ij. Et hoc fm Dostien. Ray. et Ol. Item si iudex accepit pecuniam: vt iudicet: siue vt bene iudicet. peccat graviter cum teneatur gratis officium exercere. argu. xliij. q. v. c. non sane. Pecuniam autem illam retinere non potest. Sed fm Ray. tenetur restituere ei qui de- dit. Nota ad predicta singulare dictum Bar. in l. j. ff. de fal. q. iudex qui accepit pecuniam: vt ve- ram sententiam det. tenetur pena falsi. vt. l. ij. ff. de condi. ob turpem causam. Idem de eo qui ac- cepit pecuniam vt verum testimonium dicat. vt notat glo. in dicta. l. j. quia testes debēt facere gra- tis: nō ob pecuniā.

¶ Quid si iudex accepit pecuniam vt ma- le iudicaret: Respondeo fm Raymū. pecuniam sic receptam tenetur restituere. non ei qui dedit cum turpiter dederit. sed ei in cuius iniuriam re- cepit. j. q. j. in bēnus. Hoc tamen verum in foro iudiciali. Secus in penitentiali. in quo non succedit obligatio nisi ad solam. interesse. et non ad pe- nam. nisi precesserit iudicialis sententia. alio pena non debetur in foro penitentie. vt dicit glo. xij. q. ij. fraternitas.

¶ Quid si iudex tenetur et nullo modo vult iu- dicare et propter hoc amittit aliquis ius suum: Respondeo fm Raymū. tenetur restituere totam litis extimationem ei qui propter hoc est lesus. xxij. q. ij. dominus. xxij. q. v. admini- stratores.

¶ Vtrum iudex possit penam reo totaliter rela- xare: Rñdeo fm Tho. secunda secūde. q. d. v. duplici ratione impeditur iudex ne reum a pena absolueret. Primo quidem ex parte accusa- toris: ad cuius ius quādoq; pertinet vt reus pū-

... potest...
... iudicem...
... potest...
... tra leges...
... ne remaneat...
... ne expediret...

¶ Vtrum iudex possit penam reo totaliter relaxare: Rñdeo fm Tho. secunda secūde. q. d. v. duplici ratione impeditur iudex ne reum a pena absolueret. Primo quidem ex parte accusa- toris: ad cuius ius quādoq; pertinet vt reus pū-

¶ Vtrum iudex possit penam reo totaliter relaxare: Rñdeo fm Tho. secunda secūde. q. d. v. duplici ratione impeditur iudex ne reum a pena absolueret. Primo quidem ex parte accusa- toris: ad cuius ius quādoq; pertinet vt reus pū-

¶ Vtrum iudex possit penam reo totaliter relaxare: Rñdeo fm Tho. secunda secūde. q. d. v. duplici ratione impeditur iudex ne reum a pena absolueret. Primo quidem ex parte accusa- toris: ad cuius ius quādoq; pertinet vt reus pū-

¶ Vtrum iudex possit penam reo totaliter relaxare: Rñdeo fm Tho. secunda secūde. q. d. v. duplici ratione impeditur iudex ne reum a pena absolueret. Primo quidem ex parte accusa- toris: ad cuius ius quādoq; pertinet vt reus pū-

¶ Vtrum iudex possit penam reo totaliter relaxare: Rñdeo fm Tho. secunda secūde. q. d. v. duplici ratione impeditur iudex ne reum a pena absolueret. Primo quidem ex parte accusa- toris: ad cuius ius quādoq; pertinet vt reus pū-

niatur: puta propter aliquam iniuriam in ipsum commissam. et huiusmodi relaxatio non est in arbitrio iudicis. quia tenetur unicuique ius suum red dere. Secundo modo impedit ex parte rei publice ad cuius bonum pertinet qd malefactores punia tur. Sed tñ qdum ad hoc est dñia inter inferiorum iudicem et supremum. s. principem: cui est plenarie potestas publica commissa. Iudex enim inferior non habet potestates absoluendi: eum a pena cõ tra leges a superiore suo impositas. sed princeps qui habet plenam potestatem in republica. pote rit rem licite absolueret. Si hoc republice vide rit expedire: et passus; iniuriam voluerit remitte re.

¶ Vtrum iudex possit penam diminueret? Rñ. fm Hosti. Reo conuictos: si in iure certa pena in ueniat: illa imponi debet. als arbitrio suo cõmitti tur. L. desi pu. vel pa. l. seruos. 2 extra de trans. c. si. tamen in humaniorẽ partem debet semp decli nare: 2 sic mitigare: maxime cum cã subest. puta q: non ex pposito: sed casu culpa pmissa fuit: vel qz iniuria effectum nõ habuit: vel ppter etatem pue riles: aut senile 2 hmõd. Et fm Tho. misericõdia iudi cis habet locum solum in his que et arbitrio relin quunt. Adde pdictis qd singulariter dicit panor. in d. c. si. q. iudex potest et dz in penis imponẽdis interdum detrahere seueritatem: recedendo a penis in iure statutis si cã legitima subest. vt puta. quan do multitudo delinquentiu est in causa. Et sic si ne scandalo pleeri non põt. Idem vbi subest alia legitima causa. vide glo. ibi.

¶ Vtrum iudex possit penam augeret? Rñ. augẽt pena aliquã ad terrores alioz: qui proni sunt ad culpaz: q: multis crassantibus opus est exemplo. ff. de pe. l. aut facta. §. si.

¶ Vtrum iudex indistincte possit cum bona cõ scientia partes reducere ad compositionem. Respon. Panor. in dicto. c. si. refert Specu. dicere qd si iura partiu sunt ignota põt. Si vto iam sunt cla ra. vt quia pclusum est in causa: et sic iudici liquet p qua parte debeat ferre sententiam. Spe. hoc dõ lputatõni relinquit. Sed Job. an. dicit qd nisi ali que circumstantie suadeant. abstinere debet a tali compositione: quia non debet de iure vnus dare alteri sine causa. Sed ex circumstantiis possit hoc facere. et ceteris parib' magis debet suadere. acto ri vincenti: qd reo absoluendo. Ratio: quia senten tia ferenda: pro actore est mandanda executioni: et in executionis actu possit fieri longum litigium que ratio cessat ex parte rei: tamen in eo possit sub esse causa. vt puta. quia actor est pecuniosus 2 pa ratus appellare qntuz iura sibi permittent. Debz ergo bis 2 similibz causis pliciter iudex abstinere vel reducere ad pccordiam.

¶ An autem iudex debeat sequi ius vel equitatẽ. Respon. Panormitanus in dicto. c. finali. fm glo. dicit qd ius semper est proferendum equitati: etiaz vult qd propter equitatem non scriptam: non de bet iudex recedere a iure scripto: quia non debz in dex velle clementior lege videri. vt dicit textus in

autentico. de iudi. §. oportet. Sed docto. faciunt tria membra. qd aut neutrum est scriptum. scilicet nec ius: nec equitas. Et tunc iudex debet seruire equitatem: vt in dicto. c. si. Ad hoc adde notabile verbum Inno. in. c. j. de consti. quod sequit Bar. in. l. j. l. de. ll. q. in his que relinquuntur arbitrio iudicis. debet semper seruire equitatem. Aut alterum tñ est scriptum. 2 illud est seruandum. Tertio aut vtrunq; est scriptum. Et tunc aut ius est scri ptum in genere 2 equitas in specie: vel ecõtra 2 ser uandum est quod in specie reperitur scriptum. qz species derogat generi. Aut ambo sunt scripta spe cialiter. seu generaliter 2 tunc cõiter tenet qd equi tas est pferenda.

¶ Vtrum liceat iudici iudicare propter probata cõtra veritatem quam ipse nouit? Rñ. Tho. scõza scõde. q. lxxij. dicit qd iudex in iudicando magis dz sequi legitima documenta per instrumẽta 2 testes et alia huiusmodi. qd id quod ipse nouit tanq; per sona pñata. Et hac tamen pñata cognitõne po test iuari: vt districtius discutiat probatiohes in ductas: vt possit eorum defectus inuestigare. Qd si eas non potest de iure repellere. debet eas in iudicando sequi. Dicit etiam Thomas qd si aliquis. quem scit iudex innocentem. falsis testibus cõuin citur vt occidatur: si iudex non potest inuenire oc casionem liberandi innocentem: debet eum ad supe riorem mittere iudicandum. Si autem nec hoc po test. non peccat fm allegata ferendo sententiam. quia non ipse occidit eum. sed illi qui eum asserunt nocentem. Loncor. Pe. 2 Ray. Sed legisset cano niste videntur sentire contrarium. Nam Ange. 2 Imol. in. l. a dino pio. ff. de re iudic. forant banc questionem. An iudex in criminalibus sciens sen tentiam iniustam exequi debeat? Et Ange. indi stincte determinat qd non: allegando Inno. ita te nuisse in. c. pastoralis. de offi. deleg. Sed Imol. di cit distinguendum: aut talis sententia est absolutõ ria. 2 cum habeat executionem paratam. l. miles. §. qui iudicati. ff. de re iudi. 2 de ea nõ tractatur. Aut est cõdemnatoria. quo casu: aut est pecuniaria: aut corporalis. Si pecuniaria 2 veniat applicanda fi sco. exequetur. 2 transibit in rem iudicatam sicut cõ uilis. licet sit criminalis. Et sic habes qd pena pecu niaria dicitur criminalis. quando applicatur fisco Aut est pena corporalis affixa corpori. Et tñ si iudex sciat causam iniustam. seu sententiam. non de bet exequi fm Innocen. in dicto. c. pastoralis. §. si vero. 2 Angelus in dicta. l. a dino pio. 2 Jobanmẽ calde. in dicto. §. si vero. vbi dixit. qd si iudici. non vt iudici. sed vt pñate persone liqueat accusatum innocentem esse. licet ex actis contrarium appare at. non debet eum condemnare. sed debet de veri tate inuestigare. vel scribere principi. argumento. l. j. §. si. ff. de questionibus. Et si veritatem non po terit inuenire: vel princeps non rescribat. potius absoluat. cum sciat in sua conscientia ipsum esse in nocentem. licet sit probatum contra. Quod est ve rum. si iudex propter talem absolutionem non puniretur aliqua pena. Vel solum pecuniaria.

Iudex. ij.

et tunc magis debet pati puniri pena pecuniaria quam consentire in mortem hominis: saltem secundum canonistas. arg. notatorum. in c. suscepimus. de homiciis. Si vero iudex veniret puniendus personaliter: potius etiam salva conscientia debet condemnare et condemnationem exequi. quam pati propriam penam corporalem: quia prima charitas incipit a seipso. Et hec opinio approbatur per totos doctos. famosos utriusque iuris videtur tenenda: maxime cum sit valde pia.

In autem iudex possit interpretari sententiam suam postquam eam tulit. si de nouo circa eam oritur aliquod dubium. Glo. in ca. primo. de postu. pre. arguit quod sic. Et in hoc tene eam menti. Sed tunc vide Panormitanum in dicto. e. primo. et in c. ex parte. el tercio. de verbo. signi. ubi post Bar. et glo. in lege ab executore. ff. de appella. dicit. quod si est delegatus non potest per. c. in literis. de offi. delega. si est ordinarius et inferior: et non potest. ut in dicta. l. ab executore. ubi notabilis. Maiores autem iudices possunt: et videtur tex. in dicta. l. ab executore. Et ita debet interpretari ut non corrigat: vel mutet: sed declarat tantum. Ad tene menti.

In autem arbiter possit suam sententiam interpretari postquam eam tulit. Vide per Specula. in titulo de arbi. et videtur quod non possit per textum. in c. cum olim. de arbi. et Panormita. ibi. Et predicta faciunt ad questionem. nunquid statutarum deputati a populo possint interpretari statuta per se edita: si oritur aliqua dubitatio. Johannes and. in dicto. c. ex parte. et Bar. et communiter legiste in lege omnes populi. ff. de iusticia et iure. concludunt quod non. ex quo functi sunt eorum officio. Immo etiam nec legatus potest interpretari suam constitutionem postquam functus est officio suo secundum Panormita. in dicto. c. ex parte. Nec ob. si dicatur quod est interpretari: cuius est condere: quia in veritate non videntur isti condidisse statuta: sed populus qui dedit auctoritatem: quia is dicitur facere cuius auctoritas sit: ut in. c. si diligenti. de prescri. Et ideo recurrendum est ad populum: seu ad consilium generale. Et intellige quod debet recurri ad populum seu consilium: quando interpretatio est valde dubia. Secus si est clara et iuri consona: quia tunc in iudice coram quo vertitur questio potest interpretari statuta. Sicut dicimus in l. communi. et privilegii principis: ut notat Inno. in ca. cum speciali. de ap. facti. l. vnica. l. de prose. in vr. constan. lib. xij. ubi datur inferioribus et doctoribus potestas interpretandi. Adde tamen quod notat Ludo. ro. in suis singularibus per. l. paulus. la prima. de re iudic. quod iudex potest eadem die post sententiam latam supplere circa accessoria. Idem in arbitro. per glo. singularem in. l. quod arbiter. et si errauerit. ff. de arbi.

Utrum minister peccet exequendo sententias iudicis contra innocentem. Respon. secundum Thomam secunda secunde. questione. lxxij. si sententia continet intolerabilem errorem: minister non debet obedire. Alii excusarentur carmifices qui martyres occiderunt. Si autem non contineat manifestam ini-

usticiam: non peccat preceptum exequendo: quia ipse non habet discutere sententiam superioris. nec ipse occidit sed iudex. cui ministerium adhibet. Et intelligit Ray. quod si ipse minister sciat quod condemnatus innocens est. non debet exequi mandatum iudicis. Secus si dubitat. tunc enim excusat obedientiam. lxxij. q. j. quid culpa.

In autem iudex puniens principaliter propter pecuniam peccet mortaliter. Vide. j. Matrimonium. j.

Iudex. ij. Iudex eccle

Iusticiarius ordinarius sine delegatus. qui contra iusticiam et gravamen alterius partis in iudicio quicquid facit per gratiam. vel per sedes: puta per pecuniam: suspensus est per annum ab executione officij. Et debet condemnari ad extinctionem litis parti quam lesit. Et si suspensio durante ingresserit se diuinus: sit irregularis. et non nisi per papam poterit dispensari. c. cum eterni. de re iudi. l. vj.

Nunquid pertineat cognitio ad iudicem ecclesiasticum. si iudex laicus tenet malefactorum qui dicit se clericum. et petit remitti ad curiam ecclesiasticam: vel ipsa curia petit eum. et iudex denegat. Respon. ad iudicem ecclesiasticum spectat cognoscere: quod de re agitur spirituali. sine ecclesiastica. sed debet vocari iudex secularis aut alius cuius interest. extra de sent. ex. si iudex. l. vj.

Sed quod procedit in dicta. q. Respon. si est notorium quod ille sit clericus: statim absque alia cognitione de reddi. Ad si fama publica de hoc est: vel ipse per clericum coiter habeat: vel se prius non gerebat per laico. et de prebatus fuit cum tonsura et habitu clericali. de etiam reddi in continenti. Non dico sine cause cognitione. sed nisi cause cognitione de clericatu. Ita tamen quod per bandi necessitate. non ipse sed aduersarius astringat. si vero ante deprehensionem per laico publice se gerebat. et protali coiter habebat. etiam si tunc deprehensionis erat in clericali habitu: non est restituendus quousque fide fecerit de clericatu. Sed tamen interim contra eum processus iudicialis quiescet. d. c. si iudex.

Sed querit de q. quotidiana. Done aliquis est effectus clericus post delictum: puta. post homicidium. A quo debet puniri. An a iudice seculari: vel ecclesiastico? Respon. Barto. in. l. j. ff. de penis refert de y. determinasse hanc. quod in. l. Item vulpianus ff. de ex. tu. distinguendo. quod aut fecit se clericum in fraudem. Et tunc ista allegatio quod est clericus: non procedit. ut. l. si maritus. j. ff. de adul. et l. hos accusare. ff. de accus. Aut est certum quod fecit hoc sine fraude. et tunc procedit sibi ista allegatio. ut dicta. l. hos accusare. j. hoc beneficio. Aut est dubium. Et tunc si quidem erat accusatus: vel infamatus de crimine. presumitur hoc fecisse in fraudem. Concordat Guido de lu. et Specu. in titulo de reo. Sed Bartolus dicit quod tota ista determinatio de y. loquitur antequam processus sit inchoatus contra eum. Sed si processus esset inchoatus. tunc quid iuris? Vel quod si esset lata sententia. et post sententiam effectus clericus. Vide text. cii. q. ij. si ista allegatio: ut. l. si quis postea. ff.

de iudi. l. non modum. ff. de
Jo. an. in. l. de obli. ad rano. v.
l. j. dicit quod prelatum vera quod
l. j. dicit quod prelatum vera quod
domini in curia: vel de ca.
postquam persona clerici sit ex
adus clericali. Et quod de cler
de monasterio alio qui regul
aliqua gratiam ad mundum
deo nobis. l. de exco. et cler
Bartolus dicit quod iudex secular
reus prius degradatur. Et c.
gratias non faceret. Et sic
alio inconvenerit: quod iudice
faciam faciente iusticiam de es
dicta verum faceret profect
carceribus. ut notat Jo. an. a
vera in illis qui efficiuntur cler
feliciter. et quod efficiuntur reli
mutant habitum et efficiuntur
gradientes: positum quod habeant
compta a curia seculari: mutatio
non procedit: quia illa regula in
convenit religio. Item. l. in
Verum iudex ecclesiasticus
liberis laicorum principum: et
pobis. Respon. omnis clericus
efficitur de foro ecclesie. extra d
iudex laicus negligit facere iust
poteat ecclesiasticus iudex illum
indam iusticiam vel supplere
prosequendo de causa. et sic de illi
re. extra de foro compet. ex tra
re. ex. remore. xij. quibus. v.
in dicto. c. admittit artores. hab
narius ad episcopos et ecclesiasti
us tunc ut faciat iusticiam et n
et. in monasterio: communicatio
docet. l. q. et sic et communic
Verum iudex ecclesiasticus pe
inhibet. Respon. secundum Bar. d
rat de iis qui tunc sunt. licet ali
suis regulas opponendo. sed in di
finantibus: per. panone iudice
deus primo.

Iudicium. Q
cedit debet procedi iur
piti et figura iudicij
et quod necessario exigit libellum
potest etiam iudex procedere in
necessitates: solum iurum indubitan
insolentur. ut in. de. sepe. de ve
coment. circa ordinem proceden
procedit quod totam substantiam
habent processum: nihil de subst
tunc. unde libellus una bene det
tunc ordinarie proceditur. J
in sententia diffinitiva da
et nulli est manus regia. l. j. in p
et nulli est manus iur. solam iur

de iudi. z. l. cum quedam. ff. de iurisd. om. iu. Sed
 Jo. an. in. c. j. de obli. ad ratio. vt refert Bar. in. d.
 l. j. diat. q. predicta sunt vera q̄tum ad executionē
 faciendam in rebus. Sed q. persona possit capi z
 detineri in carceribus: vel decapitari: hoc fieri nō
 potest: cum persona clerici sit exempta a manu iu-
 dias secularis. Et quod de clerico dicit. Idem dic
 de monacho: seu alio qui regulam professionis fe-
 cisset: quia q̄tum ad mundum est mortuus. vt. l.
 deo nobis. l. de episco. et cleri. Et idem concludit
 Bart. dicens q. iudex secularis non potest puni-
 remissi prius degradetur. Et quia episcopi istā de-
 gradatōz non facerent. Et isto inconuenienti sequit̄
 aliud inconueniēs: q. iudices secularis contra ius-
 ticiam faciunt iusticiam de eis: et eos puniūt. Pre-
 dicta vera: nisi facerent professionem existentes in
 carceribus. vt notat Johan. an. ibi. Item predicta
 vera in illis qui efficiuntur clerici vel faciunt pro-
 fessionem: ita q. efficiuntur religiosi. Sed in illis q.
 mutant habitum et efficiuntur bigini: seu milites
 gaudentes:posito q. habeant priuilegia q. sunt ex
 empti a cura seculari: mutatio talis habitus sibi
 non prodest: quia illa regula non facit eum cleri-
 cum: nec religiosum. Idem Bui. de laude.

Qtrum iudex ecclesiasticus possit iudicare de
 subditis laicorum principum: et de ipsius princi-
 pibus. Respon. omnis christianus ratione pecca-
 ti efficiatur de foro ecclesie. extra de iudi. nouit. Itē
 si iudex laicus negligit facere iusticiam de subditis:
 potest ecclesiasticus iudex illum compellere ad te-
 nendum iusticiam vel supplere defectum eius: cō-
 gnoscendo de causa. et sic de illius subditis iudica-
 re. extra de foro compet. ex transmissa. et. c. licet. et
 ca. et tenore. xxiii. questōne. v. administratoris. et
 in dicto. c. administratoris. habetur q. si iudex se-
 cularis ab episcopis et ecclesiasticis viris conuen-
 tus fuerit vt faciat iusticiam et neglexerit: post. j. ij
 et. iiij. monitione: communione est priuatus. Et
 diat. ibi glo. et sic est excommunicatus ipso iure.

Qtrum iudex ecclesiasticus possit iudicare de
 infidelibus: Respon. fm Ray. directe non iudi-
 cat de his qui foris sunt. scilicet aliquas eis religio-
 nis regulas apponendo. sed in directe iudicat cōtra
 infanos: ab eoz. p. munionē subtrahendo. vt. s. Ju-
 deus punito.

Iudicium. Quid est di-
 cere: debet procedi simpliciter. z. sine stre-
 pitu et figura iudicij: Rñ. tūc nō oportet
 q. necessario erigatur libellus vel litis prestatio
 Potest etiam iudex procedere tempore feriarū ob
 necessitate hominum indultarum. et multa alia
 faciuntur. vt in de. sepe. de verb. signi. verbunt
 summarie. circa ordinē procedendi. id est breuiter.
 Ita tamen q. totam substantiam comprehendat.
 Vnde in processu: nihil de substantialibus debet
 omitti. vnde libellus ita bene debet esse formatus
 sicut cum ordinariē proceditur. Item contestatur
 lis. Item sententia diffinitiuā datur. verbū de fa-
 cto. intelligit̄ manu regia. l. ij. in prin. ff. de or. iur.
 Et sic omnia omni iur. solennitate. non autem q̄

iura alterius v'lo modo ledant contra naturalem
 equitatē. Verbum omni solennitate omissa: tollit
 omnis solennitas iuris civilis. Et vō que sunt de
 iure gentium. naturali: vel diuino ablata nō sunt
 puta. q. in ore duorum z. nec poterit tollere defen-
 sionem. nec poterit examinare testes parte absente
 sed bene poterit recipere absq. iuramento. z. diebus
 feratis in honorem dei. cum hec solennitas indu-
 cta sit de iure civili fm Bart. in. l. filiūssa. ff. de do-
 na. Item poterit vigore talium verborum admit-
 tere testes z. psonas a iure reprobatas: puta. relega-
 tas. vel infames. ff. de testa. l. cum. lege. Verbū bo-
 na equitate z. omissis solennitatibus iuris. Dicitur q.
 nō debet intelligi de bona equitate. hoc est nō ha-
 bito respectu ad ciuilia iura. q. hoc est contra. l. bo-
 na fides. ff. de positi. Sed debet intelligi. hoc est non
 illis iuribus. q. ponunt quas dā solennitates seu sub-
 stitutas. q. veritatem negotij nō tangunt. Et ista
 vocant apices iuris fm Bart. in. l. si fidei iussor. f.
 quedam. ff. mandan. Negocium vō principale de-
 bet decidi p iura. vñ seruandum est ius eoz. Item
 nota q. cum in priuilegijs religiosorum di. q. post
 positus rimulis z. apicibus iuris libere procedere pos-
 sint plati ad correctionē viciorum. nō p hec verba
 tollit. nec p hōdi eximunt a iure cōi. ad quod oēs
 catholici tenent. extra de consti. c. j. Sed nō tenent
 ad ea que nō sunt de substantia iuris. seu ordinis iu-
 dicarij. sine quibus nō potest procedi in iudicio cō-
 tentioso. Sicut etiam cum di in constitutionibus
 fratrum p̄dicatorum. q. electiones fiant fm forma
 canonica alijs iuris solennitatibus relegatis. si ali-
 quid dimitteretur cum procedit p scrutinyum. qd
 sit de substantia forme. cassaretur electō. sed ea que
 non sunt de substantia forme: vt collatio zeli ad ze-
 lum z. huiusmodi. per illa verba tolluntur fm Ar-
 chi. flo. verbum sola rei veritate inspecta. p hec ver-
 ba tollitur omnis solennitas iuris. z. relaxate sunt
 omnes habene iuris civilis. et solum remanet id
 quod est de iure naturali. Ita q. error: formularū
 seu solennitatum iuris. seu earum ommissio non no-
 cet p̄pter illud verbum. sola. Quod denotat sin-
 gularitatem z. vnitatem. Ita q. sola veritas inspi-
 ciatur. z. nō ad aliud habeatur respectus. Item iur
 causis plenarijs requirit̄ citatio pemptoria. In sū-
 marijs autem non. vt notat Panoz. in. c. consulu-
 it. de offi. dele. Item vbi nō requirit̄ ordo iudicari-
 us. inepitudo libelli nō viciat p̄cessum. de elec. c.
 bone. d. j.

Quatuor modis puerit̄ iudicium. xj. q. iij. qua-
 tuor. que continent̄ in his versibz. Quatuor ista. ti-
 mor. odium. dilectio. census. Spe solent hoim re-
 ctos puertere sensus.

Iurare. Quid sit. Rñ.
 fm Tho. scda sede. q. lxxix. iurare est de-
 um in testes vocare. z. est actus latie. vñ
 Hiero. sup. Math. Qui iurat: aut venerat: aut di-
 ligat eum p quem iurat.

Qtrum liceat iurare p creaturas: Rñ. fm Tho.
 vbi s. iuramentū principaliter refert ad ipm deū.
 cuius testimoniū inuocat. Scdario autē assumunt

Jurare

aliquae creature: non sibi sed in quantum in eis divina veritas manifestatur. Sicut iuramus per euangelium. id est per deum: cuius veritas in euangelio manifestatur. et per sanctos qui hanc veritatem crediderunt. Alius quoque est modus iurandi per execrationem: quando inducitur creatura aliqua in qua diuini iudicii execratur: sicut solet quis iurare per caput suum: aut per filium suum: et huiusmodi. Quod autem dominus prohibent iurare per creaturas. Mat. v. intelligitur prohibitum: ita quod eis exhibeat reuerentia diuina. Sicut iudex per angelos et creaturas iurabat. Et eodem modo puniuntur clerici iurans per creaturam. xxij. qone. j. clericum. et. c. si quis per capillum. Boni. antequam in iij. distinctione. xxxix. dicit. quod dominus prohibet iurare per creaturas: sibi quod ipse creatura sibi se pside rate in veritatis testimonium innocant: quod sic crederetur quod aliquid numis esset in eis. Et hoc modo esset ibi superstitio: quia ei ultra debitum reuerentiam exhiberetur. Sed iurare per creaturam reuerentiam ad creatorem: hoc est prout relucet in ea ve stigium diuine veritatis: sicut licitum est.

¶ An iurans: non necessitate sed ioco aut leuitate peccet mortaliter: videtur quod sic: quia facit contra preceptum secundum decalogum scilicet. Non al. no men dei inuauum. Sed omnis qui necessitate cessante: vel utilitate iurat: assumit nomen dei inuauum. ergo etc. Item iuramentum debet habere tres comites. scilicet veritatem. iusticiam. et iudicium. xxij. qone. j. et iurabunt. Sed iurans ex ioco: vel leuitate non habet iudicium in se. id est discretam deliberationem. ut scilicet non iuret etiam verum nisi. propter necessitatem et utilitatem. xxij. qone. j. Ita ergo. Ergo tale iuramentum est illicitum: et periurium vocatur. xxij. qone. ij. animaduertendum. Omne autem periurium est mortale peccatum. ergo mortaliter peccat. Respon. ex notatis per Boni. vbi supra. quod iurans verum: quibus leuitate et ioco vel huiusmodi. non peccat mortaliter: nec dicitur inuauum iurare sibi eum: quia inuauum iurare esset: quando non ad finem illum propter quem principaliter institutum est iuramentum quis iurasset. Finis autem eius est confirmatio veritatis: vel sibi Thomam iuramentum ordinatur principaliter ad confirmationem dicti humani: quod idem est cum dicto Boni. Sic ergo quotienscumque verum iuratur: non inuauum dicitur iurare. Et sic patet sol. ad primum. Ad secundum dicitur concedendo. quod omne iuramentum debet habere tres comites. Et si non habet dicitur periurium: sed nego quod omne periurium taliter acceptum: sit peccatum mortale. ut dicitur idem Boni. vbi s. articulo. j. q. iij. in corpe questionis. Ibi etiam addidit quod non omne periurium est peccatum mortale: sicut id quod non est deliberatum. Sicut est in casu nostro. Desinat enim iudicium: ut dictum est. Si tamen iuramento desit primus comites. tunc regulariter talis iurans dicitur periurus. et tale piurium est peccatum mortale. Secus autem vbi iuramento adsit veritas: licet absit iudicium. Nam tunc non semper iudicandum est de peccato mortali. ut infra diffusius dicitur. Item tenet pa

nor. in. c. sicut nostris. extra eo. vbi dicit quod si quis iurat temere. id est sine necessitate: vel utilitate: seu iocose: tunc peccat venialiter. licet hoc casu videat temere iurare. Et sic non omne temerarium iuramentum est peccatum mortale. Secus si iurasset illicitum.

¶ Quid de illis qui iurant per membra domini honesta. ut per corpus vel caput. Aut in honesta: ut faciunt ribaldi. an semper peccent mortaliter: Respon. p. de claratione predictorum. et totius materie iuramenti. ponent conclusiones quatuor. Prima conclusio. quod pater blasphemiam in deum vel sanctos. scilicet dicendo deum non esse iustum. omnia non bene disponere: vel esse partialem: vel peccatorem: vel deus esse maledictum: vel sanctos et huiusmodi. quod dicitur ab istis: est mortale. Si aduertit quod dicit intelligit. extra de male. c. statimus. vbi propter gravitatem criminis debet imponi penitentia publica. Secunda conclusio. nominare membra dei: vel beate virginis: vel sanctoium vel sanctarum in contemptum: vel nominando eorum membra anteriora: vel posteriora. ut faciunt ribaldi. etiam peccat gravissime et mortaliter. si aduertit que dicunt et intelligunt. d. c. statimus. et. xxij. q. j. si quis per capillum. Tercia conclusio. quod piurans. etiam in consensu. et extra iudicium quacumque ex causa: vel utilitate: vel iocose: vel leuitate. et quacumque modo. non solum per sanctam dei euangelia: vel per corpus christi. sed etiam per fidem meam: vel si deus me adiuet. per virginem Mariam. per crucem. per animam meam. per sanctum Antonium. vel conscientiam meam. in predictis casibus. semper est mortale. quando aduertit se iurare et falsum dicere. et totiens quoties iurat. hec conclusio patet ex predictis. quia talis directe facit contra secundum preceptum decalogi. Inuauum enim iurat. Et sic indubitanter peccat mortaliter. Quarta conclusio infertur correlarie ex predictis. quod si quis iurat per membra dei: vel sanctoium. que in hominibus non censentur turpia: vel inhonesta. ut per corpus christi. vel sanguinem eius. caput: vel oculos: vel ventrem et huiusmodi. vel sancta dei euangelia. fidem dei. crucem sanctam. per sanctum Antonium et quecumque similia iuramenta. non peccat mortaliter veritate dicendo. Nec conclusio patet. quia talis non dicit inuauum iurare. ex quo tali iuramento non desit primus comites et principalis. qui est veritas. dato quod desit iudicium. Predictis tamen non edstat. d. c. si quis per capillum. vbi dicit quod si quis per capillum dei: vel caput iurauerit. si est clericus deponi. si laicus excoicetur. Et per prius talis peccat mortaliter. cum nullus debeat excommunicari. nisi propter peccatum mortale. et tamen dicta membra non sunt turpia nec inhonesta. Ad hoc respondet Boni. vbi supra. quod canon loquitur contra illos qui credebant deum sibi diuinitatem habere caput et capillos. et tales erant blasphemii. aut certe contra illos qui irreuerenter nominant membra christi. et quodam exquilito modo iurandi. diuidunt ipsum quasi membratim. Secus autem in casu nostro. Adde etiam predicans quod notat Archiep. florent. in sum. quod si quis etiam cum iuramento permittit se aliquid facturum. quod non est illicitum.

in peccatis boni vel mali: ut in
 do flammis de bebendo: vel ne
 videtur veniale iurare per
 floren. De omnino verum: m
 rabat: bebendo iuramentum fac
 batur potestatem mutare
 detati.
 Quod si quis et impetu iura
 re non iurasset: sed dicit quod del
 est. Sed hoc est. d. An in
 iurans: videtur quod si iurata
 libentis iurasset: iuram
 mentum. Nam peccat ante pari
 veniat in. c. q. et. ij. de iure iur
 ruit. d. An per illud quod d
 in iura iurandi cessantia. Sed debet
 tenetis. et promissio. Et idem
 tenet glo. in gularum. c. d. d. d. d.
 quod votum factum calce iuram
 vbi dicitur. Nam quod vbi iurans
 quod selet: calce non tenet voc
 de iur: deus vult mutare omni
 c. n. et. q. j. ar. in. d. c. si
 est talis calce: p. bare: feruar
 no. Johan. an. qui voluit quod vo
 iuratio obligat: esset tamen
 etiam mentis alienationem et mi
 p. d. g. i. s. Et sic p. d. videtur
 filius de et voluntate. p. d. q. i. s.
 iuratio non iurasset non est obligat
 tenet: vbi dicitur iudicium ten dicitur
 Quod dicitur de iuramento
 factus comites para iusticia an
 rena. etiam iurans peccat mortale
 de pulca. d. d. d. d. d. d. p. d. q. i. s.
 c. si aliquid. xxij. qone. iij. et per p.
 si vo. quod iurans iuramentum
 gatut ad illud facit: tamen illi
 vnum saluti spiritualis: vel co
 spendium saluti eterne: vel in
 contra bonos mortales: quod est mo
 peccatum mortale: quod est mo
 rale in interitum saluti corp
 lege ad id quod est mors corporis
 perit dependit saluti eterne
 veniale: quasi disponat ad m
 uentum saluti eterne. Quarta
 peccat etiam. Et hic casus est
 si peccat in se comprehende
 re veniale. Et tunc in dicto
 iuramento non tenentur di
 vbi q. iuramentum vbi q. i. p.

importantie boni vel mali: vt mater de verberatio filium: vel de bibendo: vel non. et huiusmodi: videtur veniale iuratio et perjuratio. Nec archi. floren. Hoc intellige verum: maxime si quando iurabat habebat intentionem faciendi illud quod iurabat: licet postmodum mutauerit intentiones aliqua de causa.

Quid si quis ex impetu iuravit id quod delibere non iurasset: vbi dicit quod debet seruare: si licitum est. Sed contra hoc est. d. An. in. c. sicut ex literis. de iureiur. vbi dicit quod si fuit tanta iracundia: quod id delibere non iurasset: tale iuramentum non est obligatorium. Nam procedunt a pari votum et iuramentum vt notat in. c. j. et. ij. de iureiuran. Et ita ibi determinat. d. An. per illud quod dicitur Thob. quod in voto tria sunt necessaria. scilicet deliberatio. propositum voluntatis. et promissio. Et idem in iuramento. Idem tenet glo. singularis. in. c. dudum. de puer. coniu. quod votum factum calore iracundie non obligat. Et ibi tenet Panor. quod vbi tantus fuit iracundie calor: quod sedato calore non fecisset votum: non obligat apud deum: quod deus vult militem omnino voluntarium. et non est. xv. q. j. ar. in. d. c. sicut. Tamen quod difficile est talem calorem probare: seruaret in practica opinio Joh. an. qui voluit quod votum factum calore iracundie obligat: nisi esset tantum quod sciret quaedam mentis alienationem ex multo furore. Et sic intelligit glo. s. Et sic Panor. videtur dicere quod vbi prestat de eadem voluntate. puta quod sedato calore non fecisset tale votum: non obligaret in foro prentioso. In foro autem anime obligatur dicto eius. Idem in simili videt dicere glo. in. c. ex literis. de dimor. vbi dicitur quod premissio facta calore iracundie: non preiudicat nisi detur perseverantia. Idem tenet Panor. in. c. si vo. de iureiur. et allegat. d. An. p. hac opi. in. c. sicut. Et credit quod huius opinionis sit etiam Jo. an. quod si calor iracundie fuit tantus: quod illud delibere non iurasset. non est obligatorium tale iuramentum: quod deficiat iudicium seu discretio.

Quid dicendum de iuramentis in quibus deficiat alius comes. puta iusticia an talia sint obligatoria. et talis iurans peccat mortaliter. Quod est valde pulchrum. Dicendum primo. prout habet per Archi. in. c. si aliquid. xxij. q. d. in. ij. et per Panor. in dicto. c. si vo. quod quicumque iurat se aliquid facturum: obligatur ad illud faciendum: nisi illud vergat in interitum salutis spiritualis: vel corporalis: vel in dispendium salutis eterne: vel in peiores exitum: vel contra bonos mores naturales. et dicitur vergere in interitum salutis spiritualis: quando obligat ad peccatum mortale: quod est mors anime. Vergit autem in interitum salutis corporalis: quando obligat ad id quod est mors corporis. Dicitur autem vergere in dispendium salutis eterne: quando obligat ad veniale: quasi disponat ad mortale: et sic ad interitum salutis eterne. Quarto casu. quod tendit in peiores exitum. Et hic casus est multum generalis et potest in se comprehendere peccatum mortale. et veniale. Et textus in dicto. c. si aliquid. dicit tale iuramentum non seruandum. Et Archi. ibi dicit. quod iuramentum vergit in peiores exitum sex

modis. Primo. quando iuratur aliquid quod est mortale. Secundo. quando iuratur aliquid quod est veniale in se. Tertio. quando iuratur aliquid quod esse est indifferens. tamen ex circumstantia efficit veniale vel mortale. Exemplum. vt si quis iuravit quod nunquam erit negociator: vel miles: vel quod non recipiet feudum a tali domino: vel quod non recipiet mutuum: vel quid simile. certe si res venit ad casum in quo non potest aliter viuere nisi veniat contra iuramentum. non tenet illud obseruare. quia si a principio fuisset iste casus. iuramentum fuisset temerarium. Et ideo potest propria auctoritate contrahere. quod est notandum. Quarto. cum iuramentum excludit opus faciendum ex charitate. vel quando iuratur quod nihil ex charitate dabit tali: vel quid simile. quia non est verisimile quod deus recipiat talia. cum ipse mandet opera charitatis exerceri. et iuramentum non debet esse iniquitatis vinculum. extra. c. quanto. Quinto. cum excludit opus de genere bonorum. vt cum quis iurat quod nunquam erit episcopus vel clericus: vel monachus: vel non celebrabit: vel quod ad mensam. vel quod non ieiunabit pro peccatis suis in pane et aqua. vel non dicit psalmos: vel quod non ieiunabit in lictis et honestis: vel quod ad certum tempus. Non tamen notauit. xxij. q. iij. in principio. quod talia iuramenta. scilicet quod nunquam erit episcopus: vel religiosus et generaliter omnia quibus iuratur aliqui quod non est mortale nec veniale. sunt seruanda. Idem Gratianus. xxij. q. iij. §. vlti. Sed Archi. lxxv. dist. florentinum. improbat opinionem illam per textum illum. per quem habetur quod qui iuravit quod nunquam erit episcopus. repellitur ab episcopatu. Sed potest dici quod hoc non est. quia iuramentum sit obligatorium sed quia mortaliter peccauit temere iurando. Cum autem sint due partes iniusticie. scilicet facere malum et declinare a bono. Sicut iuramentum non obligat ad faciendum malum. ita nec obligat ad declinandum a bono. cum nulla sit utilitas in obseruatione talis iuramenti. Et hoc dico propter obedientiam: propter quam et si non sit faciendum malum. est tamen dimittendum bonum. cuius dimissio compensatur cum bono humilitatis. que seruatur in obedientia. Preterea: cum dominus consulat opera perfectionis. contra ius quoddammodo esset: si vellet quod occasione iuramenti a talibus aliquis abstineret. Sexto. cum excludit opus indifferens. pia intentione pro deo vel proximo faciendum. vt si quis iuret quod non loquetur Martino. vel quod non intrabit domum eius. vel non coquet ad furnum eius. vel ad eius molendinum non molet. vel non vendet ei rem pro minori precio quam tali et similia. Non tenetur iurans ad obseruationem talis iuramenti. si vult contrarium facere pia intentione propter deum vel proximum: vel saltem ad tollendum scandalum proximi. contra quem sic iuravit. Vnde secundum Adoniam in primis tribus casibus. potest quilibet sic iurans propria auctoritate contrahere. sed imponenda est ei penitentia de temerario iuramento. in reliquis autem tribus casibus huiusmodi iuramenta non sunt obligatoria. nec imponenda sit penitentia propter transgressionem ipsorum tanquam pro mortali: non

par: & talis ex iuramento obligat. sed vsq; ad. xiiij. annos pater pot' reuocare q' cito scit. xxiij. q. v. par. uuli. Sed votum religionis no' tenet statim reuocare cum scit. sed tri' ad annum et diem contradicere. dum tamen no' consenserit. xx. q. ij. puella. Itē clericus iurare extra de elec. significasti. qui in his verbis continet. Pax & fama. fides. reuerētia. cautio damni. Defectus veri. sibi poscunt magna caueri. Pro pace iurare licet. xxiij. q. j. omne. extra de iudi. nouit. fama. p fama conseruanda p purgationem. licet. extra de pur. ca. quotiens. Fides. p fi de retinēda si suspectus est in fide. de cō. dif. ij. ego berēgarius. Reuerētia p reuerētia seu obediētia exhibēda superior. xxiij. di. q. q. Lantio dāni. p dāno dato iurat. ij. q. j. in pmissis. Defectus veri. p veritate habēda vel inquirēda vbi alij delunt. d. c. significasti. & d. c. omne.

Quam si quis simpliciter iuret intelligatur aliqua conditio? Rñ. fm Hosti. multe conditiones etiam si taceant intelligunt. Primo intelligitur si deo placeant. Scdo si pape placuerit. extra eo. venientes. quia in omni iuramento exprimit auctoritas superioris cuiuscunq; extra eo. ea te. Et ppter hoc fide. cōsilio. c. q. format banc. q. Quidam clericus scholaris in minoribus filiussa. existens in studio de voluntate patris obligatus est p iuramentum non exire districtum boi. nisi prius solueret debitum. reuocatus a patre ad certam diem. petita licētia a creditore. sed nō obtenta redit ad patrem vel epm. nunquid sit piurus? Et concludit. q' primo excusat. ppter pceptum patris. ad quod multipliciter ex lege filius est obligatus. ergo videt q' omnis obligatio. etiam facta cum iuramento p filium. intelligatur: saluo iure patris. Et inter alias conditiones quas habet iuramentum ista est petior. q' in eo intelligit saluum ius alterius: vt extra eo. c. cum contingat. & c. quanto. & d. c. venientes. hinc est q' filiussa. nō potest vouere sine consensu patris. ecce pro voto religionis. p quod soluit patria potestas etiam cum iuramento: vt. xxiij. q. v. c. pueri. Et licet ille canon videat loqui de impuberibus. Idem est de puberibus. Nam in impuberibus obligat etas in puberibus patria potestas. Et concludit fide. q' iste scholaris excusaret a periurio. etiam ppter iussum epi. Addit tamen q' p dicta intelligunt vera. vbi filius non procurauit se reuocari. alio secus. Tercio subintelligit. si res in eodem statu pmaneat. extra eo. quēadmodum. ideo si quis iurauerit accipe Bertā in vxore. si ipsa postmodū fuerit fornicata: vel supuenerit lepra. vel alia infirmitas incurabilis. non tenet obseruare iuramentum. d. c. quēadmodum. Et ob hoc Bar. in l. qui seruum. de verb. obli. determinat banc. q. fca pacem cum meo inimico. & pmissi eum non offendere. Demū ipse fuit exbannitus. Et ex forma statuti quis pot' impune occidere eum. An eum occidendo videat frangere pacem? Quidra. determinauit quon. arg. d. l. qui seruum. iuncta. l. si seruum. de ver. ob. Idē tenet Bart. Et pbat hac rōne. quia pmittendo

non offendere intelligit. nisi lege permittente vt. l. quero. §. inter locatores. ff. loca. Item quia ita videtur facta par. scz rebus sic stantibus. d. c. quem admodum. Idē videt tenere Job. an. in. c. frustra in mercu. de re. iur. in. vj. Item promissisti me non offendere sub pena. c. duca. Offend. s. consociū meum. id est qui me insectat gratia defensionis: vt ni hilominus tenearis ac si me offendisses. de quo p Spec. & Jo. an. in titulo de pace & tregua. Quarto intelligit. si seruet mihi fides seu promissum. extra eo. puenit. Et ob hanc conditionem dicit Barto. in l. si cum venerit. ff. p socio. q' si pmissi non diuidere societatem. intelligit si seruet mihi pmissum. Et addit q' ista conuentio habet etiam istam conditionem. nisi socius sit rixosus vel molestus. Nō est vtile ad. q. q' pupillus non potest puocare ad diuisionem socum: vt. l. si pupillum. ff. de re. eorum. Quod intelligit. nisi habeat socum odiosum vel molestum. Et hoc etiam facit ad testatores qui sepe apponunt in testamento. q' fratres nō possint diuidere. Intelligit etiam sub dictis conditionibus. Et qñ huiusmodi. pmissiones obligant. vide s. fides. Quinto intelligit si res sit honesta et possibilis. d. c. quēadmodum. & c. quintanallis. extra eo. Sexto. si iuraueris mihi reddere pecuniam subintelligit. si ego tibi numerauero. L. de non nu. pe. l. indubitata. Septimo. si iuro dare tibi dotem intelligit si nuptie fuerint subsecute: vt. ff. de iu. do. stipulationem. Octauo. si non immoderatum quid pcpiat a superiore vel ab arbitro: vt filios exheredare: vel vxorem expellere. d. c. quintaualis. vel curiam principis non intrare si erat consiliarius vel ad aduocatus. extra eo. veniens. Pro hoc facit. quia iuramentum non extendit ad versimiliter non cogitata: vt in. d. c. quemadmodum. Nec obligat vltra consensum. facti dicto. c. quintaualis. & c. veniens. Et notat Panor. in. c. cum gratia. de comod. Nono. si facultas subsit. extra eo. c. querelam. & c. breui. vbi habetur q' difficultas excusat a periurio licet fm glo. ibi non liberet a pena conuentionali. Decimo. si iuravi tibi reddere. L. lib. as vsq; ap certum tempus. subintelligitur nisi iudex interdicit arg. extra de cen. si. significauit. Undecimo. si iuro tibi reddere granum: vel vinum & huiusmodi. intelligitur eiusdem bonitatis. ff. si cer. pe. cum quid. Duodecimo cum quis iurat factum alterius. subintelligitur. q' ad hoc perficiendum bona fide laborabit. extra de spon. ex literis. el. ij. Tredecimo. qñ iuro tibi fidelitate. vel q' non ero tibi cōtrarius subintelligitur nisi ius meum. vel meoū petendo vel defendēdo extra. c. petio. Decimoquarto. subintelligitur si ab illo cui iuravi fuero absolutus. d. c. quintaualis. Quindecimo. si vir & mulier iurēt contrahere. subintelligitur. nisi alteri quid turpe accadat & huiusmodi: vt dictum est: vel nisi per alterum ster. extra de spon. de illis: vel nisi ex mutuo consensu inuicē se absoluant. etiam si essent iurata extra de spon. c. ij. Sedecimo. si iuro tibi tanq; regi vel episcopo. te deposito non obligo: Idem videtur si tu tanq; episcopus iures mihi restituere pe

Jurare

curiam quam mutuam. nam depositus non teneberis. Quod credo verum si in utilitatem ecclesie pecunia versa est. xv. q. vj. alius. Item speciales conditiones non subintelligunt in iuramento si non exprimentur. Quis mente concipiant. xxxij. q. vltima. c. vltimo. nisi ubi lex exprimit aliquid agi tacite inter contrahentes. tunc illud pro expresse habetur. d. l. cum quid. Et hec vera sunt in promissiois iuramentis. sed in assertiois iuramentis nulla conditio subintelligitur. et de tali loquitur. d. c. vltimum. Non nisi di iuramentum conditionale. Quis omnes promissioes conditiones intelligant. ff. de condi. et de. l. conditiones.

¶ Quid aut sit iuramentum promissiois. vel assertorium. Dic fm Ray. q. assertorium est cum iuratur de presenti aut de preterito; puta. sic esse vel non esse. Promissiois vero est de futuro; ut cum aliquis iurat aliquid se dicturum vel facturum.

¶ Pone. Quidam alij fecit iniuriam. et pro illa iniuria petebatur quedam summa pecunie in iudicio. postea compromiserunt in arbitros pro iuramento. qui condemnauerunt eum ut exiret civitate; nec rediret donec alter duceret reuocandum. nunquid tenet exire? Ita fm Dir. q. non. d. c. veniens. et. d. c. quinta uallis. quia illa est pena corporalis que est maior omni pecuniaria. ff. de his qui no. infra. qd. ergo. §. pena. Et hic agebatur pecuniariter. Sed pone q. condemnauerunt eum ne litigaret pro pecunia. nunquid potest contrahere? Host. dicit q. sic. q. vsus. procuratoris est valde necessarius. ff. de procur. l. j.

¶ Sed pone q. procurator iurauit nomine dñi et per iurauit. An ipse procurator sit piurus? Dic fm quosdam et bene. q. is qui taliter ad iurandum constituit procurator non est periurus. licet scienter falsum iuret. cum non intendat propriam animam obligare. puniri tamen debet cum sit cooperato; per iurij. de offi. dele. c. j. Is tamen in cuius animam prestat. incurrit periurium. Et hoc nota. quia singulare.

¶ Quid si iurauit tibi dare. x. Et tu mihi debes alia x. nunquid possim compensare? Ita fm Panor. in. c. ad nostram. el. j. extra eo. dicit q. non. quia iuramentum est obseruandum in forma specifica. nec sufficit illud adimplere in effectu. patet ibi per text. illum. quia iurans tenet prius actualiter soluere. nec sufficit compensare quod compensatio sit ficta solutio lisi peculium. §. j. ff. de statu lib. Et dicit Panor. q. doc. nostri communiter sentiunt quod dictum est Sed contrarium dicit sensisse Bart. in. l. amplius ff. rem ra. ba. ubi ponit talem. q. Quidam tibi promisit soluere certam quantitatem. et hoc iurat. postea compensat tecum. nunquid pro hoc sit piurus? Et concludit q. non. Nam conditiones debent impleri in forma specifica. sicut iuramentum. ut in. l. qui heredi. in principio. et l. meuius. ff. de condi. et de. Sed iussus dare implet conditionem compensando; ut. d. l. si peculium. ergo et. Preterea; si ego impediore iusta de causa facere quod promisi. non sum piurus; ut in. l. si. ff. qui satisda. co. Sed si ego

non soluo tibi. quando tu debes mihi tantumdem. ego impedio; a te. quia ideo non tibi soluo; quia tu non soluis mihi; unde quasi facto tuo impeditus non debeo esse periurus. hanc rationem facit tex. in. l. iij. ver. Item queritur. ff. de sta. lib. Et concludit Panor. ob rationes Bart. que videntur valde efficaces. q. ante factum est sequenda opinio prima. quam tenet Job. an. et Inno. sed post factum ut quis excusetur a periurio. sequenda est opinio Bartoli.

¶ Quid si quis iurauit tenere obstagia in certo loco. Et non habet ibi quod comedat. nec unde soluat? Ita fm Host. si tempore obligationis iam erat non soluendo. tenetur obstagia seruare. quia videt ad hoc se obligasse ut victus querat manibus suis. vel mendicando. Sed si tempore obligationis erat soluendo. et nunc devenit ad paupertatem. tunc distinguo. quia si est talis q. possit mendicare sine verecundia. dico idem quod prius. Sed si est nobilis. et in dignitate. tali subueniendum est iuris beneficio. extra eo. querelam. et c. biemi.

¶ Quid si debitor iurauit creditor se soluturum in certo termino et impeditus non potest? Ita fm Host. Si quando iurauit credebat se non posse soluere. vel non habebat probabilem causam credendi tunc in utroque casu periurat. quia in primo deere veritas. In secundo iudicium. Si vero ab initio credebat probabiliter se posse soluere. non periurabat. Et si postea fecit posse suum. non est periurus. Sed et multo magis excusatur si misit pecuniam tempore debito. sed casu perdita fuit. extra de iureiur. querelam. q. si postea lapsa termino posset. et non solueret. piurus esset. lapsus enim termini non substituit obligationem iuramenti. extra de dolo et contu. cum dilecti.

¶ Quid si iuro aliquid generaliter. nunquid ad speciale teneor? Ita fm Host. Cum generalitas ob securitatem pariat. non video cogitasse de his super quibus specialiter iuraturus non fuisset. Et sic interpretatum est iuramentum fm intentionem iurantis quando sine dolo quis iurat. Secus autem quando ipse cum dolo est. et ille cui iuratur est sine dolo. Ideo si emergat casus inopinatus de quo si cogitasset nullo modo iurasset. non teneor. Adde singulare dictum Panor. in. c. veniens. extra eo. ubi habetur fm Inno. q. si iuramentum fuit generaliter prestitum. tunc non creditur nisi ad ea de quibus cogitatus est; vel debuit merito cogitari. extra eo. quinta uallis. Si autem iuramentum fuit specialiter prestitum. tunc dicit q. iuramentum recipit interpretationem fm ius in foro contencioso. Sed in penitentiali fm intentionem iurantis. Et pro hoc soluitur qd. Quidam clericus iurauit stare mandato episcopi. qui precepit ei ut beneficio renunciaret et q. non appellaret. Certe ex quo non erat verisimile q. de his cogitasset. poterit precepto non obstante appellare. Et ita fuit determinatum pro doc. de ro.

¶ Et pro predicta soluit notabilis qd. de mercatore de robato in nemore. qui timore mortis iurauit latro mibus. q. eisdem portaret certam summam denari

riorem. Quod an sit obligatum
qd. promittit. Ita fm Panor.
aut tamen pmissio non habuit
et tunc non videtur quod de
as iuramentum accipit. par
e. burnar. c. xij. q. v. §.
attingit. com. de line. et
venale. et hoc peccat sol
Sed in alio nullum erit pecc
riore. mem. §. hoc qd. in
Bart. habet autem in obli
contrahendo peccat mor
tus. Sed rone metus non p
cuti. Venisset contra iuram
Et dicitur q. ubi constituit
minimus se obligandi. debet
cor non ita acriter. Et sic resti
rum. extra. c. aut sumus und
mam se obligandi. vel ne. Et
tur. d. c. veni. Nam in dñi
no habuerit autem se obli
accidit contrarium. Ideo ne
am deinde. voluit q. in dñi
post factum respectu pene. qu
sunt in maiorem partem. ut
q. mental. de Panor. Quo in
no habuit animi se obligandi
talis metus passus peccaret n
de hoc videt totus r. raciona
dem fm Bon. in. u. di. xxxij.
ruit. cum tñ animi non hab
lect in foro contencioso talis
in foro contencioso. hanc rone. qui
no est foris obligatio veni
matrimonij non est veni
le consensus interior. nec veni
nisi ad iuramentum obligandi. Si
ramenti dolo. Inter obli
q. quomodo aut verba quis
peticit. et cui iuratum intelligit.
Temo caritate intelligit. ut dic
per q. sic. ubi supra ab ipsa eccle
iudican. Et videt Bon. ubi d. vi
mentum coactum la obligatio
gant inter iuramentum asserto
Respectu assertio coactio no
tanto. Si quis coactus iurati
mancurrat crimen periuri. §.
nisi coactio que surgit ex
in constantem verum excusat
mentum licitum est. et non est ce
promittit aliquid alicui se factur
talis iuramentum potest interuen
et ad iudicium etiam constam
Sed q. Sing. videt tenere tale
iuramentum; ut de quodam qui
iuravit doli in virosam. Ideo e
voluntate inter forum
iuramentum. Ita q. obligatio iur
mentum debet obligatio iuran
iuramentum coac

triorum. Querit an sit obligatus ad observandum quod promittit: Rñ. fm Panor. in c. si vo. extra eo. qd aut metum passus non habuit animum se obligandi et tunc non indiget quo ad deum absolutone. qd deus iuramentum accipit pat ex corde. peccat: vt in c. humane aures. xxiij. q. v. Peccauit tñ iurādo. qd assumpsit nomen dei sine effectu. Erit tñ peccatū veniale et forte hoc peccatū solum in homie pfecto. Sed in alio nullum erit peccatum. cum excusetur rōne metus. p hoc qd hñ in sili. xxiij. q. ij. ne quis. Aut habuit animum se obligādi. Et tunc puto qd contrarietudo peccet mortaliter. qd affinit consensu. Sed rōne metus non puniretur ita acriter. si cut si venisset contra iuramentum libere pstitum. Et dicerem qd vbi constaret de hoc. scz qd habuerit animum se obligandi. deberet puniri p mortali. licet nō ita acriter. Et sic restringo. c. verum. §. ceterum. extra. e. aut sumus indubio: an habuerit animum se obligandi vel ne. Et dico qd sic pnie loquitur. d. c. verum. Nam indubio. psumēdum est qd nō habuerit animum se obligandi. Sed qd posset accedere contrarium. ideo ne ecclesia daret materiam deierandi: voluit qd in dubio obseruaret. Sed post factum respectu pene. que est restringenda. p sumit in mitiorem partem: vt. s. non puniat tanqz p mortali. bec Panor. Quo tñ ad pimum. scz qñ nō habuit animum se obligandi. tenent theologo. qd talis metum passus peccat mortaliter. piurādo. Et hoc videt tutius et rationabilius. Idem dicens fm Bosñ. in. iij. di. xxxij. de eo qui dolose iurauit. cum tñ animum non haberet se obligandi. qd licet in foro contentioso talis iurans teneat nō tñ in foro conscie: hac rōne. qñ obligatio iuramenti nō est forio: obligatō voti: vel matrimonij. Sed matrimonij non est verum matrimonij: nisi ad sit consensus interior: nec votum est obligatorum nisi ad sit intentio obligādi. Sic ergo nec ipsum iuramentū dolosum. Nec obstat auctoritas Iudoz qd quacuqz arte verboū quis iuret: deus sic accipit: sicut ille cui iuratur intelligit. Rñ. Bosñ. qd iste sermo causaliter intelligit: vt dicat qd deus sic accipit: qd sic vult accipi ab ipsa ecclesia. Et sic vult etiā iudicari. Et vide Bosñ. vbi s. vbi querit: an iuramentum coactum sit obligatorum. Quidā distinguunt inter iuramentum assertorium. et pmissorium. Respectu assertorij coactio nō excusat a toto: sed a tanto. Si quis coactus iurat et asserit falsum esse verum: incurrat crimen piurij. In iuramento vo. pmissorio: coactio que surgit ex metu qui pōt cadere in constantem virum excusat a toto: tale em iuramentum licitum est. et nō est contra deū. quo quis pmittit aliquid alicui se facturum. Et ideo respectu talis iuramenti pōt interuenire coactio sufficiens ad iudicandum etiam cōstantem virum. ergo et. Sed qd Aug. videt tenere tale iuramentum esse obligatorum: vt de quodam qui coactus iurauit dicere quandā in vxorem. Ideo est alius modus dicendi: vt distinguat inter forum ecclesiasticum. et forū conscie. Ita qd obligatio iuramenti coacti extraneo se habet obligationi iuramenti dolosi. Nam in foro ecclesie iuramentum coactum non est obli-

gatorum. Nam ecclesia psumit qd iurauerit non voluntate implendi iuramentum. sed potius evadendi periculum. etiam in odium violēti. qui nullum habet ius repetendi. In foro autē dei iuramentum coactum obligatorum est. cum deus respiciat voluntatem interiorem. et voluntas nō possit cogi coactione sufficienti sed inducente: Et ita cum talis voluntas coacta: volūtas sit. iudicat deus talem hominem obligari: etiam in foro conscientie. Et fm theo. est consulendum ei vt iuramentū impleat: nisi relaxatōnem inueniat. Et hoc si iuramentum fuit respectu rei licite. Nec obstat de voto. scz qd vota coacta. non obligant. quia dico qd non est simile. quia votum respicit obligationem ad deum: qui vult sacrificia nō coacta. Si quis tñ coactione inducente cogat: vt votum emittat: vix. vt in periculo mortis existens a dño liberet. non videt absurdum dicere eum esse obligatū. Nec etiā est sile de matrimonio: vt dictū est.

¶ Quid de duobus habentibus mensuram cōtatis: vel stateram quam consueverunt portare ad vendentes et mercedem recipere. si iurauerunt sibi vicem decetero nō portare: Rñ. fm. v. Si ex hoc multum damnificati sunt: puta. quia psum est de alia mensura. nō possunt auctoritate. pnia venire contra iuramentum. nisi forte ex hoc ad extremā necessitatem deuenirent: vel nullo modo possent habere vnde viuerent. Episcopus tñ absqz tanta necessitate posset huiusmodi iuramentum in melius cōmutare. cum nulli sit vtile et aliquibus damnosum.

¶ Sed si vnus p̄dictorum piurat. nunquid alter poterit venire contra iuramentum: Dicēdum qd si intendat iurare sub conditione. scz si alter non portaret. tunc altero portante nō tenebit. Si autē absolute iurauit tenebit. qd si nescit quō iurauit vel interderit. tunc si emolumentum est cōmune amobus. vno piurante: reliquis nihilominus tenebitur. cum nullum ex hoc fiat ei p̄iudicium. Si autem emolumentū est solum eius qui portat. tñ beignius est interpretandum. s. qd nō seruanti fidem. nō p̄miserit cum dāno suo et lucro alterius. Nam generaliter fm Hostiē. et Ber. si duo sibi aliquid ad inuicem iurauerunt. vno nō seruante. alius nō tenet. extra eo. sicut. el. iij. nisi qd iuratur est. esset in honorem dei. vt si iurauimus qd diceremus psalterium p inuicem. vel ad certam elemosynam daremus.

¶ An quid paganus qui iurat p falsos deos nō concessos: teneat: Rñ. fm Ray. qd cū iurauit peccatum cōmisit in iurando. Sed si modo nō seruati fidem pmissam: addit peccatum peccato. Concoz dat Tho. et addit qd licitum est accipere iuramentum eius qui paratus est p falsos deos iurare. non tñ licet eum inducere ad hoc.

¶ Quid si quis audit aliquē iurare id: qd audiens scit falsum esse: Rñ. fm Ray. sufficit audienti. et tenet vt iudicat illis qui p̄p̄t p̄ficere. et nō obesse piurro siue eum corripiēdo. siue p eo orando. xxiij. q. v. hoc. videt.

¶ Quid si quis iurauit non reuelare secretum: an

Iurare

In distincte teneatur tenere secretum? Rñ. fm Panor. de mente Glo. in. c. ego. extra eo. q. si quis iuravit non reuelare secretum. debet intelligi de honesto: et non alteri nociuo. et q. tunc possum reuelare. non tamen omnibus. sed illis qui possunt proficere. p hoc vide tex. iuncta glo. singulari. in. c. nerui. xij. dis.

Quid si clericus iuravit se seruaturum statuta in ecclesia sua edita. et postea fit nouum statutum? Rñ. fm Doc. in. c. clericus. extra eo. distinguendo. q. si in statuto fuit appositum istud verbum. edita et non edenda. q. tunc non extendit ad futura. q. non debet extendi ad ea de quibus non fuit verumiliter cogitatum. si autem non fuit appositum istud verbum. edita. sed simpliciter iuravit seruare statuta Jo. an. et clarus. d. Lar. dicunt. q. tunc obligatur etiam ad edenda. Quod non placet Panor. quia propter periculum periculi. iuramentum est grauis preiudicij et stricte interpretationis. Ideo non extendendum. immo potius restringendum ut non comprehendat etiam quod ex lata verborum significatione posset comprehendere. hoc vult Archib. in. c. ne quis. xxij. q. ij. Posset tamen sic distinguere. q. aut ista statuta que postmodum sunt non sunt multi preiudicij: et tunc extenditur iuramentum ad illa. argu. in. l. fi. que res pi. ob. po. et quod ibi notatur. q. enim periculum sit in se grauisimū preiudicij. tamen debemus attendere. non ad id quod venit accessorie. sed ad id quod iuramentum obligat principaliter. Sic ad statuta fienda q. sunt modici preiudicij. sicut cum obligo bona mea simpliciter. veniunt etiam futura: quia in obligatione agitur de modico preiudicio. Et hoc expresse voluit Bar. in. l. si stipulatus fuerim. §. cum stipulamur de ver. oblig. Aut sunt grauis preiudicij. et tunc iuramentum ad illa non extenditur. ar. in. d. §. cum stipulamur. et in. l. si mandauero. §. is cuius. ff. mā. dati. et c. felicitas. de penis. lib. vj. vbi habetur q. publicatis bonis alicuius simpliciter. non veniunt bona futura. Et hoc propter grauitatem preiudicij. Et sic reducit ad concordiam cum. d. l. fi. Et hec notabis. q. si talis clericus promisit per prius preiudicium iuramentum seruare illud statutum quod postea factum est. iterum non est obligatus ex iuramento fm quosdam. Sed Panor. vbi s. cōcludit post dicta doc. q. si potest constare in foro anime vel iudiciali q. ille intendebat nouiter iurare: obligabit de iuramento. ar. extra eo. et si xps. Et sic in dubio videtur satis voluisse iurare: si expresse verbum. Iuro. vel consimile. Idem intelligendū de eo qui fit nouus cuius alicuius ciuitatis et iurat seruare statuta.

Quid si aliqui domini temporales: vel clerici: vel prelati iurant seruare statuta et consuetudines alicuius loci: vel ecclesie. et inter illa sunt aliqua illicita vel impossibilia: vel libertati ecclesiastice obuiantia. Rñ. si iurantes hoc sciuerunt. non debuerunt sic generaliter iurare: nec sunt aliquatenus huiusmodi iuramenta seruanda. sed solum alia. Sili. etiam si nesciunt non sunt seruanda. q. non tenent ad illa extra eo. contingit. li. vj.

Utrum ille: cui iurando aliquid promittit. possit relaxare iuramentum? Rñ. fm Dir. vbi s. q. aut quis iurat se facturum aliquid alteri: quod prius ad cultum diuinum. aut ad comodum temporale. Si iurat aliquid. quod prius ad cultum diuinum: aut ad religionem vel pietatem. non possunt sibi remittere talia iuramenta: ut si duo iurāt tria psalteria pro inuicē dicere: vel si piscatores: vel alij mechancia iurant de lucro suo certam portionem prestare fabrice ecclesie: vel in alios pios vsus: vel si duo iurant ire vltra mare: et ibi deo militare: possunt tamen sibi remittere q. simul non vadant. Si vō iurant se facturos aliquid quod respicit comodum temporale. Distinguitur. q. aut pter illud iuramentum tenentur alio illud facere. aut non. Si tenent pter iuramentum alio illud facere: puta. quia carniifices iurant non vendere carnes infectas pro laicis. Vel mercatores. q. non sophisticabunt mercibus suas: vel ob prolixiorē terminum carius nō vendent. Et tunc nequeunt sibi remittere. quia ppter salutem animarum sic iuratum videtur. Aut non tenentur sine iuramento seruare quod iurāt. sed solum ex iuramento. Tunc distingue. aut obseruantia iuramenti spectat tñ ad comodum: vel incomodum iurantium. ut scribere librum vel domū edificare. et huiusmodi. tunc remittere sibi possunt. aut obligatio iuramenti respicit deum: vel terrium. ut iuro tibi q. dabo. x. Petro. et tunc iuramentum: qd tangit deum: vel tercium remittere nō potest. Hec Directoria. et est notabilis distinctio. Et facit ad multa.

Quid si venditor: iuravit non venire contra venditionem. et tunc dicit se deceptum vltra dimidiū iusti precij. nunquid debet audiri? Rñ. Glo. in. c. cum causa. de emp. et vendi. dicit q. si maior est non auditur. Secus si minor: quia per tale iuramentum non excluditur. nisi beneficium etatis. Non autē q. renunciet iuri communi. vnde potest agere ad supplementum precij: vel ad rescindendum venditionem. tale enim iuramentum representat eum maiorem: nisi iurasset rem non repetere vel precium eo q. deceptus esset vltra dimidiū. quia tunc vtraq. via esset ei preclusa propter iuramentum. Addit tamen Panor. ibi. q. si minor esset enormiter lesus posset petere absolutionem a iuramento. etiam si interuenissent verba magis specifica: ut quia dixit se velle donare totum quod plus valebat eū in magna quantitate. quia in minore presumitur deceptio arg. l. si quis cum sciret. ff. pro emp. Et idem credit dicendum de maiore: ut possit petere absolutionē a iuramento. ratione enormissime lēisionis: intelligendo q. nō donauerit qd plus valebat. quia non presumitur in tanta quantitate donatio. sed deceptio. hoc Panor. in. d. c. cum causa. vbi etiaz refert Pe. de belap. tenuisse. q. per tale iuramentum generaliter factum a minore. minores excludi ab omni beneficio sibi competenti. et vide ibi. an requiratur specifica mentio de tali beneficio. ad talē renunciationē faciendam?

Quid si puella q. iuravit non habere regressum ad bona paterna: sed q. esset dote cōtenta. An ob-

... iuramentum: possit habe
... dicit de iuramento singulari
... non sint de vno. vbi ponit
... dicit esse verum: q. quatuor
... non potest: a quatuor
... vel dicitur tamen q. non con
... necesse iuramentum obseruare iura
... mentum iurando. pro hoc facit
... eodem.

... An autem mulier que fecerit
... non contrahente. super
... seruare? Vide s. Dona

Iuramentum
est forma iurandi
solum in testamēto
aliter in testamento nouo. et
... XXXI. Duplex est modus iura
... non. per. et per propositionem
... ferentia dicit q. ipse magis d
... sub ratione testamētum: p
... autem. in impotēte habet d
... sub ratione testamētum: et ex
... non idem est iurare in deum: et
... veritas est in deo. Et idem
... causa mea sit: est in animo
... non. Et idem est in re. licet d
... q. animā meam.

... An exigitur in iuramēto
... leges iusticia: et in d
... semper debet adesse: vel se
... esse quod iurat. Iusticia: et se
... et bonum. Iudicium. id
... bo. vel se non iuret etiam ven
... iuramentum. et vultate: de hoc dicit
... tam tñ alia magis specialiter re
... veritas continet. Si iurame
... ferentia. Quis. cum. quando.
... eo.

... Quod est maior obligatio vob
... Rñ. fm Doc. ibi dicit q. iuramēto
... tione est magis obligatorum. T
... in causatur et fidelitatem. q. do
... transfere iuramentum: q. per
... renam continet. Obligatio a
... sine et reuerentia. quam debet
... q. verificatus ad quod
... mutatus. cuius transfere
... in.

... An autem viri possint iuri
... Rñ. fm. v. nō. nisi sint
... implere sine scandalo et p
... iuramentum.

... Utrum in iuramento pos
... de. vbi s. In iuramēto
... tione. sicut in vobis. vbi
... continetur sub iuramento pro
... non. Et tale iuramentum disp
... p. dicitur est dicitur. De

stante iuramento: possit habere regressum? Dic q non: sed debet seruire iuramentum. vide s. Dos. Adde pdictis quod singulariter notat Panoz. in c. non sine. de arbi. vbi ponit istam regulam quaz dicit esse verissimam. q. quatumcuq; iuramentum prohibeatur a quacunq; lege etiam canonica vel diuina. tamen si no continet in se peccatum. tenetur iurans obseruare iuramentum. licet peccauerit in iurando. pro hoc facit. c. 7 si cbastus. extra eodem.

An autem mulier que fecit donationem. et iurauit non contrahere. superuenientibus liberis possit reuocare? Vide s. Donatio. j. t. c. Emptio.

Iuramentum. j. Que est forma iurandi? Multe sunt. Nam olim in testamento veteri aliter iurabatur aliter in testamento nouo. Et fm Boñ. in. iij. dis. xxxix. duplex est modus iurandi. scz per prepositionem. per. 7 per prepositionem. in. Que autē sit differentia. dicit q. per. magis dicit ipsam veritatem sub ratione testificantis 7 principantis. Prepositio autem. in. importat habitudinem diuine veritatis sub ratione testificantis et exemplantis. vnde fm rem idem est iurare in deum 7 per deum. Et dicitur testis est mihi deus. Et ideo pot dicit q. dicere in conscientia mea sic est: vel in anima mea: est iuramentum. Et idem est in re. sicut dicere p conscientiam meam et p animam meam.

Que eriguntur in iuramento vt recte fiat? Rñ. tria. scz veritas. iusticia. 7 iudicium. Veritas enim semper debet adesse: vt scz sciat quis firmiter verum esse quod iurat. Iusticia: vt scz quod iuratur licitū sit 7 honestum. Iudicium. id est discreta deliberatio. vt scz non iuret etiam verum: nisi ppter necessitatem. 7 vtilitatem. de hoc dictū est s. Jurare. Que dam tñ alia magis specialiter requiruntur. que his versibus continent. Si iuramentum licitū vis discernere. Quis. cui. quando. quid. p quod. cur. quō.

Que est maior obligatio voti. vel iuramenti? Rñ. fm Tho. scda scde. q. lxxix. Votum ex sui ratione est magis obligatorium. Nam obligatio voti causatur ex fidelitate. quaz deo debemus. cuius transgressio infidelitatem 7 per consequens irreuerentiam continet. Obligatio autem iuramenti causatur ex reuerentia. quam debemus ei. ex qua tenemur q. verificemus id quod per nomen eius promittimus. cuius transgressio continet irreuerentiam tñ.

An autem viri possint irritare iuramenta vxorum? Rñ. fm. s. d. no: nisi sint talia que vxor non pot implere sine scandalo 7 p iudicio viri. de hoc vidē s. Jeunium.

Utrum in iuramentis possit dispensari? Rñ. fm Tho. vbi s. In iuramentis promissionis dispensari potest. sicut in votis. vbi notandum. q. illud quod cadit sub iuramento promissionis. aliquando est manifeste peccatum. vel maioris boni impeditum. Et tale iuramentum dispensatione non indiget. Aliquando est dubium. Utrum sit licitum: vel

illicitum. proficuum: vel nocuum. aut simpliciter aut in aliquo casu. Et in hoc potest quilibet episcopus dispensare. Cum vo promittitur aliquid sub iuramento: quod est manifeste licitum 7 vtile. In tali iuramento non videt habere locum dispensatio: vel commutatio: nisi aliquid melius occurrat faciendum ad communem vtilitatem. Quod maxime videtur pertinere ad potestatem pape. qui habet curam vniuersalis ecclesie. Similiter etiam et iuramenti absoluta relaxatio. Adde qd notat Directoria. h. ij. q. papa quemlibet absoluiere potest a iuramento ex causa iusta: puta. propter scandaluz intolerabile: vel si malum exemplum prorogetur. in multos clauē nō errante. xv. q. vj. auctoritatem. Et dispensare potest in voto 7 illud commutare in aliud. quod magis sit deo acceptum. 7 etiam in iuramento ex eisdem causis. quia auctoritas superioris in omni iuramento est excepta. extra eo. venientes. Sed si aliquis vouet vel iurat aliquid quod licite et honeste seruari potest. nec subest causa. papa illud mutare non debet. Si tamen absolutat aliquem tenet absolutio. quia est supra ius positum. Et etiaz contra ius diuinum potest dispensare. dum tamē contra euangelium: vel articulos fidei non dispenset.

Que autem sit differentia inter papam et episcopum quo ad dispensationem voti 7 iuramenti? Rñ. fm Panoz. in. c. proposuit. de concol. preben. q. episcopus non liberat ex toto a voto. sed commutat in causam magis acceptam: vt extra de voto. c. j. Sed papa ex causa potest ex toto liberare: quemadmodum potest ipse deus. quia verisimile est q. deus ex causa dederit potestatem suam inter homines vicario suo. als non fuisset bonus paterfamilias. si dimisisset gregem suum sine pastore. qui ex causa posset omnibus consulere. Vnde Tho. in. c. qto. de transla. pla. dicit. Cum idem sit dei 7 vicarij sui confisio: potest papa fere omnia facere. que deus potest. clauē non errante. Nam generaliter dixit xp̄us Petro. Quodcuq; liga. 7c. Et qui totum dicit nihil excipit. Et idem dicit circa iuramentum. Illud tamen papa nō relaxat sine causa: vt notabiliter dicit Inno. in. c. cum inter. de renun. 7 glo. in. c. qto. de iur. iur. Et quo infertur q. cum papa sine cā non possit alium a iuramento absoluiere: fortius nec se ipsum. hec Panoz.

Qualiter intelligitur illa auctoritas. xxi. q. v. c. iuramenti. q. deus nō facit differentiam inter iuramentum. et simplicem loquelam? Rñ. Panoz. in phemio decre. dicit q. deus nō facit differentiam inter illa duo. quando simplex loquela continet perfidiam: vel mendacium: vt quia venit ad decipiendum. Et sic proprie loquitur ille ter. iuramenti: vt puta. quia alius aliunde sibi puidisset: nisi ipse ei pmisisset 7 hndi: vel qñ pmittens ex cā alia habebat illud facere ex debito.

Iuramentum. ij. De iuramento vniuersitatis sine alicuius societatis. Aduertendum est q. quando vniuersitas alicuius ciuitatis vel collegij iura-

Juramentum. ij.

mento se obligavit iurantes iam mortui sunt. successores facientes contra non sunt propter hoc per iuri. Nam obligatio iuramenti est psonalis. et non transit ad successores. tenent tñ ex quadã fidelitate adimplere qd iuratum est.

¶ Quando multitudo iurat aliquid facere vel non facere. nunquid aliquibus contravenientibus possint alij contravenire: Rñ. fm. vñ. Si absolute et in omnem eventum iuratum est. quilibet observare tenet. Si vero sub conditione vel ob determinatã causam: puta. si alij servarent et hñdñ. non tenetur quis nisi existente conditõe. ar. extra de condi. ap. verum. extra eo. puenit. unde si oēs alij vel plures non servent: in hoc casu absolute videntur alij. Si vero pauci sunt qui non servarent: recurrendũ est ad intentionẽ iurantiũ. viz. qd si intendebant qd quocumq; non observare: ipsi non tenerent. Aut solum si multi essent illi qui non servarent. Et si de intentione nesciat: iurans est servare.

¶ Quid autẽ dicendum de iuramentis scholarũ: vniuersitatis: collegiorũ: verberatorũ et hñdñ: qui iurauerunt multa in eorum statutis cõtentã: an sint p iuri cõtraueniendo: Paul. in c. de. q. de reg. distinguit. qd aut illi de vniuersitate: aut collegio iurauerunt seruare statuta. aut cõtentã in eis. Primo casu si cõtraueniunt collegialiter. non incurrunt in per iurium. qd tollunt statutum. et pñs tollit iuramentum: statuto accessorum. Si aut iurant seruare cõtentã in statuto. tunc incurrunt in p iurium: veniendo cõtra: sine cã rõnabili. Et hoc intelligit Panor. in. c. dilecto. de pben. qñ iurauerunt cõtentã in statuto seruare: nulla habita mentione de statuto: vt puta. si dixerunt. iuramus non recipere aliquẽ qui non sit gradatus. Secus si dixissent. iuramus non recipere aliquẽ qui non sit gradatus sicut continet in statuto: quia hoc casu videt iurasse seruare statutum. Idem sentit. do. Lar. in. d. de. j. Et dicit qd non solum expñse. sed etiam tacite remoueri põt. qd tale statutum obligat tanq; singulos et non tanq; collegium. Et ideo consilium qd tales tollant statutum anteq; contraveniant: quo sublato. iuramentum sublatum est. Et ita seruat. Sed si contravenierint non sublato statuto: adhuc pbabiliter videt posse defendi: qd intelligunt destruxisse statutum. Et sic non sunt p iuri. qd cum cõsint tollere statutum expñse. ergo et tacite intelliguntur sustulisse. ex quo apparet de voluntate cõtraria. Nec est verum qd sint p iuri. eo ipso qd incipiunt ptrauenire. qd iuramentum obligat singulos et non collegium. cum non sit susceptibile p iuri. ar. extra de sen. ex. romana. in. vj. bñc opi. videt etiam sentire Jo. an. in. c. j. de his que fi. a ma. par. ca. Sed Jo. de lig. in. d. de. j. dicit. qd in primo membro cõtraueniendo etiã collegialiter incurrunt in p iurium. Panor. autẽ in. d. c. dilecto. dicit qd hec materia semp sibi fuit visa difficilis. Et p cõcordia dicit. qd aut singulares de collegio iurãt seruare statuta singulariter: ita qd habito respectu ad formã et substantiã iuramenti: potius ligat eos singulariter. Et tunc sublato statuto collegialiter. nullum p iurium incurrunt cõtraueniendo. Et hoc casu intelligeret pñs opi. verum. **¶** Exemplũ. statutum

est vt nullus vocem habeat. nisi sit matriculatus. Iurauerunt singuli seruare statutum. Et tunc iuramentum hoc casu cõcernit obseruatã singulorũ. Ideo si collegium deliberat tollere statutum. non peccant singuli postmodum cõtraueniendo. Sed si iuramentum stringit eos ad obseruandũ collegialiter. tunc habet locum. alia opinio. vt sine metu periculi non possint etiam collegialiter cõtrauenire. causa rõnabili non subsistente. Pone exemplum in casu. d. c. dilecto. Nam canonici iurãdo non recipere aliquẽ vltra numerum statutum: iuramentũ videt habuisse respectum: vt etiam collegialiter non recipiant: qd nulli dubium qd singulares non possunt singulariter eligere canonicos. unde ex forma et materia iuramenti poteris cõprehendere vtrum iuramentũ stringat tñ singulos singulariter: an vero singulos collegialiter. Et ad ppetuationem statuti adhibeas hanc cautelam. vt singuli iurent cõtra in statuto. non habita mentione de statuto. Et vt iurent qd etiam collegialiter non contravenient. Subsistẽte postmodum: cã concernente fauorem publicum pñt cõtrauenire. vide de hoc glo. notabilem. ij. di. in his. **+**

¶ Quid autẽ dicendum de statutis cõtatũ: vel vniuersitatis: aut collegiorum. seu fraternitatis. qd quidẽ statuta multoties sunt cõfirmata ab ep̃is aut principib; cõnitum: vel terrarũ. An non obstita te hac confirmatõe possint contravenire eo tñ modo vt dictum est: Sic qd si supio: confirmant p̃dicta statuta ex certa scia. et cum cause cogitõẽ in feriores absoluerit: nec dispõsare poterit: at sicut Bar. tñ in. Loim. L. de testa. videt tenere indistin ete. qd inferiores possint cõtrauenire. Dicit etiã qd hz testm sit factum de cõsensu principis. tñ p̃dicto: carni sine eius cõsensu. Qd facit ad statuta fm cum qd sunt in ducatu spoletano confirmata p supioem. Et sic pñt sine eius cõsensu renouari. Adde tñ p̃dicti cuius qd notat Panor. in. c. cum accessissent. de cõf. qd statuta pñt recedere a statuto confirmato a se de apostolica vel alio superiore. et redire ad ius cõde. non obrenta alia licẽtia a superiore. Et idẽ tenet Bal. in. Loes ppli. ff. de iur. et iure. Sed Bar. in. cõtrãnt est in. d. Loim. Soler Panor. sic cõcordare. Aut statuta cõcernit p̃ncipalĩ fauorẽ statutũ. et p̃cedit p̃ma opi. Nam cõfirmatio habet vim cuiusdã p̃uilegiĩ. cui pñt statuetes tanq; p̃uilegio renouari. Si vero statutu cõcernit fauorẽ aliorũ vel ius publicum. ita qd non mere ipsos confirmat. videt dispositiõnẽ facere sua. qd oia noster a facimus. et inferior: aut non potest tollere legem superioris. factu dictum Inno. in. c. accedent. hñ. de pau. vbi dicit qd si statutũ concernit p̃ncipalĩ fauorẽ ecclesie. non pñt canonici expñse: vel tacite illi renouari. Aliud notabile Panor. qd si statuetes vel eorũ successores veniunt scietẽ cõtra statutũ. videt tollere statutũ Ita qd p vnicũ actum cõtra statutũ factum. tollit ipm statutũ. Idem Mo. et Jo. an.

¶ Quid autẽ dicendũ de statutis quarũdã terrarũ vt in rippa ianue. que non p̃mittunt vinũ aliunde apporari vendi in suo teritorio. qd ius vinũ illius

+ **¶** Additio p̃eo d̃clatõr p̃ñd̃ntis fariãda d̃distictio bimõbũ s̃z. qd ad successores qd non f̃nt statuta sunt iuramentũ suã statuta suorũ p̃d̃ntiorũ. Sed qd ad p̃mos qd f̃nt dita statuta. Et qd ad successores d̃ro qd si maior pars non obstat dita statuta. vñ ipsi r̃nt ueniedo non videt r̃õp̃ndendi. qd vñ r̃õp̃ndendi p̃nt qd ex aliq; rã l̃ta sint abrogata talia statuta. Nõ obstat qd iuramentũ suã dita statuta. qd debet intelligi qd obligauerunt se ad obseruandã statuta non abolita p̃ abrogata in quo vñ ad p̃mos. ad hõ ut non m̃zãt p̃uiriũ qd vñ maior pars tollat talia statuta colligi aliq; saltẽ tantũ. ñ sufficit qd tollat singularit̃. p̃ r̃õp̃ndendi singularit̃. Ad qd f̃nt no. r̃ cõf̃itudo. s̃z. xij. r̃ f̃.

vere inuoluntate p̃m
multo d̃ro statuta sunt
En in cõtrãnt r̃ñ. fm.
Et iuramentũ non dicitur r̃
cõtrãntes statuta vel iura
vel facientẽ cõtrãntes
rõnabile. Sicut autẽ si alij
et cõtrãntes obno. qd loc
Est iura alium de potestate
possunt: sic terra illa gran
I **¶** Bs. Qui
rigor. qd d̃ cogit
Rñ. fm. De u
in merito quis nos facer
p̃cepto multos. R̃õp̃
statuta sunt aliquoties ac
quidẽ non est seruandũ. ñ
dicit ad alios p̃ceptũ r̃
qñ in r̃õp̃ndendi est qd
dos d̃ terra de r̃ñ. s̃z. i. i.
mediũ inter r̃õp̃ndendi et dispõ
legatus iusticia: d̃clatõr
se dispõsare dicit est. d̃clatõ
no videt. Jndet. j. vbi d̃clatõ
boni legatus an equitatẽ.
Verum ca qd cõtra ius tra
Panor. in. c. in noie d̃clatõ. de
dispõsare non est penales: au
tas est nullus. vt in regul
dubium. L. de legi. Et hoc
videt cã p̃hibitiõnis. i. r̃õp̃
Secus si p̃alis de boeride
r̃ñ. c. videt. r̃. d̃. r̃. vbi bona
penalis. Et hoc est maxima
vñ qd p̃ appõsitiõnẽ p̃ce
no videt tanq; simpliciter. p̃
vñ appõsitiõnẽ penã. Hoc ve
vñ p̃nt actus nullitatem:
de i. an. r̃ñ. in. c. qd p̃nt r̃.
no videt p̃nt Bar. in. L. s̃z.
allegat d̃. i. d̃clatõr. r̃. multa
d̃clatõr nullitatem. Sed
in illis iuribus non tñ cõ
sed etiam voluit inducere m
tñ aliquoties limitat p̃d̃nt
et non obseruantia legis in
r̃. sed quandoq; p̃nt cano
qd vñ ipso facto irritat. S̃z.
d̃clatõr. r̃. vbi d̃clatõr. qd
p̃nt cõtractus. r̃. tñ cã aliq;
s̃z. i. an. r̃. in. c. sine excep
tõnibus. r̃. c. auditis. d̃
nullitatem. Quandoq; le
non adhiberi p̃nt contra
p̃nt. tñ cã si illa solen
inducit actus nullitatis
statutum. quia debet anni
tatem in dispensatiõne. r̃
nullitatem. L. de p̃ca. am

tere in nenia venale p tanto vel tanto precio. Et multociens talia statuta sunt confirmata iuramento An sit obseruanda? Rñ. fm Donal. q bñoi statuta 7 iuramenta sunt illicita 7 nõ obseruanda. cum etiã circumscripto statuto vel iuramento: talia obseruare vel facere intẽdo corrupta: illicitũ sit. Et hoc videt rõnabile. Secus autẽ si aliqua bona intentioe. 7 ad bonũ republice: vtputa. habet vina valde debilia et corruptio obnoxia. q longo tpe seruari nõ pñt. Et si vina aliunde portarent. sua vina vendi non possent. 7 sic terra illa graue damnũ incurreret.

Rs. Quid eius. quid rigor: quid equitas: et quid dispensatio? Rñ. fm Ho. ius est ars boni 7 equi: cuius merito quis nos sacerdotes appellat. i. sacrorũ pceptoũ ministrus. Rigor: vò est excessus vel austeritas iuris. aliquoties ad terrorem scriptus. qui quidẽ nõ est seruandus: nisi ubi timeet ne petiti reducat ad alios p exemplũ: vt in. c. fed illud. xlv. di. Qũq; m rigor idem est qd subtilitas iuris. 7 seruandus est. extra de resti. spoli. in l. fis. Equitas vò est mediũ inter rigore 7 dispensatione. Et sic diffinit. Equitas est iusticia: dulcore misericordie temperata. Quid sit dispensatio dictũ est s. Dispensatio. de hac materia vide s. J. ubi determinat. An iudex debeat sequi ius: an equitatẽ.

Utrum ea q contra ius fiunt valeant? Rñ. fm Panor. in. c. in noie dñi. de testi. Distinguedo. aut dispositio nõ est penalitẽs: aut sic. Si nõ regulariter actus est nullus: vt in regula q cõtra ius. 7 in. l. nõ dubium. l. de legi. Et hoc intellige qñ lex habet p petuã cãm phibitõnis. i. rõ phibendi est ppetua. Secus si tpalis. de hoc vide s. Impedimentũ. xvj. 7 in. c. vides. x. di. 7 ibi bona glo. Aut dispositio est penalitẽs. Et hic est maxima difficultas. Quidã dixerunt q p appositione pene sustinet actus. q lex nõ videt tunc simpliter phibere. sed vltra pcesit apponendo penã. Hoc verum: nisi lex inducat vltra penã actus nullitatem: vt in. l. iubemus. l. de la. san. eed. 7 in. c. q. ppter. de elec. hec tñ opinio nõ videt placere Bar. in. l. pto. ff. de no. ope. nun. allegat. d. l. iubemus. 7 multa iura q vltra penã inducunt nullitatẽ actus. Sed certe posset rñderi q in illis iurbus lex nõ fuit cõtenta pena extrinseca: sed etiam voluit inducere nullitatẽ actus. Panor. tñ aliquatiter limitat predicta: dicens q non semp et non obseruantia legis inducã nullitas ipso iure. sed quandoq; pstat causam irritandi. quandoq; vò ipso facto irritat. Scire enim debes q quandoq; lex iubet aliquam solennitatem adhiberi tempore contractus. 7 tunc si aliter fiat. actus est nullus ipso iure: vt in. c. sine exceptione. xij. q. ij. et in. d. l. non dubium. 7. c. auditis. de elec. 7. l. de testa. hac consultissima. Quandoq; lex iubet aliquam solennitatem adhiberi post contractum vel alium actum perfectum. 7 tunc si illa solennitas non interuenit. nõ inducã actus nullitatis ipso iure. sed non valet in effectum. quia debet annullari nisi aliud expresse conuenerit in dispositione. Et hoc videt probari in. l. vniuersa. l. de preci. impera. offe. Donec exem

plum: statutum dicit de quolibet contractu soluat gabella decem solidis p libra. certe si non soluitur contractus remanet validus: licet possit annullari: Quod pcedit etiã si lex dicat. als nõ valeat. Debet etiã intelligi non valeat. sed in effectum: vt in. d. l. vniuersa. Secus si dixerit: nõ valeat ipso iure. vel ipso facto.

Legare. Quid si legator legauit rem alienam? Rñ. Panor. in. c. filius. de testa. dicit q aut quis legat rem alienam in qua habet aliquod ius. Et in dubio videtur solum ius legare. quod habet in re Et sic non debetur extimatio totius rei: vt in. l. serui electione. de le. j. Idem si testator putabat aliqñ ius habere in ea rei: quod tamen extinguebat morte: vt in. l. vxor. patrii. fm vnum intellectus. l. de le. Et per hoc posset attendari q si testator legauit rem alienam sibi pignoriatam: videatur legasse ius pignoris quod habebat in re. Aut legat rem sibi 7 alteri cõmunem. 7 tunc videt legare partem suam tñ. licet dixerit rem meam: vt in. d. l. serui. Et hoc verum. nisi testator dixisset. lego totam rem vel verba similia. quia tunc debetur extimatio totius: vt Iulianus. de le. iij. Et nota Bar. in. l. cum alienã. l. de leg. Aut legat rem omnino alienam. Et tunc aut est heredis. 7 tunc omnino debetur. nec sufficit dare extimationem. quia testator potest legare rem heredis sicut ppriã: vt est pulcer text. in. l. vnũ ex familia. §. si rem. ff. de leg. ij. Aut legat rem alterius q heredis. Et tunc aut scietur. 7 debetur illa res vel eius extimatio: vt. d. l. cum alienam. Dum nõ sit talis res cui cõmerciũ possit haberi: als inutile est legatum: puta. si legatur res sacra: vel res principis. l. apud iul. in. fi. ff. de le. j. Si vò legauit ignoranter: tunc aut extraneo: 7 non valet legatũ. d. l. cum alienam. Aut coniuncte persone. cui als fuisse relicturus. etiã si sciisset. rem alienã 7 debet extimatio. d. l. cum alienam.

Et ex predictis soluitur questio que nunc de facto accidit. Quaedam mulier legauit quandam vestem alienam. scilicet loceri cuidam monasterio p salute anime sue. An valeat? Et dicendum est per predicta q sic. Nec obstat dictũ. c. filius. quia licet ibi ponantur plures lecture. tamen illa Innocent. est verior 7 communior: vt intelligatur tex. quando filius legat re ecclesie alteri ecclesie. Secus quando legaret in pios vsus rem alienam. que non esset alicuius ecclesie: vt in casu nostro. Et hunc intellectum tenet Glo. in. c. si episcopus. xij. q. v. vbi Archiep. videtur dicere q i hoc casu legatarius poterit agere ad extimationem. Et q saltem debeat extimatio 7 valeat legatum: tenent cõiter doctores in d. l. cum alienam.

An autem hoc habeat locum in foro canonico et anime? Panormitanus in dicto. c. filius. dicit. q communiter doctores tenent q sic. licet ipse tenet contrarium. Sed ex quo ipse dicit. q communiter docto. aliã tenent opinionem. 7 ideo videtur tenenda: presertim quando cõstat de mente defuncti: puta. quia sciebat dispositionem iuris ciuilis: cc iij